UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Vulga. & pupilla.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

a De vulgari,[a] & pupillari ſubſti-tutione. Titul. vj.

ADDITIO.

a P.P AV.P. De vulgari. Qõ ſubſtitutio dicatur ſecunda, vide Anto. conſi. lxxxvj. ad fi. Itẽ de materia vulgaris ſubſtitutiõis vide Bal. in trac. ſubſtitutionis. in j. parte.

1 Gradus ſubſtitutionum ſunt quinque.
2 Subſtitutio fideicommiſſaria eſt duplex.

a **Dictum eſt.** Supra[a] de inſtitutis i pmo gradu modo ſequit videre de his q ſunt inſtituti in ſecũdo gradu. Verũ q2 hoc fit p ſubſtitutionẽ vulgarem, ⁊ pupillarem. ideo poſt precedentem titulum ponitur iſte. Epp. ad iſtam continuationẽ. dixi, ſequitur videre de inſtitutione in ſecundo gradu. Cõtra q2 ſubſtitutio fit quandoq3 in tertio gradu, l. j. in principio. hoc titu. ⁊ in l. ſi poſthumus. ſecundo reſponſo. ff. de liberis ⁊ poſthumis. ⁊ ſic male dicebã q hic tractat de ſecundo gradu tantũ. Sol. itellige omnẽ inſtitutionẽ poſt primam eſſe ſecundum gradum. 1 Pro declaratione, † quero quot ſunt gradus ſubſtitutionũ: Gl. dicit quinq3 directe, vt vulgaris. ⁊ de hac dicemus hodie in l. j. Itẽ pupillaris. de qua dicemus in l. ij. Tertia ẽ exẽplaris, de qua dicemus. ĩ. eodem. l. ex facto. Quarta eſt breuiloqua, de qua dicemus ĩ. ed. l. Lucius. Quinta eſt cõpendioſa, de qua dicemus. ĩ. eo. l. Cẽturio. 2 Et eſt † alia ſubſtitutio, ſc3 ob. fideicõmiſſaria. Et illa eſt duplex, vt gl. Inſti. de pupilla. ſubſtitu. §. fi. quare gl. dicit q eſt duplex. Dic q2 fit in parte vel in toto. Itẽ q2 quandoq3 fit verbis mere obliquis. Quandoq3 verbis directis, q obliquantur. Quãdoq3 verbis cõmunibus. Et habes iſtius ſubſtitutionis materiam, ĩ. ad Trebel. p totũ. tangã quatenus incidenter occurret in materia compendioſe ſubſtitutionis. in l. Centurio.

ADDITIO.

a Dictũ eſt s. Vide Barto. in conſi. lxxxvj. incip. factum, ſemp quo dantur conſilia, vtrum poſſit filius ſubſtitui in legitima p fideicommiſſum. ⁊ vide Bar. in conſi. xiij incip. ex facto propoſito. vbi allega. gl. Ia. de Are. ⁊ Raynu. hic, licet, aliter, dicat Dy. ⁊ vide Old. in conſi. xx. ⁊ in conſi. ſeq. ⁊ vide Pe. in cõſi. xxij. ⁊ in cõſi. xlv. quãdo ſubſtitutio eſt vulgaris. vide ibi.

Lex i.

1 Bonorũ poſſeſſor venit appellatiõe heredis largo modo.
2 Ordo intellectus, ⁊ non ordo ſcripture, attenditur in ſubſtitutione.
3 Subſtitutio vulgaris facta adulto vel extraneo eſt ſimplex.
4 Poſitionibus debet reſponderi ſimpliciter negando, vel affirmando, alias habeantur pro cõfeſſo, ſi reſpondens negat ſe habuiſſe pecuniã, ⁊ ſi apparuerit habuiſſe q expendit negotijs domini, non dicitur reſpondiſſe, ⁊c.
5 Subſtitutio vulgaris ſic dicitur, q2 a q̃libet, ⁊ cuilibet fieri poteſt. ⁊ quare ſic dicatur, latius ibidem.
6 Quotuplex ſit ſubſtitutio vulgaris.
7 Vulgaris expreſſa que dicatur. ⁊ nu. 9. ⁊ 10.
Expreſſum quot modis dicatur.
8 Subſtitutio breuiloqua, ⁊ cõpendioſa, complectitur ſubſtitutiones expreſſas vulgares.
11 Subſtitutio vulgaris tacita que dicatur.
12 Subſtitutio vulgaris parti tacita, ⁊ partim expreſſa que dicat
13 Subſtitutio, ſi heres non erit. quot caſus comprehendat.
14 Subſtitutio vulgaris facta in caſu, ſi heres nõ erit porrigitur ad caſum ſi eſſe non poterit.
15 Subſtitutio facta in vnum tempus non porrigitur ad aliud.
16 Subſtitutio vulgaris qualiter. ⁊ quibus verbis fiat.
Inſtitutio an neceſſario precedere d3 ſubſtitutionẽ vulgarem.
17 Subſtitutio vulgaris põt concipi per verba priuatiua, vel per verba negatiua.
18 Vulgaris ſubſtitutio h3 quinq3 effectus.
16 Subſtitutio vulgaris nõ ceſſat interim qñ eſt ſpes quod inſtitutus qui repudiauit, veniat per reſtitutionem in integrum.
20 Inſtitutus ſi decedat ante aditam hereditatem, ⁊ tranſmiſit i9 deliberandi, quod ius in preferfur ſubſtituto.
Monachus ſi eſt inſtitutus, ⁊ non vult adire, monaſterium poterit adire, ⁊ eſt equior opinio.
22 Filio inſtituto repudiante qs admittatur, an pater, an ſubſtitutus.
23 Filio vel monacho inſtituto mortuo ante aditã hereditatem, ... ſit locus ſubſtitutionis. vel veniet pater.
24 Filius quãdo hereditatem nõ aditam tranſmittat ad patrem.
25 Quando ille q repudiauit hereditatẽ habet ſubſtitutum vulgarem, ⁊ fideicõmiſſarium, ⁊ fideicõmiſſarius petit inſtitutum cogi ad adeundum, quis preferatur, an ſubſtitutus an fideicõmiſſarius.
26 Subſtitutus ſi eſt idignus, nec adijt hereditatẽ, fiſcus admittitur ad hereditatem, excluſo ſubſtituto.
27 Inſtitutus, ⁊ ſubſtitutus quibus caſibus concurrant.
28 Subſtitutiõis vulgaris, ſecundus effectus, ⁊ an teſtamẽtũ poſſit vires accipere a ſecundo gradu.
29 Inſtitutus quãdo in primo gradu põt eſſe heres, ſed non eodẽ modo quo defũctus voluit, an ipſe iſtitutus admittatur, vel ſubſtitutus vulgaris.
30 Teſtamẽtum poteſt vires aſſumere a tacita ſubſtitutione vulgari. num. 32.
31 Tacita vulgaris p aditionẽ hereditatis factã per pupillum nõ confirmatur.
32 Pupillus, cui facta fuit ſubſtitutio pupilaris, ſi deceſſerit viuo patre, an ſubſtitutus admittatur ex ea tacita vulgari.
33 Subſtitutio pupillaris ſi eſt facta vẽtri, ⁊ venter nõ naſcitur, an ſubſtitutus admittatur ex tacita vulgari.
34 Subſtitutionis vulgaris, tertius effectus ⁊ quãdo expreſſa vulgaris contineat tacitam pupillarem.
35 Pupillaris tacita an contineatur in expreſſa vulgari, quando mater eſt in medio.
36 Vulgaris expreſſa facta in vnũ caſum, ita quod contineat tacitam in alium caſum, continet etiã tacitam pupillarem.
37 Subſtitutio vulgaris expreſſa facta furioſo, an contineat tacitã exemplariam.
38 Quartus effectus ſubſtitutionis vulgaris, per quam ſuccedit teſtatori, non ei cui facta eſt.
39 Subſtitutione ex vulgari expreſſa continente tacitã pupillarẽ cui ſuccedatur. an pupillo, an teſtatori.
40 Subſtitutio vulgaris tacita contenta in pupillari expreſſa, an trahitur ad bona pupilli.
41 Vulgaris, tacita an habeat locum quando mater eſt in medio
42 Aditio que fit ex tacita vulgari, an confirmet expreſſam pupillarem.
43 Subſtitulio vulgaris partim tacita, partim expreſſa, an admittatur contra matrem in caſum tacitum.
44 Prelegata an veniant in ſubſtitutione vulgari.
45 Subſtitutionis vulgaris quintus effectus eſt, q facit de ſuo voluntarium.
46 Subſtitutio vulgaris qnomodo, ⁊ p quem extinguatur.
47 Aditione primi heredis extinguntur omnes gradus ſubſtitutionum.
48 Aditione vnius ex pluribus heredibus iſtitutis, quando extinguatur ſubſtitutio facta omnibus,
49 Heres inſtitutus ſi adiuit, ſed eſt reſtitutus vt abſtineat, tũc ſubſtitutus vulgariter admittitur. ⁊c.
50 Sui heredis, exiſtentia quãdo impediat ſubſtitutum vulgarẽ.
51 Filius ſi nõ poteſt adire de iure ciuili, ſ3 de iure pretorio vt in caſib9 no. in l. fin. C. vnde legit. vel ſi filius fuit a primo gradu preteritus, a ſecundo exheredatus, approbauit primũ gradũ, ita q ex eo poteſt petere ſecundum tabulas, an ſubſtitutus admittatur qui venit de iure ciuili.
52 Subſtitutus excluditur quãdo qui poteſt venire de iure ciuili, venit per ſecundum tabulas.
53 Inſtitutus quando repudiauit bonorũ poſſeſſionẽ ſecundũ tabulas, ⁊ valt venire de iure ciuili, ſubſtitutus etiã excluditur.
54 Inſtitutus ſi ſub conditione noluit parere cõditioni, ſubſtitutus admittitur.
55 Pater ſi emãcipauit filium, cui fecerat ſubſtitutionẽ pupilarẽ, tacita vulgaris in ea contenta extinguitur.
56 Vulgaris tacita cõprehenſa i expreſſa pupillari, expiret pupillo effecto pubere.
57 Subſtitutio pupillaris facta adulto, vel extraneo, quod cõtinet tacitam vulgarem.

Heredes. Iſta lex diuiditur pncipaliter i tres partes. Primo ponit diuiſionem vnam, inter inſtitutos, ⁊ ſubſtitutos vſque ibi, heres ſubſtitutio. ibi ſecundum membrũ ſubſtitutionis diuiditur. Ex qua ſubdiuiſione apparet differentia inter ſubſtitutionem vulgarem

ſarem ⁊ pupillarē vſq; ibi,ſubſtituere. Ibi tertio incipit tracta
le materiam ſubſtitutionis pupillaris ideo vſq; ad §.ſubſtituere. le
gemus hoc mane.⁊ tractabimus materiā vulgaris.¶Oppo.[a]
quod inſtituti in pꝛimo gradu non ſunt heredes, vt Inſtitu. de
bonoꝛū poſſeſſion.§.quos a teſtē. Solut. intellige de inſtitutis in
1 teſtamento valido de iure ciuili. Uel dico.† ꝙ appellatiōe hr̄di
tatis large ſumendo continetur bonoꝛū poſſeſſio.l. hereditatis
appellatiōe.de verbo.ſignifi.⁊ l.j.§. bonoꝛū.ſ.ad Treb.¶Se
cundo opp.ꝙ inſtituti in ſecūdo gradu ſunt inſtituti, nō ſubſti
tuti,vt j.l.pxi.§.ſed ſi qs ita. Sol.Intellige hoc de ſecūdo gra
2 du,conſiderato† oꝛdine intellectus,nō oꝛdine ſcripture,vt.ſ.ti.
j.l.ſi qs ita heres inſtituatur.⁊ l.tlē in pꝛin.⁊ l.q̇ loco. ¶Ter
tio ad tertiā partē opp.ꝙ nulla ſubſtitutio ſit ſimplex,cum vul
garis contineat pupillarē ⁊ pupillaris vulgarem, l.iam hoc iu
re.ſ.eo.Sol.hic videtur ſimplex,inſpecta ſola figura verboꝝ
ſed lex cōtraria loquitur inſpecto tacito intellectu.Et hec vera
3 quādo ſubſtitutio fit pupillo,ſec⁹ ſi ſ adulto, vl' extraneo fieret,
q2 tunc eſt ſimplex totaliter. Ita hic vr̄ ſentire Dyn.⁊ bene,ſup
ſecunda parte gl.iſtius legis.¶Quarto oppon.quod ſubſtitio
pupillaris hic nō cōcipitur bene.Dicit eñ mihi heres eſto.Sz
per pupillarē ſucceditur pupillo non teſtanti ergo debet dici,
mihi heres eſto,ſed filio meo heres eſto.Dicit gl.hoc dictū ni
hil releuat,⁊ facit iſta glo.nota.ad id qd̄ dicā in l.ſi ita.§.pꝛimo
b de ſecund.tabul.¶Expeditus de contrarijs,[b]inducebā ſemel
4 iſtum textū ad queſtionem.¶Dicebat† ſtatutū ꝙ quis poſitio
nibus ſimpliciter teneat reſpōdere confirmando, vel negando,
alias habeatur ꝓ confeſſo. Modo contingit quod quidam reſ
pondēdo dicit,nego me habuiſſe pecunia.⁊ ſi apparuerit me ha
buiſſe,dico me expendiſſe in negotijs domini. Ego dixi ꝙ habe
batur ꝓ cōfeſſo in tali reſpōſione, q2 illa eſt ſimplex reſponſio,
que fit ſine aliqua replica, ⁊ confertur in vnum caſum tantum.
Sed quādo confertur in duos caſus, nō eſt reſponſio ſimplex,
ſed duplex,vt hic.⁊ l.coꝛri.ſ.ꝓ ſocio ⁊ C.de fideicom.l.eam quā
ſ.de verboꝝ oblig.l.inter ſtipulantē.in pꝛincip.ibi,ſimplex,⁊c.
⁊ l.j.§.ſi qs ſimpliciter.eodē titulo.Tamē aduerte,quia ſi aliqs
reſpondet ſimpliciter ſecundū verba, licet illa verba habeant
duplicē intellectū,tamē dicetur ſimplex reſponſio,vt patet,per
ea que dixi.ſ.in tertio contrario per Dyn.

¶Ueniamus. Ad materiā vulgaris ſubſtitutio
nis,⁊ tractem⁹ hoc oꝛdine. Pꝛi
mo quero quare dr̄ vulgaris. Secundo,quotuplex ſit vulgaris.
Tertio,qualiter ⁊ quib⁹ fiat. Quarto,quis ſit effectus vulgaris
ſubſtitutionis.Quinto ⁊ vltimo ⁊ que impediunt ⁊ extingūt effe
d ctum vulgaris ſubſtitutionis.¶Ad pꝛimum[d] reſpondeo,dici
5 tur† vulgaris, quia a quolibet ⁊ cuilibet fieri poteſt ita dicit
Azo i ſūma.C.eodē.⁊ Inſti.de vulga.ſubſtitu.ſuper rubꝛica :⁊
ꝑ Azo.ibi in ſūma.Dicunt quidā, q2 quilibet ſcit vti iſtis verbis
ſi heres nō erit.⁊c.iſtam refert Cyn.eo.l.pꝛecibus.Certe ſecū
dum hoc fideicommiſſaria poteſt dici vulgaris, quia in ea om
nia pꝛedicta continetur,q2 poteſt fieri a quolibet,⁊ cuilibet:⁊ q
libet ſcit vti illis verbis,vnde Gul. de Cun. dicit quod quinque
modis poteſt dici vulgaris. Pꝛimo,pōt dici vulgaris id eſt qa
omnibus patet,vt ſ.de fur.l.vulgaris.⁊ in l.in ratiōe.§. qd̄ vul
go.ſ.ad l.Fal.⁊ l.filiuſfamilias.§.ſecūdū vulgarē.ſ.de legatis
pꝛimo. Et iſto modo pōt dici vulgaris ſubſtitutio, quia omni
bus patet.⁊ quia cuilibet,⁊ a quolibet pōt fieri.Secundo expo
nitur vulgaris,id eſt,directa, vt ſ.tit.j.l.quidā cum filium. Iſto
modo pōt etiā dici vulgaris,quia directa eſt. ⁊ ſecundum hoc fi
deicōmiſſarie non competit hoc nomen. Tertio modo dicitur
vulgaris.id eſt,appꝛobata .l.ſi ſeruus nauem.ſ.de furtis ⁊ hoc
modo etiā pōt dici ſubſtitutio vulgariter appꝛobata. Quarto
dicitur vulgaris, quia fit conſuetis verbis vulgarib⁹.l.iij.ſ.rē.
rat.habe.Quinto modo dicitur vulgaris.id eſt,expꝛeſſa,l.liber
tates.ſ.de fideicōmiſſ.liber.ita dicit hic vulgaris,q2 expꝛeſſa a
iure,⁊ quandoq; a teſtatoꝛe. Alio modo dicitur vulgaris ,ideſt,
q̄ nihil habet ſpecialitatis,l.edicto.§.extat.ſ.de iur. fiſci. ſ; iſte
ſubſtitutio eſt huiuſmodi,ergo,⁊c.

6 ¶Secundo. Pꝛincipaliter † quero quotuplex ē
ſubſtitutio vulgaris. Gl.⁊ Dy.dicūt
ꝙ duplex,ſcz,expꝛeſſa,⁊ tacita.⁊ dicit gl. Inſti.de pupil. ſubſtit.
§.qua ratione in gl. mag.ꝙ ille ſubſtitutiones que continentur
in bꝛeuiloqua.ſunt tacite:alibi dicit quod ſubſtitutiones, que cō
tinentur in bꝛeuiloqua.ſunt omnes expꝛeſſe.ita not.ſ. eodem.l.
Lucius.Iaco.de Are.dicit aliter, qd̄ ſubſtitutio vulgaris alia
eſt tacita alia eſt expꝛeſſa,⁊ tacita,alia ꝑſumpta.⁊c.vt refer Cyn.
in l.pꝛecibus.do.Ray.⁊ Gulicl.de Cu.vtuntur alijs verbis que
recitare nō curo.Tu omiſſis omnib⁹ dicas ſic, ꝙ vulgaris ſub
ſtitutionis tres ſunt ſpecies.alia expꝛeſſa alia tacita. alia partim
expſſa,partim tacita.⁊ quelibet ꝑ ſe recipit ſubdiuiſiōes.¶Ui
e deamus[e] † ergo de pꝛima que dicatur vulgaris expꝛeſſa.¶Ubi
7 quod ſciendum eſt ꝙ expꝛeſſum dicitur tribus modis. Pꝛimo
f modo expꝛeſſum[f] dicitur illud, quod in genere dicit.l.fin.i fine.
⁊ ꝙ ibi nota.C.quod cum eo.ſecundū vnam opinionem.Secun
do modo dicitur expꝛeſſum qd̄ ſpecialiter expꝛimitur ,vt j.ad
legē.Coꝛnel.de fal.l.j.§.inter filiū.⁊ d.l.fin.C.qd̄ cum eo ſecun
dum aliā opinionē.¶Tertio modo dicitur expꝛeſſum, id quod
ſingulariter ,⁊ ꝓpꝛio nomine expꝛimitur, l.qd̄ in rerum.§.final.
g ſ. de lega.j.⁊ ibi glo.paruula.His † pꝛemiſſis [g] dico ꝙ ſubſti
8 tio bꝛeuiloqua ⁊ cōpendioſa cōpelectitur ſubſtitutiōes expꝛeſ
ſas,ſcz,in genere. Ita loquitur gl.ſ.eod.l.Lucius,⁊ C.de teſta.
men.mili.l.in teſtamento.⁊ ita intelligitur quod nota. glo.C.de
impu.⁊ alijs ſub.l.pꝛecibus.in gl.fina.⁊ quod nota.Azo in ſum
ma illius titu.in fine.Nā verba ſunt generalia,⁊ compꝛehenden
tia ſubſtitutiones. Sz ſi acciperes expꝛeſſum ſpecialiter vel ſin
gulariter,tunc nō cōpꝛehenderet expꝛeſſas ſubſtitutiones,ſz ta
citas.ita loquitur Inſt. eodē titu.§.equa ratione. i gl.magna.
⁊ ꝙ nota C.de impube.⁊ ali.ſubſtitu.l.pꝛecib⁹.in glo. penult.
quod ſentit gloſſ.in l.fin.C.de inſtitu.⁊ ſubſtitu.⁊ quod nota.ſ.
eodem l.iā hoc iure.in gl.que incip.ſubſtitutionis tacite.⁊ pꝛo
batur etiā ibi in verſi. quod iur. Ita debet intelligi gloſſ. mag.
h eod.titulo.C.eo.l.pꝛecib⁹.Et ſic vides [h] ꝙ diuerſis reſpecti
poteſt dici expꝛeſſa ⁊ tacita expꝛeſſa in genere, tacita in ſpecie.
9 ¶Eſt ⁊† alia ſubſtitutio expꝛeſſa ſpecialiter, ſu aq̇ ad ſpeciē
vt ſi dico,ſi heres nō ſit talis ,talis ſit heres,vt hic,⁊ Inſtitu.
in pꝛincip. Iſta eſt expꝛeſſa ſpecialiter in ſpecie, q2 ſpeciē ſubſti
tutionis cōpꝛehendit,ſz nō expꝛeſſa ſingulariter. non enim ex
pꝛimitur aliquis ſingularis caſus,in quem ſubſtitutio cōmitta
tur,dicit eñ.ſi heres nō erit,⁊c. Et iſtud nō,qd̄ ſit heres:po
eſſe quia nō valt , vel quia non poteſt,l.cum pꝛoponas.C.de here
dibus inſtituen.Item quem non poſſe eſſe heredē poteſt eſſe
pꝛopter moꝛtem vel pꝛopter aliud impedimentum iuris,
cti,vnde nō poteſt dici expꝛeſſa ſingulariter , licet gloſſ. vbi
10 appellet eā expꝛeſſam.Eſt ⁊ alia† expꝛeſſa vulgaris ſingula
vt quando caſus ſubſtitutionis ſingulariter expꝛimitur
poſthumus nō naſcetur me viuo.l.fin.C.de inſti.⁊ ſubſtitu.
dico ſi filius meus me viuo moꝛietur,l.Gallus.in pꝛinci.
de liberis ⁊ poſthumis.vel ſi heres inſtitut⁹ capere nō po
de heredibus inſtituendis l.ij.⁊ hoc modo quedā poteſt
expꝛeſſa in genere, ſed nō i ſpecie , quedā poteſt eſſe expꝛeſſa in
ſpecie ſed nō ſingulariter,vt ſ.dixi.¶Secundo eſt videndum
1 † de tacita vulgari.Circa quod ſciēdum eſt,quod quedam dicitur ta
cita vno reſpectu,que alio reſpectu poteſt dici expꝛeſſa,vt mo
do dixi,quedā eſt omnino tacita,vt illa que cōtinetur in expꝛeſſa
pupillari,vt ſ.e.l.iā hoc iure. ⁊ l.quāuis.C.eo.illa nullo mo
expꝛeſſa,nec ex vi verboꝝ intelligitur,ſed ex legis poteſtate
12 pꝛeſumpta mente defuncti,dicta l.iam hoc iure.¶† Tertio
deamus de ea que eſt partim tacita partim expꝛeſſa hoc con
git duobus modis. Pꝛimo q2 partim tacita q̊ad caſus,ſecun
do quo ad verba.⁊ iſtud ſecundū,declarabo in pꝛoxima que
13 ne pꝛincipali. † Ad declarationem pꝛime q̄ro,iſta ſubſtitutio
heres non voluerit eſſe,vel q2 non potuerit.⁊ illud nō poſſe
tingit pluribus modis,vt dixi. Pꝛobatur in l.cum pꝛopo
C.de heredib.inſtituen quod nō eſt verum quando ſubſtitu
eſt in poteſtate inſtituti,tunc non videtur ſibi permiſſum re
diare ex inſtitutione,⁊ eſſe heres ex ſubſtitutione,vt infra ſi q
omiſſ.cau.teſtamen.l. Iulianus ⁊ ibi no.q2 ſecundum hoc
verba,ſi heres, non erit,intelliguntur, id eſt , eſſe non po
k ¶Hoc pꝛemiſſo[k]† quero nunquid ſubſtitutio facta in vnum ca
4 ſum ſcilicet ſi heres noluerit eſſe,poꝛrigitur ad alium caſum
licet ſi eſſe non potuerit,vel contra. Uidetur quod non,vt l.
pater Seuerinam de condictio.⁊ demonſtr.⁊ ibi videtur
⁊ l.commodiſſime.de liberis ⁊ poſthum.l.ſi cum dotem in pꝛin
cipio ſoluto matrimonio cū ſimili.Contrarium eſt veritas
m caſus[m] in l.Gallus.§.⁊ quid ſi tantum vbi expꝛeſſe dicit
ſubſtitutio facta ſecundum conſilium Galli in vnum caſum
rigetur ad alium caſum. Ad idem, q2 paria ſunt nolle ⁊ nō p
lege pꝛima.§.vſus.ſ.de pꝛocurato.facit l.mulier.ſ.ad T
Non ob.l.pater Seuerinam vt ibi dixi. Ad alias leges re
deo,vt dixi i §.⁊ quid ſi tantum ⁊ hoc tenet Gulielmus ⁊ R
15 ⁊ bene.tamen† ſubſtitutio facta vnum tempus nō poꝛrigitur
ad aliud vt infra eodem.l.ſi ita quod dicā in l.ſi mater.§.pꝛi
mo.infra eod.¶Ex his manifeſte habes quod illa ſubſtitutio
eſt partim expꝛeſſa partim tacita quo ad caſus,q2 in quibuſdam
caſibus expꝛeſſa,in quibuſdam tacita.

16 n § Tertio. Principaliter † quero[n] qualiter, ⁊ quibus verbis fiat ſubſtitutio: Et primo[o] quero, an ſit ne
o ceſſe ꝙ inſtitutio heredis ꝓcedat. Glo. ⁊ Dyn. in ij. gloſſ. huius
l. videtur velle quod de neceſſitate debet procedere inſtitutio.
Ego fateor hoc eſſe verū communiter, ſed poſſibile eſt fieri ſubſti-
tutione vulgarē nō precedente inſtitutione, vt ſi dico, ſi legitim⁹
heres noluerit eſſe, talis ſit heres, vt ſ. titulo primo, le. ſi qui ita
heres inſtituatur. ⁊ facit l. cum in teſtamento. in principio. eo-
dem titulo. intelligendo prout iacet. lʒ Gloſſ. ſubaudiat inſtitu-
tionem, qḋ non eſt neceſſe, vt ibi dixi. Ad idem lege Gallus. in
principio. ⁊ ibi dixi. licet videatur dicere, ꝙ tacite videtur legiti
mum inſtituere, vt infra de iure codicillo. l. cōficiuntur. ⁊ vide ꝙ
nota. in d. l. ſi quis ita hrs inſtituatur. ⁊ ſic tacite precedit inſtitu
tio, ꝙ ſatis placet. ꝓ hoc videtur caſus ĩ. eodem. l. coheredi. §.
fin. ſecundū vnam lectur. quod tene menti. ¶ Ulterius quero
quibus verbis fiat ſubſtitutio vulgaris. Glo. Inſti. eod. §. qua ra
tione in gl. magna dicit, ꝙ expreſſa fit verbis negatiuis, tacita
fit verbis affirmatiuis, vt ſ. titu. j. l. Titius. cū l. ſequē. ⁊ ĩ. code.
l. qui liberis. §. hec verba. ⁊ l. fin. C. de heredi. inſtit Azo. ĩ ſūma.
C. eo. videtur dicere ꝙ in d. §. hec verba. ⁊ ĩ d. §. fin. C. de hered.
inſti. ſunt vulgares expreſſe. Et ita tenet Dy. ⁊ ita refert Cy. in l.
precibus. ⁊ Guli[illegible] [illegible]un. ⁊ Rayne. de Forli. dicunt circa hoc
ſua verba m[illegible] inuoluta, nec vera veritati prima, ideo non
17 curo referre. Dic † ergo ſic, qḋ omnis directa ſubſtitutio, ſiue fiat
tacita, ſiue expreſſa, habet duo extrema, vnum, quod refertur ad
eum cui fuit ſubſtitutio, ſiue tacita ſiue expreſſa: aliud, qḋ refer
tur ad eum q ſubſtituitur. Primū ſemper eſt negatiuum ſiue
priuatiuū, ⁊ iſtud nunquā fallit, ſiue iſtud extremum exprima-
tur ſemꝑ negatiue, ſiue priuatiue exprimat, ſiue tacite ſubinte-
ligatur. Aliud extremū ſemꝑ eſt affirmatiuū, ſeu poſitiuum, ſi-
ue tacite, ſiue expreſſe. In vulgari hoc patet, in pupillari etiā pa
tet, vt ſi filius heres erit, ⁊ intra pupillarē etatē deceſſerit, Titi⁹
ſit heres. Nam illa verba, fierit heres, que ſunt poſitiua, nō ſunt
verba ſubſtitutionis, vt patet, quia poteſt fieri exheredatio, vt
hac l. in fine. ⁊ illa verba, ſi intra pupillarē etatem deceſſerit, ſūt
priuatiua q2 idem eſt decedere, ⁊ non viuere. Illa verba. Titi⁹
heres eſto, que referuntur ad eū qui ſubſtituitur, ſemper ſunt a-
ffirmatiua. Nunc ad propoſitum, tacita vulgaris q̄ cōtinetur
ſub expreſſa pupillari, nullis verbis fit a teſtatore expreſſis. ſʒ
iure tacite ſubintelligit ꝑ affirmatiua verba, ⁊ negatiua, eodem
modo quo dixi: Itē ſubſtitutio tacita de qua loquitur l. Titius.
cum l. ſequen. ſupra tit. primo ſubintelligitur propter quedam
ver. affirmatiua a teſtatore prolata, tñ ſemper ſubintelligitur af
firmatiue, ⁊ negatiue, ſecundū ea, que ſupra dixi. Item ſubſtitu
tio, de qua loquitur l. qui liberis. §. hec verba. ĩ. eo. in illa expri
muntur verba que referuntur ad ſubſtitut, vel, ſubſtitutos meri
to illa ſunt affirmatiua: ſed verba que debent referri ad eum
cui ſit ſubſtitutio, fuerunt omiſſa ⁊ tacite ſubintelligūt, ſi impu
bes deceſſerit, ⁊c. ⁊ fit priuatiue, vt dixi ideo Gl. que dicit quod
illa ſubſtitutio eſt tacita, bñ dicit reſpectu verboꝝ, que debent
referri ad eū, cui ſit ſubſtitutio. ⁊ Azo, ⁊ Dyn. qui dicunt quod
ibi eſt expreſſa, bñ dicūt reſpectu verborum, que debent referri
ad ſubſtitutos: credo tñ ꝙ ibi non eſt vulgaris expreſſa, ſed pu-
pillaris, vt ibi dicam. Itē ſubſtō, de qua loquitur l. fina. C. de he-
redibus inſtituendis. eſt expreſſa quo ad verba que debēt refer
ri ad eum q ſubſtituitur. Et ſic intelligunt Azo, ⁊ Dynus, ⁊ eſt
tacita quo ad verba q̄ debent referri ad eū cui ſit ſubſtō ſed gl.
infra eodem in l. verbis. appellat illam ſubſtitutionem dubiam
⁊ bene, q2 ibi illa verba non proprie ſonant in vulgarem, quia ꝑ
eam ſcilicet vulgarem ſuccediter defūcto. vt inſtit. eod. circa pri
cipium. ſed ibi teſtator dixit Sempronius Plotii heres eſto,
cum Plotium inſtituiſſet. Magis enim ſunt apta ad pupillarē
per q̄ ſuccedit pupillo, ⁊ ideo dicitur dubia, ⁊ lex interpretatur
eam vulgarē. ⁊ ſic his duobus caſibus ſubſtitutio partim eſt ex
preſſa partim tacita, quo ad verba. Idem poſſumus dicere de
reciproca, nam ibi non exprimunt niſi verba, que referuntur ad
18 ſubſtitutos. Quarto pricipaliter † quero quis ſit effect⁹ vulga-
ris ſubſtitutionis: Reſpōdeo, quinque ſunt principaliter.
¶ Primus, in homine ſui iuris intelligitur, ſi heres nō erit vel
non mutata conditione alium heredē nō fecerit: ſed in homine
alieni iuris in telligitur, ſi ipſe heres non erit, vel mutata ꝯditio
ne alium heredē nō fecerit vt ſ. tit. j. l. ſi paterfamilias Titium
⁊ Inſtitu. de vulga. ſubſti. in fine, ⁊ C. de heredi. inſti. l. cū ppo-
nas. Scḋs effectus eſt, ꝙ teſtamentū pōt aſſumere vires ab ipſo
ſecundo gradu, l. iij. in fine. ſ. de libe. ⁊ poſthu. Tertius eſt qḋ
iſta vulgaris expreſſa continet tacita pupillarē, vt ĩ. eodē. l. iam
hoc iure. Quartus eſt, ꝙ per eam ſucceditur defuncto nō ei cui
facta eſt ſubſtitutio, vt Inſtit. eo. in princip. Quintus effectus
eſt ꝙ vulgaris ſubſtitutio, facit de ſuo ⁊ neceſſario voluntarium
l. ſi filius heres. ſ. de liberis ⁊ poſthumis. ita nota in l. Papi-
nianus. §. quarta. ff. de inofficio teſtamē. De quolibet iſtorū effe
ctuum videamus ꝑ ordinē. Et primus effectus eſt, ſi heres non
erit. vel aliū heredē nō fecerit, admittitur ſubſtitutus, vt dictis
legibus. ⁊ hoc eſt in teſtatore ſciente, ſed in ignorante, dic vt l. ſi
paterfamilias. cū l. ſequē. ſ. tit. j. Itē ꝙ dicit, ſi heres nō erit, ⁊c.
intellige. ⁊ deſijt eſſe poſſe, q2 eſt excluſus repudiatione vel alio
modo. alias donec eſt ſpes inſtitutionis, ceſſat ſubſtitutio. l. quā-
19 diu. ĩ. de acquiren. hrdita. ¶ Sʒ circa hoc † dubitatur, qd ſi eſt
ſpes qḋ inſtitutus qui repudiauit, veniat per reſtitutionem in
p integrū an interim: ceſſabit ſubſtitutio: Dico ꝙ nō P l. ⁊ ſi ſine. §.
ſed ꝙ Papinianus. ſ. de mino. ꝙ dico, quādiu eſt ſpes inſtitu-
tionis, ⁊c. intelligitur ſi eſt ſpes. de iure cōmuni: ſecus ſi de iure
ſpeciali, l. iij. §. j. ĩ. de fideicōmiſſa. lib. Pro hoc vide ꝙ not. in
20 l. ij. §. expectandi ĩ. de ſecūd. tabul. ¶ Item dubitatur, † quid ſi
inſtitutus deceſſit ante aditam hereditatem, tamen ad heredem
q tranſmittit q ius deliberādi, quis prefertur, an heres hrdis, an
r ſubſtitutus: Dico[r] ꝙ heres heredis prefertur q2 licet inſtitut⁹
heres non fuerit heres, non tamen facit alium heredem, quia ex
eius pſona alius hrs addijt, ⁊ ſic ceſſat ſubſtitutio, d. l. ſi paterfa
milias. Pro hoc videt caſus in l. j. C. ḋ his q ante apert. tabul.
⁊ ibi ita hoc exponebat Richar. cū ibi dicit text. alioſque, ⁊c. Et
ipſe exponebat, alios, ſcʒ ſubſtitutos, vel cōiunctes. Pro hoc vi-
det text. ĩ. de acquirē. herdita. l. ſi quis filiusfamilias. ꝙ. reſpō-
ſo ſi bñ illud reſpōſum ad legis principium continuabis. Pro
hoc videtur gl. in l. ſed ⁊ ſi ꝓ dote. §. penul. ĩ. de leg. preſtā. ⁊ ibi
tetigi. Hic debet ego expectare ꝙ hrs hrdis, repudiet, vel alio
modo excludatur. ¶ Itē poteſt dubitari, q2 ſeruo inſtituto no
lente adire, lʒ dominus velit, locus eſt ſubſtituto, l. cum propo-
21 nas. ſ. de heredi. inſtituen. ¶ Quero † qd ſi eſt inſtitutus mo-
chus, q nō vult adire. Iac. de Aret. ⁊ Richar. dicunt idem quod
in ſeruo, l. Deo nobis. C. de epiſco. ⁊ cleri. Et idem in Specul.
in titul. de ſtat monacho. §. j. verſiculo octauo q̄ritur. Alij dicūt
ꝙ licet monach⁹ recuſet adire, nihilomin⁹ poterit adire mona-
s ſteriū, ſicut pater filio recuſante. l. fi. ⁊. ſinaut. ĩ ſcḋa C. de bonis
q̄ liberis. ⁊ hoc tenet Archi. xviij. queſt. j. c. j. ⁊ Ioan. An. tāgit
extra de proba. cap. ĩ preſentia. ⁊ iſta videtur equior opin. vt ſic
ſubiectio monachalis ſit magis ſubiectio filialis, quā ſeruilis,
Qḋ apparet, q2 ſeruus poteſt vēdi. monachus nō, ſicut nec fili⁹.
l. j. C. ḋ pat. qui fil. diſtra. Itē monaſterium cogitur alere mona-
chum, ſicut pater filium, non autem dominus ſeruum, quia pōt
22 eum habere pro derelicto. Sed † dicetis vos, adhuc reſtat du-
bium, an filio repudiante preferatur ſubſtitutus, vel pater: Gl.
in d. l. cū non ſolū. §. j. tenet patrem preferri. ⁊ ibi Cyn. Guid. ḋ
Suza. tenet cōtrarium, q2 teſtatoris voluntas eſt ſeruāda, §. diſ-
ponat. in authen. de nup. Gulie. de Cu. idem, quia expreſſa pro
uiſio teſtatoris debet tollere prouiſionem legis, vt ĩ. eodē. l. cū ex
filio. §. j. ⁊ l. ex facto. §. item quero. Rayn. tenet glo. ꝑ text. illi⁹ le
gis q dicit ꝙ repudiatio filij nō debet nocere patri, q2 pater ⁊
filius cenſetur vna pſona. l. fi. C. de impub. Ego idem teneo, ꝙ
pater preferat, primo ꝑ d. l. cū non ſolū. §. ſimiliique modo. ibi
enim dixit tex. perinde ac ſi ipſe pater ab initio fuiſſet inſtitut⁹.
Preterea, ego dixi ꝙ ſubſtitutio vulgaris intelligitur ſi heres
nō erit, vel aliū heredē non fecerit, d. l. ſi pater. cum ſimi. ſ. tit. j.
Sed hic filius miniſterio ſuo fecit heredē patrem ⁊ pater ex iu
re filij adijt, ⁊ ſic ceſſat ſubſtitutio, d. l. ſi pater. cū ſimi. ſ. ti. j. Et
ꝑ hoc reſpondetur ad omnia cōtraria, q2 fateor ꝙ prouiſio teſta
toris tollit ꝓuiſionē legis, ſcilicet, in eum caſum q̄ teſtator di-
ſpoſuit, ſcilicet, ſi heres nō erit, vel aliū heredem non fecerit, ſed
hic fecit alium heredē ergo. ⁊c. Idē dico in monaſterio, qḋ pre-
23 feratur ſubſtituto, q2 fecit monachus alium heredē. ¶ † Que-
ro quid ſi monachus vel filius deceſſerit ante aditam hereditatē
an ſit locus ſubſtitutioni, vel veniet pater. Ray. cōtingebat hos
duos caſus filio repudiante, vel mortuo ante aditam hrditatē
⁊ dicebat idem vtroque caſu: ſed Richar. malum h. dicebat ſe-
cus filio mortuo, vt refert Cyn. in l. cum nō ſolū, §. j. C. de bonis
que liberis. ⁊ hoc puto verū. Primo ꝑ l. ſi infanti. C. de in deli.
vbi filio mortuo ante aditionē queritur patri ita demum ſi fuit
infans: ſecus ſi fuit maior. ibi ergo eſt tex. cum gl. noſtre queſtio
24 nis. † Preterea, [illegible] nō tranſmittitur ad aliorum patrem
hereditas non adita, niſi ſuorū aſcendentium: ſecundum gl. l. j.
C. de his q ante aper. tabu. ⁊ l. ij. C. ad Orſic. licet teneāt quidā
contrariū in hoc, vt ibi no. Si ergo eſt ſpeciale ĩ hereditate aſcē
dentiū, ergo in contrarium eſt ius commune, ſecundum alios eſ
25 ſet minus dubium, vt ibi not. ¶ † Item dubitatur, quid ſi ille
qui repudiauit habet ſubſtitutū vulgarem ⁊ aliū habet ꝑ fidei
commiſſum ſi fidei cōmiſſarius petit illū repudiantem cogi adire
l. nam ꝙ. §. ſi quis compulſus. ĩ. ad Trebellia modo ſubſtitutus
vulgariter vult hereditatem iure ſubſtitutionis vulgaris, ⁊ fi-
deicommiſſarius vult eam iure fideicōmiſſi. queritur qs prefe-
ratur: Et videtur ꝙ fideicommiſſarius, l. nō iuſtam. C. ad Treb

z l. facta. §. Julian⁹. j. ad Treb. vbi hoc videtur expreſſum. In
contrariu vide tur caſus in l. ſi patroni. §. ſi. ſecundũ primã ca-
ſus poſitionẽ eo. ti. Dico ſic. Aut fideicommiſſum non eſt repe-
titum ab ſubſtituto. tacite vel expreſſe, z tũc prefertur ſubſtitut⁹
vulgariter, d. §. ſi. Aut eſt repetitũ, z prefertur fideicomſſarius,
dicta lege non iuſtam. z dicto §. Julianus. ſed quia ille. §. Juli-
anus, aliquantulum videtur obſtare huic dicto, ideo dic vt ibi
26 ❡ † Item quero qd ſi heres inſtitutus, eſt indignus, z nec adijt
t hereditatẽ, an veniat fiſcus, vel ſubſtitutus: Reſp. fiſcus repul-
ſo ſubſtituto, vt j. ad ſylla. l. ſequens. in pri. Facit j. de bo. li. l. in
ſeruitutẽ. §. ei. q. Ratio, quia licet ipſe inſtitutus non ſit heres.
tamen facit heredẽ fiſcũ, ergo ſubſtitutus repellitur, l. ſi pater.
ſepius pallega. §. tit. j. Hinc eſt q fiſcus tenetur ad legata. z fi-
deicõmiſſa, etiã hereditate nõ adita p heredem, vt not. in gl. tra-
ditur in l. eã quã C. de fideic. z l. recuſare. §. ſi fiſco. ff. ad Treb. l.
v cũ filio. j. ad ſylla. ❡ Itẽ quero v an aliquo caſu iſtitutus z ſub
27 ſtitutus veniãt ſimul. Doc. cõmuniter dicunt q ſic, z in l. ſi pr.
x j. tit. j. z Inſti. eo. §. ſi. Ego do x aliũ caſũ quãdo patronus fuit
inſtitutus, z in aliqua re ppria grauatus, qz tunc ipſe habebit
debitã portionẽ, vt inſtitutus, z reſiduam habebit ſubſtitutus,
ſi ipſe nõ vult iudiciũ defũcti implere, leg. ſi libertus patrono.
verſi. qd ergo. j. de bo. liber. Et ſic cõcurrunt inſtitutus, z ſubſti
tutus. ❡ Itẽ do tertiũ caſuz in filio inſtituto z grauato, eo mo-
do quo dixi in patrono, per eãdem legem, quia eſt eadem ratio.
❡ Sumus expediti d primo effectu, z queſtionib⁹ emergẽtib⁹
28 circa illũ. Secundus † effectus eſt q teſtamentũ poteſt aſſume
re effectũ ab illo ſecũdo gradu, l. iij. i fin. ſ. de liber. z poſth. Cir
ca hoc dic breuiter. Quandoq primus gradus nõ habet effe-
ctũ ppter defectum contingentem ex parte inſtituentis. Quan-
doque ppter defectum contingentẽ ex parte inſtitut. ❡ Pri-
mo caſu, aut ille defectus fuit preteritionis, vel exheredatiõis, z
tũc diſtingue, vt no. in d. l. iij. §. ſi. ſ. de lib. z poſth. z ſ. de iniu. te-
ſta. l. nã z ſi ſub conditione, z. fin. Ratio, quia ideo preteritus, vel
exheredatus rumpit, vt faciat locum ſibi. non alteri. pro hoc ſe.
pen. ſ. de iniu. teſta. z q ibi dixi vobis. Aut fuit alius defectus
in primo gradu qui ceſſat in ſecundo, z tunc indiſtincte poteſt ſe
cundo gradu incipere. vt ſ. de iniuſ. teſta. l. nã z ſimiles. z ſ. ti. j.
l. ſi qs ſoluendo. Secundo caſu, quãdo eſt defectus ex parte inſti
tuti, tunc indiſtincte põt a ſecundo gradu incipere, ſi primus no
lit eſſe heres, ſ. tit. j. lege in dubitari. z C. de heredi. inſti. l. cũ p
ponas. cũ ſi ſiue primus ſit excluſus tẽpore j. de acqui. heredi. l.
y quãdiu. ſiue ſit excluſus morte. y C. de ca. tol. §. p ſecũdo. ibid.
vel ſubſtitutus, zc. z ibi no. z j. de fideicõm. li. l. thais. §. Splẽdo
forus. ſiue ſit excluſus deportatiõe, vel alia damnatione, vt ſ. d
libe. z poſth. l. Gallus. §. z qd ſi tantũ. z de bonis lib. l. ſincẽ. §.
j. ſiue excludatur ratione alterius incapacitatis, forte, qz non eſt
natus ex legitimo matrimonio, qz ſpurius, l. ij. C. de heredib. iu-
29 ſti. Et pdicta vera i vulgari expreſſa, ſ; i tacita j. dicã. ❡ † Ul-
3 terius quero, z qd ſi inſtitutus in primo gradu põt eſſe heres
ſed nõ eodẽ modo q defunctus voluit, quia fuit inſtitutus ſuus,
vel neceſſarius, ſ; in tempore mortis reperitur emancipatus,
vel manumiſſus an admittetur inſtitutus, vel ſubſtitutus: hoc
eſt meũ dubium. Et dic, aut iſta vulgaris ſubſtitutio fuit facta
neceſſitate, vt quando nepos ſubſtituitur filio, z tunc ſubſtitutus
preferatur, l. Gallus. §. z qd ſi tantũ. ibi. emancipatus eſſet zc.
Uidetur eñ ſubſtitutus in illũ caſu ſi filius deſijt eſſe ſuus, vt i-
bi patet. z hoc ſecundũ iſta tẽpora: ſecundum hodierna iura for
te aliud eſſet, vt dixi in d. §. z qd ſi tantum. Si vero ſubſtitutio
fuit facta ex volũtate, tunc pfertur inſtitutus nõ attenta illa ſta-
tus mutatione, de leg. Gallus. §. ſi. z inſti. de hẽdi. inſti. §. ſeru⁹
autẽ. verſi. ſi vero. eſt expreſſum ſ. tit. j. l. ſi paterfamilias Titi-
um. Uideat eñ ſubſtituere in eum caſum ſi heres non erit quo
aa quomodo. ❡ Ulterius quero an teſtamẽtũ aa poſſit vires aſ-
30 ſumere a tacita vulgari an vero requirat aditio i primo gradu
Glo. dicit q nõ poteſt incipere a ſecundis tabulis ex tacita vul-
gari. ſed acquiratur aditio ex inſtitutione, l. apud Julianum. §.
idẽ Julianus. ad Treb. z ita ſentit gloſ. Idẽ Dy. pillum. §. z l.
ita tamẽ. §. a patre. eod. tit. z qz vitiato expreſſo vitiatur tacitũ
l. iij. §. q habet ſ. de ſer. ruſt. pred. Itẽ videtur ſentire Cynus. in
l. precibus. z idem do. Raynu. Guliel. de cu. tenet contrarium,
quia tacita vulgaris ſumit effectũ in caſu hereditatis non adite.
vt j. eo. l. iã hoc iure. ergo eſt impoſſibile q in caſu hereditatis a
dite aſſumat effectũ, argumen. l. ſi ancillã. j. p ſuo. Preterea p
aditionẽ hereditatis debet finiri tacita vugaris, l. poſt aditam.
C. eod. ergo ab eo caſu nõ poteſt incohoari, l. Titio cũ morietur.
de vſufr. z de vſufru. le. a. l. vſumfructũ cũ moriatur. Iſte ratio
31 nes † concludunt, q tacita vulgaris per aditionẽ ipſius pupilli
non pteſt confirmari, q concedo. Sz glo. z Dyn. dicũt contra
rium de aditione coheredis, tamẽ Old. tenet idem quod Guil.
qz ſecundum hoc ſequeretur q ſi teſtator ſolum pupillum inſti
tuit q decederet hereditate non adita, teſtamẽtũ rumperet q
nullus poſſet eſſe heres, nec ex pupillari, nec ex tacita vulgari.
q eſt contra mentẽ, lege iam hoc iure. §. fina. j. eod. Ita dicebat
Old. ſed certe tũc quãdo pupillus ſolus eſt inſtitutus, exiſtentia
ſui heredis infirmat tabulas pupillares, vt dicã j. l. prima. [illegible]
materia pupillaris ſubſtitutionis, ideo teſtamentũ nõ rumpe-
32 tur, Quid ergo dicemus † Reſpon. q licet pupillaris requirat
aditionẽ hereditatis, tamen vulgaris tacita q cõtinetur ſub
bb hoc nõ requiratur, ſ; põt ab ea incipere. Probo p l. neq; eni.
§. ſi. de mili. teſta. z dico ibi eſſe caſũ, Nã ibi ſub expreſſa fideicõ-
miſſaria cõtinetur vulgaris tacita, tamẽ licet fide cõmiſſaria re-
quirat aditionẽ hereditatis, z ab ea teſtamentũ nõ poſſit aſſume
re vires, l. ille a quo. §. ſi de teſtamento. j. ad Treb. tñ illa tacita
vulgaris nõ requirit aditionẽ, vt ibi patet. Nec dicat alqs
ſpeciale eſt, qz fateor q ibi ẽ ſpeciale i hoc q fideicõmiſſaria [illegible]
hat ad directã, q nõ reperitur alibi, preterquã i caſu illius leg.
ſ; q illa tacita vulgaris cõfirmet teſtamẽtũ ex ſe, in hoc non
eſt ſpeciale, ſ; ius cõmune, vt ibi patet in textu. z hoc videtur te-
nere gl. infra eodẽ. leg. lex cornelia, ſupra, de vent. inſpiciend.
lege penulima, dicã infra proxim. queſtio. Non obſtat, quod vi-
tiato expreſſo vitiatur, zc. illud eſt verũ quando tacitum ha-
bet ad expreſſum, vt acceſſoriũ: ſed ſecus ſi vtrunq; pariter eſt prin-
cipale, l. ſi fideiuſſorib⁹. in principio. z ibi dixi infra. d leg. j. [illegible]
obſtat. §. idẽ Julianus, qz ibi requirit aditio ad confirmand.
tab. pupilares: q apparet, qz tex. fecit mentionẽ, de ſecundis ta-
bulis. Nec obſtat, ſi dicas q hoc nõ eſt verum, cũ pupillus [illegible]
iure nihil haberet, vt ibi dicit glo. ergo debet intelligi de tacita
vulgari. Reſpõ. ibi forte habebat bona materia, vel alia bona
poſt mortẽ patris acquiſiuerat. Nõ obſtat §. a patre, qz ibi lo-
tur in pupillari. ❡ Ulterius quero, pupillus cui eſt facta ſub-
tutio pupillaris, deceſſit viuo patre, an ſubſtitutus põt ſucce-
re ex tacita vulgari: Gl. q ſic, infra eodẽ. in l. lex Cornelia [illegible]
verbo nõ exiſtimo. z in verb. duodecim. z in glo. fin. z j. eo.
capitu. idẽ tenet Guil. de cu. q gl. videtur. tenere id quod [illegible]
nui, q teſtamentũ poteſt aſſumere vires a tacita vulgari [illegible]
tra, p l. q ſi filius. j. de ca. ibi, nihil eſt zc. quaſi diceret, nec
pillari, nec de tacita vulgari. z idẽ ſentire gloſſ. in d. l. quod
ſi filius. in ver. poſſit, z Ky. i l. precib⁹. C. eo. ti. Alij. autẽ [illegible]
aliter, aut pupillus habet coheredẽ cuius aditione confir-
tacita vulgaris, z loquit prima opi. aut non habet cohere-
loquitur opi. Dy. Sed certe prout dixi ſ. illud q tacita vulga-
ris confirmatur aditione nõ eſt neceſſe dicere quare opinio-
nes dicunt bñ diuerſis tñ caſibus loquuntur. Unde [illegible]
Aut filius moritur ciuiliter viuo patre vt qz capitur ab hoſtib.
vel poſt mortem patris moritur naturaliter, z tũc ſubſtitut⁹
teſt ſuccedere ex tacita vulgari, vt j. e. l. lex Corne. z ibi no. [illegible]
qz patre viuo adhuc durat ſpes ſubſtitutionis pupil. viuo [illegible]
quid imputetur patri cur teſtm nõ mutauit. Aut filius viuo pa-
tre deceſſit naturaliter, z tunc ſi quidẽ pater ſtatim deceſſit p[illegible]
ita q non habuit tempus mutandi teſtamentũ z idem qz [illegible]
tutus ex tacita vulgari ex preſumpta voluntate defũcti, qui
inſtituiſſet ſi ſciuiſſet, z dicta l. pater captus. cum ſua gloſſa [illegible]
ce eodem. Si vero pater deceſſit poſt ex interuallo ce, ita quod ha-
buit potentiam mutandi teſtamentum tunc ſubſtitutus nõ ad-
mittitur, ita loquitur dicta l. quod ſi filius. z opini. do. [illegible]
dd ni, dd nã cum potuit ſibi prouidere, z non prouidet, lex nõ ſub-
uenit ſibi, nec põteſt dici quod non cogitauit d hoc qz filiũ mor-
tuũ vidit. hoc probatur infra de mil. teſt. l. tractabatur. z [illegible]
33 leg. iij. C. de inofficio. teſtamen. ❡ † Ulterius quod quid ſi ſub-
ee ſtitutio ee pupillaris facta eſt ventri, z venter non naſcitur an ſu-
bſtitut⁹ admittatur ex tacita vulgari: Tex. z gl. quod ſic. ſup.
de vent. iſpi. l. pe, facit C. de inſtitu. z ſubſti. l. fina. vbi vulgaris
expreſſa facta ſi poſthumus non naſcitur continet tacitã pupil-
larem eo nato, ergo idem econuerſo, Alij vero dicũt q niſi [illegible]
heres cui⁹ aditione confirmatur illa tacita pupillaris, q [illegible]
placet vt dixi ſupra. quia aditio non requiritur. Dico ergo
aut ſpes natiuitatis poſthumi deficit poſt mortem teſtatoris
vel ante per modicum tempus, z ſubſtitutus admittitur ex taci-
ta, dicta l. pe. Aut defficit multo tempore poſt teſtamentum
ante mortem teſtatoris, z tunc ſecus, per ea q ſupra dixi. ❡ Su-
ff mus expediti de ſecundo effectu. Tertius ff † effectus † eſt, quod il-
34 la vulgaris expreſſa continet tacitam pupillarem, vt infra eo.
lege. iam hoc iure, quod eſt verum, niſi teſtator dixerit contrari-
um expreſſe vel tacite. Expreſſe probatur, infra codem. leg.
hoc iure. in fine. z C. eodem, lege quamuis. Tacite, vt in [illegible]
qua facta diſparibus. dicta lege iam hoc iure. cum ſi. Item [illegible]
do in vtrunque caſum expreſſe prouidit, vt infra eodem
35 cum ex filio. §. j. cum gl. in verſicu. z alius. ❡ Quero † qd ſi [illegible]
ter eſt in medio, an tunc in vulgari contineat tacita pupil.
Gl. in l. precibus. dicit q continetur, ſed non cum eff. [illegible]

dicit contrariū, ꝙ non continetur, vt ī. e. l. centurio. ⁊ ibi de hoc
6 dicam. ¶ † Item quero, quid ſi vulgaris fuit facta in vnū caſū
ita ꝙ contineat vulgarē tacitam in aliū caſū, ſecundum ea que
dixi ſ. an tunc tacita pupillaris vulgarē cōtineat: Caſus eſt qđ
7 ſic, C. de inſti. ⁊ ſubſti. l. fi. ſm lect. gloſ. ¶ † Quero an vulgaris
expreſſa facta filio furioſo, vel mente capto, cōtineat tacitā exem
plariā: dicā ī. eo. l. ex facto. in materia ſubſtitutionis exēplarie.
38 Quartus effectus † eſt, q2 per eā ſuccedit̄ defuncto, non ei cui
ſubſtitutio eſt facta, vt Inſti. e. in prin. ¶ Iuxta hoc quero, quid
39 † de vulgari expreſſa que in ſe continet tacitā pupillarē, an per
eam ſucceditur pupillo, ita ꝙ trahatur ad bona pupilli: Dy. ꝙ
ſic propter vicinitatem quam hꝫ cum pupillari. Et ideo dicit ꝙ
eſt caſus. ī. e. l. ij. §. ſed ⁊ ſi ita. ⁊ exponit tex. ibi qđ ei, ſ. filio. vt ad
proximum fiat relatio. Et idem Ray. Sed Cy. hoc reliquit ſub
dubio. Guil. de Cug. ⁊ Mar. Sil. contra, q2 per vulgarē ſubſti
tutionem ſuccedit̄ defuncto, per pupillarem pupillo, vt Inſti.
eo. in prin. ⁊ ar. l. Sextiliam. ī. de le. iij. Ego dico ꝙ Ja. de Are.
in hoc paſſu ſenſit veritatē, ſ. ꝙ per vulgarem ſuccedit̄ ſolūmo
do defuncto, ⁊ hoc eo tempore quo pupillus repudiat, ſed ꝑ pu
pillarē tacitā in ea cōprehenſam ſuccedit̄ pupillo tūc, cū pu-
pillus in pupillari etate decedit: ⁊ ſic habebit locū vtraq; ſubſti
tutio, nec enim eſt de neceſſitate pupillaris ſubſtitutionis ꝙ filiꝰ
ſit heres, l. ſi pup. ī. de acq. her. per quā legem hoc probatur. Et
ita dꝫ intelligi opi. Ja. de Are. que opi. per ſcripta male recita-
tur. Non obſt. d. l. ſed ⁊ ſi ita. q2 dꝫ exponi, ei, ſ. patri, vel ſi expo
40 onis ei, ſ. filio, intellige ex pupillari tacita. ¶ † Item que an taci
ta vulgaris contenta in pupillari expreſſa, trahatur ad bona pu
pilli: Dy. ꝙ ſic. ⁊ eſt caſus ſm vnam lec. ī. ad legē falci. l. qui fun-
dum, §. coheres. Contrarium tenet glo. in fin. C. de inſtit. ⁊ ſub.
Ray. dicit, aut eſt ſubſtitutꝰ coheres, ⁊ hꝫ locū dictum Dy. aut
alius, ⁊ hꝫ locum dictum gl. Truffa eſt, quare dico ꝙ eo tēpore
quo ſe abſtinet pupillus, ſucceditur ex tacita vulgari: ſed eo tꝑe
quo moritur, ſuccedit̄ ex expreſſa pupillari, vt ſ. dixi in prox.
q. Nunquā enim reperitur ꝙ per vulgarem ſuccedit̄ pupillo,
⁊ ſi contingeret ꝙ ſimul ⁊ ſemel decederet pupillus, ⁊ etiam pa-
ter, per quod excluderetur a bonis paternis, dicerē ſubſtitutū
venire ex pupillari ad bona pupilli, ex vulgari ad bona patris,
nam illa ſubſtitutio continet vtrunq; caſum copulatiue, vt ſiue
veniat vterq; caſus, ſiue alter ſufficiat, vt ī. eo. l. iā hoc iure. Nō
ob. d. §. coheres. q2 teneo alias lect. ibi poſitas, vel intellige ſm
g predicta. ¶ Ulterius quero vtrū tacita vulgaris hꝫ † locū, qñ
4 mater eſt in medio: Gl. ꝙ ſic, q2 per eam non ſuccedit̄ pupillo
ſed defuncto, vt no. in l. fi. C. de inſti. ⁊ ſubſti. Et hoc puto verum
de matre pupilli, ſed ſi viueret mater teſtatoris, tunc tacita vul
garis non haberet locū contra matrem teſtatoris, ea. ratiōe qua
tacita pupilla. contra matrē pupilli non admittitur. ¶ Quarto
42 † quero, vtrū per additionem que fit ex tacita vulgari cōfirme
43 tur expreſſa pupillaris: dicā ī. e. l. pr. ¶ Quinto, quero † qđ de
vulgari partim expreſſa, partim tacita, an admittatur cōtra ma
b trē in caſum tacitū: Dico ꝙ eſt caſus ꝙ non. in l. fi. C. de inſti. ⁊
ſubſti. Intelligo aliter quā gl. intelligat, ⁊ aduerte ꝙ eſt verū in-
tellectꝰ. Nā dicere primo ꝙ ibi eſt caſus ꝙ tacita pupillaris nō
admittatur contra matrem nō eſt bene dictum, nā hoc eſſe verū
eſt iuris certi ⁊ aperti, l. precibus. C. eo. tit. ſed in d. l. vlt. dicitur
ꝙ de illo caſu non erat contentio inter Ulpianū ⁊ Papinianū,
ergo nō eſt dicendū, ꝙ ipſi dubitaſſent de eo qđ eſt ius apertū
i ⁊ clarū, quare pono ibi caſum aliter ſ. ꝙ teſtator inſtituit vxorē
ex parte, ⁊ ventrē ex parte: ⁊ ventri, ſi non naſceretur. ſubſtituit
quendā vulgariter, ⁊ ſic expreſſit vnū caſum. Contingit, ꝙ poſt-
humus natus deceſſit hr̄ditate non adita, nec exiſtentia ſui here
dis ibi operatur aditionem: q2 hꝫ coheredē extraneum, l. apud
Jul. §. idem Jul. ī. ad Treb. queritur vtrum ſubſtitutus admit-
tatur ex ſubſtitutione vulgari tacita in hunc caſū, an mater: Et
ibi reſpondetur, q2 aut lꝫ ibi tractetur de ſucceſſione viri, tñ ma-
ter excludit ſubſtitutum ex preſumpta voluntate defuncti, quia
ipſam matrē inſtituit pro parte, ⁊ q2 teſtator plus diligit matrē
propter filios. l. cum quis C. de naturalib. lib. ⁊ ideo eſt veriſi-
mile qđ velit hereditatem luctuoſam ipſius defuncti ad eā perti
nere, ⁊ ſubſtitutum excludi, niſi mater prior decedat: q2 tunc ad
mittitur ſubſtitutus, ⁊ hic eſt caſus ſingularis in l. illa. Alias au
tem tacita vulgaris admittitur contra matrē impuberis, q2 de
eius impuberis ſucceſſione non tractatur, vt dixi ſ. proxi. queſ.
44 ¶ † Quero an prelegata veniant in vulgari ſubſtitutione, De
hoc dic, vt in l. qui filiabus. §. fi. cū l. ſeq. de leg. j. ⁊ l. queſitū. §.
duobus. eo. ti. ⁊ l. miles. §. pro parte. de le. ij. ⁊ in qualibet ipſa-
45 rum dixi. ¶ Quintus effectus † eſt ꝙ vulgaris ſubſtitutio facit
de ſuo voluntarium l. ſi filius. heres. ſ. de libe. ⁊ poſthu. Dic vt
ibi dixi, ⁊ l. ſi filius qui patri. ī. eod.
46 §. Quinto. Principaliter quero, † que impediāt, ⁊ q̄
extinguant effectum vulgaris ſubſtitutio
nis. Lex dīt ꝙ poſt aditam hereditatem extinguitur vulgaris ſu
bſtitutio, l. poſt aditā. C. eo. Nec obſt. C. de fidei. auth. hoc am-
plius. ⁊ ibi no. C. eo. l. poſt aditā. ⁊ per Azo. in ſum. eo. ti. §. expi
47 rat. ¶ † Sed circa hoc inſurgunt dubia. ¶ Primo, quid ſi feci
tres, vel quatuor gradus ſubſtitutionū, an omnes expirent per
aditionē primi Certe ſic, vt ſ. ti. j. l. cū in teſtamento. ī. e. l. ſi ma
48 ter. §. fi. ¶ † Itē quero, vtrum aditione vnius ex heredibus ex
tinguatur ſubſtitutio facta omnibus: Breuiter dico ſic. Aut ſu-
bſtitutio fuit facta pluribus copulatiue, vel cōiunctim, aut inſti-
tuit duos Titium, ⁊ Seium: ⁊ dīt, ſi Titius, ⁊ Seius hr̄des non
erunt, talē ſubſtituo: vel dixi. Si neq; Titius neq; Seius, ⁊c. vel
ſi predicti, ⁊c. tunc vno adeunte extinguitur ſubſtitutio, q2 eius
ſubſtitutionis cōditio deficit, cū requirat neutrum hr̄dem eſſe,
vt ī. eo. l. quidā teſtamēto. ⁊ C. e. l. quāuis. cum gl. ij. Si vero fue
k rit facta ſubſtitutio ſeparatim, tūc vno adeūte expirat ſubſtitu-
tio quo ad ſeipſum, nō quo ad alios nō euntes, vt ſ. de iniuſt. teſ.
in pe. ⁊ ī. eo. l. ex duobus. §. filium. ⁊ l. cum ex filio. §. fi. ⁊ l. cohere
di. §. cohr̄des. Ad hoc faciunt omnia iura que dicunt ſubſtitutū
preferri coniuncto, vt C. de ca. tol. §. ꝓ ſecundo. ⁊ ī. de ſecū. tab. l.
equiſſimū. §. ſi duo. ⁊ C. de fidei. auth. hoc amplius. ⁊ no. in gl. fi.
49 in l. qui patri. ī. de acq. he. ¶ † Itē dubitatur, qđ ſi adiuit hr̄s,
⁊ aduerſus aditionem reſtitutus eſt vt abſtineat, an admittatur
ſubſtitutus vulgariter Certe ſic, l. ⁊ ſi ſine. §. ſed qđ Papi. ſ. de
mino. ⁊ l. ex ꝯtru. ī. de re iu. ⁊ ī. e. l. ij. §. interdictū. ſm vnam lec.
⁊ no. C. eo. l. poſt aditam. Et hoc caſu an ſubſtitutus adeat de iu
re ciuili, an vero habeat petere de ſm tabulas, ꝙ vr̄, q2 cum pri
mus remaneat de iure ciuili, d. §. ſed quod Papi. ⁊ l. ei qui ſol-
uendo. ſ. ti. j. al. vs eo iure hr̄s eſſe non pōt, l. quod contra. §. vni.
ī. de re iu. ⁊ l. hr̄ditate. §. pater. ī. de caſt. pec. Et hoc videntur ſe
qui Ultramontani, ⁊ Cyn. ſequendo eos. C. vnde lib. l. qui ſe pa-
tris. ⁊ vr̄ caſus in l. ij. §. interdū. in fi. ī. eo. ibi, vt pretor vtiles a-
ctiones. ⁊c. ſꝫ vnā lec. Ueritas eſt ꝙ pōt de iure pretorio vt ibi.
Item etiā de iure ciuili, l. j. §. ſi quis ad ta. ī. ad Tert. vbi eſt ca-
ſus. ⁊ no. de ſucc. edi. l. fi. Nec ob. ꝙ alius remanet de iure ciuili,
q2 eſt verū directe, ſꝫ ſubſtitutus erit hr̄s vtiliter. Simile in eo,
cui hereditas reſtituitur per Tre. ⁊ hec pluries dixi. ¶ Dubi-
50 tatur etiā, an † exiſtentia ſui heredis impediat ſubſtitutū vulga
rem: Breuiter dic, aut ſubſtitutio eſt facta ex neceſſitate, vt ex cō
ſilio Galli, vel legis Velleie, ⁊ tunc exiſtentia ſui heredis exclu
dit ſubſtitutum. Nā facta eſt ſubſtitutio ſub conditione, ſi ſuus
heres eſſe deſinat, d. l. Gall. in prin. ⁊ hoc ſentit gl. ī. eo. l. ſi ma-
ter. §. j. Facit ꝙ dixi ſupra, circa ſm effectū ver. vlterius quero.
quid ſi inſtitutus, ¶ Si vero vulgaris ſubſtitutio eſt facta vo-
luntarie, tūc ſi quidē eſt vulgaris expreſſa, exiſtētia ſui heredis
non poteſt habere locum. l. ſi filius hr̄s. ſ. de lib. ⁊ poſthu. ⁊ ibi
dixi ⁊ dicā ī. eo. l. ſi filius qui patri. Si vero loqueris de vul. taci
ta, dico ꝙ eā non extinguit exiſtentiā ſui hr̄dis, qđ patet, q2 exiſtē
tia ſui hr̄dis confirmat tabulas pupillares, in quibus cōſtat ꝙ
continetur tacita vulga. l. ſi filius qui patri. ī. eo. de acqui. he. l.
filius. ⁊ l. ſi pupillus. tunc dico ꝙ non impeditur illa tacita vul.
51 per leges allegatas ſ. ⁊ per ea que dixi. ſ. prox. q. ¶ † Ulterius
quero, quid ſi filius non pōt adire de iure ciuili, ſed ſolū de iure
pretorio, in caſibus no. in l. fi. C. vnde legi. Uel pone, filius fuit
in j. gradu preteritus, ⁊ ſecundo exheredatus, approbauit pri-
mum gradum, ita qđ ex eo pōt petere ſm tab. l. filio. ſ. de iniuſt.
teſta. an ſubſtitutus admittatur, qui venit de iure ciuili: Ur̄ ꝙ
ſic, ſicut inſtitutus in ſecundo teſtamento, quod eſt validum tan
tum de iure pretorio, non admittitur ſi precedit aliud teſtamen
tum validum de iure ciuili, l. cū in ſecundo. ſ. de iniuſt. teſt. ⁊ ī.
eo. l. ſi quis eum. §. j. ita ⁊ hic prefertur ſubſtitutus, qui pōt ve-
nire de iure ciuili. econtra videtur qđ preferatur inſtitutus. Nā
ſubſtitutio fuit concepta in caſu, ſi heres nō erit, ſed heredis ap
pellatione cōtinetur bonorū poſſeſſor, vt infra ad Treb. l. j. §. bo
norum. ⁊ l. hr̄ditatis. ī. de verb. ſig. Sol. Dico, qñq; ius petende
bonorum poſſeſſionis incipit habere originē viuo teſtatore, hoc
eſt qđ teſtamentum viuo teſtatore de iure pretorio valebat, vt
qñ conditio turpis remittitur a pretore, l. facta. §. ſi ſub condi-
tione. infra ad Tre. ⁊ in poſth. qui moritur viuo teſtatore, l. poſt
humus. in prin. de iniuſt. teſ. tunc inſtitutus prefertur ſubſtitu-
to, arg. ī. de cōditio. ⁊ demon. l. in conditionibus. §. ſi patronus.
vbi videtur caſus qđ conditio, ſi patronus heres non erit, defi-
cit patrono veniente per ꝯtab. ⁊ ſic de iure pretorio. Preterea,
ſi ille qui venit per ꝯtab. prefertur ei qui poteſt adire de iure ci
uili, vt ī. de contratab. per totum. multo magis iſte, qui habet ſe
cundum tabulas, cum iſte veniat ex voluntate defuncti, ille con-
tra voluntatem. Si autem ius petende bonorū poſſeſ. incipit ha
bere originem poſt mortem teſtatoris, vt filio preterito appro-
bante teſtamentum, tunc dicerem ſubſtitutum preferendū, per
d. l. cū in ſecundo. cum gl. ſua, in ver. potuerit. quā intelligo ſolū
eo caſu, cū filius poſt mortē approbat teſtamentum, vt patet ex

lege quam gl.alleg. Ratio,qꝛ approbatio talis non poteſt tolle
re ius,queſitum ſubſtitutio tempoꝛe moꝛtis,⁊ qꝛ illud tꝑs inſpi
citur,l.ſi alienū.§.in extraneis.ſ.ti.j.Non obſt.qđ no.in l.ſi qs
52 cum.§.j.j.eo.qꝛ illa gl.eſt falſa,vt ibi dixi. ¶†Quero qđ ſi is q
pōt venire de iure ciuili,vult venire ſecundum tabulas,an repel
latur ſubſtitutus:Certe caſus eſt ꝙ ſic.C.de iure delibe.l.pube
53 rum. ¶†Itē,quero quid ſi hr̄s inſtitutus repudiauit bono.poſ.
ſecundum tab.⁊ tunc vult venire de iure ciuili, ſubſtitutus vero
dicit,ꝙ ſibi fecit locum repudiando,quid iuris:Gloſ.in l.ſuum
heredem.C.de iure deliberādi.videtur dicere ſubſtitutum ad
54 mitti:ſed doc.reprehēdunt ibi illā gl.dic vt ibi ꝑ eos. ¶†Que
ro quid ſi inſtitutus noluit parere cōditioni, ſub qua eſt inſtitu
tus.Certe tūc nō eſt dubiū,ꝙ ſubſtitutꝰ admittit,l.ij.C.de inſt.⁊
ll ſub. ¶Ulterius q̄ro,l qđ ſi pater† emācipauit filiū cui fecit ſub
55 ſtitutionē pupillarē,an tacita vulgaris in ea cōtenta extinguat,
Guil.qđ ſic,in l.coheredi.§.cū filię.j.e.Sed certe ibi de vulgari
nihil dicitur. Ray.idem,qꝛ illa conditio,ſi in poteſtate tempoꝛe
moꝛtis permanſerit,que eſt in pupillari,ſicut vitiat pupillarem
ita propter eius defectū vitiatur etiā tacita vulgaris,ar.j.de cō
di.⁊ demon.l.mulieri.⁊ Titio. Itē qꝛ circa vtrumq; dꝫ vnifoꝛ
miter operari.l.ſi legatariꝰ.in fi.j.de leg.iij. Ego credo hoc eſſe
verum,qꝛ ex quo pupillarem ſua ſpōte annullauit,imputet ſibi
cur circa vulgarem ſibi non pꝛouidet.l.tractabatur.ſ.de teſta.
mili.ad quod facit quod dixi ſupꝛa circa ſecundum effectum.ad
idem j.de adimen.lega.l.rē legatam.⁊ l.ſi ſeruo cum libertate.
⁊ ſ.quemad.ſerui.ami.l.ſi ſtillicidij.lꝫ ſit arg.contra ſ.de ſerui.
vꝛb.pꝛedio.l.ſi domus.ſed ibi vtraq; ſeruitus erat ꝑ ſe expꝛeſſe
confirmata:hic vna ſubſtitutio erat expꝛeſſa,alia ſubintellecta a
iure ex pꝛeſumpta voluntate defuncti,que pꝛeſumptio ceſſat qñ
56 emancipiat,⁊ in vulgarem nō pꝛouidit vt ſ.dixi. ¶†Quero qđ
ſi ille,cui eſt facta pupillaris expꝛeſſa,efficit pubes , an extingua
tur tacita vulgaris,ſicut expꝛeſſa pupillaris:Gl.j.eo.l.lex coꝛ
nelia.in fi.in gl.ſup verbo,ad agnatum,tꝫ ꝙ non extinguat,Dy.
Iac.de Are.Gui.de cu.⁊ do.Ray.ꝫ per l.qui habebat.j.eo.ſed
illa nihil facit.Itē per l.ſi Titio pecunia.§.fi.⁊ l.ſe.j.de le.j.ſed
certe ſi rationem illius legis cōſideratis nihil facit:qꝛ ibi ideo,
qꝛ poſt tēpoꝛa pubertatis legitimi non habēt ex diſpoſitione de
functi,qꝛ ſi voluiſſet teſtatoꝛ nō potuiſſet pꝛouidere in bonis pu
pilli,ſed hic ſi voluiſſet vulgariter ſubſtituere,potuiſſet. Et hāc
opi.videtur tenere gl.Inſti.eo.§.qua rōne.in glo.mag.ſed illud
pōt referri ad pupillarem tantum. Mihi videtur ſic dicendum.
Aut fuit facta pupillaris cū limitatiōe certi tēpoꝛis,vt intra pu
pillarē,etatem,⁊c.tunc expirat vtraq;,ſ.pupillaris,⁊ tacita vul
garis.Qđ apparet,qꝛ voluntas defuncti fuit non pꝛouidēdi vl
tra illud tꝑs,vt j.e.l.ſi ita quis.⁊ l.ſi qui plures liberos.in pꝛin.
⁊ hoc caſu loquuntur Dy.⁊ alij. Aut fuit facta ſine tēpoꝛis pꝛe
finitione,vt qꝛ dixi,quiſquis mihi heres erit,filio meo hr̄s eſto.
Uel fuit facta in tēpus longius,vt ſi filius meos deceſſerit intra
xxv.ann.talis heres eſto,tunc lꝫ finiatur pupillaris adueniente
pubertate,l.in pupillari,⁊ l.centurio.j.eo.tñ durabit vulgaris,
arg.l.fin.C.de her.Inſtit.⁊ qꝛ apparet ꝙ voluntas defuncti fuit
hec. Pꝛo hoc,qꝛ ſi ab initio fuit pupillaris ſubſtitutio facta mi
mm noꝛi vel extraneo,ni continetur vulg.vt j.dicā. ¶Quero† er
57 go,quid ſi fiat pupillaris maioꝛi vel extraneo, an contineat taci
tam vulgarem:Guil.ꝙ ſic,qꝛ vitiato expꝛeſſo non vitiatur taci
tum l.j.§.j.ſ.quib.mo.pig.vel hypo.ſol.⁊ qꝛ peccatū eſt in ma
teria,ergo valet vt valere pōt,l.ſi vnꝰ.§.ſi acceptilatio.ſ.de pa.
⁊ ꝙ no.in l.an inutilis.de accep. Ray.ꝫ,per gl.Inſti.eo.§.extra
neo.Sed certe iſta gl.eſt falſa,⁊ ipſe idē reprehendit in materia
cōpendioſe,vt ibi dicemus.Tene ergo dict.Guil.per l.ſi fide
iuſſoꝛ.j.de leg.j.⁊ per l.fin.C.de her.inſti.⁊ ibi eſt caſus.Nā illa
verba,Sēpꝛonius Ploth heres eſto,ſunt verba pupillaris ex
pꝛeſſe,qꝛ alium ibi non facit heredem,⁊ tñ lex reſoluit in tacitā
vulgarem ⁊ iſta ſunt circa materiam vulgaris tacite ⁊ expꝛeſſe.

ADDITIONES.

a P.PAV.PA. ¶Oppon. Ad excludendam pupillarem ſubſtitu
tionem,vide C ep.cau.xxx.

b POMA. ¶De contrarijs. Uide Matheſi.nota.xxxvij. Et de
iſta diſtinc.vide Bal.in l.j.§.huius.ff.de iuſt.⁊ iur. Alex.conſil.
lxxvij.iiij.vol.Fel.in rub.de ſum.trin.⁊ fide cath.

c ¶Pꝛo confeſſo. Adde qđ idem tenet ipſe Bart.in l.j.§.ſi quis
ſimpliciter.de verbo.obliga.⁊ no.Barto.in l.fin.per illum tex.
ver.ſimpliciter.C.de do.pꝛomiſ.Bal.⁊ Salyc.in l.in teſtato.de
ſuis ⁊ legi.Bene facit ꝙ no.gl.in clem.ſepe.de verbo.ſignific.⁊
tex.in c.j.⁊ qđ ibi not.Arch.extra de ferijs.Bal.in l.iubemus.
C.de appellatio.vbi dicit qđ reus negās ſe occidiſſe,⁊ ſi occidit,
qđ id fecit ad ſui defenſionem,quod non admittitur,quia non di
citur ſimpliciter reſpondere. Idem dicit Ang.in d.§.ſi qs ſim
pliciter.⁊ Bal.in l.ſi quidē.C.de exce.⁊ in l.j.C.de cōfeſ. Pau.
de Caſt.tamē.in l.j.§.ſi qs ſimpliciter.in terminis de quib
per Bartolum reprehēdit ipſum Barto.qꝛ pꝛima negat
pura ⁊ vtilis.ſecunda ergo inutilis non dꝫ illam vitiare
le per inutile,⁊c.l.ſancimus.C.đ donatio. Ita dicit expꝛ
luiſſe Bartol.in d.l.etate.§.nihil.de inter.actio.Et ita te
re Rapha.Cuma.ibi allega.Barto.⁊ ita ſe cōſuluiſſe dr
de Caſt.Alexād.in apoſtil.ibi i d.§.nihil.nitit improbare
to.⁊ ita dt tenuiſſe Bonon.⁊ aliter loquit,quā hic,ibi vide
ſuppoſita communi ſententia vera,illam limita ſm Bald
l.iuſiurandum ⁊ ad pecunias.§.non ſemper.per illum tex
iureiurand.in l.pꝛima in pꝛin.C.de edil.acti.niſi ex cauſa
ci videretur,admittendam reſponſionem duplicem,qđ ad
eſt mēti tenendum. Pꝛimo quia poſitio eſſet captioſa,ad
ſimpliciter repondeo faciliter caderes in laqueum.Sec
ſicut dicimus quod licet alias reſpondens poſitionibus
tur abſente aduocato,⁊ non inſtructus reſpōdere,vt notat
tolus in l.ſi poſtulauerit.§.queſttioni.j.de adult.tamē fa
ſi reſpōdēs eſſet idiota,vt qꝛ ruſticus,qꝛ pōt inſtrui,⁊ ꝑ
uocato reſpondere,vt ſignanter voluit Hoſtien.in cap.
lis.de iudi.⁊ Specu.in tit.đ poſi.§.vij.ver xvij.⁊ in §.iij.
patronus. Ita in ꝓpoſito ſi reſpōdens erit ruſticus,vel
hec erit ſufficiens cauſa propter quam iudex poſſit reſp
duplicem admittere. Et ſtante ſtatuto pꝛedicto qualiter
catur ſimpliciter reſpondere,confiteri,vel negare vide B
conſi.ccxx.iij.vol. Et de cōfitente delictum cum aliqua
te,per eundem Bal.ij.vol.conſi.ccxlv.

d And.Bar. ¶Ad pꝛimū. Et vide Card.in c.Raynutius
vbi dicit non eſſe curādum de nomine. Contrarium ibi
de que ibi dico,qꝛ reprehendo iſtud dictum quod hic
Bartolum.

e POMA. ¶Uideamꝰ. Uide Felyn.in cap.tranſlato.de c
BARB.c.Raynutius.de teſtam. Felyn.c.ad aures.in
ſcri.Bart.in l.iiij.§.queſitum.ff.ſi quis cau.
P.PAV.P. ¶Quomodo dicat quid expꝛeſſū. vide R
conſil.cclxxi.ad fin.⁊ Felyn.late in c.tranſlato.de conſt
de que habes ad Bart.in l.fin.§.omnium.C.de admi.
illud ꝙ venit ex mente,dicatur expꝛeſſū.vid Felyn.in
num genus.j.diſtinc. Item quod non dicatur expꝛeſſ
in verbis videri pōt.vide Iaſo.in l.ſicut certi.C.đ teſta
in l.actione in §.no.C.de tranſac.

f ¶Expꝛeſſum Adde ad hanc ſuam theoꝛicam ad quam
curritur quod ipſe voluit in l.fi.C.ſi contra ius vel
in l.ſi quis in pꝛincipio teſtamenti.de lega.iij.⁊ in l.
ius vocatus non ierit.⁊ eſt gl.bona in c.inquiſitoꝛes.
expꝛeſſe.de heretic.i vi. Alio etiā modo dicitur quid
g POMA. ¶His pꝛemiſſis. Uide Bart.in l.cēturio.
ALEX.conſil.xij.in iij.volumi.⁊ conſi.cxxij.⁊ conſil.
colum.quarto volumine.

h ANDBAR. ¶Et ſic vides. Et vide que dixi in quodam
l.in materia.l.ſi quis in pꝛincipio teſtamenti.de lega.
dico in c.cum eſſes.de teſtamen.⁊ vide Bald.in l.huma
de legib.et Paul.de caſt.in conſil.liiij.⁊ Bartol.in l.ad
quis in ius vocat.non ierit.⁊ in l.generaliter C.de non
pecun.Bald.in l.edita.C.de edend.⁊ vide Bartol.in l.
j.eo.vbi Ioann.đ Imol.et i c.Raynutiꝰ đ teſtā.⁊ vid
P.PAV.P. ¶Secūdo. Et limita vt ꝑ Bal.i l.pꝛecibus
i C.de impub.⁊ alijs ſubſtit.

k POMA. ¶Hoc pꝛemiſſo. Uid Alexād.conſil.clxxij.
Rayn.Fulg.in q.đ hoſpitali ſubſtituto.l.fin.C.de inſtit.
vide Rom.conſil.lv.incip.in cauſa pꝛopoſite conſultatio
mita ꝑ Alexand.cōſi.j.in j.volumin.⁊ vide Fed.de ſen.
P.PAV.P. ¶Quādo ſubſtitutio dꝛ facta in caſum cōdition
trinſece non trahitur ad caſum conditionis deficientis,
do conditio eſt omnino extrinſeca,alias ſecus,vt per Lom
cxxj.incip.Gerar.ante fin.vbi vide omnino ⁊ vide Iaſo.
pꝛoponas.C.de heredib.inſt.

l AND.BAR. ¶Cōtrariū. Et de hoc vide Bart.in l.pater
rinam pꝛealleg.⁊ in l.fin.C.de institut.⁊ ſubſtit.⁊ in l.
j.de heredib.inſtitut.Ioann.de Imol.in c.Raynutius đ
vbi plene dixi.⁊ vide Bart.in l.ſi mater.§.j.j.de vulg.⁊
ri Bald.in l.cum pꝛoponas de here.inſti.

m ¶Eſt caſus. Adde ꝑ opin.Bar.bon.tex.in l.ſi.ſm
inſti.⁊ ſubſt.ſub condi.fac.queꝫ tex.ibi ponderant Bar.
Guil.de cu.in repe.l.pꝛecibus.in.in j.q.ꝑ pꝛin.⁊ etiā Ray.
tatu ſuo ſubſtitutionū in materia vulg.Bal.i l.cū ꝓpon
her.inſti.⁊ Anto.de butr.in c.Raynutius.in materia
đ teſt.Paul.đ Caſtr.ꝯſil.ccxxxvi.quā tñ ꝯcluſionē limita
ꝑ eum,⁊ qñ ꝑ talem extenſionem reſultare.abſurdum
tioꝛis conditionis eſſet extraneus,quiminus dilectus
tur,ꝗ inſtitutus,qui foꝛte eſt deſcendentibus teſtatoꝛis

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

tunc non ſit fienda extenſio ad caſum omiſſum. Item limita,niſi
t. actaretur de excludendo perſonam magis delictam teſtatoꝛi,
quam ſit ipſe ſubſtitutus:ita voluit Petr.de ancha.conſil.ccc.
lviij.incip.in Chriſti nomine,ex ſerie teſtamenti. Item limita ta
lem extenſionem non fieri,quando de ſui natura non cōpꝛehen
deret caſus ſimilis conceptio ſcilicet ſi non naſcetur inſtitutus.
Nam non compꝛehendit caſum,ſi naſcetur,ſecundum Angeluz,
coſi.xciij.in fi.⁊ alleg.no.gl.in l.mater.§.j.in fi.eod.ti.⁊ hoc di
cit eſſe notatu dignum.

¶Tertio quero. Adde de his que Alex.ſe remittit ad l.Gall⁹.
videnda etiam que ibi poſui.

POMA.¶Et pꝛimo vide Barb.cap.Raynutius.

¶Ulterius. Quid ſi teſtatoꝛ dicat,filiū,⁊ nepotez hr̄des inſti-
tuo an nepos dicatus vulgariter ſubſtitutus filio:vide Pau.de
Caſ.in l.Gallus,§.j.⁊ ibi Alexan. Quid autem ſi teſtatoꝛ dicat,
Titium heredem inſtituo,⁊ ſi heres nō erit rogo vt reſtituat he
reditatem Caio,Guil.de cu.in l.pꝛecibus.dicit,qḋ lꝫ pꝛima fa-
cie videatur poſſe dici qḋ ſit vulgaris,per l.ille a quo §.fi.de te.
ꝫ.ad Treb.tamen concludit eam eſſe fideicommiſſariam, p leg.
coheredi.§.cuꝫ filie.ꝫ.e.⁊ illa verba,ſi heres non erit intelligun
tur voluntarie,qꝛ tunc cogi poterit vt reſtituat, ⁊ adeat per l.de
bitoꝛ.ꝫ.ad Treb.ꝙ Alexā.putat verū ſi teſtatoꝛ dixerit,rogo vt
reſtituat per fideicommiſſum. Nam alias vulgaris eſſet,per no.
per Bart.in l.querebatur.de teſta.mili.⁊ per Bald.in l.huma-
nitatis.C.eo.in verſi.mirabilem.

p ¶Dico quod non. Quid ſi inſtitutus,qui repudiauit, pōt veni-
re ad reuocandum abſtentionem per aliud remedium,quaꝫ per
beneficium reſtitutionis in integrum,veluti per remedium l.fi.
C.de repu.he.an iſto caſu poterit admitti ſubſtitutus. Bald.⁊
Ang.firmant quod ſic in l.quamdiu.la.j.ꝫ.de acq.he.alleg. Ale.
vltra eos tex.⁊ gl.expꝛeſſam in l.ſi quis ſuus.ꝫ.de iure deliber.
Et idem videtur tenere Pau.de Caſt.in d.l.quandiu.licet in d.
l.ſi quis ſuus,ipſe ⁊ Rapha.teneant contra Bartolum,⁊ Pau.
in d.l.final.

q ¶Tranſmittit. Ang.hic tenuit contrarium,quod imo nō tranſ
mittat. Sed opin.Bar.videtur verioꝛ quam ipſemet tenuit in l.
cum pꝛoponas.C.de here.inſtituen.⁊ ibi Franc.Tigri.Bald.⁊
Pau.de Caſt.⁊ Bar.⁊ Imo.in d.l.ſi pater.hic allega.Bald.in
l.cū antiquioꝛibus.⁊ in l.quidam elogio.C.de iure deliberan.⁊
in l.apud hoſtes.C.de ſuis ⁊ legiti.⁊ in l. Papin.§.quarta.de
inof.teſta.Ang.in l.ſed ſi plures.§.j ꝫ.e,Pau.de Caſt.in l.quā
diu la j.ꝫ.de acq.heredi.Imo.in capit. Raynutius in materia
vulgaris,de teſt a.

r AND.BAR.¶Dico quod. Contrarium tenet hic Ang.per l.ſi
paterfa.hic alleg. Ad quam reſponde,quod ſi illud quod ibi di-
citur,eſt in actu voluntario,multo magis hic in actu neceſſario.
Item per l.ſi quis filiumfamil.hic allegataꝫ, quia ibi per datio
nem vulgaris,non impeditur inſtitutus. Reſponde quia ibi po-
teſt loqui in actu voluntario,ſcilicet quando teſtatoꝛ dixit,ſi vo-
luerit,⁊ moꝛtuus ſit ante illam conditionē,quod admittitur ſub
ſtitutus , ⁊ excludentur heredes inſtituti. Et pꝛo iſto dicto vide
Baltol.in d.l.ſi pater.ꝫ.de her.inſtitu.ſequitur Bal.in l.cum
antiquioꝛibus.C.de iure deliberādi.⁊ l.j.C.de heredibus inſti
tuendis.⁊ in d.l.cum pꝛoponas.eod.ti. Joan.de Imol.in cap.
Raynutius.de teſta.⁊ vide que ibi dixi omnino,quia plura no-
ua dixi in d.l.ſi pater.hoc non ſequitur,Bart.ſed dat nouā opi-
nionem,ſed Benedictus de Plumbino in commento l.iij.de iu
re deliberan.ſequitur Bart.ſed Ange.in d.l.cum pꝛoponas.⁊
in dicta l.ſi pater.⁊ in d.l.cum antiquioꝛibus.⁊ hic tenet contra
Bartolum , ⁊ ſubdit in dicta l.cum antiquioꝛibus.quod tenet
contra Bartol.

¶Recuſante. Ang.conſi.xcj.⁊ conſi.cxxxiij. Bald.conſil.cccix.
lib.ij.vbi clare tenet quod monaſterium inuito monacho,vel mo
nacha,poſſit adire hereditatem,⁊ inquantum Alex.reliquit cō-
ſiderandum an relictum monacho a patre,videatur relictū ra-
tione ſanguinis,potius quam intuitu monaſterij,dic quod Bal.
conſi.cclxxxij.libꝛ.iij.dicit quod relictum religioſo,qꝛ habere
poteſt pꝛopꝛium , potius videtur relictum ratione ſanguinis,
quam monaſterij. Si vero pꝛopꝛium habere non poteſt,videtur
relictum potius monaſterio.

t ¶Indignus. Adde quod Ang.tenuit contrarium, quia fiſcus
non veniat tanquam heres indigni , ſed tanquam ſucceſſoꝛ vni-
uerſalis ad bona vacantia.d.l.recuſare. Iteꝫ qꝛ qua ratione ve
nientes ab inteſtato ad hereditatem iſtius indigni repudiantis,
non poſſunt excludere ſubſtitutū vulgarem ita ne fiſcus. Imo.
vero dicit,qḋ aut adiuit ille indignus,⁊ tunc clarum ⁊ ſubſtitu-
tum excludi.l.poſt aditam.C.de impu. Aut nō adiuit,⁊ tūc iura
pꝛeſumunt eum in fraudem fiſci noluiſſe adire,vt no.gl.in d.§.
ſi fiſco.⁊ Bar.in d.l.ſi ſequens. Hanc opi.tenet Guil.de cug.in
d.l.pꝛecibus.⁊ ibi Bald.⁊ Imo.in cap.Raynutius.de teſtam.

vide Ang.conſ.ccv. Sed quid ſi teſtatoꝛ inſtituat filium,⁊ ſubſti
tuat,quod quouis modo capax eſſe non poſſet Titius,⁊ contin-
gat quod filius ſit condemnatus,vel rebellis,an veniat ſubſtitu
tus,vide Ancha.conſi.cclxxvj.

v ¶Quero. Adde eundem Bar.in l.gerit circa mediū.ꝫ.de acq.
her.doct.in l.heres inſtituta.C.e.Bal.in l.vnica.C.quando nō
petent.par.per Bar.vbi querit an filius,qui habet ſubſtitutum
vulgarem , poſſit retenta legitima reſiduum repudiare.de quo
vide Ancha.conſi.cccxiij.

x POMA.¶Ego do. Vide Alex.conſi.lxxv.incip.viſis diligen
ter.in j.vol.Are.conſ.clx.incip.longa eſt diſputatio,Panoꝛ.c.
Rayn.de teſt.in fi.Bar.l.ingerit.⁊ ibi Ale.in apoſtil.ff.de acq.
her. Adde etiam alium caſum,in quo ſubſtitutus concurrit cuꝫ
inſtituto.l.fi.in pꝛincip.vbi gl.⁊ docto.maxime Iaſ.C.de inſti-
tutio.⁊ ſubſtitutio. Alex.io l.heres inſtituta.C.de impu. Pau.
⁊ Moder.l.quia poterat in j.col.ff.ad Trebel.

y ¶Moꝛtem. Adde Pau.de Caſt.conſi.clxviij.

z POMA.¶Ulterius quero.vide Ale.conſi.j.vol.j.Old.conſ.
xx.alias cc.Alex.in §.idem Julia.hic alleg.in iij.notab.

aa AND.BAR.¶An teſtamentum. Ang.hoc idem tenet,ſcilicet,
quod incipit a tacita vulgari in voce,hoc ex eo quia facta expꝛeſ
ſione pupilli, veriſimile eſt qḋ ſi teſtatoꝛ cogitaſſet pupillum re
pudiare , voluiſſe ſubſtitutum ſimiliter venire. Et reſpondet ad
§.idem Jul.qꝛ ibi coheredes pupilli,erant ipſi pupillo ſubſtitu
ti,nam tunc tacita ſubſtitutio intelligatur ex eo , qꝛ coheredes,
arg.l.ſi Titio ⁊ Meuio.§.Juli.de leg.ij.l.qꝛ tacita ꝫ.ti.j.ideo
in illa pupillari expꝛeſſa,non intelligitur tacita vulgaris. Sed
adde quod iſta reſponſio non videtur bona , qꝛ illa ſubſtitutio
intelligitur reſpectu iuris accreſcendi, Uide ceſſante iure accre
ſcendi,ceſſat illa ſubſtitutio , ſed vulgaris non venit ex iure ac-
creſcendi,ergo ⁊c. Et reſponde aliter ad d.§.Jul.quod ideo nō
poteſt habere locum tacita vulgaris,qꝛ non erat ſublata exiſten
tia ſuitatis,quo ad tranſmiſſionem, per dationem coheredis ex
tranei.l.iij.C.de iure deliber.⁊ ideo pꝛius neceſſarium fuit ſcire
quis eſſet heres pupilli in quaꝫ facta erat tranſmiſſio vigoꝛe ſui
tatis,⁊ ſic neceſſarium fuit adiri ex pupillari.

bb ¶L.neque enim. Adde ſolennez tex.ſecundum Alex.in l.An-
tonni⁹.ꝫ.de fideicom.liberta.⁊ opi Barto.ſequit Imo.hic refe-
rens Ange.hoc in voce ita tenuiſſe,qꝛ facta expꝛeſſione pupilla
ris veriſimile eſt quod ſi teſtatoꝛ cogitaſſet pupillum repudiare
voluiſſet ſimiliter ſubſtitutum admitti. Idē cōfirmat p l.ſi pa-
ter filiū.ꝫ.eo.intelligendo ꝙ ibi tractet de tacita vulgari ,put ibi
tenet Jacob.de Aret.⁊ magis cōmuniter alij. Idē tenet Bald.
in l.fi.C.de inſtitu.⁊ ſubſti.ſub condi.fac.ū ibi ad hoc ponderat
gl.fin.idē Bald.in l.quidā elogio.C.de iure delibe.⁊ in.l.tracta
batur.ꝫ.de milli.teſt.⁊ l.vnica.§.p ſecundo.C.de cadu.tol. Idē
tenuit Oldra.conſi.xx.qui ſimiliter repondet ad §.idē Julian⁹
vt hic facit Barto.licet Imo.hac ſolutio,dicat continere dimi-
nutionem.

cc P.PA V.P.¶Ex interuallo. Idem tenet Bartol.in l.lex coꝛne-
lia.ꝫ.eo.⁊ Are.ibi in ſi.adducit contra Barto.tex.in auth.vt fac
no.conſti.§.pc.⁊ tenendo contra Barto.non obſtat l.tractabat.
qꝛ ibi eſt pꝛiuilegium ⁊ ſpeciale fauoꝛe libertatis,ꝙ pꝛiuilegiū
non inducitur,niſi ſubſit ratio,que eſſet qn̄ teſtatoꝛ tantum ſupe
ruixi ꝙ potuit ſibi ,puidere,ſimiliter in l.iij.C.de inoffi.teſta.ibi
erat pꝛiuilegiū vt modo mater videat inſtituiſſe illum,quē non
inſtituit,ſed in caſu noſtro eſt ius cōmune,ꝙ ſub pupillari cōti
neat tacita vulgaris,⁊ ideo non eſt imputanduꝫ teſtatoꝛi pꝛete-
rea facilius tollitur pꝛiuilegium , quā ius commune iurib.vul-
gari.⁊ ita loquitur tex.in d.auth.ad illud ꝙ dicuntur ꝙ ſi teſta.
tantū ſuꝑuixit,ꝙ potuit ſibi ,puidere,ſi nō ,puidit eſt ei imputoꝛ
tādū,vid ꝑ coꝛroboꝛationē que habes ad Bar.in d.l.tractabat.

dd ¶Opin.Gy. Adde ꝙ illā ſequitur Pau.de Caſt.conſi.cxlviij.
cū modificatione,de qua hic p Bar.⁊ ſimiliter opin.Gyn .ſeqt
Fed.conſil.ccxlvj.de quo vide Bald.conſi.xl.vbi refert Frā.de
rāpon.lib.iij.⁊ conſi.cxiiij.lib.ij,⁊ con.cvij.⁊ cccxcv.⁊ ſequ.⁊ cō
ſil.cccclxiiij.lib.ij.

ee POMA.¶Si ſubſtitutio. Vide Rayn.in repe.l.gallus.§.⁊ qd
ſi tantum ff.de lib.⁊ poſthum.

ff ¶Tertius. Adde videndū Anc.conſil.lvj.⁊ Rō.cōſi.cxxxiij.
et alius eſt caſus qn̄ vulgaris expꝛeſſa eſt facta cum dictione ta
xatiua,per l.iā hoc iure.in ver.in vulgarem tantummodo caſuꝫ
ꝫ.eo. Et hoc tenuit Salyc.in l.pꝛecibus.in j.col.C.eo.Fulg.in l.
quamuis.C.eo.⁊ in l.fi.C.de inſti.⁊ ſubſtit.ſub cōdit.fac. Paul.
de caſt.in l.iam hoc iure.

P.P.A V.P.¶Quando eſſet ſtatutum ꝙ verba teſtamenti intelli-
gantur ad literam ,put iacent expꝛeſſa, vulgaris non cōtinet taci
tā pupillarem.vide Barba.conſi.xxxix.vol.ij.

gg ¶Ulterius. Adde ꝙ cum Bar.hic tanſit Ang.in d.l.fin.ſepi⁹.
alleg. Imo l.in capitu.Raynutius in materia vulgaris. Alij. ve

ro de his mentionem non faciunt.
hh POMA.Dico.Uide Alex.l.apud Jul.in ij.no.ff.ad Treb.
ii Quare pono.Adde ꝙ iſte intellectus nõ videtur bonus,quia innuit ꝙ datio coheredis extranei,tollit exiſtentiam ſuitatis cõ tra caſum l.iij.C.de iure delib.vbi idem Barto.contrarium tȝ, ⁊ l.ſi filius qui patri.non obſtat,qꝛ tuncilla l.eſſet ſuperflua,naȝ in l.precibus.fuit datus coheres pupillo:ſecus in d.l.fina.quo caſu erat magnum dubium.
kk POMA.Uno adeunte.Limita vt per Bal.in c.ſi pater.ver.quero vnum pro declaratione.de teſ.lib.vj.vt non procedat qñ eſſet ſubſtituta pia cauſa,vel pauperes Chriſti.
ll Quero.Adde duȝ Bar.dicit,ꝙ l.qui habebat.nihil facit pro opi.Dy.voluit moueri Bart.qꝛ cum ibi facta fuerit pupillaris filie,nedum cum ad pubertatem peruenerit filia, expirat pupillaris per l.in pupillari.j.eo.verum etiaȝ de vulgari tacita erat aliquo modo tractandũ,qꝛ ibi fuerat filia exheredata.nec obſt.ꝙ ibi reſpectu filij impuberis inſtituti, cui facta erat pupillaris expreſſa,dȝ tacitaȝ vulgarẽ continere,qꝛ adhuc nõ facit ille tex.pro Dy.qꝛ ibi impubes adiuit,⁊ ſic vulgaris expiret.⁊ lȝ Bar.in d.l.qui habebat,videat ſentire,ꝙ illa lex probet opi.Dyn.tñ ſm Mod.ibi non probat.difficilis tamen eſt illa lex.
mm Uel extraneo.Uide Bal.conſi.cxl.lib.j.⁊ conſi.cxiiij.li.iij.

1 Exheredato quando poſſit ſubſtitui.
2 Authen.ex cauſa, non habet locum in teſtamento,in quo nulla eſt facta inſtitutio.
3 Subſtitutio pupillaris conſeruatur per auth.ex cauſa.
Datio tutele conſeruatur per auth.ex cauſa.
Subſtitutio fideicommiſſaria , an conſeruetur per dictam authenticam,ex cauſa.
4 Filio quando poſſit ſubſtitui per fideicommiſſum in legitima.

§.Subſtituere. Hic Juriſconſultus incipit tractare materiam pupillaris ſubſtitutionis.Et diuiditur iſte §.in tres partes.Primo dt,cui poteſt fieri ſubſtitutio pupillaris.Secundo quis poteſt ſubſtituere pupillariter.Tertio qualiter debeat fieri ſubſtitutio pupillaris.Secunda ibi,⁊ taȝ eũ.Tertia ibi,ſubſtituere.Examinemus
1 iſtũ §.⁊ op.† vr̃ ꝙ exheredato non poſſumus ſubſtituere.vt j.e.l.coheredi.C.cum filie.Dicit gl.hic in ſubſtitutione directa, ibi in fideicommiſſaria.Ratio,qꝛ per directam quis efficitur heres pupillo.⁊ ſic ex prouiſio qua decedit teſtatus,vt j.eod.l.proxi.⁊ Inſti.e.§.igitur.ſed in fideicõmiſſaria vr̃ grauari a patre,qꝛ ab ipſo patre videtur relictum.l.vnum ex familia.in prin.j.de leg.ij.Cuȝ ergo ſi tonus,non poteſt ei imponi, cui nihil relinquitur,ſm Dy.⁊ bene.Secundo opp.j.l.proxi.§.quiſquis.⁊ l.miles ita.in fi.de teſt.mil.Sol.fallit in milite.Tertio op.ſ.tit.j.l.fin.Sol.ibi ſpãle.Ulterius opp.de lib.pret.auth.ex cã.ſumpta ex corpore,vt cum de ap.cog.§.ſi tales igitur.vbi teſtamentũ va-
a let,lȝ non valeat inſtitutio,ꝙ eſt contra iſtũ text.Gl.que eſt[a] hic,huius timore dicit,ꝙ ibi loquitur qñ propter ſolam preteritionem teſtamentum eſt nullum,ſed hic qñ ſubſtituit ſine inſtitutio
2 ne,notetis iſtaȝ gl.† Uult igitur iſta gl.ꝙ auth.ex cã.nõ habeat locum qñ quis fecit teſtamentuȝ nemine herede inſtituto:ſecus ſi inſtituit aliquem heredem ⁊ filiũ preterijt,ꝙ no.vt dicit gl.qꝛ illud eſt ius nouum,hoc vetus , quaſi dicat,in caſu illius auth.
3 corrigitur iſta lex.ꝙ no.⁊ ſic ſm vtranqȝ ſolutionem † gl.iſta tenet ꝙ pupillaris ſubſtitutio conſeruatur per auth.ex cauſa.que dicit , cetera namqȝ firma permanent.Dyn.contradicens ꝙ illa auth.loquitur tantuȝ in his que ſine inſtitutione heredis valere poſſunt,vt legata,⁊ fideicõmiſſa , que poſſunt ab inteſtato relinqui,qđ nõ eſt in pupillari ſubſtitutione,vt hic, ⁊ j.l.proxima.ita dicit Dy.Alij vero reprobant Dy.quod etiam tutele datio conſeruatur[b] vt no.in l.iure noſtro.§.fi.ſ.de teſ.tute.⁊ tñ in codicillis non poſſunt dari tutele,niſi codicilli ſint confirmati teſtamẽto,C.de te.tu.l.ij.Cy.in auth.ex cauſa.hoc relinquit ſub dubio.Teneo gl.hic poſitam,qꝛ tex.in corpore vnde ſumitur.expreſſe dicit,qđ tute.remanẽt firme,qꝛ eſt fauor filij, ita eſt fauor in hac ſubſtitutione.Preterea edictũ,ſi quis omiſſa cã teſtamenti,confirmat tabulas pupillares, vt j.l.proxima.§.plane.ead.ratione cõfirmãtur per auth.ex cã.Preterea tex.in auth.ex cauſa,⁊ in corpore vnde ſumitur,dicit cetera firma permanẽt. Sed appellatione ceterorum,continentur tabule pupillares,vt j.eo.l.qui plures liberos.§.fi.⁊ l.nam qđ.§.ſi quis compulſus.ad Treb.⁊ ibi eſt caſus.⁊ hoc tenent Jac.de Are.⁊ Oldr.⁊ omnes De ſubſtitutione vero fideicommiſſaria an conſeruetur per auth.ex cã.
c dic vt dixi,[c] j.ad Treb.l.ita tñ.§.quoties.Quero , an poſſit
d ſubſtitui filio[d] preterito.Gl.hic dicit quod non.Jacob.de Are.dicit verum,niſi filius preteritus approbet teſtamentum,per l.
4 filio preterito,de iniuſto te.⁊ dicam j.l.proxima.Quero,† an
e filio poſſit ſubſtitui in legitima[e] per fideicommiſſum:Gl.qđ non

C.de inofficioſo teſtamento.l.quoniaȝ in prioribus.Contra notatur,in l.ex tribus.eod.titu.⁊ ibi Cyn.recitat conſilium quod quidam ponunt ſuper illa lege.Hic breuiter,aut tale fideicõmiſſum iniungitur filio.⁊ non tenet, l.cum patronus.j.de ⁊ j.eo.l.coheredi.§.cum filie.Aut tale fideicommiſſum iniungitur venientibus ab inteſtato,⁊ ſuccedẽtibus ipſi pupillo,⁊ vt j.de le.j.l.ſi Titio.§.fi.Ratio qꝛ venientes ab inteſtato habent ex neceſſitate,qꝛ poterat teſtator ſubſtituere alium pupillariter,⁊ eos priuare: ſed filius habet ex neceſſitate, ita conſ. Dy.Et ſic ſumus expediti de iſto §.

ADDITIONES.

a AND.BAR.Glo.que eſt.Jmo.per gl.ſuperiorem poſ ci contrarium.Nam dicit ꝙ filio preterito nihil valebit in teſtamento,etiam ſm hanc l.ergo preſupponit ꝙ ſecundum ius authenticorum ſubſtitutio non confirmatur.Reſp.ꝙ gloſſ.non loquitur de pupillari ſubſtitutione,ſed tantum de teſtamẽto ꝙ ſi nulla preceſſit inſtitutio,non confirmatur:ſecus ſi p lȝ inualida. Non obſt.qꝛ tunc inualidum operatur, quia ſi gruit legi,bene poteſt.Jtem non obſt.ſi dicatur vulgaris ta,non confirmatur per anthent.ex cauſa.ſed in pupillari ergo,⁊c.Reſp.ꝙ illa vulgaris que ex parte defuncti, ſecus la que ex parte pupillaris.Uide Ale.conſi.xlvij.in vlti. ij.vol.incip.Abunde.
b Conſeruatur.Adde eſſe intelligendum vbi alius filius teritus,quomodo ille cui facta eſt ſubſtitutio.Et cum hac tranſeunt Jaco.de Aret.⁊ Old.in d.auth.ex cã.Raynu. Jmo.Pau.de Caſ.hic,Ang.⁊ Fulg.in auth.ex cã.Bal. in l.Pap.§.ſed nec impuberis.ſ.de inof.teſ.vbi refert ſuluiſſe Jmo.in l.filio.de iniuſt.teſ.⁊ Bar.conſil.incip. propoſito.de quo per Ang.conſi.cl.⁊ xcix.⁊ ccxj.vide Bald.conſi.cxiij.vol.⁊ per Ro.conſil.clxxxj.⁊ late que auth.ex cauſa.
c Ut dixi. Uide que poſui in authentic.ex cauſa.in quid de ſubſtitut.
d AND.BAR.Filio.Adde ꝙ etiam filius poteſt gra gitima,ſi pater promittat alicui omnia bona ſua poſt ti.oneroſo.Nã legitima debetur poſt es alienũ,ſed omn patris tunc ſunt es alienum,ergo filij legitima priuentur no.dignum.Bar.in l.hereditarium.ff.de bo.auth.iudi.
e In legitima.Uide Bal.conſi.clv.lib.iij.ſed quid ſi legitima ſit aucta per ſtatutum,an in illo augmento poterit grauari, Cal.conſi.xxxij.de teſtam.

LEX II.

1 Pupillaris ſubſtitutio quo iure introducta ſit.
2 Pupillari in ſubſtitutione que requirantur,
3 Subſtitutio pupillaris,quibus liberis fiat.
4 Pupillaris ſubſtitutio facta extraneo,an trahatur ad fideicommiſſum.
6 Subſtitutio pupillaris facta puberi , an trahatur ad fideicommiſſum.
7 Filio emancipato nõ poteſt pupillariter ſubſtitui in ſucc ex teſtamento.
8 Subſtitutio pupillaris cui ſit quo tempore requiratur in poteſtate.
9 Subſtitutio pupillaris cui facta ab extraneo quando in vulgarem.
10 Subſtitutio facta filio naturali valet , ſi legitimatur poſt tem patris per principem.⁊c.
11 Subſtitutio pupillaris facta non exiſtenti in poteſtate, hatur ad fideicommiſſariam.
13 Jmpuberi militi in alterius poteſtate recaſuro non poſ ſtitui pupillariter,niſi teſtator eſſet miles.
14 Subſtitutio pupillaris an vitietur , ſi ille,cui eſt facta, eſſe in poteſtate ante mortem teſtatoris.
15 Subſtitutio pupillaris,ꝙ non extinguatur, quando exijt poteſtatem patris per dignitatem.
16 Subſtitutio pupillaris ſi euaneſcat per emancipatione fideicommiſſi non remanent firma.
17 Filius quando liberatur a patria poteſtate per ingreſſ gionis,an extinguatur pupillaris.
18 Subſtitutio pupillaris facta a patre in teſtamento mi ni valet quando alter filius eſt ſubſtitutus,ſecus ſi extr
19 Jmpuberi exheredato poteſt pupillariter ſubſtitui.
Jmpubes doli capax poteſt exheredari.
20 Filio preterito qui nõ rumperet teſtm̃ concurrentibus quiſitis in ſubſtitutione pupillari,poteſt pupillariter ſub
21 Filio preterito approbante teſtamentuȝ.ſubſtitutio pu ei facta tenet.
22 Pater qui eſt turpis perſona non põt ſubſtituere filio p

4 Aditio hereditatis an requirat, vt valeat ſubſtitut. pupillaris.
5 Aditione facta ex tacita vulgari confirmant tabule pupillares.
6 Subſtitutio pupillaris duplex.
Pupillaris ſubſtitutio quibus verbis fiat. ⁊ nu. 27.
8 Teſtator ſi dixit, ſi filius meus heres erit, ⁊ intra pupillarem etatem deceſſerit, talis ſit ſubſtitutus, ſi abſtinuit, ⁊ deceſſit intra pupillarem etatem, ſubſtitutus admittitur ex pupillari.
9 Primus effectus pupillaris ſubſtitutionis eſt, ꝙ contineat tacitam vulgarem.
Secundus effectus eſt quod per eam ſucceditur pupillo.
10 Subſtitutio pupillaris, an trahatur ad omnia bona impuberis
Tertius effectus pupillaris eſt, quod expreſſa excludit matrem ⁊ alios aſcendentes preteritos.
Tacita pupillaris quando excludat matrem,
Subſtitutio pupillaris partim tacita, ⁊ partim expreſſa quando excludat matrem.
14 Auus ſi fecit ſubſtitutionem vulgarem nepoti in poteſtate retento ex filio emancipato, an tacita pupillaris excludat illum patrem emancipatum,
Tacita pupillaris an excludat auiam.
15 Tacita pupillaris an excludat fratrem pupille.
16 Tacita pupillaris excludit matrem quando probatur teſtatorem ita voluiſſe.
18 Teſtes quot requirantur ad probandum voluntatem defuncti, ꝙ voluit matrem excludi per tacitam pupillarem.
19 Voluntas declaratoria teſtatoris probatur per duos teſtes.
20 Voluntas defuncti ꝙ mater excludatur per tacitam pupillarem, ex quatuor cauſis preſumitur.
41 Teſtator ſi reliquit aliquid matri pupilli, ⁊ iuſſit eam eſſe cōtentam ⁊ quod plus non poſſit petere de bonis ſuis, an tunc mater excludatur ex tacita voluntate teſtatoris a tacita pupillari.
42 Mater, cui fuit relictum a teſtatore donec vitam vidualem ſeruauerit, an ſicut per tranſitum ad ſecūda vota priuatur relicto, ita etiam excludatur a tacita pupillari.
43 Conditio perſone matris eſt ſufficiens cauſa excludendi a tacita pupillari.
44 Mater excluditur per tacitam etiam pupillarem, ex conditione perſone ſubſtituti.
45 Mater defuncti ſubſtituta vulgariter pupillo, ex tacita pupillari excludit matrem pupilli.
46 Pupillaris ſubſtitutionis, quint⁹ effectus eſt ꝙ pater facit filiū heredem ſuum, ⁊ neceſſarium, qd̄ eſt vtile, q̄ꝛ talis exiſtentia ſui heredis operatur tranſmiſſionē hereditatis pupilli nō adite.

Moribus. [a] In hac lege Iuriſcōſultus dīt quo iure eſt introducta ſubſtitutio pupillaris, ⁊ q̄s poſſit ſubſtituere pupillariter, ⁊ q̄bus, ⁊ vſq₃ ad quod tempus, qualiter, ⁊ qn̄ effectum h₃ pupillaris ſubſtitutio. Prima quatuor expediūtur per miſtiꝫ vſq₃ ad verſi. quiſquis. Quintum vſq₃ ad ver. adeo. Sextum vſq₃ ad ver. interdum. ⁊ tantum de tex. legemus. Vide text. ibi, ita eniꝫ. vbi nouus caſus ponitur. Dictam materiam pupillaris ſubſtitutionis p q̄ſtiones p̄ncipales, ⁊ acceſſorias examinabo. ¶ Primo q̄ro quo iure fuit introducta ſubſtitutio pupillaris. ¶ Scd̄o quot req̄rant vt locū habeat. ¶ Tertio quotuplex ſit. ¶ Quarto, quibus verbis fit. ¶ Quinto quis ſit eius effectus. ¶ Sexto ⁊ vltimo, qualiter finiatur. Ex quibus omnibus apparebit intellectus preſentis legis ⁊ gl. ipſius, ⁊ totius materie.

§. Quero. Primo † quo iure fuit introducta ſubſtitu. pupil. Tex. hic dicit, moribus. ⁊ idem Inſt. eo. §. j. gl. exponit, id eſt iure Lacedemoniorum, vt Inſti. de iure natura. §. ex hoc nō ſcripto. hoc ideo dicit, ne forte putares hoc eſſe de iure gentiuꝫ, q̄ꝛ hoc eſſet contra l. lege obuenire. j. de ver. ſig. ⁊ ſ. de teſta. l. iij. Fuit ergo a iure ciuili non ſcripto illius ciuitatis introducta. ¶ Sed cuꝫ hodie ſit in ſcriptis redactum, ⁊ a iure ciuili Romanorum approbatuꝫ, poteſt dici de iure ciuili, ſicut j. de acq. her. l. more. ſ₃ Dyn. Certe fateor [b] hoc iure eſſe introductum, vt dixi: tn̄ adhuc deberet dici ius conſuetudinariuꝫ l₃ ſit in ſcriptis redactum, quoniam ſcriptura nō inducit: ſed qd̄ prius erat inductum in ſcripturam deducit, vt per eam probetur, l. cū reo. C. de pro. ⁊ ſ. de pig. l. contrahitur. Ideꝫ dicemus in vſibus feudorum, [c] q̄ꝛ adhuc cōſuetudines appellantur l₃ ſint in ſcriptis redacte, ⁊ hoc no. per Cy. in l. i. C. de leg.

§. Secundo. Quero, quot requirantur † vt habeat locum ſubſtitutio. Gl. ponit hic quinque. ſed ex tex. colliguntur alia tria, ⁊ ſic ſunt octo. Primo qd̄ ſit de liberis, vt hic dicit tex. liberis. Secundo, ꝙ ſint impuberes, vt hic d̄t tex. impuberib⁹. Tertio, ꝙ ſint in poteſtate, vt in verſi. qd̄ ſic erit. Quarto, quod ſui iuris morte teſtatoris efficiantur, vt hic in verſi. plane poſthumis. Quinto, qd̄ non deſierit eſſe in ſtatu ante mortē teſtatoris, vt j. eo. l. coheredi. §. cum filie. ita dicit gl. Sexto, ꝙ ibi pater faciat teſtm̄. vt j. ver. quiſquis autē impuberi teſtametū. Septimo quod impubes ſit inſtitutus vel exheredatus, vt in verſi. ſed ſi cos. Octauo, quod patris adeat hereditas, vt hic in ver. adeo. hec omnia examinemus per ordineꝫ.
d ¶ Dixi ꝙ requiritur [d] quod ſit ex liberis quero de quib⁹ liberis:
3 † Reſpon. Aut queris de liberis legitimis ⁊ naturalibus, ⁊ poteſt ſubſtitui, vt hic, ⁊ Inſtitu. eo. in princi. ⁊ C. e. l. teſtamēto. cū ſimi. Aut de legitimis tantū, ⁊ idem, l. ſi arrogator. §. ſi. ſ. d ado. ⁊ l. ſed ſi plures. §. in arrogato. j. eo. ⁊ hic in verſi. ſed ſi extraneū, qd̄ tamen in filio adoptiuo hodie nō procedit, eo caſu quo in poteſtatem non tranſit, vt Inſt. de adop. §. j. ⁊ C. de adop. l. cum in adoptiuis. ⁊ no. hic in gl. Aut queris de filijs naturalib⁹ tantū, ⁊ eis non poteſt ſubſtitui pupillariter, cum non ſint in poteſtate, vt Inſti. de pat. poteſta. §. j. ⁊ tex. j. e. l. Lucius. ⁊ ibi nota. in gl. ij. Item h₃ locum in liberis primi gradus, ⁊ vlterioris natis, ⁊
4 naſcituris. vt hic in tex. ¶ † Quero quid ſi fiat extraneo, an trahatur ad fideicommiſſum: Dicam. j. e. l. verbis. ⁊ hoc de primo.
5 ¶ Secundo dixi, qd̄ requiritur quod ſit impubes, pone † qd̄ ſtatuto ciuitatis cauetur ꝙ minor vigintiquinque annis non poſſit teſtari. an pater huic filio poſſit pupillariter ſubſtituere: Videtur qd̄ ſic, q̄ꝛ qn̄ propter etatem filius impediebatur teſtari, pater poterat filio ſubſtituere, ergo ⁊c. Inſti. eo. §. j. In contrariuꝫ,
e q̄ꝛ qn̄ aliter quam propter pupillarem etatem filius impediebatur teſtari, pater non poterat filio ſubſtituere vt j. eo. l. ex facto. Ideo etiam fui introducta ſubſtitutio exemplaris, d. l. ex facto. ⁊ C. eo. l. humanitatis. que tn̄ alia eſt pupillari. Quid dicemus: Dico quod pater non poteſt ei teſtari pupillariter. Nam in pupillo eſt ratio deficientis etatis, vt q̄ꝛ non poteſt habere filios, ſ₃ tn̄ minor viginti quinque annis poterit habere filios, ideo magis equiparatur furioſo, quā pupillo merito ei non poteſt ſubſtitui pupillariter ex virtute hui⁹ legis. Sed an ei p̄ſſit ſubſtitui exemplariter per d. l. humanitatis. dico qd̄ illud ſtatutuꝫ, quod prohibet teſtari, inducit quandam bonorum interdictioneꝫ ſpecialeꝫ, q̄ꝛ interdicit teſtari. arg. j. de caſtren. pec. l. ex caſtrēſi. circa princ. ⁊ ideo reincidit in illam queſtio. an prodigo, cui eſt bonis interdictum exemplariter ſubſtitui poſſit. qd̄ dicam j. eod. l. ex facto ⁊ quod ibi determinabo. Item intelligo eſſe determina
6 tum hic. ¶ † Quero quid ſi fiat hec ſubſtitutio pupillaris puberi, an trahatur ad fideicommiſſum: Dicam j. eo. l. verbis ciuili
7 bus. ¶ † Tertio dixi, qd̄ requiritur qd̄ ſit in poteſtate. ¶ Quero vtrum hoc ſit correctum per auth. de heredi. que ab inte. vbi dicitur eſſe ſublatam differentiam emancipationis, ⁊ patrie poteſtatis. ¶ Omnes doctores dicunt quod non, q̄ꝛ in ſucceſſione ex teſtamento nihil eſt immutandū, vt not. in l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tantum ſupra de lib. ⁊ poſth. ⁊ de liberis preterit. authent. ex cauſas. de colla. l. ſi emancipati. cum ſimilib. ⁊ ſicut mater olim non poterat ſubſtituere pupillariter, vt j. cod. l. ſi mater, ita nec
8 hodie. Ratio q̄ꝛ nō poteſt habere filium in poteſtate. ¶ † Quero, quo tēpore debet eſſe in poteſtate ille, cui fit iſta ſubſtitutio. Reſpondeo, non requiritur quod ſit in poteſtate tēpore facti teſtamēti, ſed ſufficit quod ſit tempore mortis, vt hac l. §. ſed ſi extraneum. ¶ Sed contra hoc opponitur, quod requiritur habilitas tribus temporibus, ſcilicet teſtamenti, mortis, ⁊ adite here
f ditatis. l. ſi alienū. §. in extraneis, ſ. titu. j. Sed ſi ille, [f] cui fit ſubſtitutio, non erat in poteſtate tempore facti, teſtamēti non valuit ergo nec confirmatur, licet ſit in poteſtate tēpore mortis, dīt gl. qd̄ eſt verum, q̄ꝛ requiruntur tria tempora quātū ad capacitatē hr̄dis, ſemper fuit hic capax, licet fiat de volūtario neceſſarius, vt ſupra titulo. j. l. iij. §. fina. ita dicit gloſſa. Videte. Iſta. ſolut. reſpicit p̄ſonā impuberis inſtituti, cuius inſtitutio ab initio valuit ſed erat voluntarius, nō opropter aditionem efficitur neceſſarius. Sed de perſona ſubſituti, cuius ſubſtitutio ab initio non valuit iſta gl. nihil videtur dicere. Sed certe gl. habuit bonū intellectum. Nam talis ſubſtitutio facta extraneo ab initio valuit vt vulgaris ſubſtitutio, propter mutationem contingentū tpe mortis aſſumit aliam naturam, et valet et popularis, ⁊ ſic immutatur quedam qualitas ſicut in d. l. iij. §. ſ. titu. j. mutat̄ qualitas. quia efficiuntur de voluntario neceſſarius. hoc vult dicere itſa gloſſa. Sic ergo ſi poneres qd̄ talis ſubſtitutio ab initio nullo modo valeret poſtea non confirmatur, vt dicto §. in extraneis.
9 ⁊ l. que ab initio. de re. iu. ¶ † No. ergo ex hac ſolutio. q̄ꝛ habes tex. quod pupillaris ſubſtitutio facta extraneo mutatur in vulgarem. qn̄ ab initio valuit vt vulgaris vt dixi de hoc. ſ. eo. l. j. in
10 tractatu vulgaris ſubſtitutionis in vlt. queſt. ¶ † Itē quero qd̄ ſi aliquis filius naturalis tantuꝫ legitimatur poſt mortē patris, per principem vel comitem habentem authoritatem: an valeat pupillaris ſubſtitutio ei facta: Dico quod ſic quod probo, q̄ꝛ legitimatus p principē nihil differt a legitimo ⁊ naturali, ⁊ legiti.

matus videtur reſtitutus primis natalibus,i corpore q̃b.mod.
nat.effi.ſui.§.illud.⁊ ibi exp̃ſſe.hoc dicit.¶ Itẽ talis legitima-
tio ſeu reſtitutio facta natalib⁹,retrotrahitur,ac ſi ſem̃p fuiſſet
legitimus,vt j.de na.reſti.l.fi.Dixi in l.Gallus.§.⁊ qd ſi tantũ
ſicut ergo filio poſt mortem patris reuertente ab hoſtib⁹,valet
inſtitutio ⁊ ſubſtitutio ſibi facta,q2 fingit retro fuiſſe in poteſta-
te ⁊ in ciuitate.l.illa.§.j.s.tit.j.⁊ j.eod.l.lex Cornelia.j.de cap
ti.l.pater.§.fina.⁊ l.ſequen.ita in propoſito. Quod autem fili⁹
poſſit legitimari poſt mortez patris,eſt caſus in auth.itẽ ſine.C.
11 de nat.lib.⁊ in corpore vñ ſumit.¶ †Quero qd ſi pupillaris b
b fiat ei,qui nõ eſt in poteſtate,an trahatur ad fideicõmiſſum:Di-
12 cam j.e.l.verbis. ¶ Quarto requiritur † ꝙ efficiatur ſui iuris
poſt mortem patris ita ꝙ in poteſtatem alterius nõ incidat,que
ro que eſt ratio:Reſpond.ratio eſt,quia pater põt facere teſta-
mentum filio,qui propter etatem teſtari nõ p̃t,vt Inſti.eo.§.j.
Sed hoc poſito quod nõ eſſet defectus etatis,tñ teſtari non poſ
ſet quia reperitur in poteſtate alterius,⁊ ideo in tali non poſ-
ſet quis facere teſtamentum.Idem dicerem ſi pupillus alia ra-
tione eſſet inteſtabilis,quam ratione etatis,q2 pater nõ poſſet
ei facere teſtamentum,⁊ hoc tangitur in vltim.queſt.¶ Sz po-
13 ne,† quod inſtituo militem impuberem in alterius poteſtatem
recaſurũ,an potero ei pupillariter ſubſtituere.Cõſtat enim qd
impubes poteſt eſſe miles,l.fi.C.de teſta.mili.Et videtur quod
ſic:q2 ſolum propter etatis defectum impeditur teſtari.Nã mi
les etiã filius familias teſtari poteſt de caſtrenſi peculio,⁊c.tñ
credo,quod nõ valeat talis ſubſtitutio,q2 per hoc fieret iniuria
ei in cuius poteſtatem recaſurus eſt,q2 auferret ei poteſtatem
i ſubſtituendi militi pupillariter,Hoc verũ,ⁱniſi ipſe teſtator eſ
ſet miles.argu.pro hoc expreſſum.j.de teſta.milita.l.cũ filius
familias.⁊ l.impuberi.de adminiſtra.tuto.Pro hoc facit hec
lex que generaliter dicit,quod filio,qui eſt recaſurus in alterius
14 poteſtatem non põt ſubſtitui.¶ † Quinto dixi ꝙ requiritur ꝙ
non deſierit eſſe in poteſtate ante mortẽ teſtatoris,hoc eſt verũ,
ſi per emancipationem exeat in poteſtate,vt j.eo.l.coheredi.§.
cũ filie.¶ Itẽ ſi aliĩ daretur in adoptionẽ ead.ratione,ſecus ſi
exeat,ſed ſpes eſt qd reincidat per fictionem,vt in capto ab ho-
15 ſtibus,vt j.e.l.lex Cornelia.⁊ l.pater.de capti.¶ †Quero quid
ſi exeat de poteſtate per dignitatẽ.Dicit gl.⁊ bene,ꝙ pupilla-
ris ſubſt.non extinguitur,q2 omnia iura naturalia,⁊ legitima re
manent firma,vt in authent.conſtitutio que de dignita.§.illud
quoq3.ſed qd poſſit ſubſtitui pupillariter,eſt de iure legitimo,er
16 go,⁊c.¶ † Preterea quero cum pupillaris ſubſt.irritetur per
emancipationem,an remaneat valida iure fideicõmiſſi:Dico ꝙ
non,q2 ſemel valuit iure directo,vt j.e.l.verbis ciuilib⁹.¶ Itẽ
17 quero quid† ſi filius exeat de poteſtate per religionis ingreſſũ.
Dicam j.in vlti.q.in princ.⁊ hoc de quinto.¶ Sexto dixi qd re
quirit ꝙ pater faciat teſtm̃ ſibi,hoc fallit in milite,vt hic in verſ.
quiſquis.⁊ l.miles ita.de milit.teſtamen.Item debet facere te-
ſtamentum primo ſibi,vt j.ead.l.§.prius,⁊ ibi dicam.Sed que
k ro,kquid ſi† teſtm̃ minus ſolenne fuit patris,an valeat ſubſtitu-
18 tio pupillaris:Videtur ꝙ ſic,q2 continet fauorem liberorum,vt
ſic filius decedat teſtatus,vt dictum eſt,⁊ probatur in l.ſi pupil-
lus.j.de acq.hered.ergo dz valere.l.hac conſultiſſima.§.ex im-
perfecto.C.de teſta.⁊ hoc putarem verum ſi aliquis de liberis
l eſſet ſubſtitutus,lſed ſi extraneus eſſet ſubſtitutus,incideret in
illam queſtionem,an datio tutoris valeat facta a patre filio im-
perfecto teſtamento,de qua in d.§.ex imperfecto,⁊ vt dicitur in
l.qui a patre.de confirmand.tut.finaliter puto quod non valeat
Sicut enim ipſe pupillus non poſſet extraneum inſtituere in te
ſtamento imperfecto,ita nec pater per ea que dixi s.circa illum
verſic.quarto requiritur,⁊ per text.in d.§.ex imperfecto.qui dt,
qd quo ad extraneos habet p̃ nullo ⁊ hoc de ſexto.¶ Septimo
dixi,qd requiritur qd ſit impubes inſtitutus vel exheredatus.
Ratio,q2 alias teſtamentum eſſet nullum,vt hic in §.ſed ſi eos.
¶ Quero quid ſi teſtm̃ rumpatur per contratabulas.Dicam j.
eod.l.is qui contratabulas.¶ Quero,quid ſi teſtamentũ rum-
pater per querelam.Dic an in totũ vel in parte,vt §.ſed nec im-
19 puberis.l.Papi.de inof.teſ.⁊ hic not.in glo.¶ †Quero an id
quod dicitur de exheredatione,ſit hodie correctũ.¶ Quod vi
detur q2 impubes non poteſt committere cauſam ingratitudi-
nis.l.ſi quis in ſuo.§.legis.C.de inof.teſtam.quod eſt verum in
impubere,qui non eſt doli capax,alias ſecus,vt no.Inſtit.eo.§.
20 non ſolum.⁊ hoc tz Guil.⁊ Old.¶ †Quero quid ſi fit talis pre
teritus,qui non rumperet teſtamentũ,cum in eo omnia alia con
currant que requiruntur in pupillari ſubſtitutione,Certe credo
quod ei poterit ſubſtitui pupillariter,nec requiritur ſubſtitutio
vel exheredatio.Exemplum in nepote ex filio emancipato in po
teſtate retento ſ̃m iura hodierna.vt plene dixi in l.Gallus.§.⁊
quid ſi tantum.s.de liber.⁊ poſthum.⁊ ſic videtur nouus caſus,
quo potuit pupillariter ſubſtitui ei,qui nõ eſt inſtitut⁹ vel exhe
redatus,vt plene ibi dixi.¶ Itez quero,an rupto teſtam
m cauſa preteritiõis conſeruetur m pupillaris ſubſtitutio,
n ex cã.dixi.s.l.proxima.¶ Itẽ quero n quid ſi filius † p
21 approbat teſtamentũ,an valeat pupillaris ſubſtitutio
Iaco.de Are.dicit quod ſic,vt dixi.s.l.proxi.per l.filio p
s.de iniuſto teſta.Hoc intelligo verum ſi pupillus app
22 tore authore.l.ſi ad pupillum de authoritate tutor.¶
ro an id quod dicitur de filio exheredato,hz locum,
ſiue mala mente exheredetur,l.multi.s.de libe.⁊ poſthu.
de Lug.quod ſic q2 lex non diſtinguit,ergo ⁊c.l.non diſti
mus.de arbitris.⁊ l.de pretio.de publica.Pro hoc l.cũ
C.de lega.⁊ l.ab exheredato.j.de leg.j.⁊ l.in ratione.§.
Falc.que videtur loqui in exheredato mala mente,cum
o tor nihil reliquerit,⁊ tamen poteſt ei ſubſtinere.Sed dico
quomodo iudicium vel teſtamentũ pupilli committitur
qui euz exheredat mala mente,⁊ ſic eſt ſibi inimicus,vnde
reĩci iudicium patris,ſicut arbitri vel iudicis,l.non diſti
p mus.§.cum quidam.s.de arbi.⁊ C.ſi qua predi.bo.l.j.
tantum de patre confidit,quod non credit,qd filio faciat
niſi pro bono,ideo ad petitionem patris filius incarcer
filius tuus.C.de pat.po.cum nullus amor vincat patern
23 de cu.fur.l.fi.⁊ l.ſi quidem qd met.cau.Dixi tñ† pro ve
qd ſi pater eſſet ita turpis perſona,ꝙ ei non committeret
miniſtratio bonorũ filĩ viuentis,l.fin.C.de ſent.paſ.
matr.l.ſi cum dotem.§.eo autẽ tempore.quod tunc non p
pillariter ſubſtituere,⁊ multo magis cum ibi ſit maius p
lum:facit s.vbi pup.educa.deb.l.j.⁊ l.vtilitatem.de con
24 quod tene menti.¶ †Octauo,requiritur qd ſit adita h
vt valeat ſubſtitutio pupillaris,vt hic in ver.adeo.Itez
ctum ſi quis omiſ.cã teſ.vt in ver.plane.fallit in milite
les ita.§.ſi.de mili.teſ.Itẽ fallit vbi exiſtentia ſui hered
mat tabulas pupillares,l.pater in prin.j.de priuil.cred
gl.hic all.pro contraria,⁊ hoc plene examinabo.j.col.
25 qui patri.¶ Quero.† an aditione facta ex tacita vulg
mentur tabule pupillares:Reſp.ſi quidem ſolus pu
heres inſtitutus,exiſtentia ſua heredis cõfirmat tab
lares vt dictum eſt,ideo non eſt neceſſe qd confirment
tionem ex tacita vulgari tenendo illam opi.quam ten
Sed ſi hz coheredem,qui non repudiat,tunc non video
pugnet quin confirmentur per aditionem ex tacita vulgar
ea que dixi s.l.proxi.in queſt.illa,an a tacita vulgari poſſit
pere teſtamentum,quod plene dixi.

26 §.Tertio. Principaliter quero quotuplex ſit ſubſti
tutio pupillaris.Reſp.duplex:alia ta
alia expreſſa.Expreſſa eſt,que fit verbis expreſſis,tacita
verbis tacitis ſeu a iure ſub intellectis.ꝙ dic vt dixi s.in tr
tu vulgaris ſubſtitutionis.De vno poſſet dubitari,an rep
pupillaris partim tacita partim expreſſa,ſicut dixi in vu
Rñ.ſi queris an reperiatur partim expreſſa partim tacit
ad caſus,dico ꝙ nõ poſſit reperiri,q2 hoc ſolum in vnum
confertur,ſ.ſi intra pupillarem etatem deceſſerit ideo ali
ſum non poteſt cõprehendere,q2 nullus alius caſus eſt.
parte ſubſtituat in alia parte videtur voluiſſe ſubſtitution
valere l.ſi ita quis.j.eo.Predicta vera niſi in caſu,quem
forte j.proxi.que.Si vero queratur an reperiatur part
preſſa quo ad verba,dico quod ſic,eodem modo quo dixi
gari,per eaſdem leges,⁊ hoc de tertia queſtio.

27 §.Quarto. Principaliter queritur quibus v
fiat ſubſtitutio pupillaris:Reſpõ
que referuntur ad euz qui ſubſtituitur,ſemper ſunt affirm
illa que referuntur ad eũ,cui ſubſtituitur ſemper ſunt neg
ſeu priuatiua,ſ.ſi deceſſerit intra pupillarẽ etatem,⁊c.
s.circa vulgarem ſubſtitutionẽ.Sed contra hoc põt opp
in pupillari ſubſtitutione dicit,ſi heres erit,⁊ intra pupi
etatem deceſſerit,⁊c.⁊ illa verba ſi heres erit,ſunt affir
ſiue poſitiua,vt s.l.proxima in princi.Reſpondeo,illa v
heres erit,non ſunt de ſubſtantia pupillaris ſubſtitutio
tet,q2 põt filio exheredato fieri,⁊ quandoque filio prete
ſupra vidiſtis.Item probatur expreſſe.C.eod.l.ſi in te
to.⁊ infra,eod.l.qui liberis,§.hec verba.⁊ l.coheredi.§.
qui duos.⁊ l.paterfa.⁊ l.penult.j.eod.tit.⁊ j.eod.l.ſed
28 ¶ Sed quero,quid † ſi illa verba q apponuntur,q2 dicit
q ſi filius meus heres erit,⁊ intra pupillarem etatem dece
lis ſit heres,⁊ filius non fuit heres,q2 abſtinuit,ſed intra
larem etatez deceſſerit,an veniat ſubſtitutus ex pupillar
r qd ſic.r l.ſi pupillus.j.de acqui.he.⁊ l.pater.in prin.j.
credito.Et ſecundum hoc erit caſus,in quo pupillaris
tio eſt partim expreſſa,partim tacita,quo ad caſus exp
heres erit,⁊ intra pupillarez etatem:tacita,ſi heres no
intra pupillarem etatem,⁊c.j.eo.l.iam hoc iure.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

29 §. **Quinto** Pꝛincipaliter† queritur t qs ſit effectꝰ
pupillaris ſubſtitutionis: Reſpō. pꝛimꝰ
effectus eſt ꝙ pupillaris continet tacitam vulgarem. l. iam hoc
iure in pꝛincip. infra eod. quod eſt verum, niſi teſtatoꝛ ꝯriu ſen
ſerit expꝛeſſe vel tacite, vt dixi s. circa vulgarem. ¶ Secūdꝰ ef
fectus eſt, qd̄ per eam ſuccedit pupillo, vt Inſti. eo. circa pꝛinci
30 piū. ¶ Quero ergo† vtrum trahatur ad oīa bona impuberes
pupillaris ſubſtitutio. Hic aut quis ſubſtituit filio adoptiuo, ⁊
s dic, vt l. ſi arrogatoꝛ. ſupꝛa de adop. ⁊ j. eo. l. ſed ſi plures. §. in
arrogato. aut filio legitimo ⁊ naturali, ⁊ tunc aut fuit paganꝰ,
⁊ trahat ad oīa bona pupilli vndecunque queſita, l. ſꝫ ſi plures.
§. ad ſubſtitutos. j. eo. Aut fuit miles, ⁊ tunc pōt ad certa bona
trahi, ⁊ ad, ⁊ ad certa nō, ex militis volūtate, d. §. ad ſubſtitutos.
Si vero ſubſtitutio fieret filio naturali tantū, non legitimo, nō
valeret qm̄ cū nō hꝫ in poteſtate, vt hac l. in pꝛincip. ⁊ vt ſupꝛa,
31 vidiſtis. ¶ Tertiꝰ effectus eſt, qꝛ† pupillaris expꝛeſſa excludit
v matrē, v ⁊ alios aſcendentes pꝛeteritos, quos ipſe filiꝰ pterire nō
pōt, l. Papinianus. §. ſed, nec impuberis. s. de in inoff. teſta. ⁊
C. eo. l. pꝛecibꝰ. ⁊ l. Lucius. j. eo. Sꝫ circa hoc inſurgunt dubia.
Pꝛimo dubitatur, an hoc ſit verū hodie. De hoc ſunt ſunt tres
opi. Ja. de Are. ⁊ Mar. Sil. dicūt, quod mater hodie nō exclu
ditur p l. humanitatis. C. eo. vbi exemplaris, que eſt itroducta
ad exemplū pupillaris, matrem nō excludit. ¶ Secundo, quia
olim pater matrem pꝛecedebat in filij ſucceſſione, l. ij. §. obijcit.
infra ad Tertullia. cadē rōne ſubſtitutus ab eodem. ſed hodie
ſecus, vt in authen. defunct. C. ad Tertullia. ⁊ ſic leges antique
ſunt coꝛrecte. Secunda opin. eſt quod etiam ſit hodie idē quod
olim, qꝛ euitenda eſt legum coꝛrectio. Et hoc tenent Dyn. Ja-
cob. de Are. ⁊ Cy. C. codē. l. humanitatis. Idē tenet Bartolu
tius de Pratis, ⁊ inducebat l. cum quidam, que ſequitur qoſt l.
humanitatis. C. eodem ti. que lex permittit fratrem fratri ſub-
ſtitui, non autem pꝛecepit, ⁊ tamē conſtat quod frater hodie ſuc
cederet ab inteſtato cū parente ſicut mater, vt dicta auth. defun
cto. Tertia fuit opi. Guliel. de Cug. qꝛ dt quod mater hodie, de
bet habere legitimam, conditionē ex lege, per authē. pꝛeſbyte-
ros. C. de epiſcopis ⁊ clericis, lꝫ per multa verba dica. ¶ Vi
dete nō curo de iſtis opinionibus, pꝛecedens opinio, quod iſte
x leges non ſint coꝛrecte, eſt vera: item canonizata x in capitul. ſi
pater. in fi. extra de teſtamen. libꝛo ſexto. que eſt nouiſſima. Nō
obſtat l. humanitatis, qꝛ ibi loquitur in exemplari, que differt a
pupillari vt dicam infra eodem. l. ex facto. Nō obſtat rō allega
ta per doc. iſtos, qꝛ pꝛelatio in ſucceſſione nō eſt cauſa ſubſtitu-
tionis, ſed patria poteſtas: alias ſequeretur qd̄ etiam mater de
iure antiquo poſſet ſubſtituere, quando eſt ſola, quoniā ipſa ma-
ter ſuccedit, ⁊ itē hodie poſſet pater inſtituere ſolū in dimidia,
32 z quod eſt abſurdū. ¶ Ulterius queritur,† qd de pupillari taci
ta, an tacita pupillaris excludat matrem: Reſpō. gl. omnes te
nēt, quod non, l. vlti. C. de inſtitutio. ⁊ ſubſtitutio. ⁊ l. pꝛecibꝰ. C.
eodem ti. Pꝛedicta vera in tacita pupillari ſubintellecta a iu-
re, l. iam hoc iure. in pn̄. j. eo. tit. ⁊ ſic nullo modo fuit expꝛeſſa.
Sꝫ ſi nos loquimur de tacita pupillari ſpecialiter, q̄ expꝛeſſa
eſt verbis generalibus, vt illa que cōtinet, in recipꝛoca, vel alia
q̄ continet in cōpendioſa, dicemus, j. eo. l. centurio. ⁊ j. eo. l. Lu-
33 cius. vbi eſt alia materia.† Ulterius quero, y quid de pupillari
y partim tacita, partim expꝛeſſa, z vtrum matrem excludit. Rn̄d.
z ſi quidē eſt partim expꝛeſſa, partim tacita, quo ad verba matrē
excludit. Ratio, qꝛ ex verbis teſtatoꝛis iſta ſubſtitutio cōpꝛehē
ditur, ſicut dicimus in ea, que in recipꝛoca continetur, vt j. eo. l.
Lucius. Sed ſi nos queramꝰ de ea, que partim eſt expꝛeſſa: par
tim tacita quo ad caſus, vt s. dixi, dico idē. Si enim teſtatoꝛ vo
luit matrem excludi in vnū caſum, ſcilicet, ſi filiꝰ heres erit, ⁊ in-
tra pupillarem etatem deceſſerit, eadam ratione ex cōiecturata
mente defuncti, voluit eam excludi, ſi heres non erit, ⁊ intra pu
pillarem etatē deceſſerit, vt j. dicetur, cum tractabitur de cōie
turata voluntate defuncti circa tacitam ſubſtitutionē. ¶ Sed
aa circa hoc a dubitatur, tacita pupillaris† non excludit matrē: ſꝫ
34 an excludat patrē: Verbi gratia, Auus fecit ſubſtitutionē vul-
bb garē nepoti in poteſtate retento ex filio emancipato, an tacita b
cc pupillaris excludat patrem c illū emācipatum: Videtur ꝙ ſi, qꝛ
de matre lex tātum loquitur, l. pꝛecibus. C. codē. ergo nō refert
ad patrē, l. ſi vero. §. de viro. s. ſoluto matrimo. Et hoc, qꝛ leges
que loquuntur de mulieribus. nō extenduntur ad mares. l. pe.
⁊ ibi no. j. vt in poſſeſ. leg. In contrarium videtur ⁊ eſt veritas.
Que enim eſt rō ꝙ tacita pupillaris non excludit matrem: Rō
pōt eſſe duplex. Una qd̄ per vulgarē ſuccedit teſtatoꝛi defun-
cto p pupillarē ſucceditur ipſi pupillo, vt Inſtit. eo. circa pꝛin
cipium, licet ergo teſtatoꝛ pꝛetulerit extraneum matri pupilli
in ſubſtitutione ipſius teſtatoꝛis, non eſt tamen veriſimile quod
vo ..t p ferri extraneū in ſubſtitutiōe ipſius pupilli, ⁊ matrē
excludere a lectuoſa ſubſtitutione filij pupilli, vt C. de inſtitutio
dd ⁊ ſubſtitutio. l. fi. vbi pꝛobatur pꝛedicta ratio. Alia ratio dd ē ꝙ
mater pꝛeterita ab ipſo filio impubere haberet querelā ſed nunc
quando pr̄ facit filio teſtamentum excluditur a querela dicta l.
Papinianus. §. ſed nec impuberis de inofficio. teſtamen. Unō
noluit lex per ſuā interpꝛetationem excludere matrē a querela,
ſi teſtatoꝛ eā non excludit expꝛeſſe. Sed iſte rationes habent locū
in patre ſicut in matre, l. furioſe. ſupꝛa, de curato. furio. ergo, ⁊c.
Quinimo eſt maioꝛ ratio in patre qui filius eſt teſtatoꝛis, ⁊ ſic nō
eſt veriſimile alienam ſoboiem ſue voluiſſe pꝛeferri ⁊c. l. cū acu-
tiſſimi. C. de fidei commiſ. ⁊ l. generaliter. de inſtitutionib. ⁊ ſub-
ſtitutionib. ⁊ l. cū auus. infra de cōditionibꝰ ⁊ demōſtrationibꝰ.
Non ob. l. ſi vero. §. de viro. qꝛ verum eſt quod lex nō debet ex-
tendi ad alios caſus, etiā eandem rationem habentes, quādo lex
ee eſt contra ius commune, vt dixi in dicto. §. de viro Sed iſtud ee ꝙ
tacita pupillaris non excludit matrem non eſt cōtra ius commu
ne, vt dixi quando aliud ſtatutum in contrarium nō reperimus.
non ob. l. penultum. infra, vt in poſſeſ. leg. quia eſt diuerſa ratio
35 inter matres, ⁊ feminas. ¶† Alterius quero an tacita pupilla-
ris excludat auiā. Videtur quod ſic quia de matre hic loquitur
ergo ⁊c. vt dicto §. de viro. Pꝛo hoc facit l. patri. ⁊ ſic eueniet. j.
de adulterijs. In contrarium videtur, ⁊ iſta eſt veritas. quod ta-
cita pupillaris non excludit auiā quia matre moꝛtua auia aſſu-
mit ſibi locū matris. l. nepotes, ⁊ l. vbi. C. de ſuis ⁊ legiti. Item
qꝛ par eſt pꝛiuilegium matris, ⁊ auie in tutel. C. q ñ mulier tuto
fungi pōt in coꝛpoꝛe, vt l. i. ma. ⁊ auie. in pꝛin. Pꝛo hoc infra ad
Tertul. l. ij. §. ſi mater. coniuncto verſi. quid ſi nepotibus. vbi ap
paret quod conſtitutio que loquitur de matre habet locum in a-
uia que tutoꝛes nepotibus non petijt. Ad argumentum contra-
rium patet reſponſio ex his que dixi ſupꝛa. ⁊ hoc tenet Guliel. d
ff Lugn. ⁊ dominus. Rayn. ⁊ hoc puto verum f. ¶† Ulterius que
36 ro an tacita pupillaris excludat fratremg g pupilli: Videtur ꝙ
gg ſic qꝛ de matre lex tantum loquitur, ergo, ⁊c. vt in d. §. de viro.
Pꝛetera non eſt eandem ratio in fratre que eſt in matre, quoniā
frater non habet querelā niſi pꝛetereatur ab alio fratre inſtituta
turpi. perſona, vt l. fratres. C. de inoffic teſtamen. Quid dicemus
Guliel. de Cugn. tenet contrarium ex pꝛeſumpta volūtate defū-
cti que eſt, vt voluerit filium ſuum pꝛeferri cuilibet extraneo ar-
gu. l. cum acutiſſimi. C. de fideicommiſ. ⁊ de inſtitutio ⁊ ſubſtitu-
tio. l. generaliter ⁊ l. cum auus. de conditionibus ⁊ demonſtra.
dominus Ray. dicit, quod idem in fratre vtrinque coniuncto,
ſꝫ ſi eſt frater coniunctus ex vno latere tantum tunc ſecus dicit
quia non eſt eadem ratio que eſt in matre, quia mater ei pfertur
in ſucceſſione, vt in authenti. defuncto. C. Ad Tertullia. Videte
pꝛimo dictū Guliel. Cugo. quia intelligo quādo extraneus fuit
ſubſtitutꝰ vulgariter pupillo in fauoꝛem filij teſtatoꝛis, ⁊ fratris
pupilli, cui foꝛte multa legata, ⁊ fideicommiſſa relinquit nec eūꝫ
voluit grauare oneribus hereditarijs: alias ponēdo ſimpliciter
extraneum eſſe ſubſtitutum vulgariter pupillo, eadem rōne qua
pater excluſit filium ſuum a ſucceſſione ipſius patris. l. ſcripto.
in fi. vnde liberi. videtur ipſum excluſiſſe a ſucceſſione pupilli. vt
j. dicam, in fine queſtio. Item dictū domi. Ray. qui dicit qd̄ hoc
habet locum in fratre vtanque coniuncto, ſecus. ſi ab altero tan-
tum parente, intelligo, ſcilicet, matre tantum. Nā ſi eſſet tantū
ex parte, adhuc ſtat ratio Guliel. l. cum acutiſſimi. C. de fideicō.
cum ſimi. Nec obſt. ſi dicis quod non eſt eadē ratio quem matre,
imo eſt eadē ratio que in matre, ſcilicet, pꝛeſumpta voluntas de
37 functi,† ⁊ ex pluribus rationibꝰ ſufficit vnam ſubeſſe l. ſi ventri.
§. i bonis. infra, de pꝛiuileg. credito. ⁊ Inſtitu. de nup. §. affinita-
tis. ⁊ l. libertoꝛum. ſupꝛa. de his qui notātur infamia. cū ſuis gl.
Iſta autem pꝛecedens ratio poteſt intelligi quando ipſe idem
frater eſt ſubſtitutus vulgariter, quia tunc ipſe idem ſuccederet
ex tacita pupillari, nec tractamꝰ an ipſe excluderet a ſeipſo ⁊ iō
dixi qd̄ tacita pupillaris nō excludit matrem, ⁊ quoſdam alios,
38 † Quero, quid ſi pꝛobetur ꝙ teſtatoꝛ voluit matrē excludere vi-
bb goꝛe tacite pupillaris: gl. reſpon. quod mater excluditur hh per
legem in teſtamento in fi. C. de teſtamento militis. Hoc no. gloſ.
in l. pꝛecibus. ſu p verbo omnimodo. C. cod. ⁊ bene dictt. Ad idē
facit lex iam hoc iure. infra eo. Sꝫ dices, ſi voluntas defuncti p
batur, ergo non eſt tacita pupillaris, ſed eſt pupillaris expꝛeſſa.
Reſpon. non eſt verum, imo nullam mentionem facit de pupilla
ri, ⁊ tamen de pꝛeſumpta volūtate poteſt aliquibus legitimis cō
39 iecturis, conſtare, vt infra declarabo per exempla. ¶† Quero er
ii i. ⁊ reuoco in dubium, quot teſtes kk requiruntur ad pꝛobandū
kk iſtam voluntatem defuncti: Videte, determinatio iſtius queſtio
nis dependet ex quadam dubitare. Quidam enim dicunt, quod
quando mater eſt in medio, vulgaris expꝛeſſa non continet eam,
⁊ hoc videtur ſentire glo. C. eod. l. pꝛecib i. Alij. dicunt ꝙ vulga-
ris expꝛeſſa bene continet tacitam pupillarem, ſꝫ cōtra matrem

non habet effectũ, ⁊ iſta eſt vera, vt examinabo ĩ. eo. l. Centurio.
vbi glo. tangit. Sed ſi hoc eſt quod cõtineatur tacita pupillaris,
licet non habeat effectu contra matrẽ, iſta probatio fit ad decla
rationem huius voluntatis, ſcilicet huius tacite pupillaris cõ
tente in expreſſa vulgari, ⁊ probatio declaratoria poteſt fieri ꝑ
duos teſtes, l. heredes palã. §. ſi ⁊ ſi notam. ĩ. de teſta. ⁊ ibi ꝑ gl.
⁊ Dy. Sed ſi teneremus aliam opinionem, ſcilicet, quod nõ cõti
net, tũc iſta probatio fieret ad inductionem noue voluntatis, nõ
ad declarationem, ideo requiritur ſeptem teſtes, per ea que no.
in dicto §. ſi ⁊ ſi notã. Teneas precedentẽ opinionẽ, per ea que
40 no. in l. Centurio. ¶ † Quero, ex quibus preſumatur ll iſta vo
ll lũtas defuncti, ꝙ voluerit matrẽ excludi per tacitam pupillarẽ:
Reſpon. ex quatuor principaliter. Primo ex his que teſtator
dixit extra teſtamentum. Secũdo ex his que dixit in teſtamẽto,
Tertio, ex conditione matris, ⁊ ſimilium perſonarum, de quibꝰ
excludendis tractatur. Quarto ex cõditione perſone eius q̃ eſt
ſubſtitutus. ¶ Videamus de quolibet. Dixi primo ex his que
mm teſtator dixit extra teſtamẽtum mm quid enim ſi ante dixerit,
ſi filius morietur, nollem quod mater eius haberet vnũ obolũ,
vel ſimilia verba: Certe videtur ſufficere, argumẽ. ad hoc. ſ. tit.
ĩ. l. quoties. §. ĩ. ⁊ qđ ibi no. Ad idem. ĩ. de legatis primo. l. ſi qs
in fundi vocabulo. Pro hoc l. Titia. §. idẽ reſpon. infra, de ver.
41 oblig, cum ſuis ſimilib. ¶ Secũdo poteſt † apparere ex verbis
poſitis in teſtamento. Quid enim ſi teſtator matri pupilli req̃
rit aliqd, ⁊ iuſſit eam eſſe contentã vt plus de bonis ſuis petere
non poſſet: In hoc dicit. Guliel. ſi quidem illa verba fuerũt ad
iecta lagato relicto ab ipſo pupillo, tunc matri non preiudicat
in ſucceſſione que venit poſt mortẽ pupilli, vt l. Paulo Callina
cho. §. ĩ. ĩ. de legatis tertio. ſed ſi illa verba eſſent adiecta in ali
quo legato relicto a ſubſtituto pupilli, tunc ſecus. Preſumitur
enim ꝙ voluit ſubſtitutum matri preferre, l. peto. in principio.
de leg. ij. Pro hoc facit l. fideicommiſſa. §. ſi quis ita. ĩ. de le. iij.
nn ⁊ quod ibi dixi vobis, quod puto verũ. ¶ Sed quid nn ſi teſta
oo tor oo † reliquit vxori ſue aliquid, donec vitam vidualem ſerua
42 uerit, ⁊ ipſa tranſiuit ad ſecunda vota, an ex preſumpta volunta
te defuncti, ſicut ꝑ tranſitum ad ſecunda vota ab ipſo relicto pri
uat ita excludatur a tacita pupillari: Videte, pro futuris annis
illud fideicommiſſum, vt legatum annuum poteſt debere a ſub
ſtituto pupilli, ſicut ab ipſo pupillo, l. ſi fundũ ſub cõditione. §.
ſi pater. ĩ. de legatis primo, ⁊ leg. nõ ſoluꝫ. §. liberatio. infra de
liber. lega. ⁊ ideo ſicut per trãſitũ ad ſcđa vota teſtator voluit eã
eo relicto priuari etiã in ꝑſona ſubſtituti ſeu alterius hr̃dis pu
pilli per curſum, ⁊ ſucceſſionem tẽporis, eadem ratione p̃ſumi
tur quod voluerit eam per tranſituꝫ ab ſecunda vota excludi a
43 tacita pupillari. ¶ Tertio poteſt † probari ex cõditione ꝑſone
matris, ⁊ cõſimilium perſonarum, de quibus excludẽdis tracta
tur, vt ecce, quid ſi mater erat inimica teſtatoris, q2 forte habue
rat amicitiam cum vno ſcholari, vel ſcriptore, ⁊ ſic multum euꝫ
offenderat. Certe preſumam eũ voluiſſe ipſam excludi a tacita
pupillari, l. iij. in fin. ⁊ l. ex parte. ĩ. de adimen. lega. ⁊ l. ſi inimici
tie. ĩ. de his qbus vt indig. Et hoc etiã tꝫ Guliel. ¶ Item qđ ſi
mater non eſt capax hereditatis pupilli, q2 tutorem pupillo nõ
petijt. Certe perinde eſt, ac ſi nõ eſſet mater, vt l. ij. in fi. infra ad
Tertullia. ⁊ l. j. §. penultim. infra de cõtratabul. ⁊ ibi dixi. Idẽ
eſſet dicendũ, ſi poſt mortẽ pupilli, vxor teſtatoris aliqd in ho
pp neſtum pp feciſſet, vt no. in l. fideicommiſſum. C. de fideicõmiſ. ⁊
44 l. ſororem. C. de his quibus vt indig. ¶ Quarto dixi, † qđ ꝓba
qq tur qq ex conditiõe perſone ſubſtituti. Pone enim quod frater
pupilli filius teſtõris eſt ipſi pupillo ſubſtitutus vulgariter, cer
te tacita pupillaris excludit matrem, quia preſumptio eſt qđ te
ſtator voluit filium ſuum vxori preferri. argumen. §. cũ acutiſſi
mi. cũ ſimilibus. C. de fideicommiſ. Et hoc videt ſentire gl. in l.
rr precibus. rr. C. eo. circa fin. vltima de gl. hoc etiã videt ſentire
Azo in ſumma cod. titu. Et hoc videtur ſentire Iaco. de Raue.
⁊ plus aij in l. fin. C. de inſtitutionibus ⁊ ſubſtitutionibus. quod
multum mihi videt conſonum voluntati defuncti. Facit ad hoc
l. peto. §. fina. infra de leg. ſecundo. Facit etiã l. Lucius. ſ. titul.
primo ⁊ l. generaliter. C. de inſtitutionib. ⁊ ſubſtitutio. Predi
cta vera in fratre pupilli, ſecꝰ in fratre teſtatoris, patruo pupil
li, ſecũdũ Guil. de Cu. l. iij. §. reſponſo ĩ. de le. preſtã. ¶ Sed qđ
45 † de matre ss defuncti. Quid enim ſi mater defuncti eſt ſubſti
ss tuta vulgariter pupillo: Dicit Guil. de Cu. idẽ ꝙ in filio pari
rõne, quoniã ab inteſtato pariter ſuccederet pupillo, ſicut filiꝰ
teſtatoris pupilli frater, vt in auth. defuncto. Item q2 eſt de pa
rentibꝰ. arg. d. l. iij. poſt prin. de leg. preſtand. ita dicit Guil. qđ
46 ſatis placet. Quintus effectus † pupillaris ſubſtitutiõis eſt, ꝙ
pater facit filio hr̃dem ſuum ⁊ neceſſariũ, quẽ ſcꝫ facit ſibi vt ĩ.
ea. l. §. prius in fi. ⁊ l. ſꝫ ſi plures. §. quos poſſum ĩ. eodẽ. qđ tene
menti. Et tamen vtile ſcire. Nam puto ꝙ exiſtentia ſui hr̃dis in
illo pupillariter ſubſtituto operetur tranſmiſſionẽ here[…]
pupilli non adite, ſicut hereditatis paterne eadem ratione […]
dicemus ĩ. eo. l. ſi filius qui patri.

§. Vltimo. Principaliter eſt videndum, qualiter [...] niatur ſubſtitutio pupillaris. Iſtam [...]
teriam ponit gl. tua in l. pupillari. ĩ. eod. ibi dicam.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Moribus. circa hanc materiam vide Cepo[…]
cxx. ⁊ adde qđ ſi fieret pupillo pupillarius ſubſtitutio ſub
cõditione, ſi in pupillari etate deceſſerit ſine liberis, licet vi[…]
tur impoſſibilis in pupillo, quia nõ poteſt habere filios [...]
deret intelligendũ. in pupillari etate, id eſt ad xxv. annũ [...]
filio. ff. de leg. iij. cõtrariu tamen decidit Com. conſil. cxx[...]
que ſcripſi in l. in pupillari ad fi. eo. ⁊ in l. Centurio. ad [...]
Itez de materia pupillaris vide multa ꝑ Baldum in tra[…]
ſubſtitutio. i ſcđa parte. Itẽ an ſubſtitutus pupillaris […]
caſu ſubſtitutionis, poſſit reuocare alienata per pupillũ […]
rem, vide que ſcripſi ad Bar. in l. fin. §. ſin autẽ. C. comm[…]

b AND. BARB. ¶ Certe fateor, ⁊c. Sic no. quod de eſſe co[…]
tudinis nõ reqrit qđ redigatur in ſcriptis, vt hic ꝑ Bal. […]

c POM. ¶ In vſibus feudo. Que ſit vtilitas, an remaneat […]
tudo, an vero aſſumat ſibi nomen iuris, poteſt intelligi ꝑ […]
in l. viros. C. de diuer. offi. lib. xij. ⁊ per Ange. Aret. in […]

d AND. BARB. ¶ Dixi quod requiritur. Et aduerte, q̃[…]
cebat quod iſtud contrarium loquitur in inſtitutionibus […]
ſubſtitutionibus, ergo Sed certe iſta reſponſio nõ redd[…]
nem diuerſitatis. licet faciat caſus diuerſos. Bal. vero [...]
ꝙ cũ ſubſtitutio ſit cõditionalis inſtitutio: ⁊ regula Cato[…]
non habet locum in conditionali inſtitutione, ergo. Se[…]
ſio eſt cõtra §. in extraneis, l. ſi alienum. ſ. tit. primo. [...]
pora inſpiciunt in conditionali inſtitutiõe, nec valet r[…]
tol. q2 ſi nõ valet diſpoſitio in expreſſo, nec debet vale[…]
to. Tu. reſponde, qđ aut queritur de capacitate, aut [...]
te, ⁊ habet locũ in cõtrarium, ſed vbi queritur de alio [...]
cit qđ abſit tẽpore mortis. ex quo a principio actus [...]
nullus, q2 valuit vt legatũ. Et vide Bartolũ in cõſi. incip[…]
cõdidit teſtamẽtũ, ⁊ eſt in ordine x. Quid ſi pater inſtitu[…]
ſubſtituit filios filiorum, quid operentur illa verba.

e ¶ In prium. Adde quod ideꝫ tenet Nicolaus de Napo[…]
⁊ Rapha. Cuma. Imo. in capitu. Raynutius. Bal. in l. de [...]
ſ. de legib. Bal. inſti. de vulga. ſubſt. in prin.

f AND. BAR. ¶ Sed ſi ille. Franc. de Rampo. dicit hic, q̃[…]
inſtituit impuberem extraneũ, ⁊ poſt teſtamẽtũ adoptat […]
ſubſtituit pupillariter, quia erat in poteſtate ſubſtituen[…]
iſta reſponſio violat literam, item q2 tunc nõ videtur […]
nem aliquam continere. contra l. qđ Labeo. ĩ. ad Carbon[…]

g POMA. ¶ Iſta gloſſa. Vide ⁊ declara vt ꝑ Angelũ. Inſti[…]
verſi. tertio queritur. verſi. quarto queritur. Alex. i l. prin[…]
in glo. in verbo caſum eo. titu.

h POMA. ¶ Pupillaris. Adde videdũ Bal. cõſi. cxl. lib. […]
conſi. xi. de teſta.

i ¶ Hoc verum. Adde hoc verũ quod poterit ſubſtituere [...]
bona, que conferet ipſe auus miles ⁊ non traheretur [...]
ſtitutio ad alia bona l. cum filius de mili. teſtamẽ. ⁊ tacit[…]
l. miles ita. §. exheredato. Et per hoc dicit Angel. quod [...]
miles ſubſtituit filio ſuo pupillariter, ſi talis filiꝰ recaſur[…]
in poteſtatem aui, tenebit ſubſtitutio ſolũ quoad bona [...]
⁊ non quo ad alia, per dictũ §. exheredato, ⁊ ſi poterit [...]
qđ reperietur pupillus decedere ꝓ parte teſtatus, ⁊ p[…]
inteſtatus, ſi forte auus nullũ alium dedit ſubſtitutum [...]
mortuꝰ ſit frater ipſius filij cui facta eſt ſubſtitutio, ſecũd[…]
⁊ tertio ipſe cui facta eſt ſubſtitutio, ⁊ hoc ꝓpter pauli[…]
litis teſtentis, ꝙ eſt no. dignum.

k POMA. ¶ Sed quero. Vide Alexãdrũ l. precibus. ver[…]
aũt. C. eodem. Socy. l. prin. in quarta queſtione ij. effec[…]
eodem.

l ¶ Subſtitutꝰ. Adde fortificãdo opi. Bar. vltra Alexã. [...]
poteſt facere heredes neceſſarios filios. quos ipſe filiꝰ [...]
l. ſed ſi plures. §. quos poſſumꝰ. ĩ. eo. ⁊ pater iſta põt, q̃[…]
nunt ipſam ſucceſſionẽ ratione cuius ſubſtitutio pupilla[…]
tur teſtamẽtum filij, fortius debet poſſe ſubſtituere in te[…]
minꝰ ſolẽni, c hoc cõcernat ſimeliciter ordinationẽ, ra[…]
ius dicitur teſtamẽtũ patris, vt l. ꝑtis ⁊ filij. Itẽ facit q2 [...]
tio pupillaris eſt pars, ⁊ ſequela teſtamẽti paterni c. ſi p[…]
rela. i vi. Vñ nõ dꝫ alia ſolẽnitas requiri ꝙ i ipſo patern[…]
turpis eſſet pars, que ſuo nõ cõgrueret vniuerſo. Itẽ [...]
tris eſt ꝑncipale in ſubſtitutione acceſſoria, l. ex pupillar[…]

ergo dꝫ ſequi naturã ſui principalis, ⁊ ſicut in illo ſufficiunt duo teſtes, ſimiliter ⁊ in ſubſtitutione pupillari, arg. l. ſi ego. §. ꝙ tamen per alluuionẽ. ff. de publicia. Et vt meis detur audacia ſcriptis, hec fuerunt verba Pau. de Ca. conſilio. ccclij. vbi dicit nõ eſſe in iudicando, nec conſulendo a ſententia Bart. recedendum Sed an ſtãte ſtatuto ꝙ mater tranſiens ad ſecunda vota non ſuccedat filijs, niſi ab eis fuerit heres inſtituta, ſi mater que pupillariter fuit ſubſtituta filio trãſiuerit ad ſecũda vota, debeat ſuccedere tanquam inſtituta a filio, ex quo ad ſucceſſionem eſt teſtamentum filij, Bal. voluit quod ſic, conſilio ccccxl j. lib. j.

ẜ ¶ Conſeruetur. Uide Pau. de Ca. in d. authen. ex cauſa. Bal. conſilio cxiij. iij. volumine Ro. cõſilio clxxx j. Bal. cõſilio ccccvij. ij. volumine in fi.

AND. BAR. ¶ Item quero. Contrarium tenet hic Ange. tu tene opin. Bar.

AND. BAR. ¶ Sed dices. Et etiã hoc poteſt contingere ꝑpter rigorem poteſtatis patrie per l. in ſuis. de libe. ⁊ poſth.

p AND. BAR. ¶ Reſponde. Ang. hic tenet contrariũ, qꝛ omnia indiſtincte loquuntur, ergo indiſtincte intelligi debent, ⁊ qꝛ ſi mala mẽte exheredet, poteſt ſubſtituere pupillariter. ⁊ ad l. ſi cũ dote. §. eo autẽ tẽpore. reſpondet, ꝙ facit pro eo quia ibi non interdicit patri turpis ⁊ iniquitate vite petitio dotis, ſeu eius adminiſtratio, qꝛ ſi viueret poteſt conſumere. Sed in caſu noſtro ceſſat iſte timor, quia mortuo patre admittitur ſubſtitut⁹, ergo, ⁊c. Tu potes dicere ꝙ aut patri eſt interdictum bonis, ⁊ tunc non poteſt, qꝛ etiam ipſe impeditur teſtari, ⁊ ſic procedat opi. Bar. Aut non fuit interdictum, qꝛ non eſt tã turpis vite, ⁊ tunc ꝓcedit opi. Joan. Andr. quia ſi non impeditur teſtari, nec pro filio, ꝙ bene not.

q P. PAV. P. ¶ Et iſta verba. Uide Com. conſilio xvj. inci. Joannes quidam vitalis, in princi.

r ¶ Dico ꝙ ſic. Adde ꝙ idem tenuit. Angel. §. fi. j. ead. l. ⁊ Imo. hic, ⁊ in cap. Raynutius. in materia pupillaris, ⁊ pro hoc adducit Imo. qꝛ illa verba non videtur appoſita ad limitandum, ſed qꝛ forte abominabatur aliũ caſum nominare, ſcilicet impotẽtie, vt l. quãuis. verſi. quod abominor. C. eodem. vel forte quis mortis cogitatione turbatus vlterius nõ potuit cogitare, argum. l. hac conſultiſſima. §. at cũ humana. C. qui teſt. fa. poſ. Et hanc opi. firmat. Bal. inſti. de vul. ſubſt. in prin.

ſ P. PAV. P. ¶ Principaliter. Uide multa mirabilia per Gulg. in ſua diſputa.

t AND. BAR. ¶ Aut filio. Et ratio eſt ſecundũ Ange. quod ſicut inſtitutus in re certa, trahit ad ſe vniuerſum: vt in dict. §. ſi ex fundo, ita hic.

v ¶ Excludit matrẽ. Adde ꝙ opi. Bar. optime probatur in l. ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutos. j. eodẽ. ⁊ ibi Bal. ⁊ Imo. predicta cõtendunt eſſe vera etiã quo ad bona que obueniſſent pupillo ex linea materna, ⁊ circa hoc vide que no. Bal. ĩ d. l. precibus, in verſicu. pone ergo ⁊ in l. humanitatis. C. eodem. ⁊ in rep. d. ca. ſi pater. ⁊ idem tenuit Bal. conſi. cx j. j. vol

x ¶ Canonizata. Uide p Bal. conſilio ccxix. lib. j. incip. Petrus Amandi. ⁊ ibi de exemplari, quãdo excludit matrem, ⁊ quãdo pupillaris eſt omnino tacita, ⁊ ſubſtitutus, ſit pater teſtatoris, vel pauperes Chriſti an excludunt matrem ⁊ tene, quod ſic.

y P. PAV. P. ¶ Ulterius quero. Uide Joan. de Ana. conſil. lxvj.

z ¶ Partim expreſſa. Uide Joan. de Ana. conſi. lxvj.

aa ¶ Sed circa hoc. In contrariũ fortiter facit, quia ſi auus cũ excludit patrem a prima hereditate per vulgarẽ factã nepoti, ita videtur ꝙ mens ſua fuerat multo fortius excludere ipſum ab ipſa hereditate impuberis, potes dicere, hoc debet limitari qñ extraneus fuit ſubſtitutus vulgariter, qui fuerat multũ grauatus, prout in ſimili tangitur in queſtio. illa, an tacita pupillaris excludat fratrẽ pupilli. Uel dic ſecundo, ꝙ non eſt eadem ratio in portione delata nepoti per auum, ⁊ in hereditate ipſius nepotis.

bb ¶ An tacita. Uide Bal. conſilio clxxvij. ⁊ clxxxiiij. ij. volu. per Angel. conſi. xcvij,

cc ¶ Excludat patrẽ. Adde ꝙ opi. Bar. ſequitur Guil. de Cug. in l. precibus in materia vulgaris, qui ſolus limitat non procedere, quando pater impuberis fuiſſet ab vno mala mente exheredatus, allegat in argumen. §. exheredatos. in authentica. de hered. ⁊ ꝭ allen. ⁊ l. ſi patronus. §. ſi quis non mala mente. j. de bo. libe. ⁊ hanc modificationem ſequitur Salyc. in d. l. teſtamento, ⁊ cum opin. Bartol. tenuit etiam Paul. de Caſt. in l. fin. C. de inſti. ⁊ ſubſt.

dd POMA. ¶ Alia ratio. Not. ꝙ Bar. hic, tenet ꝙ tacita pupillaris nõ excludit fratrem. Contrarium tenet Jac. But. in d. l. precibus. C. eod. qꝛ non eſt eadem ratio in matre. ⁊ fratre, qꝛ matri debetur legitima, non autem fratri, ⁊ iſta placet domino meo.

ee AND. BAR. ¶ Sed iſtud. Contra hanc theoricam facit ea. conſtitutionem de regula. in vj. ⁊ vide do. meum in d. §. de viro.

ff ¶ Et hoc puto verum. Adde qd idem tenuit Guil. de Cug. in d. l. precibus. ⁊. Raynutius in tract. ſubſtituti. in materia pupillaris. Angel. in l. precibus ⁊ ibi Saly. ⁊ Imol. in dic. capitulo. Raynutius.

gg ¶ Excludebat fratrẽ. Adde qꝛ Imol. hic refert Jac. But. in l. precibus. indiſtincte tenuiſſe fratrem excludi. ex eo qꝛ nõ eſt eadem ratio in fratre, cum matri debeat legitima in bonis filij, ſed non fratri, in bonis fratris. ideo ſtatuta in matre, non trahuntur ad fratrẽ. l. fin. C. de interdi. mat. ⁊ tenet Imo. hic, ⁊ in d. c. Raynutius idẽ tenet Raph. Cũa. in l. hoc iure. j. eod. Salyc. in l. fin. in fin. C. de inſtit. ⁊ ſubſtit. trãſit cũ Barto. Alexan. dixit ꝙ fortaſſe verior eſt opinio quod iſte frater impuberis, quando eſt de deſcendentib. teſtatoris, debeat nõ obſtante tacita pupillari, excludere ſubſtitutum. iiſdẽ rationibus quibus in proximis duabus queſtionibus precedentibus excluditur per auiã, ⁊ patrem ſubſtitutus. Nec obſt. ꝙ qua ratione fuit excluſus ab hereditate paterna, ⁊ eadẽ ab hereditatate fratris, qꝛ non preſupponim⁹ filium hic fuiſſe exheredatũ, nec excluſum, ſed ei relictũ fuiſſe qd debeatur. Nec preſumendũ eſt teſtatorem voluiſſe ꝑponere ſobolẽ extraneã proprie, per rationem generalem. dict. leg. cum acutiſſimi.

hh ¶ Excluditur. Adde Bar. idem tenẽtẽ in. l. fin. C. de inſtituti. ⁊ ſub. vbi dicit ꝙ ille text. hoc probat licet gloſſ. in l. precibus non fuerit de illo text. recordata. Idẽ tenuit Bal. in l. Centurio j. eo. vbi dicit Cy. ita tenere ĩ l. ex teſtamẽto. C. de teſtam. mili. ⁊ vide Bald. conſil. ccviij. j. vol.

ii POMA. ¶ Quero ergo. Uide Alexã. cõſilio c. in ij. col. iiij. volumine. ⁊ ſic ꝓbatio teſtamẽti nulliter valet inter liberos. p Bar. in l. ſi. C. fami. erciſcun.

kk ¶ Teſtes. Adde ꝙ cum Bart. concordat Bald. in l. precibus. in v. queſtio. C. eodẽ. vbi etiam tãgit Angel. ⁊ Sal. ⁊ Saly. in l. quãuis. C. eode per Bart. ⁊ Imol. in cap. Raynutius. de teſta. ⁊ in d. l. in teſtamento.

ll POMA. ¶ Ex quib. preſumat. Uide de omnibus iſtis conſecturis Alexãdri conſil. xcj. in iiij. volumine. ⁊ cõ. c. alias. x. i iiij. volumine. Anto. de Butr. cõſilio liiij, Alexã. l. precib⁹ in gloſſ. in verbo omnimodo. C. eodẽ vbi ponit aliam cõiecturam, cõtra limitationem Angel. ibi. ſcilicet quãdo eſſe ſubſtituta pia cauſa. Et hoc communiter tenetur. ſecundã Joan. Bapt. ibi ⁊ ita tenet ALEX. in conſilio xxxiij. in j. vol. ⁊ conſi. vj. in ij. vol. ⁊ conſilio. xij. ⁊ conſi. xciij. in iij. vol. quam limitat Are cõſ. clv. licet. doc. indiſtincte teneant illã aliã coniecturam Ang. vide tamen Corneo. ibi tenentem contrarium. ⁊ p̃ni. Ang. l. tenuit Barto. conſilio penultimo.

mm ¶ Extra teſtamentũ. Adde ꝙ Bal. in l. precibus dicit quod ſic, ſi dicta verba protulerit poſt condictum teſtamentum, per l. heredes palã. in prin. ⁊ in §. ſi quis. poſt. ff. de teſtã. Idẽ Imol. in d. c. Raynutius. faciens mentionem de verbis Bal. in l. precib⁹. Adde quod voluit Old. conſilio cxcvij.

nn ¶ Sed quid. Adde quod cum Bar. hic tranſit Bal. in d. l. precib⁹. ⁊ ibi Ang. ⁊ Salyc. ⁊ dicit Bald. in d. l. precibus quod ſi teſtator. dixerit quod volebat matrẽ impuberis habere dicẽ ſi nõ nuberet ⁊ nubat nedum legato, ſed hereditate pupilli priuabit qꝛ ſi noluit eam habere legatũ ſi nuberet multo fortius nec vniuerſam hereditatem vt ibi latius per eum ⁊ pulchre per Bal. cõſilio ccxviij. ſ. alleg. j. vol. vbi dicit quomodo apparet quod teſtator voluerit matrem excludi.

oo POMA. ¶ Si teſtator. Uide Alex. conſi. xij. ij. vol.

pp ¶ Inhoneſtum. Adde quod forte verum eſt dicere quod nõ excludat ex teſtatoris voluntate quoniã illa eſt iam finita per mortem l. ij. ff. loca. ⁊ l. ſi ita legatũ. §. illi ſi volet, de leg. j. ſed bene poterit auferri ad illa tanquã ab indigna, ⁊ applicari fiſco p ea que habentur in l. ſororem. in gl. C. d his qui. vt indig. ⁊ in l. hẽrditas eod. ti. ⁊ hoc tenuit Franci. de Ramp. in l. poſt aditam. ⁊ in l. precibus. C. eod. vt refert ⁊ ſequitur. Imol. hic ⁊ Imol. in capitulo Raynutius alleg. no. per Bar. in l. j. j. de his quib. vt indig. ⁊ idẽ quod Imol. ſentit Bal. in d. l. precuis ⁊ cum opinio. Imol. tranſit Alexand.

qq POMA. ¶ Quod probatur. Uide Bar. conſi. xxiij.

rr ¶ Gl. in l. precibus. Unde que ibi poſui ⁊ inquantum Alex. hic dicit quod apparet quod teſtator voluerit excludere matrẽ cũ ſubſtituit pauperes Chriſti, vide Cal. conſi. xvij. de teſta.

ſſ POMA. ¶ Quid de matre. Uide Alex. in l. precibus in vl. co. C. P. PAV. P. ¶ ¶ Sequitur Ant. de But. conſi. iij. prope ſin.

1 ☞ Fidei cõmiſſũ vel relictũ a ſubſtituto heredati quãdo valeat.

2 Inſtitutus quando adiuit hereditatem, ⁊ eã poſt repudiauit poſt reſtitutionem in integrum ſubſtitut⁹ vulgaris poterit adire de re ciuili.

§. Interdum. Inſtitutus cogitur adire ꝓpter fi-
deicommiſſum debitum in ſecūdis
tabulis. Itē aditio facta ex vi reſtitutionis in integrum firmat
tabulas pupillares, h. d. Et diuidit in duas partes, ⁊ quelibet
pars hꝫ duas lec. In prima parte tene ſm lect. In ſecunda par
te tene lec. primam. No. tex. improbum eſſe, ⁊c. Secunda pars
1 ibi ergo, ⁊c. ¶ Op. ad princ. §. ⁊ videtur† quod fideicommiſſum
vel relictum a ſubſtituto exheredati nō valet, l. coheredi. §. cum
filie. in fi. j. eo. l. plane. ij. circa prin. j. de leg. j. Reſp. fateor con-
trarium, niſi ſubſtitutus exheredati ſit inſtitutus ab ipſo teſtato
re. l. in ratione. §. fin. j. ad leg. Falc. ⁊ l. qui fundum. §. qui filios.
eo. tit. Habuiſtis in l. ij. in prin. j. de leg. iij. ⁊ ideo poſui hic ca-
ſum, qđ fuit ſubſtitutus exheredato, ille qui fuit inſtitutus a pa-
tre, que eſt ſecunda lec. poſita in gl. ſed prima lect. ſit falſa vt ex
pdictis apparet. Vide gl. que incipit, Titius. ibi, idē ſi eundē,
⁊c. Hic incipit ſecunda lect. que eſt vera, ſed precedens eſt falſa.
Vel vt ceſſent omnia ꝯria, poſſumus ponere caſum qđ filius nō
fuit exhrdatus, ſed fuit inſtitutus dato ſibi coherede extraneo.
Unde exiſtentia ſui heredis nihil operatur, vnde oportet quod
heres cogatur adire ꝓpter tabulas pupillares, ⁊ fideic. relictū
in eis. Et hec eſt tertia lect. poſita hic in gl. ¶ Itē op. ⁊ videtur
quod quis ſit ſolicitus de hereditate viuentis vt in auth. contra
cum rogatus. C. ad Treb. ⁊ l. cum Arthemidoram. C. vt in poſ.
leg. dicunt, quidam, illud procedit ex voluntate teſtatoris, ſꝫ cer
te hoc non procederet ex voluntate: quare dic, ibi agitur de here
ditate teſtatoris mortui, ſed hic de hereditate pupilli viuentis,
ſm Dy. ⁊ Iac. de Are. ⁊ Old. ¶ Venio ad ſm verſiculum, dici
tur hic, quod fuit reſtitutus adeūde hereditatis cauſa, quero ad
quid fuit reſtitutus. Dicunt quidā ꝙ fuit reſtitutus, vt adeat ⁊ ſic
confirmantur tabule pupillares. Alij dicūt, ꝙ fuit reſtitutus, vt
abſtineat, vel repudiet, ⁊ ſm hoc confirmatur vulgaris ſubſtitu-
tio, vt ſubſtitutus vulgariter poſſit adire. Iſta lect. licet ſit in ſe
vera, vt s. de mino. l. ⁊ ſi ſine. §. ſed ꝙ Papinianus. tamen quan
tum ad noſtrum §. non eſt vera, quia hic dicit, ſecundis tabulis, ⁊
ſic loquitur ð tabulis pupillaribus: ſed ſubſtitutio vulgaris eſt
prime tabule teſtatoris, licet ſit ſecundus gradus, tenēdo ſecun
dā lect. ¶ Op. de l. ⁊ ſi ſine, §. ſed ꝙ Papinianus. s. de minori.
Sol. dicit gl. hoc verum in libero ſubſtituto, in ſeruo autē diſtin
2 gue, vt ibi, ⁊ plene. ¶ Ultimo. §. iſte videtur caſus† vnius queſtio
nis. Aliquis adiuit hereditatem, ⁊ repudiauit ꝑ reſtitutionē in
integrum, quero vtrū ſubſtitutus vulgariter poſſit adire de iure
ciuili, vel an habeat neceſſe petere ſm tabulas: Et videtur ꝙ ha
beat neceſſe petere ſecundū tab. qꝛ primus remanet heres de iu
re ciuili. l. ei qui ſoluendo. s. tit. j. ergo ſecundus eodem iure he-
res eſſe nō pōt, ⁊ ſic habet neceſſe venire de iure pretorio. Et hoc
videntur ſentire Ultramontani, ⁊ Cy. ſequēdo eos in l. qui ſe pa
tris. C. vnde liberi. pro hoc videtur eſſe caſus in §. iſto, ibi dū di-
cit pretor, ⁊c. Contrarium eſt verum, qꝛ etiam de iure ciuili pōt
adire. l. j. §. ſi quis adita, ⁊ ibi dixi. j. ad Tertul. Tetigi in l. j. s.
eo. in tractatu vulgaris ſubſtitutionis. Ad hunc tex. reſpondeo,
qꝛ fateor ꝙ poteſt petere ſm tabulas, non tamen per hoc prohi-
betur adire de iure ciuili. Ad contraria reſponde vt dixi in d. §.
ſi quis adita, ⁊ s. eo. l. j.

1 ☞ Ordinis conuerſio, quando vitiat ſubſtitutionem.
2 Conuerſio ordinis quare non vitiat ſubſtitutionem factā filio in
ſtituto, ⁊ tamen factam exheredato ſic.
3 Libellus, peto cogi, ⁊ compelli, ⁊ ad predicta condemnari valet
4 Ordo quando attendatur, ⁊ primo circa producendam aliquam
rem in eſſe.
5 Ordo omiſſus quando habeat vitiare.
6 Ordo temporis quando attendatur, vt inducat prelationem in
tempore.
7 Ordo ſcripture vel locutionis quando inſpiciatur, vt ex eo ali
quid preſumatur.

§. Prius. Si aliquis ſubſtituat filio exheredato, dꝫ ſibi
prius heredē ſcribere, alias ſubſtitutio vitia
tur. ſed ſi ſubſtituat filio inſtituto ordo non attenditur. hoc dicit
1 vſque ad fi. ¶ No. tex. ibi, vſque adeo.† dicitur hic, ꝙ conuerſio
ordinis vitiat ſubſtitutionē, cōtra j. proxi. §. Dicūt quidā ꝙ iſte
§. per ſequentem corrigitur. Certe non eſt veriſimile ꝙ ſtatim iu
riſconſultus ſe corrigat. l. non ad ea. j. de cond. ⁊ demon. Alij di
cunt, hic de rigore, ibi de equitate. Certe eſt idem dicere ꝙ corri
gere. Quare gl. dicit, hic loquitur quādo ſubſtitutio fit filio exhe
redato, ibi quādo filio inſtituto. Quidā doc. Ultramontani di-
centes ꝙ non vident rationem huius gl. dicunt, aut ſubſtitutio-
fit diuerſis temporibus, ⁊ habet locum etiam iſte §. Aut fit eo-
dem tempore, ⁊ eodē contextu, ⁊ tunc habet locū ſequens §. ⁊ hoc

tenet Pe. ⁊ videt hoc tenere gl. in l. ſi quis eū. §. j. j. eo. Ter
quantum dicit qñ teſtamentū fit temporibus, debet ſeruari
ordo, dicit verū: ſed in quantum dicit ꝙ hic §. non habet lo
quando fieret eodem tempore, male dicit. Primo cōtra gl.
ius §. ſecundo contra tex. dicit enim, ſcripture, in ſingulari n
ro, ⁊ ſic innuit ꝙ erat eadem ſcriptura eodem tempore facta
diuerſis. ⁊ j. dicit, vnum teſtamentū. ⁊ ſic vno tempore facti
2 neamus ergo ſolutionem gl. ¶ Quero,† que eſt ratio diuer
tis, vtrum ſubſtitutio fiat exheredato, vel inſtituto. Dicūt q
qꝛ quando pater exheredat filium non facit ꝙ debet, ⁊ ideo
bet plus aſtringi. Sed mihi eſt dicere, qa forte facit ꝙ debet
heredando filium ex iuſta cauſa, quare puto eſſe rationem,
ter inſtituit filium ⁊ ei ſubſtituit, ſiue precedat ſubſtitutio
quatur, ſm ordinem ſcripture ſemper ſequitur ſubſtitutio
cedit inſtitutio ſm ordinem intellectus, vt j. proxi. §. ideo
ctū eſt reſcripto imperatoris, ꝙ requirit inſtitutionem pre
re, ſed quando filius fuit exheredatus, non poteſt dici q
tio precedat ſm ordinem intellectus: ideo ſubſtitutio vi
3 qꝛ eſt omiſſus ordo ordo. ¶ Et hoc facit ad† queſtionem
in libello, peto eum cogi, ⁊ cōpelli, ⁊ ad predicta condēnari
detur ꝙ talis libellus non procedit, qꝛ primo petit execu
quam ſentētiam. Certe imo procedit, quia ſm ordinem
ctus primo petit ſententiā qeam executionē, vt hic, ⁊ l. tali
4 j. ¶ Ulterius op.† dicitur hic[a] ꝙ ordo debet attendi, cōtra
ambiguitates, ⁊ l. prepoſteri. C. de teſta. ⁊ l. nec enim de ſol
dā. j. de pec. leg. ⁊ Inſtit. de leg. §. ante heredis. Gl. dic q
non curatur ordo, vt in cōtrarijs. Sed certe iſta ſolutio
bet intellectū, Alij, ⁊ Dy. in l. nec enim. de ſol. dicūt aut q
de mēte diſponentis, ⁊ non curatur de ordine, vt in cōtrari
non conſtat de mente teſtantis, ⁊ tūc ordo dꝫ attendi. l.
de vſufruc. ſed per hoc nō eſt reſponſum ad hanc legē q
paret de mente, ⁊ tamen ordo attēditur. Alij, vt Cy. in l.
ri. C. de teſta. dicunt aliter, ⁊ imperfecte. Quare puto
dū, ꝙ triplex eſt ordo. Primus ipſius rei, quo aliquam
producitur. Exemplū in ſententia, que dꝫ fieri precede
⁊ litis conteſtatione. Item teſtamentum debet habere
merū teſtium, ⁊ inſtitutionem heredum, ⁊ ſimilia, ⁊ ꝙ p
ſtitutio, ⁊ ſubſtitutio ſequatur, vt hic. Secund' ordo
vnius rei ad aliam rem, qꝛ vna in tempore precedit ali
tius ordo eſt ſcripture, ſeu locutionis. Circa primū c
libet res dꝫ habere in ſe ordinem productionis, vt in
5 de here. ⁊ fal. §. inordinatū. ¶† Sed dubitatur[b] an ordo
b habeat vitiare, vel nō: Circa ꝙ dic. Aut eſt ordo neceſſita
voluntatis, aut dubitatur. Primo caſu, omiſſio ordi
C. de ſen. l. prolatam. ⁊ de here. actio. l. vt debitum, ⁊ in
§. Modo id qđ dico vitiat, dic quandoque ipſo iure, q
cto iudicis. l. j. ⁊ ibi no. C. de appel. Secundo caſu qñ
tis, tūc omiſſo non vitiat. l. prepoſteri. C. de teſta. ⁊ inſt. de
ante heredis. Tertio caſu quādo dubitatur, tūc aut omi
tiat. l. cum hi. §. ſi pretor. de trāſa. Aut eſt modici preiudi
ordinis eſt magni preiudicij, videt ordo neceſſari', ⁊ omi
tur ordo voluntarius nō vitiat. l. j. in fi. s. ð ven. inſpi. ¶
pertinet ſcire ad multa. Pone, in inuentario omittitur
c ſignum crucis, c puto qđ non vitiatur confectio inuentar
talis ordo importet modicū preiudiciū, videtur ordo vo
rius, non neceſſarius, ideo omiſſus non vi. iat. l. j. in fi. ⁊ ibi
ventr. inſpi. Secus ſi omitteretur citatio creditoris, que
6 preiudicij. l. cum hi. §. ſi pretor. de trāſa. ¶ Circa ſm q
an ordo temporis ſit ſpectandus, vt inducat prelatione
Dic, aut querimus de honoribus. aut alijs iurib'. Pri
aut querimus de ordinandis, ⁊ tūc nō inſpicitur ordo in
ribus, vt preferatur antiquior, ſed dignior. l. honores. in
dec. ⁊ in auth. de monachis. §. ordinatione. C. de dec. l.
lib. ⁊. cū ſimili. Fateor tamen qđ in ipſius ordinandi per
ſpicitur ordo. vt gradatim aſcendat. l. vt gradatim. de m
no. in prin. ⁊ l. honor. §. gerendā. eodū titulo. Fallit vb
ter ſpecialiter ꝓuiſum. l. primi ſeri'. C. ð of. prefec. vrb
diuer. iudicio. l. petitionem. Aut querimus de iā ordi
cē preferendis, ⁊ ordo tpis inſpicit. l. j. j. de albo. ſcribe
conſul. l. j. li. xij. Aut querim' de alijs iuribus realibus
ſonalibus, ⁊ tunc plene diſtingue ꝑ gl. ita dt Dy. in l. p
de priui. cre. ⁊ l. cū vn'. de bo. auth. iud. poſ. ⁊ l. ſi finita
res. de dam. infe. ⁊ in qualibet earū dixi, ⁊ per Dy. in c
7 extra, de re. iu. li. vj, [d] ſcilicet circa ordinem [e] ſcripture
tionis queritur, vtrum debeamus ſpectare vt ex eo ali
e ſumamus. In hoc dic, aut mens diſponentis eſt certa,
ramus de ordine, vt l. nec enim. j. de ſo. ⁊ l. cū pater. §.
f de le. ij. l. quidā. de pec. leg. Aut eſt dubiū, [f] ⁊ inſpicimus
l. generaliter. §. quid ergo. j. ð fideic. lib. ⁊ de vſufr. l.

princ. cum ſi. ⁊ ita loquitur prima conſtitutio C. circa finem, qꝛ ſi ex die ⁊ cõſule apparet de prioritate vel poſterioritate, ſtamꝰ certo, alias in dubio. lex que eſt prius poſita, primo videtur facta, ⁊ ſic videtur quod ordinẽ ſcripture attendimus, vt ex eo aliquid preſumamus.

ADDITIONES.

P.PAV.P. ¶ Dicitur hic. An ⁊ quando ordo ſcripture ſit attendendus, vide late Fely. in cap. cuꝫ dilecta in verbo ordo ſcripture. cum ſeq. de reſcript.
POMA. ¶ Sed dubitatur. Vide Fely. in cap. cum cauſa. de re iud. Rom. conſil. ccxij.
¶ Signum crucis. Adde quod idem tenent Bal. ⁊ Ang. in l. fi. §. i. C. de iure delibe. ⁊ Bal. in §. quibꝰ. in j. cõſtit. Lo. Ang. in §. ſi vero nõ implens. in auth. de her. ⁊ fal. ⁊ Ang. in l. j. §. hec ſtipulatio. j. ſi cui plus quã per l. fal. ⁊ ibi refert Old. ⁊ Hoſtien. in ca. Rayn. de teſ. contrarium tenuerunt per d. l. fi. in prin. iũcto tex. in §. ⁊ ſi prefatam, cum gl. in verſ. ſolidauerint. ⁊ h. d. Ang. in d. §. hec ſtipulatio. eſſe tutius. allegat Jo. An. in addi. Spec. in tit. de conſti. §. fi. in addi. inci. lꝫ dubitetur. alias incipit cum quidã, vbi firmiter tꝫ opi. Hoſtien. per quam dt ita ſe conſuluiſſe. ⁊ idẽ tenuit Ray. in d. l. fi. §. j. per d. §. ⁊ ſi prefatam, cum gl. ⁊ per tex. in §. ſancimus. in auth. de her. ⁊ fal. in ver. modum. Saly. in d. l. fi. §. ſin autẽ dubius. alleg. gl. in authen. de teſtib. §. licere. in verbo venerabile. Idem tenuit Fran. de rampo. in d. l. fi. vt hic refert Imo. qꝛ dt qꝺ faciliter opin. Bart. poteſt ſuſtineri, hoc vide per eum. Et ꝙ omiſſio ſigni crõcis non vitiet, tenuit Bal. conſ. xv. iiij. volu. ⁊ conſi. cccxxxj. ij. volu. quod autem ſit de ſubſtantia videtur voluiſſe Abb. conſi. lxxiij. ij. vol. vbi enumerat requiſita in inuentario.
d POMA. ¶ Circa tertium. Vide Pau. conſi. lxxxv. j. volum.
e ¶ Ordinem. An ⁊ quando attenditur ordo, vide per gl. in cap. cum dilecta. de reſcr. ⁊ in c. pe. de purgat. cano. per Ja. de Bel. in l. quoties. de vſufr. per Dy. An. ⁊ Imo. in l. nec enim. j. de ſo. per Old. ⁊ Bal. in l. ambiguitates. C. de teſ. ⁊ Bal. in l. ſi duas. de exc. tut. per Ja. But. ⁊ Bal. in aut. hoc ampliꝰ. C. de fidei. p Imo. in l. ſi cõmunis ſeruus. j. de ſtip. ſeruo. ⁊ in l. cũ teſtõ. §. j. ſ. de her. inſti. vbi ponit vnum ſingulare verbum Cyn. ſ. quod vbi alias plura inſtrumenta reperiuntur in eadeꝫ charta facta eod. die primo ſcriptum intelligitur, primo confectum. de quo not. Bartol. ⁊ Bald. in proemio. Codic. circa finem, per illum text. ⁊ Bald. in l. de rebus. C. de donatio. ante nupt. tamen vbi reperiuntur plura inſtrumenta ſucceſſiue facta, ſemper fingitur illud preceſſiſſe, qꝺ facit actũ in vltimo inſtrumento fore validum. ſꝫ Cy. ⁊ ſequaces in d. §. j. aliqd per Bal. cõſ. cccxxxviij. iiij. vo.
f P.PAV.P. ¶ Aut eſt dubium. Adde Bal. in §. quibus. verſ. vij. in j. conſt. C. ⁊ Fely. late in cap. cum dilecta. de reſcript.

§. Sed ſi quis. Hunc §. ſummaui cuꝫ precedenti, ⁊ diuiditur in tres partes. In prima parte fecit primo ſubſtitutionẽ pupillarem. In ſecunda parte fecit ſubſtitutionem vulgareꝫ, deinde inſtituit, ⁊ extitit cõditio vulgaris. In tertia ſubſtituit eo. modo, tamen defecit conditio vulgaris, ⁊ extitit conditio pupillaris. Secunda ibi ſed ⁊ ſi ita. Tertia ibi, ſed ⁊ ſi extiterit filius. In tex. in fi. ibi, impuberis. ſꝫ hic non incipit a teſtamento impuberis ſm ordineꝫ intellectus, lꝫ ordo ſcripture ſeu ordo locutionis aliud inducat. Op. ad hũc §. ſ. pror. §. Sol. vt ibi dixi, ⁊ facit ad q. mirabilem vtrum vulgaris expreſſa que continet tacitã pupillareꝫ in ſe trahatur ad bona impuberis. Dy. dt ꝙ ſic allegat p caſu hunc §. ver. ſed ⁊ ſi ita. ibi, Seius ei heres erit, ⁊c. Et exponit Dy. ei. ſ. impuberi, vt ad proxima fiat relatio. Sed Gui. de cug. contradicit qꝛ per vulgarem ſucceditur defuncto, non pupillo. Ad hunc §. reſpondet exponendo, ei, ſ. teſtatori. Hunc paſſum examinaui ſ. l. pror. in tractatu vulgaris. Poteſt etiam queri, an tacita vulgaris contenta in expreſſa pupillari trahatur ad bona impuberis: Dicit Dyn. eſſe caſum in l. qui fundum. §. coheres. j. ad leg. falc. Examinaui ſ. eod. l. j. in tractatu. vulgaris, ⁊ ideo non in iſto in hoc.

LEX III.

Cum filio. Qui eſt heres defuncto per mediã perſonam alterius, non admittitur ex ſubſtit. facta per verba, quiſquis mihi heres erit, ⁊c. h. d. Opp. j. eod. l. ſi in teſtamento. Sol. vt ibi videbitis. ¶ Quero, dicitur dominus non põt eſſe heres ex vigore illius ſubſtitutionis, quid in ſeruo, qui fecit heredẽ: Do. Jac. de Are. dicit quod ſeruus nõ poterit eſſe heres, qꝛ nullo tẽpore fuit heres, lꝫ ſecus in filio. l. cum filio. j. de leg. j. quod tenet Cy. in l. cum proponas. C. de hered. inſt. Puto quod non bene cat, imo puto quod idem in filio ⁊ ſeruo. l. qui liberis. §. hec verba. j. eod. ⁊ dixi plene in l. cum filio. ideo puto quod ipſe ſeruus vel filius poterit eſſe heres qui nudum nomen heredis retinet. Facit j. eod. l. ex facto. †. Julius longinus. ⁊ l. in ſubſtitutione.

LEX IIII.

1 ¶ Prouiſio facta in vnum caſum quando inducat remotionẽ in alio.
2 Subſtitutio facta in vnum caſum an porrigatur ad alium.

a Iam hoc iure. a Iſta eſt multum pulchra ⁊ notabilis lex, ⁊ breuiter. h. d. vſqꝫ ad ver. quod ius. Subſtitut. facta impuberi vulgariter, continet tacitam pupillarem, ⁊
1 facta pupillariter continet vulgarem tacitaꝫ. h. d. Op. qꝺ † prouiſio facta in vnum caſum inducat in alio remotionem. l. cõmodiſſime. ſ. de libe. ⁊ poſthu. ⁊ l. ſi cum dotem. in princ. ſ. ſol. ma. Cy. format hoc contrarium in l. precibus. C. eo. ⁊ finaliter nihil dicit. Nam dicit quod eſt fauore pupilli. Iſta non eſt vera ſo. qꝛ fauor pupilli eſt quod vulgaris contineat pupillarem: ſed quod pup. contineat vulgarem, eſt fauore teſtatoris, quoniam per eam
b teſtatori ſucceditur. vt Inſ. no. circa prin. Poſſumus dice ſic, Subſtitutio de neceſſitate dꝫ habere conditionẽ propriaꝫ, ideo ſi teſtator ſubſtituit in vnum caſum, illaꝫ conditionem de neceſſitate poſuit, ideo non videtur excludere alium caſuꝫ. preſumit ergo lex ꝙ ſi de alio caſu cogitaſſet, eodem modo ſubſtituiſſet. Contraria loquũtur in ſubſtitutione vel alia ſubſtitutione, que de neceſſitate nullam conditionem hꝫ: circa hoc tñ diſtingue vt dixi in l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tantum. ff. de libe. ⁊ poſth. ¶ Op. j. eod. l. cum ex filio, §. filio impuberi. Inſ. eo. §. ij. Reſp. ibi vulgaris non continet pupillareꝫ: qꝛ apparet de mente teſtatoris, qui in vtrumqꝫ caſum ſpecialiter prouidit, ſed tamen hic fuit ſecus.
3 ¶ † Quero vtrum ſubſtituto facta in vnuꝫ caſum porrigatur ad alium: Reſp: ſic. l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tantum. de liber. ⁊ poſthu. Plene dixi in tractatu vulgaris ſubſtitutionis. vbi vide.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Iam hoc iure. Limita, vt per Bart. in l. Gallus. in pn. ⁊ ibi Ale. §. quidã recte. ⁊ l. in teſ. C. de teſ. mi. Pau. cõſ. clv.
P.PAV.P. ¶ Vide multa. per Bulgo. in ſua diſputatione, quid autem ſi fieret ſubſtitutio duobus, quorum alter eſſet pubes, ⁊ diceretur, ſi in pupillari etate deceſſerit, vel poſtea qñcunqꝫ, eos ſubſtituo, an comprehẽdatur pupillaris in perſona impuberis. vide Jaſ. in l. in teſtamento. C. de teſ. mili. quid ſi ſubſtitueretur duobus impuberibus in poteſtate, ⁊ aliter emãciparetur, an in perſona ipſius expiret ſubſtitutio, vide omnino Jaſ. in d. l. in teſtamento. in vlt. col. Item qñ apparet de mente teſtatoris quod voluit vtrunqꝫ comprehendi in perſona pupilli, quod comprehendatur. Vide Jo. de Ana. conſ. lxxix. col. vlt. queſtione fi. in prin. Vide pro declaratione huius regule Rom. conſ. xvj. vbi limitat circa materiaꝫ huius regule. Dubitatur, quid ſi pater inſtituto filio ⁊ extraneo, ſubſtituit illis poſt mortem, an in perſona filij intelligatur ſi ſine filijs deceſſerit, que non põt intelligi in extraneo. Vide Soc. in l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad Tre. Itẽ ad dictam reg. vide que habes ad Bart. in l. ſi quis. C. de imp. ⁊ que decidit Mathes. no. xxvij. inci. no. ꝙ ſi promitto.
b POMA. ¶ Poſſumus dicere. Et ſic vbi ex coniuncturis apparet de contraria voluntate teſtantis, neduꝫ admitteretur mater ad hereditatem pupilli. cui facta fuit expreſſa vulgaris. ſed etiã quilibet alius veniens ab inteſtato, quod eſt no. ſm Bal. ⁊ Bal. hic dat duas ſolutiones, quod ibi caſus fuit omiſſus a teſtatore non a lege ſupplẽte, vt hic. vel, aut ibi fuit defectus ſolennitatis. hic voluntatis. Sed melior eſt ſolutio Bart. ⁊ vide Old. in cõſ. xx. ⁊ conſilio ſe. j.

1 Subſtitutiones que continentur in reciproca an ſint tacite vel expreſſe.

a §. Quod ius. a Breuiloqua facta duobus impuberibus, in vtriuſque perſona vulgarẽ, ⁊ pupillareꝫ continet, h. d. Nota. quod hic dicit reciproca, quia debet dici reciproca, lꝫ per doct. appelletur breuiloqua, cuius materiam examinabimus. j. eo. l. Lucius. ¶ Circa iſtum §. for
1 matur vna queſtio, † vtrum ſubſtitutiones, que continentur in reciproca, ſint tacite vel expreſſe. Et qꝺ ſint tacite, videtur text. hic cum gl. que incipit, ſubſtitutionis tacite, contrarium not. j. eo. l. Lucius. ⁊ ibi examinabo. Veritas eſt quod non eſt tacita eo modo quo ſ. dixi de pupillari contenta in vulgari, ⁊ econtra: qꝛ ſupra fuit tacita omnino nullo modo verbis comprehẽſa, hic

vero eſt expreſſa generaliter, tacita tñ ſpecialiter. q2 verbis ſpecialib⁹ non expreſſa, vt plene declaraui. ſ. eo. l. j. in tractatu vulgaris. Ad hunc tex. qui dicit, quod ius. reſp. ꝛ expone, qđ ius. ſcilicet vt vna conceptio ſubſtitutionis plures comprehendat diuerſimode. ꝛ eod. modo pōt ſuſtineri gloſſ. que dicit, quod ius, ſ. ſubſtitutionis tacite, vt intelligas tacite ſcilicet ſpecialiter, ſed expreſſe generaliter. vnde non eſt tacita eo modo quo dixi ſupra ¶ Quero circa iſtaʒ lec. an ſubſtitutio reciproca poſſit fieri per alia verba, quam per iſta, vos inuicem, ꝛc. Et tex. habuiſti ꝙ ſic, in l. cum in teſtamento. §. hec verba. ſ. ti. prox. ꝛ facit l. Lucius. cum l. ſequ. eod. titul.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Quod ius. Et nota quod iſte text. inquantum dicit de reciproca, eſt ſingularis: naʒ breuiloqua eſt nomen magiſtrale inuentum a doctoribus.

1 ☞ Determinatio vna reſpiciens plura determinabilia, debet intelligi vt equaliter determinet.
2 Verbum ſubſtituo, eſt commune.
3 Subſtitutus pluribus impuberibus quando tertius eſt, non inuicem ſubſtitutis communi verbo, intelligitur ſubſtitutus in eũ caſum, qui poteſt conueniri vtrique.

a **§. Sed ſi alter.** [a]Subſtitutio breuiloqua facta perſonis diſparibus, ad eũ caſum por
b rigitur, qui vtrique conuenit. h. d. ¶ Not. ibi, [b]incongruum, qđ
1 †quando vna determinatio refertur ad duo determinabilia, dʒ intelligi prout ea pōt determinare, qualiter hic, ꝛ l. hereditateʒ. ꝛ l. Quis. C. e. ti. ꝛ de teſ. mili. l. in teſtamento. Facit qđ habuiſtis
2 in l. legatarius. §. fi. j. de leg. iij. No. ſecundo, ꝙ† verbum, ſubſtituo, eſt cōmune, vt hic, dũ dicit, cōmuni verbo, ꝛc. ꝛ hoc tʒ gl. in l. precibus. C. e. ſed tamen hic tex. nihil facit, q2 dicit cōmuni verbo, q2 cōmuniter refertur ad duos, non autem dicitur cōmune illo reſpectu, q2 poſſit eſſe directum, ꝛ fideicommiſſariuʒ. ¶ Quero quid ſi fiat iſta ſubſtitutio duob⁹ impuberibus, quorũ vnus prius efficiatur pubes quaʒ alius, ꝛ ſic ad imparitatē deueniat: Videbitis j. e. l. Lucius. ¶ Itē quero quid ſi fiat tribus, quorũ duo erãt impuberes, tertius erat pubes, vtrũ in perſona duorũ contineantur quatuor ſubſtitutiones: Dicaʒ in l. Lucius. j. eod.
3 ¶ †Item quero, quid ſi non fiat ſubſtitutio inuicem inter eos, ſed quidam tertius ſubſtituatur eis communi verbo. Certe idē, q2 intelligitur ſubſtitutus in eum caſum qui pōt conuenire vtrique, l. quamuis. C. eo. Materiam iſtam dclarabo j. e. l. Lucius.

ADDITIONES.

a AN. BAR. ¶ Sed ſi alter. Bal. tamen dixit ꝙ vtroqʒ reſpectu pōt dici cōmune: cuʒ litera ſimpliciter appellet illud commune, fatetur tamen ꝙ hic non probatur ꝙ ſit cōmune, ſed re vera hic erit caſus pro gl. in l. precibus, que vult qđ ſit commune. facit ꝙ iſta lex indiſtincte loquitur l. precibus. cum ſimil.

b POMA. ¶ No. tex. De iſta regula vide Alex. l. in teſtamento, hic allega. vbi limitat. Vide Pau. de Ca. l. fi. per illum text. C. de ſent. ꝛ inter. om. iud. Vide Bar. ad hanc regulam conſil. iiij. Barba. conſi. xxvij. in j. vol. ꝛ conſi. lxiiij. j. vol. ꝛ conſil. xvij. in ij. vo. ꝛ conſi. xxxiiij. ij. volu. ꝛ conſi. xliij. eod. vol. ij.

1 ☞ Subſtitutio vulgaris facta ſeparatim pluribus etiam diſparibus, an contineat tacitam pupillarem.
2 Pluralis locutio quando geminat duas ſingularitates.

§. Hoc itaque caſu. Subſtitut. vulgaris ſeu pupillaris, ſeparatim pluribus facta, ad vtrunqʒ caſum porrigitur, lʒ ſint perſone diſpares: ꝛ vbi verba ſunt clara, non admittitur queſtio voluntatis. h. d. vſqʒ ad fi. ſm opi. gl. quam puto veram. ¶ Quero, dicit,
1 †ꝙ ſi vulgariter vnus ſubſtituit vtrique ſeparatim, quãdo ſunt diſpares, relinquitur queſtio voluntatis, vtrum talis vulgaris continet pupillarem, quid iuris tunc: In gl. ſunt opi. vna ꝙ non contineat. Alia opi. eſt ꝙ ſic, ꝛ iſtã opi. tʒ gl. Sed doc. Vltramōtani, ꝛ Ja. de Ra. tʒ opi. ꝑmã, ꝛ hoc ponit Cy. in l. Quis. ꝛ ibi not. C. eo. in gl. ſuper verbo, deceſſit, ꝛ l. in teſtamēto. in vl. q. C. de te. mili. Sed Ja. de Are. tʒ opi. gl. ꝛ nihil allegat. Videte, Rō que mouet Vltramōtanos, eſt iſta. Pluralis locutio geminat ſuas ſingularitates, l. falſa. §. fi. j. de cōdi. ꝛ demon. Si ergo dixit, eos inuicem ſubſtituo, perinde eſt ac ſi diceret, primum ſubſtituo ſecundo, ꝛ ſm ſubſtituo primo. Vñ inter illas duas conceptiones, non dʒ eſſe differētia: ſed puto contrariũ, ꝛ teneo opi. gl. Nã propter vnionē ſermonis, vidētur quodãmodo in vnũ corpus, ꝛ in vnã qualitatē redacti. C. de cad. tol. §. his ita definitis. verſ. hec ita tã varie. cũ dictũ in vno, debeat itelligi in alio. l. mulieri, ꝛ Titio. de cōdi. ꝛ de. ꝛ l. Seie. §. Caio. j. de fund. inſt. Sʒ qñ ſubſtitutiones ſunt ſeparate, tunc de qualibet cōceptione ſeparatim dicatur, nec infertur de vna ad aliam. l. pater filiam. §. fi. ad
2 Fal. ꝛ l. fi. ſ. de iniu. teſta. Non ob. quod dicunt, quod † pluralitas geminat duas ſingularitates, vt plene in l. falſa. in fi. de condi. ꝛ demon. ꝛ in l. hoc articulo de her. inſti.

LEX V.

1 ☞ Hereditaria in portione, imputatur quod quis hʒ iure accreſcendi.
2 Subſtituti per hec verba, quiſquis mihi heres erit, vocantur per nomina appellatiua, ꝛ pro hereditarijs portionibus.
3 Accreſcendi iure quod quis habet, dicitur potius habere diſpoſitione legis, quam teſtatoris.

a **SI in teſtamento.** [a]Subſtitutus per verba, quiſquis mihi heres erit, ad ſubſtitutionem pro hereditaria portione vocatur, in qua computatur id, quod hʒ iure accre-
1 ſcēdi. ¶ No. ergo † * qđ in portione hereditaria computatur id quod hʒ iure accreſcendi, quod eſt notandum. Op. ꝛ videtur qđ ibi vocentur in viriles portiones. l. nonnunquam. j. ad Treb. Sol. ibi fuerunt expreſſa propria nomina, hic appellatiua. Op. contra hoc op. de l. vlti. C. eo. vbi videtur, qđ quilibet admitta-
2 tur ad virilem. Sol. fateor quod† per hec verba, quiſquis mihi heres erit quilibet videtur nominatus, adeo quod inuicem videntur coniuncti, vt ſ. dicã j. eo. l. ſi pater. cum per nomina appellatiua videantur nominati, ideo vocantur pro hereditarijs portionibus. Itē dr hic, qđ hʒ ab alio per ius accreſcendi computat in ſuam portionem. Contra, ſ. eod. l. cum filio. ꝛ arg. j. eod. l. qui liberis. §. hec verba. Reſpond. ibi loquitur quando partem habuit non immediate a defuncto, ſed per mediam perſonaʒ heredis: ſed hic habuit a defuncto immediate per
3 textus dicit. ¶ Ex hoc notantur duo† Primo, quod id quod hʒ per ius accreſcendi, dicitur magis habere per legem quam diſpoſitione defuncti directa, vt hic dicitur in tex. cum illa que incipit, ex parte. Sed contra ſi hoc eſt veruʒ, tunc j. eod. l. qui liberis. §. hec verba. vbi ille qui nō venit teſtatoris, non dʒ admitti. Reſponde hoc habet per legem te iudicio teſtatoris, ſed non directo. l. lege obuenire. ſi quis ſigni. Simile in l. generaliter. §. ſi quis alienuʒ, vel ſeruum fideicō. liber. Et intelligas ꝙ hic decreuit portio alterius repudiauit, vel alio modo totum capere non poterat, naturalis, vt j. e. l. priori. ¶ Vltimo no. hic arg. ad queſtio teſtator habens quatuor filios, duos filios ex vno matrimonio duos ex alio, vnus erat pupillus, cui fecerat ſubſtitutionem pupillarem per hec verba, quiſquis mihi heres erit, vel per ſimilia verba. Cōtingit qđ vnus ex filijs primi matrimonij deceſſit ſucceſſit frater vtrinqʒ coniunctus, modo deceſſit pupillus cui facta eſt ſubſtitutio, ille filius primi matrimonij volebat admitti ad ſubſtitutionem pro portione ſua, ꝛ fratris, cui ſucceſſit ab inteſtato per hanc legem. Certe hec lex nihil facit, q2 loquitur quando habuit a lege immediate, ꝛ non fuit tranſitum ad perſonam alterius, ꝛ ſic habuit a lege mediante iudicio teſtatoris in q. noſtra facit tranſitum ad perſonam fratris. Probatur l. qui liberis. §. hec verba, ꝛ ſ. e. l. cum filio.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Si in teſtamēto. Vide Are. ꝛ Jaſ. in l. ſi mihi in princ. de lega. j.

LEX VI.

1 ☞ Filius naturalis vel ſpurius, licet prohibetur ſuccedere patri, non tamen prohibetur ſuccedere fratri ſuo pupillo, ex iudicio patris per ſubſtitutionem pupillarem.
2 Spurius non poteſt ſuccedere ex ſubſtitutione vulgari.
3 Spurius poteſt inſtitui ab inſtituto a patre ipſius ſpurij.
4 Spurius nō poteſt emere ab eo cui pater ipſius ſpurij

SIis qui ex bonis. Si fili⁹ naturalis ſubſtitutus pupillo in bonis teſtatoris, non pōt ſuccedere vltra ſtatutã portionem, ſed in bonis pupilli in ſolidum
a ſuccedere, h. d. ¶ Ad euidentiam [a]ſcias qđ filius naturalis non pōt ſuccedere, niſi in duabus vncijs, extãtibus legitimis. C.
1 de na. lib. ¶ No. †ex hac lege [b]mirabili, qđ lʒ naturalis ſpu-
b rius prohibeatur ſuccedere patri, tamē non prohibetur fratri ſuo pupillo ſuccedere, etiã ex iudicio patris. Caſus eſt hic in filio naturali. De ſpurio vide gl. in authen. qui. mo. na. ef. ſui. fi. colla. vij. Op. de l. qđ conditionis. j. de do. cauſ. mor. Sol. hic, ideo ne decedet ꝑ parte teſtatus, ꝛ ꝑ parte inteſtatus. Sed fa eſt, Tu dic, ibi illud ꝙ cã cōditionis implende caperet, ſuccedit in locuʒ bonorũ teſtatoris, ideo ſicut de bonis teſtatoris

poteſt capere, ita nec cauſa conditionis implende: ſed hic loquitꝛ
de eo quod capitur ex ſubſtitutione pupillari de bonis pupilli,
qđ eſt oino extra bona teſtatoris. ¶ Opp. de authen. quib. mo.
na. effi. ſui. §. fi. Sol. †ibi dicitur, quod ſpurius ex ſubſtutio. vul
gari non poteſt admitti. Ratio, qꝛ per vulgarem defuncto ſucce
ditur, vt inſtitu. de pup. ſubſtitu. in prin. ſed hic eſt ex pupillari.
⁊ pōt admitti, quatenus ſucceditur in bonis pupilli. ¶ Quero,
quod non poterat naturalis filius capere, cui defertur: Reſpon
de vt no. gl. in l. prima. ſecundo reſp. C. de ſecun. nu. ⁊ ī. de regu.
in. l. ius noſtrū. ¶ Secūdo †quero[a] vtrū ille qui eſt inſtitutus a
patre ſpurīj poſſit inſtituere filiū ſpuriū teſtatoris premortui.
Hic vr̄ ꝙ ſic in bonis proprijs, non in bonis habitis a defuncto.
Sꝫ certe hec lex nihil facit, qꝛ hec loquitur qñ naturalis vel ſpu
rius vocaretur ex diſpoſitione teſtatoris, ſed queſtio noſtra lo
quitur qñ vocatur ex diſpoſitione hr̄dis, ideo ceſſat omnis frau
dis ſuſpicio. l. edicto. §. ſed heredē. ꝺ. de ali. iu. mu. cau. fact. ⁊ ſic
puto qđ inſtitutio valeat. [c] Tertio quero, vtruꝫ[f] †ſpurius poſſit
emere ab eo, cui vendidit pater ſuus. glo. in l. qui teſtamentū. ſ.
de prob. vr̄ dicere qđ ſic, ⁊ ceſſat ſuſpicio. Jac. de Bel. diſputa
uit contrarium, ⁊ bene qꝛ eo ipſo, ꝙ ſpurius reperitur poſſidere
bona paterna, preſumuntur alienationes facte in fraudem. gal
legat l. j. C. de nat. li. que bene facit, ⁊ facit l. iij. in fi. e. ti. ⁊ l. j. ⁊ ij.
C. de repu. her. ⁊ ī. de acq. her. l. ſi is qui bonis. facilius ergo p
ſumitur[h] fraus in contractibus, quam in vltimis voluntatibus.
d. §. ſi heredem. prealleg. ſ. proxima q. Vltimo pro materia hu
ius legis facit quod dixi in l. fin. C. de his quib. vt indig.

ADDITIONES.

AND. BAR. ¶ Ad euidentiam. Jmo. in vnam vnciam per d. l.
ij. ſed forte errauit hic Bar. per authen. lꝫ. C. de natu. lib. ⁊ vide
Bar. in conſi. inci. Secus de Spoleto. ad qđ egregie alleg. iſtaꝫ
legem. ⁊ eſt in ordine. ccxiiij. Bar. in conſi. cxviij. inci. dictus fi
lius qui vere natus eſt ex concubina. Vide Alexā. in l. cogi. §. ei
qui ſolidum. in vlt. co. ff. ad Treb.
b P. PAV. P. ¶ Ex hac l. Vide vltra Alex. Com. ſic conſ. cxix. cir
ca fin.
c ANDR. BAR. ¶ Quero id quod Bal. Hic vult quod pupillus
decedat inteſtatus, quo ad bona paterna, ⁊c. que opi. eſt melior,
quā glo. in d. l. ius noſtrum. per l. j. ⁊ ij. ſ. de na. liber. que voluit
qđ habeatur pro non relicto ſed eo caſu veniunt venientes ab in
teſtato, ergo non obſtat. l. j. C. de ſecun. nup. cuꝫ ſimilib. nam ibi
erat proprium delictum, hic autem non erat indignus ſuo deli
cto, ⁊ hoc puto veruꝫ niſi apponatur, quod fuit rogatus de reſti
tuendo filio, per l. non intelligit. ī. de iure fiſc.
d POMA. ¶ Secundo quero. Vide Jmo. conſi. lxxj. ⁊ Alex. conſ.
lj. in vlt. colum. ij. volum.
e ¶ Valeat. Adde quod Bal. ⁊ Jmo. ſequitur opi. Bar. ⁊ limitāt
nō procedere qñ pater ſpurius expreſſe grauaſſet inſtitutum de
reſtituendo ſpurio, vel niſi appareret inſtitutum tacite accōmo
daſſe fidē defuncto de reſtituendo ſpurio, iuxta ea que habentur
in l. nō intelligitur. §. j. ī. de iure fiſc. ⁊ in l. Lucius. §. in teſtamē
to. de leg. j. vel ſꝫm Joann. de Jmo. niſi appareat iſtum a patre
inſtitutum. fuiſſe paſſum ſemper poſt mortem teſtatoris bona
patris poſſidere arg. l. ſicut. §. ſuperuacuum, quib. mod. pig. vel
hyp. ſo. Pau. de Caſt. tranſit ſimpliciter cum Bar. pro quo all.
l. eum qui tacituꝫ. in prin. ī. de his qui. vt indig. Bal. conſuluit
qđ frater poſſit fratrem ſpuriū inſtituere indiſtincte. cōſ. v. j. vo.
f POMA. ¶ Tertio quero vtrū. Et ſic multo fortius ſi ipſe filius
a pater emiſſet, ſed gl. ſing. in d. l. qui teſtamentum, tꝫ contrariū
qꝛ facilius preſumitur fraus in vltima voluntate, ⁊ ſic in dubio
vult qđ non preſumatur fraus niſi appareat de tacita accommo
datione, qđ intellige verum niſi paſſus fuiſſet poſt mortem teſta
toris dictam filiū poſſidere dicta bona. l. ſicut. §. ſuperuacuō. ſ.
qui. mod. pig. ver hyp. ſol. Bal. vero dicit, quod a patre non pōt
ex vltima voluntate inſtitui vltra legitimam portionem. neqꝫ ex
ti. inter viuos, neqꝫ ex ti. lucratiuo, puta donationis, ſecus ex ti.
oneroſo, puta venditionis. ⁊ ſic intelligit gl. in d. l. qui teſtamen
tum. Sed inquantum dicit de ſpurio qđ poſſet capere ex ti. one
roſo, aperte eſt contra tex. in d. l. j. C. de na. lib. vbi fit mentio de
titu. emptionis. ⁊ maxime hoc procedit, quando pretium confeſ
ſat, nam qñ ſuſpicatur de fraude tunc facilius preſumit, cū ema
nat confeſſio. Jtem nec etiam videtur bene dictum, quod pote
rit capere ab extraneo de bonis paternis ex ti. inter viuos, ꝙ eſt
contra tex. d. l. j. vbi prohibetur per mediam perſonam.
g ¶ Jn fraudē. Vide Federi. cōſi. lviij. Bal. conſi. cclj. ⁊ pro opi.
Bar. facit, quod conſuluit Franc. de Rampo. conſil. xxv. iij. lib.
Cal. de teſ. quod rogatus tacite de reſtituendo ſpurio moriens
dicat filio ſuo qualiter fuit rogatus reſtituere, ⁊ ſimiliter ille fi
lius moriens confiteatur, ꝙ iſta confeſſio proſit fiſco ꝓpter frau
des. ⁊ inquantum Alexan. hic refert Paulum de Caſtro, nota
biliter dicere, qđ executor pōt in ꝓprios filios ſpurios diſtribu
ere, ſi ſunt pauperes. Adde Bald. conſilio lxxv. iij. lib. ⁊ quod vo
luit Pe. de An. cōſi. cccclxxvij. ſed calde. conſi. xxxj. tenuit quod
filijs pauperib. executor diſtribuere non poſſit conſi. vero xxxix
eo. ti. de teſta. tenet quod poſſit, ſi ſint ſumme pauperes.
b POM. ¶ Ergo preſumitur Vide Alex. conſi. lj. i vlti. col. ij. vol

LEX VII.

1 ☞ Subſtitutio q̄ ſemel valuit iure directo an obliquetꝛ iſto ca
ſu, vt trahatur ad fideicōmiſſum.
3 Subſtitutio fideicōmiſſaria, an trahatur ad directā.
3 Subſtitutio que nunquam valuit iure directo. an valeat iure fi
deicommiſſi.
4 Verba directa in cōdicillis, an trahantur ad fidei commiſſum.
7 Verbum volo, eſt directum vel obliquum ratione adiuncti.
6 Subſtitutio pupillaris facta a patre, trahitur ad fideicōmiſſū.
8 Pupillaris ſubtitutio facta maiori, non valet iure fideicommiſ.
8 Verba vnius ſubſtitutionis directe trahūtur ad aliam ſubſti
tutionem directam.

VErbis. Ciuilibus. Compēdioſa facta a paga
no per verba, directa non valet vltra tē
pora pubertatis. Jtem qui non admittitur vt ſubſti
tutus, non admittitur vt cōiunctus. hoc dicat Jſta eſt
notabilis lex, ⁊ valde mēti tenēda. ¶ Op. ad prin. de l. Centurio
ī. eodem. vbi cōpendioſa pōt fieri verbis directis vltra tempo
ra pubertatis. Sol. vtrū eſt in milite, ſecus in pagano, vt hic, ma
teriā cōpendioſe dicemus in l. centurio. ¶ Ad ſecundā parteꝫ
op. qꝛ hec qui non admittitur vt ſubſtitutus, non admittitur vt
cōiunctus: gl. ponit quod ſi ſubſtitutio fuit facta per illa verba. i
tra xxv. annos deceſſerit, ⁊ ſic ſubſti tutio fuit ſub die. ⁊ ſic remo
ta dic dꝫ admitti vt coniunctus. l. hr̄ditas. ſ. titul. j. Reſpō. lex
contraria loquitur quando fuit ſub ſimplici die inſtitutuo, hic ve
ro fuit inſtitutus ſub conditione limitata tempore, hoc eſt, ſi fili⁹
deceſſerit intra xxv. annos, non ergo fuit dies ſimpliciter, ſed cō
1 ditio limitata tēpore. ¶ †Quero, vtrum ſubſtitutio que valuit
ſemel iure directo, obliquetur aliquo caſu. vt trahatur ad fidei
a cōmiſſum Hic videtꝛ tex. ꝙ non, in prin. ⁊ in l. pupillari. ī. eo. Fal
lit fauore matris. C. eo. ti. l. precibus. Hoc qualiter intelligatꝛ di
2 cemus in l. Centurio. ¶ †Quero econtra[b] vtrū ſubſtitutio fidei
b cōmiſſaria ſeu obliqua trahatur ad directā: Gl. q̄ hic ōt, ꝙ nō. Et
videtur ꝙ hoc colligitur ex lege iſta, ſed non colligitꝛ, niſi dicas
colligitur in prin. econuerſo, vt ſicut directa ad obliquam nō tra
hitꝛ. ita obliqua nō trahitur ad directam, Vel dic ꝙ colligitꝛ ex ij.
reſpon. ſicut ſubſtitutio nō trahitur ad īſtitutionē, ita ⁊ obliqua
non trahitur ad directā. Sed contra hoc habem⁹ clare in l. An
tonius. ī. de fidei. lib. ſꝫm Ja. de Aret. ⁊ videbitis in l. neqꝫ enim.
3 §. fi. cū l. ſeq. ī. de teſt. mil. ¶ Quero, †quid ſi inſtitutio.[d] vel ſub
c ſtitutio, nō curo. facta per verba directa, nullo tēpore potuit va
d lere iure directo, an valeat iure fideicōmiſſi. Gl. que eſt hic, ſim
pliciter dicit ꝙ ſic ſiue ab initio non potuit valere ratione volū
tatis in qua fit, qꝛ ſit in codicillis, vel ratione ꝑſone teſtātis, vel
eius cum quo quis teſtatus. l. Secuola. ad Tre. ⁊ l. ex facto. eo.
ti. ⁊ hoc ſi nihil eſt aliud quod impediat, ſed quo caſu potuit va
lere iure directo, non trahitꝛ ad fideicōmiſſum. Vide gl. que inci
4 pit ſcilicet teſtatoris ⁊ ipſam not. ⁊ tene menti. ¶ †Pro decla
ratione huius gl. quero vtrum verba directa in codicillis trahā
e tur ad fideicōmiſſū: Gl. ꝙ, ſic ꝑ l. Scenola[e]. ī. ad Tre. ⁊ videtꝛ tex
in l. illud. §. tractari. ī. de iure codi. ⁊ l. cum quis decedens, ſ. Se
iā. ī. de l. iij. Jac. de Are. dicit contrarium, dicē ꝙ hoc nulla l. re
peritur. ⁊ dicit ꝙ in d. l. illud fuerunt verba obliqua qua, ſcilicet
verbū, volo quod eſt obliquum. Secus ſi eſſet verbum mere dire
ctū, qꝛ tūc nunquā obligatur, vt hac gl. Sed Old. ipſam repre
hendit, ⁊ ab omnibus dānatur, per l. Secuola. que dicit ꝙ ex be
nignitate, illa verba trahuntꝛ ad fideicōmiſſum. ſi enim eſſe, ver
bū obliquū. traheretꝛ de rigore ad fideicōmiſſum. Preterea ver
f bū volo eſt, directū. l. quoniā indignū. C. ꝺ teſta. †Preterea,[f] vt
5 dixi pluries verbum volo, non eſt dirrctum, vel obliquum de ſe
niſi ratione adiuncti, vt dixi in l. apud Aufidaum. ff. de opt. lega
Sed ꝑ Jac. de Are. facit gl. q̄ eſt in l. Jmperator. ī. ꝺ manu. teſt
illa gloſſa. non omnino bene dicit, ſed dꝫ intelligi ſꝫm ꝑdicta. Vl
terius gloſſa dicit, quod ſi propter conditionem ꝑſone nō valet,
g trahitur ad fideicōmiſſum. ¶ Quero mater[g] fecit †pupillareꝫ
ſubſtitutionem filio, vtrum valet iure fideicōmiſſi: Per iſtaꝫ gl.
h videtur ꝙ ſic,[h] qꝛ propter conditionem perſone nunquā potuit
valere iure directo, quoniā mater non poteſt ſubſtituere directo
pupillariter, qꝛ non hꝫ filium in poteſtate. ſ. eod. l. ij. ī. eodem. l.
ſi mater. Contrarium no. glo. Jnſtitu. eod. §. extraneo. quaꝫ gl.
quidā tenent, ſed communiter omnes tenent gl. hic poſitam. Et
ad illam que dicit, quod nullo iure valet dicunt iure. ſ. directo

ſed iure fideicõmiſſi ſic, vt hac gl. ſic in quolibet extraneo ſubſti-
tuente, vt ĩ. de lega. j. l. filius. §. vt quis heredem. ⁊ l. ex facto. in
y pñn. ĩ. ad Treb. ¶ † Sed quero, ponamus[i] qđ ſubſtitutio pupil
i laris eſt facta maiori, vtrũ valeat iure fideicõmiſſi: Per iſtaȝ gl.
videtur qđ ſic, qꝛ propter cõditionem perſone nunquam potuit
k valere iure directo. Contrarium dicunt[k] oẽs doc. Nã cum ſub-
ſtitutio pupillaris debeat finiri adueniente pubertate, ita qđ vl
tra non durat ergo a pubertate non dȝ incipere, vt ĩ. de vſuf. le-
ga. l. vſumfructuȝ, cum moriar. Ad hoc facit l. ſi Titio. §. fi. cũ l.
ſeq. ĩ. de leg. j. hoc tȝ do. Ray. ⁊ Guil. de Cug. ⁊ oẽs. qđ ſatis pla
cet. Contra oĩa predicta videtur ꝙ talis ſubſtitutio nullo caſu
poſſit valere, propter defectũ perſone iure fideic. Nam ab initio
põt valere iure directo vt vulgaris, que poteſt fieri a quolibet, ⁊
cuilibet, ergo, ⁊c. Reſp. vt dicam in materia cõpendioſe, in ma-
8 teria illa, vtrum compendioſa contineat vulgarem. ¶ † Ultimo
l quero l vos habetis hic vtrum verba directa trahantur ad fidei
cõmiſſum, vel contra. Sed quero vtruȝ verba vnius ſubſtitutio
nis directe trahantur ad aliam ſubſtitutioneȝ directam: Gl. hic
notanter dt, ꝙ ſic, ꝙ verba dubia directa trahuntur ad vulgarẽ
directã. allegat l. fi. C. de he. inſti. vbi verba ſonabãt in pupilla
rem, qꝛ dt, Sẽpꝛonius Plotij heres eſto, ⁊ ſic videbatur facere
heredem heredis: tamen interpꝛetatur ibi Imperatoꝛ eſſe vul
garẽ, ⁊ ſic verba vnius ſubſtitutionis trahunt ad aliã, vt ibi dixi.

ADDITIONES.

a ¶ Quod non. Adde qđ iſtud limitant Bal. ⁊ Angel. vt refert ⁊
ſequitur Pau. de Caſt. niſi in teſtamẽto ſit appoſita clauſula co
dicillaris, que apta eſt trahere directam ad fideicom. l. querebatur. de teſt. mil. Idẽ ſequitur Imo. hic, ⁊ Fulg. in l. precib⁹. vbi
refert ſe conſul uiſſe alleg. tex. in l. frater tuus. C. de fidei. no. gl.
in §. maſculo. inſt. de pup. ſubſti. Idẽ tenuit Imo. ⁊ Ang. in l. in
pupillari. ĩ. e. ⁊ hoc etiã voluit Bar. in l. j. in xvj. q. de iure codic.
tenuit Mathe. no. clxviij. ⁊ Bal. conſi. cxiij. iij. volu.
b POMA. ¶ Quero econtra. Uide Alex. conſi. j. in iij. vol.
c AND. BAR. ¶ Quero quid. Et per id qđ dicitur in codicillis
ſingulariter, ⁊ elegãter dixit hic Bal. ⁊ ſequitur Ang. qđ ſi in te
ſtamento poſita ſit clauſula codicillaris, qđ poſt tempoꝛa puber
tatis fit digreſſio ad voluntatem codicillarem, ex quo nõ poteſt
valere iure directo, ⁊ iure teſtamenti, obliquabitur poſt tempo-
ra pubertatis, ⁊ valebit vt fideicommiſſaria, ſiue fuit facta per
verba directa, ſiue communia, etiam dato quod ab ipſo pꝛinci-
pio, voluerit qđ in pupillarem etatẽ valeat iure directo, ⁊ intel-
lige quando clauſula eſt appoſita hoc modo ſi non valet, vel va-
lebit, eſt text. ⁊ not. in l. j. de iure codicil. ⁊ tene menti, qꝛ conſide
rata foꝛma teſtamentoꝛum, in quibus conſueuit apponi dicta
clauſula codicillaris, ceſſabunt oppoſitiones.
d P. PAV. P. ¶ Si inſtitutio. Uide Pau. de caſt. conſi. clxxxij.
POMA. ¶ Si inſtitutio. Uide Alex. l. centurio. ĩ. eod.
e ¶ L. Sceuola. Uide Paul. de Caſt. conſi. ccclj. Et inquantum
Barto. dicit quod verbum volo, non ſit directum, vide qđ voluit
Card. conſi. lx.
f POMA. ¶ Preterea. Uis Bal. in l. illo. §. tractari. ff. de iu. co.
g AND. BAR. ¶ Quero mater. Et not. hoc de matre, qꝛ quoti-
dianum eſt, ꝙ ſi mater ſubſtituit impuberi qñcunq̃ deceſſerit, va
lebit ſemper vt fideicõmiſſaria, etiaȝ filio moꝛiente in pupillari
etate. Et adde inquantum hic dicitur quod ſubſtitutio facta im
puberi per viam directam nihil valet, limita, niſi fuerit concepta
ſic, qñcunq̃ deceſſerit, talis ſit ei heres. Naȝ tunc valebit iure fi-
deicommiſſi, quia a pꝛincipio non valet iure directo.
h ¶ Quod ſic. Adde quod hanc glo. ſequuntur Bald. Angelus,
Imo. Paul. de Caſtr. Marc. Salyc. Cy. Guil. de cug. in l. pꝛe-
cibus. C. eod. Idem Saly. ibi, ⁊ Ang. in d. l. cẽturio. Ant. ⁊ Car.
Floꝛ. in d. ca. Raynutius. ⁊ ibi Imo. in materia pup. ⁊ Ja. Bu.
Bal. in l. ex tribus. C. de inof. teſt. Bal. in l. extraneum. C. de he.
inſti. contrarium tenuerunt aliqui, quoꝛum motiua non refero.
Uide hic per Alex. qꝛ gl. hic ſecutus fuit Bal. conſulendo, cõſi.
cxiiij. iij. volumine vbi dt authoꝛitatem gl. hic Dy. ⁊ Ray. Guil.
Bart. confirmari ratione naturali: qꝛ non debet imperitia mu
lieris, que neſcit quid ſit pupillaris ſubſtitutio, vel vulgaris, of-
ficere vere, ⁊ reali intentioni ipſius. arg. l. codicillis. §. ſi. de le. ij.
⁊ C. de teſt. l. quoniam indignum. Nam ⁊ ipſe iudex dȝ interpꝛe
tari, ex poteſtate ſibi conceſſa a lege, vltimam voluntatem ita qđ
valeat, ⁊ non pereat, vt C. de fideic. l. voluntas. ⁊ l. fi. de manu. te
ſta. C. crudelis enim eſt interpꝛetatio que fit ad ſubuertenda iu-
dicia defunctoꝛũ, ⁊ a iure, ⁊ veritatis diſpoſitione penit⁹ aliena.
Unde ⁊ ſi verba fideicõmiſſi deficiunt, tñ eum ſermonem pꝛo fi-
deicommiſſo debemus accipere, arg. ff. de le. ij. l. vnũ ex familia.
§. item Impératoꝛ Marc⁹. Et idẽ tenet Cald. conſi. xj. de teſta.
De ſubſtitutiõe facta pupillo extraneo, vide Bal. cõſi. cxl. j. vo.

i POMA. ¶ Ponamus. Uide Pa. conſ. xxxj. in j. col. ...
k AND. BAR. ¶ Contrarium dicũt. Nam hoc dictum vi...
dere ſi teſtatoꝛ putabat eum impuberem, qđ eſt, qꝛ condi...
poſſibilis, quã teſtatoꝛ putauit poſſibilem, vitiat actum...
manumiſſo. de cõdi. indebi. Secus foꝛte ſi ſciebat, cũ illa ...
in pubere facto, iam ſit impoſſibilis, facit l. ſi mihi Meui...
ſ. ti. j. de verb. ob. d. l. Titio cum moꝛiar. qꝛ ibi non confe...
diſpoſitio in tempus impoſſibile euenire, imo euenire p...
qꝛ conferebatur in tempus moꝛtis future, ſed in caſu no...
ferebatur diſpoſitio in tempus impoſſibile euenire, ratio...
ſone cui ſubſtitutio fiebat.
l ¶ Ultimo quero. Ultimo dixit hic. Ang. quod qñ ſubſti...
vxoꝛi poſt moꝛtem, que erat inſtituta ad vitam, quod hic...
ſubſtitutio nullo tempoꝛe valet iure directo, ſed trahatur...
deicommiſſuȝ. Tu recurre ad l. filius a patre. ſ. de lib. ⁊ p...

1 ☞ Diſtributiuum quiſquis, habet in ſe conditionem.
2 Subſtitutio an ſit conditionalis inſtitutio.

LEX VIII.

a Q Uiliberis.[a] Clarum eſt pꝛi cipi...
ius legis, ideo nõ ſi...
eo qđ eſt quedam diuiſio, ideo ſeipſam ſumma...
1 tex. ibi, cui ſimilis, ⁊c. No. † de diſtributiuo ...
qꝛ hȝ in ſe conditionẽ, vt dixi in l. hoc art. ſ. tit. j. ⁊ plen...
ñ l. j. ĩ. de condi. ⁊ demon. ¶ † Opp. qđ nulla ſubſtitutio ſit...
cuȝ omnis ſubſtitutio ſit conditionalis inſtitutio. l. cohe...
coheres. ĩ. eod. ⁊ l. in ratione. §. ſi filio. ad l. Falc. Sol. ...
¶ Oppon. dicitur hic, quod id quod eſt idem ſit ſimile ...
3 quod Nerua. ⁊ quod ibi not. ſ. depoſi. † Reſpond. nulla...
ſit per omnia idem dicitur ſimile, vt ibi: hic vero idem ...
fectum, tamen diuerſum quo ad verba, illo reſpectu ...
milia, alio reſpectu ſunt diuerſa.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Qui liberis. Uide Alex. conſ. xxxvi. in ...

1 ☞ Heres defuncto, nõ ex eius iudicio, non admittitur ...
tutionẽ factã per hec verba. quiſquis mihi heres erit, ...
Heres heredis quando dicatur heres teſtatoꝛis.
2 Iſta verba, quiſquis mihi heres erit, ſit heres filio meo ...
ri, quam ſubſtitutionem contineat.
3 Seruus eſt eodem modo heres nomine, ſicut filius.
4 Compꝛomiſſum factum in aliquem ſub nomine dignit...
tranſit ad ſucceſſoꝛem.
5 Executoꝛ teſtamenti datus ſub nomine dignitatis, eo ...
ſucceſſoꝛ erit executoꝛ.
6 Inſtituti, vel ſubſtituti in ſecundo gradu, veniũt per he...
quiſquis mihi heres erit, vel quos mihi heredes inſtitu...
7 Teſtatoꝛ ſi ſubſtituit ꝑ verba, ſi talis deceſſerit, ſubſtituo ...
meos infraſcriptos, demũ inſtituit pauperes eligendos ...
quem, an illi pauperes admittantur ex ſubſtitutione illa.
8 Uerbum inſtituo, trahitur ad ſubſtitutionem directam.

a §. Hec verba.[a] Qui eſt heres per mediȝ p...
alterius, non admittitur per ſ...
tutionem factam per hec verba, quiſquis mihi heres er...
1 Uel aliter. Qui † eſt heres defuncto nõ ex eius iudicio, nõ ...
titur ad ſubſtitutionem factam per hec verba, quiſquis m...
res erit. h. d. Et eſt no. tex. ibi qꝛ non ex iudicio veniunt. ...
milis tex. eſt ĩ. vt leg. no. c. l. j. §. non ſolũ. Nam ſi eſſet he...
dis ex diſpoſitione defuncti, puta ex pupillari ſubſtitutio...
mittitur vigoꝛe dictoꝛũ verboꝛuȝ. Ratio, qꝛ habet affe...
defuncti. caſus eſt ĩ. eo. l. paterfa. in pꝛinc. ¶ Op. ſ. de in...
l. iij. §. ſed ⁊ ſi errauerit. vbi non refert, qñ per obliquum ...
directũ aliquid fiat, vt patet. Sol. hic aliud, qꝛ conſider...
fectio teſtatoꝛis, que in eo qui eſt heres per obliquum, ...
¶ Ulterius opp. dꝛ hic neq̃ heredis heres. contra in l. ...
tri. ĩ. de acq. her. dic vt ibi dicam. Ulterius opp. vt ĩ. d...
ſi quis cum teſtamentũ. vbi nõ curatur quomodo ſit he...
ibi nullus erat inſtitutus. vñ in eis iſta verba nihil pot...
rari: hic vero ſic, vel aliter, ibi volebat quoſdã grauare, ...
bat eos honoꝛare, qui honoꝛ nõ cadit in eum ad quẽ teſta...
lã hȝ affectionem. Prima ſolutio magis placet, qꝛ illa...
bat. Dyn. Item opp. ſ. de donatio. inter vir. ⁊ vxoꝛ. l. ſi ...
§. j. Gl. non ſoluit. ſed dic. qđ ibi vltimus nominatus te...
pꝛimi quo ad effectum donantis, hic vero heres heredis ...
2 net locum pꝛimi quo ad effectum teſtantis. ¶ † Extra gl. ...
ro, quam ſubſtitutionẽ contineant illa verba, quiſquis m...

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

res erit ſit heres impuberi filio meo: Dicũt quidã qḋ expreſſaʒ
vulgarem. Ita tʒ Azo in ſumma huius tit. ⁊ Hyp. in tracta. ſuo
de ſubſtitutionib. Al. vero dicit, quod hic continentur expreſſa
pupillaris, ⁊ tacita vulgaris, ita no. Inſt. eo. in diſtinctione ma-
gna. ita tʒ Iac. de Rauen. ⁊ Cy. in l. precibus. Hoc etiam tenui
vobis ſ. eod. l. j. in tractatu vulgari in queſtione, quibus verbis
concipiatur. Nã cum hic ſubſtituatur pupillo, q̄ dicit filio im-
puberi heres eſto, patet qḋ eſt expreſſa pupillaris continẽs in ſe
tacitam vulgarem vt dixi. ¶ ✝ Ulterius hanc legẽ induco cõtra
Iac. de Aret. ⁊ Petrum, qui dicunt qḋ filius eſt heres nomine,
ſed ſeruus non, vt dicunt in l. cum proponas. C. de her. inſti. Sʒ
dico contrarium, q̄ eod. modo eſt heres dominus per ſeruum,
ſicut pater per filium, vt dicã plene in l. cũ filio. j. de leg. ¶ ✝ Ul-
timo[b] hanc legem induco ad queſtionẽ, in qua ſemper dubitaui.
Uos habetis qḋ ſi delegato eſt facta alicui ſub nomine dignita
tis, tranſit ad ſucceſſorem in dignitate, in c. quoniã Ab. extra de
offi. deleg. ⁊ no. ſ. de iuriſ. omni. iud. l. ⁊ q̄. ⁊ l. tale pactum. in fi.
de pac. Modo pone, compromiſſum eſt factum in aliquẽ[d] Ab-
batem ſub nomine dignitatis, an tranſeat ad ſucceſſorem in di-
gnitate: Uidetur qḋ ſic, per predicta iura. In contrarium vide-
tur caſus hic. Naʒ lʒ ſub nomine appellatiuo hic ſit facta ſubſti
tutio, quiſquis mihi heres erit: tñ non tranſit in eos in quos non
cadit affectio, lʒ ſuccedant in nomen appellatiuuʒ, vt hic. Ita in
queſtione iſta. Unde ſicut cõpromiſſum non trãſit ad heredẽ. l.
idem proferre. §. j. ſ. de arbi. ſic nec ad ſucceſſorem in dignitate,
vt hic. Et hoc tʒ In. in ſimili in c. fi. extra. de offi. dele. Nec obſt.
qḋ dicimus de delegatione facta ſub nomine dignitatis, q̄ illud
verum qñ aliqua iuriſdictio committitur. Sed queſtio noſtra lo
quitur, qñ committitur aliquod exercitium, ſeu aliquis actus, vt
compromiſſum, ⁊ ſimilia, vt no. per Inno. in d. c. fi. extra de offi.
deleg. ¶ ✝ Et hec multum faciunt contra ea que dixi in l. quidã
relegatus. j. de reb⁹ dubĳs, ⁊ contra id quod fit quotidie. Dicit
teſtator, [e]facio meum executorem Priorẽ talis hoſpitalis. Nã
ſm predicta, videtur quod ſuccedẽs in hoſpitali nõ ſit executor,
nec in illo officio ſuccedat, qḋ eſt contra communem obſeruan-
tiam ⁊ contra ea que dixi in d. l. quidam relegatus. Sed dic, qñ
teſtator dat executorem in vltima voluntate, dat eum in locum
executoris legitimi, hoc eſt, in locum epiſcopi qui eſt legitimus
executor. l. nulli. ⁊ l. ſi quis ad declinandũ. C. de epiſ. ⁊ cle. Sicut
ergo illa executio defertur ſub nomine dignitatis, ita hic defer-
tur in locũ legitimi, vnde magis de dignitate, quã de perſona vr
ſenſiſſe. Sed ſi vellemus, qḋ iſta lex nihil faciat, dic qḋ lex iſta lo
quitur qñ ſunt aliqui ſubſtituti ſub nomine appellatiuo per te-
ſtatoreʒ impoſito, ⁊ introducto, q̄ ipſe eos heredes inſtituit. Sʒ
ſi eſſet aliud nomen appellatiuum non introductum per teſtato
rem, non curarem an eſſet primus, vel ſecundus, vt dixi in ſolu-
tione 3 rñ. l. ſi quis cum teſtamentum. de iure codic. Puto tñ ea
que dixi de arbitro, ⁊ arbitratore eſſe vera, p ea que notant per
Inno. [f]in d. c. vlti. extra de of. dele. Non habetis hic alia niſi qḋ
recitabo hic aliquas queſtiões, quas omiſi ſ. ¶ ✝ Et quero vtrũ
ſubſtitutio facta p hec verba, quiſquis mihi heres erit, vel per
hec verba, eos quos mihi heredes inſtitui, vtrum admittantur
illi qui ſunt inſtituti in ſecũdo gradu, vt ſubſtituti vulgariter, vel
pupillariter alteri filio: Reſp. ſic q̄ ex iudicio teſtatoris veniũt,
vt d. §. hec verba. ¶ ✝ Quero, quid ſi teſtator[g] ſubſtituit per hec
verba, ſi talis deceſſerit, ſubſtituo heredes meos infraſcriptos,
demũ poſtea in teſtamento inſtituit pauperes eligendos, ⁊ nomi
nandos per aliquem, vtrum illi pauperes admittantur ex ſubſti
tutione illa: Reſp. ⁊ aduerte propter illam adiectionem, infra-
ſcriptos. Nã ſcripti dicũtur illi qui poſſunt legi, nõ qui poſſunt
intelligi: vt probatur in l. j. circa princ. ſ. de his que in te. delen.
Pauperes autem electi nõ poſſunt legi in teſtõ, lʒ ex teſtamẽto
cõprehendantur. Ego dicerem ſic. Si quideʒ teſtator nullos fa
cit hrdes quos nominatim ſcripſerit inſtitutos, vel ſubſtitutos,
tunc de neceſſitate oportet intelligi de his pauperibus, quoniã
aliĳ non ſunt ſcripti, ⁊ ſic conſtat teſtatorem de his ſenſiſſe. l. ĳ. ſ.
de li. ⁊ poſt. Facit ad hoc j. de aur. ⁊ argẽ. lega. l. pediculis. §. itẽ
cum quereretur. Si vero alios heredes nominatiʒ in teſtamẽto
ſcripſerit, ad illos refertur illa ſubſtitutio, quoniam ſunt ſcripti,
⁊ vere ſunt infra ſcripti. ⁊ in dubio debemus ſtare ꝓprie ſign. l.
non aliter. j. de legat. iĳ. ⁊ l. j. §. ſi is qui nauem. de exer. Sed qñ
ſubſtitutio eſſet facta p verba, quiſquis mihi heres erit, vel eos,
quos mihi heredes inſtitui, ⁊ ſimilia verba, tunc in caſu iſto veni
rent pauperes ſic electi, q̄ veniunt ex iudicio teſtatoris. Pro-
batur in l. vnum ex familia. j. de legat. ĳ. quod tene menti. Ideo
reſpice multum verba teſtamenti, qualiter ſint concepta. ✝ Ulti
mo not. quod verbum, inſtituo. trahitur ad ſubſtitutionem dire
ctam. De quo dicemus j. eod. l. Centurio.

ADDITIONES.

POMA. ¶ Hec verba. Uide quid per iſtũ text. dicat Old. cõſi.
xvj. inci. thema tale eſt, refert ⁊ ſequitur Rayn. §. ⁊ quid ſi tantũ

b ¶ Ultimo. Adde quod cũ Bar. trãſit Bal. in l. fi. §. ſʒ ⁊ ſi quis.
C. communia. de leg. ⁊ in l. fin. in xiĳ. q. C. de heredi. inſtit. ⁊ in
ca. j. de inueſti. in ma. facta. ⁊ in auth. ſi tamen. C. de tempo. ap.
Pau. de Ca. hic etiam tranſit cum Bart. limitando illud verũ,
Quando habebant notã perſonam illius, alias cenſeant habuiſ
ſe reſpectum ad dignitatem, ⁊ tranſibit, arg. l. qui habebat. j. de
reb. du. ⁊ dicit quod tempore quo ſtudebat, iſta queſtio venit ad
manus Baldi de quodã cõpromiſſo facto in Rege Francie. Li
mita tñ in caſibus in quibus dicitur cõmiſſionem factam ſub no-
mine dignitatis, tranſire in ſucceſſore in dignitate, vbi ſucceſſor
haberet dignitatem nomine proprio, non alieno. Ita probatur
in l. qḋ principi coniuncta l. ſi Auguſte. de leg. ĳ. ⁊ ibi no. Bar.
Et hanc limitationdm tenet Ang. poſt. Cy. in l. ſi quis Impera
torem. C. qui teſt. fac. poſſ. Bal. in l. hac conſultiſſima. eod. ti. re
probat gl. in cle. ⁊ ſi principalis. de reſcriptis, que cõtrariũ ſen
tiebat. Item limita, niſi exiſtens in dignitate eſſet cõiunctus ei,
qui ſibi commiſit vel aliter apparet de aliqua preſumptione af-
fectionis. Ita tʒ Inno. hic. ⁊ Ang. per no. per gl. in c. ĳ. de teſtib.
Alias, fallentias vide per Io. And. in addi. ad Spec. in titul. de
iudic. delega. §. reſtat, circa principium vbi querit quid ſi habẽ
ti duas dignitates duo ſucceſſerunt ei in dictis dignitatibus, ⁊
ibi etiam quid ſi commiſſa ſit cauſa epiſcopo Bononien. ⁊ ante
cognitionem cauſe, eccleſia Bononienſis ſit facta Archiepiſco
palis an poſſit procedere talis epiſcopus: De quo etiam p eun
dem in addi. in Spe. tit. de inſtrumentorum edi. §. nunc vero ali
qua. ſup verſi. quid erit in prelato, ⁊ per eundem in c. rationi. ⁊
c. priuilegiuʒ de re. iu. lib. vj. ⁊ in c. quamuis. de of. deleg. in vj.
per Paul. de Lea. in diſputatione incipiente, Papa reſcribit
epiſcopo. An autem commiſſio facta epiſcopo Bononienſi extẽ
datur ad locum tenentem Gui. ⁊ Lug. in l. ⁊ ſi pretor. ſ. de offic.
eius cui mãdata eſt iuriſdictio. cõcludit qḋ non per illũ tex. Al.
dt putare ſe dixiſſe in l. more. ſ. de iuriſd. om. iud. ⁊ adde qḋ limi
tationem Pau. de Caſt. ſ. in prin. voluit Bald. in cauſam illius
cõpromiſſi facti in Regem Francie, eius conſil. ccccxvĳ. j. volu.
incip. In Chriſti nomine ego puto. Ad queſtionem vero an cõ-
miſſio facta epiſcopo expiret ipſo facto Archiepiſcop. Aldr. dt
quod dignitas non tollitur, ſed mutatur eius conſi. ccxxix.

c ¶ Dubitauit. Uide Lãfrã. in trac. de arbi. verſi. ſolet. ⁊ el. ca.
preſentata in princ. de teſt. ⁊ ca. cum ex officĳ. de preſcript. Ui-
de quid dicat Bal. in l. fi. C. de cõtrahen. emp. Barba. l. ſi ſtipu
latus. ff. de verb. ob. glo. cap. ĳ. de teſtamentis. in vj.

d P. PAV. P. ¶ In aliquem. Uide Fely. in ca. poteſtatem in prin.
extra de reſcrip. ⁊ in c. quoniam Abbas extra. de offic. delegat.

e POMA. ¶ Dicit teſtator. Ad illud quod tangitur hic de execu
tore vltime volũtatis, ſ. quod tranſeat non tamen aſſignat bonaʒ
rationem, q̄ illud eſt nomen non introductum a teſtatore, ſecus
in caſu huius §. Hec ratio nõ placet, q̄ concluderet in quod mi
nus eſt prouiſum nempe quod executores locum tenent ſucceſ
ſoris, lex deputat ſub nomine dignitatis, q̄ dat epiſcopum loci.
l. nulli. preall. Sed certe potius econtra, q̄ lex prouidet in de
fectum dati a teſtatore. in authen. lʒ. de epiſco. ⁊ cle. Bald. vero
dt hic, quod eſt ſpeciale fauore vltime voluntatis vt videatur cõ
miſſa tanquam bono viro. tu potes dicere quod ratio colligitur
ex gl. pe. in c. ĳ. de teſt. in vj. videlicet q̄ illud miniſterium eſt ta-
le qḋ videtur committi reſpectu dignitatis, vel religionis pro
qua preſumitur, non autem reſpectu affectionis certe perſone. ⁊
ideo ſecus eſſet, ſi deputans executorem eſſet conſanguineus i-
pſius deputati, q̄ tunc non tranſiret in ſucceſſores, vt voluit gl.
preall. ⁊ vide conſi. Bar. ccxliĳ. inci. dominus Lato ad quid al-
legauit iſtũ §. hec verba, qñqʒ teſtator dt quiſquis vel qualiter.

f POMA. ¶ Inno. in d. Et hanc ſolutionem poſuit ibi Inno. Tu
dic ꝙ quando committitur iuriſdictio, fit reſpectu perſone, ⁊ pe
ritie preſumpte, quam preſumitur habere ſucceſſor in dignita-
* te. facit c. ſtatutum. de reſcrip. in vj. ſed nudum miniſterium cõ-
mittitur reſpectu affectionis, quod contingit maxime in cõpro
miſſis. Et facit l. mandatum diſtrahendorum. ſ. mandati. l. cu-
ius bonis. ſ. de curato. furioſi.

g POMA. ¶ Quero quid ſi teſtator. Uide Ale. conſ. clxxiĳ. ver.
premiſſis. in v. vol. ⁊ idem Alex. ⁊ mod. l. fi. C. de her. inſti. ⁊ l. ſi
quis. §. fi. ff. de acq. ger. Uide quid per iſtam legem dicant mo-
der. l. cum filio, in gloſſ. j. j. de leg. j.

§. Partes. Oppo. C. eo. l. fi. Solue vt dicam j. eod. l. proxima.

LEX IX.

SI pater. Diſiunctus in vnã dimidiã, ⁊ plures cõ-
iuncti in aliã dimidiam pro hrditarĳs
portionibus ad ſubſtitutionem vocantur, h. d. Oppon.

ad hanc legem de l. Lucius. §. Lucius. ꝭ. de leg. ij. vbi dicitur ꝙ omnes vocantur ad virilem. Dicit gl. ſolue vt ibi. Alij vero dicunt aliter, vt no. ſ. ti. j. l. liber homo. §. Titius. vbi dr ꝙ geminatio verboꝛum illud inducit. Sed ſolutio iſta nõ eſt bona. Nã hic non fuerunt verba geminata, ſiue oꝛationes geminate, ſed fuerunt oẽs nominati, vna ꝛ eadem oꝛatione. Alij, vt Ja. de Raue. dicunt ꝙ ibi pꝛopter relatiuum, quis, videtur ſingulariter nominati. Illa ſolu. appꝛobatur per Cy. C. eo. l. vlti. ſed in veritate eſt ꝯ iſtum text. qꝛ hic ponit relatiuum, quos ꝛ vr̃ cõmuniter contra glo. ꝛ no. in l. ſiue a certis. ꝭ. de duo. reis vbi relatiuũ qs, vel q, nõ inducit ꝙ plures videant ſingulariter nominat. Quid dicemus? Certe teneo ſol. gl. poſite in l. Lucius. ad quam gl. ſe remittit. Nã ex eo ꝙ teſtatoꝛ vetuit alienari extra familiam, pꝛeſumitur ꝙ voluerit cuiq; dare virilẽ, vt ibi not. ¶ Ulterius op. de l. fi. C. eo. ti. Iſtud contrarium eſt valde difficile. Gl. hic ꝛ ibi, multas ſolutiones ponit, que oẽs diuinationem continent. Sed veritas eſt, ꝙ ibi eſt ſubſtitutus per hãc dictionem diſtributiuã quiſquis, vnde quilibet videtur nominatus, merito quilibet videtur ſubſtitutus in virilem. Hic vero ſubſtituitur per relatiuũ quos, quod eſt magis collectiuum ꝛ vnitiuum, quã diſtributiuũ. Dicit enim quos ibi, ꝙ non eſt diſtributiuum, ſed magis vnitiuum, ꝛ collectiuum. Nã collectiuum eſt, cum reperitur in plurali numero ꝛ ad plures nominatos referẽ. Et hec ſo. patet ex ſignificatione verbo. Et hec eſt vera, quã ſequuntur doc. Ultramontani, et audiui a quodam antiquo doctoꝛe ꝙ Mart. de Fano interrogatus de ſolutione huius contrarij, ſic reſpõdit. Sed cõtra illam Sol. op. ſi per diſtributiuum vr̃ quilibet nominatus, ergo in virilem quilibet admittitur, non pꝛo hereditaria poꝛtione, qḋ eſt contra caſum ſ. l. pꝛoxi. in fi. ꝛ l. ſi in teſtamento. ſ. eod. Reſpõ. quilibet videtur nominatus nomine appellatiuo, ꝛ ideo inter ſe in poꝛtionibus, que eos tangunt habebũt poꝛtiones hereditarias, ſed quantum ad extraneum habebunt viriles. Nec ob. l. fi. C. eo. que videtur velle, ꝙ etiam habeant inter ſe viriles, ꝛ illud ideo ꝙ etiã in hereditate habuerunt viriles, ꝛ illud ideo ꝙ etiam in hereditate habuerunt viriles alias eſſet contra, ſ. l. pꝛoxi. in fi. ꝛ ſ. eod. l. ſi in teſtamento. ¶ Ultimo gl. opp. de l. j. C. eod. ſed illa concoꝛdat, ꝛ non diſcoꝛdat.

LEX X.

a **SEd ſi plures.** [a] Spes ſubſtitutionis pupillaris ad heredem non

b tranſit [b] h. d. ¶ Opp. de l. qui liberis. §. hec verba. ſ. eod. dic vt ibi. In tex. obierint ſoli, id eſt, pupillo. Idẽ de ſpe ſubſtitutionis recipꝛoce. l. Lucius. §. fi. ꝭ. eo. Op. de l. qui patri. ꝭ. de acq. her. Solue, vt ibi dicam, ꝛ no. bene iſtum text. qꝛ quotidianus eſt, Bar.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Sed ſi plures. Uide vnum caſum ſing. in quo ſubſtitutio tranſmittitur per Felyn. in c. j. col. j. ad fi. de ſum. tri.

b ¶ Tranſit. Uide Pau. de Caſt. conſi. cclix.

1 ☞ Sui heredis exiſtentia operatur tranſmiſſionem hereditatis paterne, ꝛ fraterne.

2 Pater, qui fecit de filio ſuo neceſſario voluntarium, poterit facere neceſſarium filio ſuo.

3 Abſtinendi beneficium quod habet filius in hereditate paterna, an habeat etiam in fraterna.

1 **§. Quos poſſum.** Iſte eſt bonus §. ꝛ habuiſtis in l. ij. §. pꝛius. ſ. e. † No. ꝙ ſicut exiſtentia ſui heredis operatur tranſmiſſionẽ hr̃ditatis paterne, vt dicã ꝭ. e. l. ſi filius qui patri, ꝛ pleniſſime in l. ex milita-

a ri. ꝭ. de teſt. mili. ita operatur tranſmiſſionẽ fraterne [a] hr̃ditatis,

2 ex pupillari qḋ not. multum, vt hic eſt caſus. ¶ † Quero quid ſi pater fecerit ſibi de filio ſuo. ꝛ neceſſario voluntarium, vt puta, qꝛ dedit ſibi ſubſtitutum vulgariter, per l. ſi filius hr̃s. de libe. ꝛ poſt. An poterit facere neceſſariũ filio ſuo: Et dic ꝙ ſic, vt hic,

3 qꝛ ſufficit potentia ſua, ideo nõ requiritur ꝙ faciat. ¶ † Quero vtrũ beneficiũ abſtinẽdi, qḋ hꝫ fili⁹ in hr̃ditate paterna, habeat locũ in hereditate fraterna: ꝛ dico ꝙ ſic. l. ſi filius qui patri. ꝭ. e.

ADDITIO.

a ¶ Fraterne. Adde ꝙ Imo. h. d. etiam eſſe nota. ꝛ Salyc. idẽ tꝫ in l. teſtamento. C. eod. foꝛtius voluit Ange. in l. quoniam ſoroꝛem. C. de iure deli. ꝛ in l. qui duos. ꝭ. e. ꝛ l. ventre. ꝭ. de acq. he. ꝛ Imo. ibi in vl. char. Ang. ꝛ Imo. in l. Pantonius. eo. ti. Imo. ꝛ Pau. de Caſtr. in d. l. qui duos. videlicet quod idem etiam, ſ. quo ad tranſmiſſionẽ hr̃ditatis paterne, delate impuberi, in caſu d. l. qui duos. videlicet, qñ teſtatoꝛ habens duos filios heres, dixit, qḋ ſi ambo decederent impuberes, Titius ſub... bat, qꝛ tunc moꝛtuo vno ex impuberibus hereditate pat... adita, non veniet ſtatim Titius, ſed alius frater impub... tranſmiſſionis ſibi facte ex potẽtia ſuitatis, qꝛ tũc dicatur ... eſſe perſona que ex pꝛeſumpta mẽte teſtantis hꝫ exclud... ſtitutum. Ad idẽ alleg. l. qui duos. de reb. dub. qḋ ſingul... dicit Alex. ad ampliationem huius §. latius hic vide per...

a **§. Filio impuberi.** [a] Subſtitutus pupill... non põt hr̃ditatem p... ſeparare a paterna, ſi eſt adita per pupillũ. Itẽ, niſi adea... paterna, non põt ex pupillari adiri, h. d. cum ſeq. ꝛ eſt no... Ibi, non poteſt. ibi reſpondet. ꝛ no. Ibi, iuncta enim. In... habere poſſum, ſine paterna. Nã aut filius adiuerat here... patris, ꝛ non conceditur ſeparatio perſonaliter, vt ſ. p... aut non adiuit, ꝛ tunc per me non poſſuunt cõfirmari tab... pillares, qꝛ repudiaui ꝛ ſic non defertur ex his heredit... pꝛoxi. §. ſed antequam aliquid recitem, vide pꝛius §. ſeq.

ADDITIO.

a ¶ Filio impuberi. Allegaẽ iſte §. quod adita hr̃ditate p... cenſetur vnum patrimonium hereditas patris ꝛ filij, ... coniunctoꝛum, dꝫ fieri ſeparatio vniformis. qḋ eſt vtile, ... in eo qui impetrauit eccleſiam, que alteri erat vnita, ꝛ no... lam vnitatẽ poſſidere. facit cap. ſuper eo. de pꝛeben. in ... alleget. Item quod datio coheredis, impedit ſuitatem, ... confirmationem tabularum pupillarium. l. apud Julia... idem Jul. ꝭ. ad Treb. ꝛ ꝭ. eo. l. ſi filius qui patri. non au... pedit effectum ſuitatis, quo ad effectum tranſmiſſionis h... tatis non agnite. l. iij. C. de iur. delib.

1 ☞ Subſtitutus an in caſu huius legis poſſit petere re... nem ex perſona pupilli, vt ſe abſtineat ab hereditate p...

2 Sui heredis exiſtentia dato coherede extraneo nõ co... bulas pupillares.

3 Per aditionem heredis inſtituti in re certa, confir... bule pupillares alio herede vniuerſali non reperta...

§. Si ex aſſe. Extraneus ſolus inſtitutus ... hereditatem paternam, nõ p... ſcere pupillarem hoc dicit. In text. ibi, inſtitutus ex... cus ſi eſſet ſuus, vt ꝭ. e. l. ſi filius qui patri. Opp. ad ... poſſit ſeparari hereditas patris ꝛ filij. l. ſi filius qui pa... So. ibi filius adiuit, ꝛ per beneficiũ reſtitutionis abſt...

1 nullo modo, vt hic ſm vnã lecturam. † Sed dubitatur, an ... caſu iſtius legis ſubſtitutus poſſit petere reſtitutionem ... ſona pupilli, vt ſe abſtineat a paterna. Uidetur qḋ ſic, per ... ſolum. ſ. de in inter. reſt. Sed ꝯ hoc videtur per hanc leg... hꝫ neceſſe vtramq; habere, vel neutrũ. Sed reſponde... ret neceſſe habere, ſ. ipſo iure. niſi reſtitutionẽ imploret. ... de l. ſi filius qui patri. ꝭ. eo. vbi põt habere vnam ſine al... ibi vterque erat ſuus, ꝛ neceſſarius, qꝛ duo fratres: vnde ... tia ſui heredis, lꝫ vterque repudiaret, confirmat tabula... lares: hic vero vnus ſi erat extraneus, ideo ipſo ꝛ pupillo ...

2 diante ſecus: qꝛ exiſtentia ſui heredis † non hꝫ locum ... redem extraneum hꝫ. l. apud Jul. §. idem Julia. ꝭ. ad T... cam in l. ſi filius qui patri. ꝭ. eo. No. ibi, adita fuerit here... ꝛc. qꝛ effecta eſt vna hereditas. ¶ Ultimo vide glo. que ... imo contra. ibi, ſed arg. contra. l. liberum. ſed vbi vnum ... pendet ab alio, nec eſt pars eius, ſicut in diuerſis legatis ... tur. l. ſꝫ duobus. ꝭ. de leg. ij. Dy. ¶ Op. ad hunc §. ſi ex ... apud Jul. §. idem Jul. ꝭ. ad Treb. Sol. hic dicit, ex aſſe ... lum hꝫ coheredem. cuius aditione poſſent tabule pup...

3 firmari: ſed ibi ſic. Dyn. ¶ † Quero, quid ſi heres eſſet ... in teſtamento eſt quidam heres in re certa, an per eius ... confirmentur tabule pupillares: Dico qḋ ſic, qꝛ cum n... riatur alius heres vniuerſalis, iſte inſtitutus ex re cer... uerſalis heres. l. j. §. ſi ex fundo. ſ. tit. j. ꝛ plene dixi in l. ... cod. ti. Sed aduerte, qḋ in inſtitutione in re certa, nõ fu... poſita illa verba, ꝛ plus de bonis meis petere non poſ... non habetur loco vniuerſalis heredis, ſed teſtamentum ... tur, vt dixi in l. quoties. ſ. tit. j. ꝛ l. pen. ſ. de iniu. teſt. ¶ ... l. ſi fili⁹ qui patri ꝭ. eo. Sol. huic fuit inſtitutus extrane... que ſubſtitutus, ibi ſuus. ¶ Opp. de l. pater. de pꝛiuile... Sol. hic qñ filius eſt exheredatus, cui facta eſt ſubſtitu... ſi ſe abſtinet cum eſt inſtitutus, qꝛ tunc exiſtẽtia ſui here... firmat tabulas pupillares. Iſta materia ponitur in gl. ... dam elogio. C. de iure delibe. ꝛ per Dy. in diſtinctione ... ꝭ. de acq. h. vide gl. que incipit, id eſt ad hoc, ꝛc. Ibi, l... go. Sol. quo ad confirmationẽ coꝛũ que ex teſtamento ...

dent, requiritur aditio, vt hic, cum ſi. ⁊ l. ſi patronus. j. de bon. libe. ſed quo ad mutationem prioris voluntatis ſufficit poſſe adiri licet non adeat, vt in contrario.

§. **Ad ſubſtitutos.** Subſtitutio pupillaris porrigitur ad omnia bona patris ⁊ filij, niſi ex teſtamento militis aliter ſpecialiter diſponētis. h. d. ¶ Dicit hic, ad ſubſtitutos pupillares quero an hoc ſit verum ſiue qs ſuccedat ex tacita pupillari, ſiue expreſſa: Dyn. dicit ꝙ ſic pro loquitur hec lex generaliter. Scdo, qr eſt eadem ratio, ne decedat pupillus ꝑ parte teſtatus ⁊ pro parte nō. ¶ Quero quare aliud eſt in milite: reſpō. qr miles poteſt decedere pro parte teſtatus, ⁊ pro parte inteſtatus ⁊ idē poteſt facere in teſtamento pupilli. Predicta vera in filio legitio. Quid in arrogato: Dic vt dicam j. proximo. §.

☞ Poſito vno inconuenienti, ſequitur aliud.
Donatum ambaſiatoribus an ſit ipſorum.
Datum filio patris contemplatione, eſt peculij profectitij.
Donata vxoria cōſanguineis viri, an ſint vxoris, vel hrdū viri.

§. **In arrogato.** Pater legitimus tantū poteſt ſubſtituere filio pupillarit, ſolum in his que ab eo profecta ſunt. h. d. Not. tex. ibi, vt puta arrogatoris ⁊c. ſcdm hoc contingit, ꝙ pupillus decedat pro parte teſtatus, ⁊ pro parte non, ꝯ. l. ius noſtrum. j. de regu. Reſpon. poſito † vno inconuenienti ſequitur aliud inconueniens, vnum inconueniens eſt ꝙ quis habet duos patres, vnum naturalē ⁊ legitimū, alium legitimū tantum. eadem ratione ſequitur aliud inconueniens, ⁊ pupillus poteſt decedere pro parte teſtatus ⁊ ꝑ parte inteſtatus ⁊ cum duobus teſtamentis quorum vnū eſt factum a patre naturali aliud a legitimo ꝙ dic vt l. ſi arrogator. ſ. de adop. ¶ † Ultimo gl. adducit hanc l. ꝯ ambaſiatores[b] Mediolan. de quo in l. qui proprio. §. procurator, vt in ceteris. ſ. de procur. ⁊ dixi in l. ſi vero. §. item qdqd. ff. ſolut. matrim. ¶ † Ultimo nota[c] in fi. huius §. ꝙ quicquid filius habet beneficio patris.[d] ſeu eius de occaſione dicit̃ ꝓfectitium, vt hic, cū ſi. alleg. in gl. ⁊ no. in l. cū oportet. in princip. de bonis que lib. Ego limito hoc dictū[e] ſic ꝙ filius habet beneficio patris, intelligo ꝙ beneficium patris ſit cauſa ꝓxima, vel ſit cauſa remota immediata tñ. Sicut, verbi gratia, reperis filiū meū in oſtio, ⁊ das ſibi aliquid qd non dares niſi ꝑpter me, vnde ego ſum cauſa proxima vel ſuz cauſa remota non multū, quaſi immediata, qr das ei quia eſt puer nō tñ dares, niſi eſſet propter me. Secus ſi ego pater eſſez cauſa remota qr propter patrem meum habui notitiam cum quodam domino, tamē ſciui facere ita ꝙ dominus ille diligit me plꝰ quā patrem meum: certe illud quod daret mihi ab illo domino non erit profectitium, ſed aduentitium. Hāc differentiam ponit tex. not. in l. ſocium qui. §. j. ſupra ꝑ ſocio. ¶ Ex hoc habes colligere[f] multa, pone quod aliquis duxit vxorē, ⁊ fiunt xenia vxori. contingit ꝙ diſſoluitur matrimoniū, quero cuius debent eſſe ille res donate: Reſpon. ſi quidem donatio eſt facta a cōſanguineis ex parte viri, † illa dona fuerunt facta contēpatione viri, vnde de bonis viri videtur profectitium, vt hic, cum dicit arrogatoris amicus, vel cognatus. Uidentur em̄ magis facta marito quam vxori.[g] Sed in alijs xenijs factis a cenſanguineis vxoris videntur facta contemplatiōe vxoris. Et ita hoc anno de facto conſului in q. cuiuſdam domine.

ADD TIONES.

a ¶ In arrogato. Uide Alexan. conſil. clxxix. in v. vol.

b ¶ Ambaiatores. Adde quod Bald. in terminis contra cōmune Genue ſuo conſil. lvij. j. vol. Bar. ſequutus eſt ⁊ Iac. de Are. Poma. ¶ Ultimo. Not. quādo dicatur aliquid factū contemplatione alicuius, vide Rom. conſi. cccxiiij. in j. dubio. ⁊ que dicat in materia Franc. Cre. ſin. dcxxij, alias dccccxxij. vide Imo. conſi. cxxxix. ⁊ conſi. cxl. ad finem.

d ¶ Beneficio patris. Adde ꝙ nō attenditur ad cognoſcenduz quid debeat in legitima filij cōputari. ſecundum Bart. ⁊ Pau. de caſt. in d. l. cum oportet. per tex. in d. l. ſcimus. §. repletionē, tñ Alex. dicit ſe conſuluiſſe ꝯrium. primo per l. omnimodo. §. fi. in verbo. occaſione. C. de inoffici. teſta. ⁊ ibi ita dicitur expreſſe tenere Gul. de Cu. Ray. ⁊ Cyn. idē voluit ⁊ Bart. in conſi. inci. Gilibertus. ⁊ in cōſi. in c. pater dedit dotē. idem dicit tenere Imo. Angel. ⁊ Sal. in d. l. omnimō. §. fi. Ang. conſi. xxxvj. Pau. de caſt. conſi. cxviij. incip. Cornelia. Nō obſtat §. repletionē. qr ibi a caſu, non patris contemplatione obuenit, tñ dicit pro opi. Bar. facere tex. in l. quoniam nouella. a nemine ponderatum, in verbo, ex ſubſtantia. C. de inoffi. teſt. attento ꝙ dictio, ex denotat cauſam immediatā. l. j. §. ex incendio. ſ. de incen. rui. ⁊ nau. Cui obiectioni reſponderi poteſt, ꝙ iſte tex. in l. quoniaz nouella. ſuppletur per l. omnimodo. §. finali.

e P. PAV. P. ¶ Hoc dictum. Uide Are. conſi. vj. ⁊ circa iſtum text. ⁊ dicta per Bart. vide omnino per Lom. conſi. lxxiij. per totum, maxime vult. col.

f POMA. ¶ Habes colligere. Ad hoc vide plures limitationes ꝑ Lāpeg. l. vt liberis. verſic. colligit hic Ang. C. de coll. ⁊ ibi vide Alex. ⁊ moder. vide ēt Ant. d. but. cōſi. xxxix. Ro. cōſi. clxxxij.

g ¶ Quam vxori. Adde ꝙ Bal. hec ſunt verba ſup ſecundo puncto. dicit Bart. ꝙ donamenta facta mulieri per conſanguineos viri remanent viro, ſed ſi per conſanguineos mulieris debēt, reſtitui heredibus mulieris. ff. de vulga. ⁊ pupilla. ſubſtit. l. ſed ſi plures. §. in arrogato per Bartol. Sed verius eſt ꝙ cū donatio ſit ꝑfecta ⁊ ius queſitum, mulier tranſmiſerit ad ſuos heredes C. de donatio. ante nup. l. ſi mater veſtra. hec eſt eius Bald. determinatio conſil. ccxv. iiij. libro.

§. **Nemo.** Si aliquis ſibijpſi ſubſtituatur non valet, niſi ſubſtitutio commodum ad ferat. Iſtuz. §. examinaui plene. j. eo. l. fi. In tex. ibi, ſine cauſe mutatione id eſt ſine ablatione commodi ex ſubſtitutione prouenientis.

LEX XI.

Sis qui heres. Capacitas, ſeu in capacitas ſubſtituti, vel inſtituti t̃pe mortis pupilli inſpicitur, hoc dicit. In tex. ibi cum filius deceſſit, licet non eſſet capax tēpore mortis patris impuberis. Itē ibi, paſſus ſubaudi qr t̃pe q̊ deceſſit pater, erat capax. Dy. ¶ Opp. ꝙ quis d̃beat eſſe capax tribus temporibus l. ſi alienuz. §. in extraneis. ſ. tit. j. Sol. hoc verum quādo quis eſt heres inſtitutus ipſi teſtatori, ſed quādo qs eſt inſtitutus pupillo inſpicitur tēpus mortis pupilli. Uñ fateor ꝙ requiritur ꝙ ſit capax tempore teſtamenti ⁊ mortis pupilli, ⁊ adite hereditatis media vero tempora nō nocent, l. ſed ſi conditioni. §. ſolemus. ſ. titul. j. ¶ Ultimo ſcias ꝙ quidā legūt alio modo hunc finez, ꝙ ſubſtitutus fuerat grauatus ſub aliqua pena, quā lect. gl. reprobat, qr dicit, ꝙ de iure iſto non poterat pena imponi. Sed certe iſta ratio non eſt bona quia imo poterat ſecundum iſta iura pena imponi vt dixi in l. j. ⁊ ij. de his que pene nom. ⁊ no. in l. mulcta. infra. de condi. ⁊ demonſt. Sed nō placet illa lect. quia non congruit li.

LEX XII.

1 ☞ Abſtinendi beneficium eſt introductū in fauorem filiorum, non in odium.
2 Adiuit ſi quis, ⁊ poſtea reſtituitur, vt abſtineat, tabule pupillares remanent firme.
3 Heres nomine remanet, q adiuit, licet ſit reſtitutꝰ vt abſtineat.
4 Sui heredis exiſtentia dato coherede extraneo quid operetur.
5 Si heredis exiſtentia de iure ciuili quando habeat locum.
6 Abſtinendi beneficium introductum a pretore, quando eneruet exiſtentiam ſui heredis.
7 Sui heredis exiſtentia non confirmat legata.
8 Statuto ſtante ꝙ banniti non poſſint reuerti ad ciuitatem intra decez annos, niſi habuerint pacē ab heredibꝰ occiſi, poterit habere pacem a filio occiſi, qui ſe abſtinuit ab hereditate paterna.

a **Si filius qui patri.** [a] Exiſtentia ſui heredis operatur cōfirmationem tabularum pupillarium, ad commodum filij abſtinentis. hoc dicit, iſta eſt ſollenniſſima lex. ⁊ diuidit̃ in tres principales. Primo ponit dictū Scdo reſpondet duabꝰ obiectionibus cōtra dictū. Tertio ponit quādā illationem ex predictis. Secūda ibi, iuſtius. Tertia ibi, itaqꝫ legata. ¶ Ad euidentiā debes ſcire ꝙ lex noſtra, in prima parte ſui habet diuerſas lect. qr caſus variant̃ ſex modis, tribꝰ modis reſpectu filij ſubſtituti: in alijs tribus modis reſpectu eiꝰ cui facta eſt ſubſtitutio. ¶ Hoc premiſſo pono caſum ſic quod quidā filiū maiorem heredem iuſtituit ⁊ filiū pupillum exheredauit, vel eū inſtituit ſed ſe abſtinuit ab hereditate paterna: morit̃ pupillus in pupillari etate, iſte frater maior inſtitutus vult hereditatē paternā repudiare ⁊ pupillarē amplecti: qr ipſi pupillo ſubſtitutus eſt pupillariter quero an poſſit: Reſp. Iuriſcōſultꝰ qd poteſt. Uel ſic Pone caſum ſimpliciter qd inſtituit vnū maiorē ſuū filiū, ⁊ eū alteri filio ſubſtituit de illo cui facta eſt ſubſtitutio, nihil dicitur quid fuerit factum moritur pater ⁊ ille filiꝰ cui facta eſt ſubſtitutio: modo filius ſubſtitutus vult hereditatē fratris, ⁊ dimittere hereditatē patris, an poteſt: ⁊ reſpon. ꝙ ſic Uide literam vſqꝫ ad ver. iuſtius. ¶ In tex. ibi, fratri, hic nō fit mentio de inſtitutione impuberis fratris. vnde dic ꝙ hic impubes fuit exheredatus, ſecundum Iacob. de Ra. vel inſtitutꝰ, ſꝫ repudiauit ſꝫ opi. poſitā in gl. ¶ In tex. extitit. iuris ciuilis authoritate, non per immiſtionem, vel aditionē. Glo. tangit hic. ⁊ Dy. addit ſic d̃bet benefiio pretoris. Jer verſic. iuſtiꝰ ſecūda pars. Pone obijcitur ad iſtā deciſionem non poeſt ſubſtitutus

ſeparare bona paterna a bonis pupilla. vt ſ. e. l. ſed ſi plures.
§. ij. ⁊ C. d iur. deli. l. quidam elogio. ſed hic permittit ſeparatio
quare male reſpōdet Iuriſcōſultus, ꝙ iuſtiꝰ facit pretor admit
tere ſeparationem, quā facere cōtrarium. iuſtiꝰ eñ eſt id inter fra
tres, quā ſeruare ꝯtrium, maxime q2 frater alteri fratri ab inte-
ſtato ſuccedit. ¶ In tex. conceſſerit. Aſſume ibi preſertim vſq3
ibi. itaq3, ⁊ poſtea reuertere ad ver. etenī ius dicētis, ⁊ tūc pone
caſum, Scdo opp. ꝙ teſtm̄ pupillare nē poteſt valere. ſi ex pater
no nō aditur hereditas, ſupra ponitur ex paterno non eſſe aditā
hereditatem, ergo pupillare teſtm̄ non poteſt valere, maxime
de iure pretorio, ſecundū quod filius habet beneficium abſtinē
di, nec eſt heres ipſo iure. Ad quod reſpondet iuriſconſultus
dicens, beneficium abſtinendi eſt a pretore introductum in fauo
rem filiorū, ne inuiti obligarentur oneribus hereditarijs, ſed in
in his que in eorum commodū exiſtentia ſui heredis operaret
voluit pretor eos remanere. Ideo autē in caſu illo exiſtētia ſui
heredis operatur. q2 ad ipſius filij ſubſtituti commodo ptinet.
h. d. ¶ Vide literā ibi, etenim ius dicenti, ⁊c. id eſt pretori, qui
ꝯceſſit filijs in poteſtate manentibus beneficiū abſtinendi. Et
no. hūc tex. qui eſt valde not. ⁊ menti tenendus. ¶ In verſi. itaq3
Iuriſconſultus ponit illationē ex dicto, pone caſum. Ego video
ꝙ pōt repudiare paternā ⁊ adire pupillarē, quero qualiter de-
bētur legata, ⁊ qualiter imponitur ratio legis Falcidie. Reſpō.
Iuriſcon. ꝙ legata debētur ex ſecundis tabulis, ratio legis falci
cidie, imponitur reſpectum bonorum impuberis, non reſpectu
r bo. patris ¶ Not. ex hac lege, quod beneficiū abſtinendi eſt in-
troductum in fauorem filiorum, non in eorum odium, quod te-
ne menti perpetuo. Nunc opp. ex teſtamento, ex quo non aditur
hereditas non pōt ſuccedi pupillo ſeu non poteſt habere locum
cum ſubſtitutio pupillaris, vt j. eod. l. ij. §. adeo, ⁊ l. ſed ſi plures
§. ſi ex aſſe. S3 ſm ꝙ poſuit caſum, hereditas non fuit adita ex
a paterno, ergo, ⁊c. Huius timore b variatur lec. trib. mod. in fra-
tre ſubſtituto pupillariter. Primo. q2 hic frater adiuit, ſed per
beneficiū reſtitutionis ſe abſtinuit. Et hoc vult dicere tex. ibi pa
tris heredi. recuſet, dico per reſtitutionem in integrū. Iſta er-
go aditio confirmat tabulas pupillares, ſecūdum iſtā lec. q̄ lec.
ponitur in ij. prime gl. ibi, vel dic ꝙ recuſet. ⁊c. Scdm hāc lec. po
a nes caſum. ¶ Not. ꝙ ſi aliquis adiuit, ⁊ poſtea reſtituitur vt ab
ſtineat remanent firme tabu. pupil. Sed contra hoc expreſſe eſt
in l. nec nouū. ſ. de cōd. indeb. vbi aditio reſtitutione ſecuta ni-
hil operatur. Reſpond. ſuſtinēdo hāc lec. prout poſſumus reſti
tutione ſecuta, aditio precedens nihil operatur. in his in quib.
hereditas adita diminuitur. ita loquitur lex contraria, fallit fauo-
re libertatis in l. ſi mulier. ſ. de mino. ⁊ eod. ti. l. interdum. No.
ſm hoc, in hac lege tractatur de his que nullam hereditatis di-
minutionem reſpiciunt, ſm hoc, habes in hac lege vnum valde
3 ſingulare in verſi. etenim ius dicētis, ⁊c. † ꝙ cum ille qui adiuit.
eſt reſtitutus, remanet heres nomine, l. ⁊ ſi ſine. §. ſed quod Pa
pinianus. ſ. de mino. illud ipſum eſſe heredem nomine habet ef
fectum in omnibus: in quibus commodum ſuum verſatur, ⁊ he-
reditas per hoc non minuitur: ſecundum hāc lec. ⁊ per conſe-
quens remanent firme dationes tutele, ⁊ ſimilia, per que hered.
nō minuitur. Verum, q2 iſta lex aliquātulum continet diuinatio
nem, ideo alij dicunt ꝙ iſti fratres habebant coheredē, cuius adi
tione confirmate ſunt tabule pupilla. Hec lec. ponitur in ſecun-
da gl. ibi, itē pone. Iſta lec. eſt clariſſima. l. apud Iul. §. idē Iul.
j. ad Treb. ⁊ l. queſitū de acquir. here. ſed tūc ſequen. ver. nō eſ
ſent neceſſarij ſcilicet, verſi. iuſtius. ⁊ verſi. etenim. ⁊c. ¶ Quare
alij legunt tertio modo, Fateor ꝙ nullus adiuit tamen: exiſten-
tia ſui heredis, iſtius filij repudiantis confirmat tabulas pupil.
c ideo ex eis poteſt ſuccedere, licet omittat paternam. Hec lec. eſt
vera, ⁊ nihil continet diuinationis, ⁊ prout iſta glo. in princi. ⁊ i-
pſam tenet Hy. j. de acqui. hered. in diſtin. magna. ⁊ Ky. in l. qui
dam elogio. C. de iure. de l. ⁊ ibi glo. non firmat, licet tangat. Et
re. ⁊ Iul. e. ti. de priui. cred. l. pater. ¶ Secūdo op. ſubſtitutu nō
poteſt ſeparare bona paterna a bonis pupil. vt ſ. eod. l. ſed ſi
plures. §. filio. ⁊ l. quidam elogio. C. de iure delib. Huius cōtra
rij timore hec lec. huius legis, in eo fratre impubere, cui eſt facta
ſubſtitutio variatur tribus modis. Primo, ꝙ hoc ſpeciale i fra-
tre ſubſtituto. hec lec. primo ponitur in princi. gl. que incipit cō
tra. ſ. ſ ſi plures. ⁊c. ⁊ ꝙ glo. dicit. C. de leg. l. cum queſtio. d3 di
cere. l. quidam elogio. C. de iure delib. ⁊ ponitur etiam hec lec.
in iſta glo. ibi, vel adiuit, ⁊c. Iſta lect. ſi tu poneres impuberem
hereditatem adiuiſſe, non eſſet bona, Nam iā iuncta hereditas
eſſe cepiſſet, l. ſed ſi plures. §. filio. ſ. eod. ideo non poteſt fieri ſe
paratio. l. j. ⁊ ij. j. de acqui. hered. propter quod alij legunt alio
modo, ſeu eod. licet limitent ⁊ dicant, concedo contrarium. ⁊ di-
co ꝙ frater, cui facta eſt ſubſtitutio repudiauit ſimiliter. Nā fra
ter qui eſt ſubſtitutus repudiauit ſine dubio, vt dicit tex. Nanc

lect. ponit gl. ſecunda in princip. huius legis. Iſta lec.
⁊ ſecundū hanc lect. ponit ꝙ vterq3 frater fuit inſtitu
4 repudiauit. ¶ † Sed tunc oppono, quādo filio datur
exiſtentia ſui heredis nihil operatur, vt l. apud Iulian.
Iulianus, infra ad Trebel. ſed hic fuerunt duo filij, ⁊
repudians habuit coheredem, ergo exiſtentia ſui here
operatur. Solu. ſuſtinendo hanc lect. p vera, ego limit
dictum Hyn. qui dicit ꝙ quando filius habet cohered
tia ſui heredus nihil operatur. Intelligo verū quando
heredem extraneum, ſecus ſi fratrē ſuum vt hic, ⁊ j. de
l. liber homo. §. j. ⁊ ſ. l. ſed ſi plures. §. quos poſſu3. Ra
dādo coheredē extraneū videt teſtator diſcedere a leg
ſitione prouidendo de coherede extraneo, vt dicit Hy.
ria ſubſtitutionū. ⁊ Ky. recitat in l. precibus. C. eo. Se
b3 fratrem ſuum. tunc a legis diſpoſitione nō videtur re
¶ Sed quero, quid ſi pater dedit filium emancipatū co
vtrum ꝑ hoc videatur teſtator recedere a legis diſpoſ
gitabitis. ¶ Contra hoc opp. C. de in. ſi fratris. vbi ter
exiſtentia ſui heredis operatur tranſmiſſionem. cum fi
beat coheredem extraneum: alias dixi, ⁊ dico ꝙ datio
dis extranei, facit exiſtētiā ſui heredis nihil operari circa
dependent ex teſtamento, ſed circa ea, que veniūt ext
circa tranſmiſſionem, tūc datio coheredis non impedit
tiā ſui heredis operari, vt ibi, ⁊ ſic in duobus limito
ſed iſta lec. licet ſit vera in ſe, tñ continet aliquā di
Ideo Iac. de aret. recedit ab iſta lec. ⁊ ponit hunc
datus ſubſtitutus, exheredatu3: ⁊ ſic cū ſit exhered
tas nunq3 fuit iuncta, ⁊ ſic poteſt frater impubes
hereditatē paternā repudiare, ⁊ pupillarem amp
nio ad vltimā partē, dicit hic ꝙ legata debentur a
puberis. Contra, a ſubſtituto exheredati nō poſſunt
ta. l. plane. ſ. de leg. j. ⁊ l. ab exheredati, eo. titu. ⁊ l. p
⁊ l. ꝙ fundū. §. qui filios. j. ad l. Fal. Sol. a ſubſtituto
ti nō debent legata niſi ipſe ſubſtitutus fuiſſet ab ipſo
inſtitutus, l. in ratiōe §. fi. ad l. Falcid. ſed hic fuit inſti
repudiauit, ergo ⁊c. Vel pone, ꝙ vterq3 fuit inſtitut
5 que ſ. dixi. ¶ Itē † quero, tu dicis ꝙ exiſtentia ſui h
ratur in fauorē aliorum. Cōtra, imo operatur in dam
bentur legata ex tabulis pupillaribus, vt hic. So. ex
heredis operat in ſui fauorē, vt poſſit ſuccedere ex ta
pillaribus, vt hic: ⁊ hoc eſt cōmodū filij, ꝙ poſſet eſſe
do abinteſtato haberent pupilli matrē vel alios coh
ex ſucceſſione tabularū pupillariū haberet integrum
commodum, ⁊ q2 ſic voluit, inducit confirmatio legat
d non eſt eius odium, imo q2 ſic voluit. ¶ His expeditis
nemus aliqua dubia. Prio, de exiſtentia ſui heredis
nili quādo h3 locum, poſito ꝙ ius pretorium abſtinendi
introductum. Scdo, an beneficium abſtinendi de iure p
habet locum, vt eneruet vires exiſtentie ſui heredis. ¶
mum dico, ꝙ ſi quidem filius in poteſtate habet ſubſtitu
e gare expreſſe exiſtentia ſui heredis nihil operatur, l. ſi li
res. ſ. de libe. ⁊ poſthu. ⁊ not. in l. Papinianus. §. quare
offic. teſt. in ſecūda gl. magna. Ratio, q2 dādo ſubſtitu
rem videt eum facere heredē, ſi vult. Hāc rationem po
conſultus in l. j. §. ſi proponatur. j. ſi quis omiſ. cau. teſt
teſtator eum inſtituit ſub hac cōditione, ſi volueris exiſt
heredis nihil operat, vt habuiſtis in l. Corneli. ⁊ l. iā d
f in fi. ſ. ti. primo, ⁊ j. tit. proxi. l. verba. Sed quid ſi cū i
ſub conditione poteſtatiua, vt ſi decē dederit, an faciat ne
ſario voluntariū: tex. habetis ꝙ non, in l. in conditionib
cōdict. ⁊ demonſtrat. Itē ſi dat ſibi teſtator coheredē ex
exiſtētia ſui heredis nihil operatur in his que dependēt
teſtamento, l. apud Iulianū. §. idē Iulianus. j. ad Treb
cus in his que veniūt extrinſecus. l. iij. C. de iure delib.
alias aūt extra hos caſus exiſtentia ſui heredis ſemp op
iure ciuili, Inſti. de here. qua. ⁊ diffe. §. ſui. ⁊ Inſti. de h
ab inteſt. §. ſui. ⁊ j. de bo. li. l. ⁊ ſi ex modica. §. ſi filius
6 ¶ † Itē quero, an beneficiū abſtinendi introductū a p
ruet vires exiſtentie ſui heredis: Reſp. quādo filius
immiſcet hereditati paterne tunc bñficiū pretoris nih
vt probatur per hunc tex. ibi nō ſpōte ſuſceptis liber
do ergo ſpōte adijt. pretor nō ſe immiſcet. facit l. cu3 b
acquiren. hered. ⁊ C. ſi vt ſe ab hered. abſti. l. j. ⁊ l. ij. ſ. de
furt. Quādoq3 filiꝰ tacet, q2 ſe nō immiſcet, nec repudia
quedā ſunt que reſpiciūt dānum, ⁊ onus ipſius filij, vt
ribus hereditarijs teneatur, ⁊ tunc beneficiū pretoris op
vt eneruet vires exiſtētie ſui heredis, vt hic ibi nō ſpon
ptis, ⁊c. ⁊ C. ſi vt ſe ab here. abſti. l. j. ⁊ d. l. cū bōis. de acq
⁊ l. neceſſarijs. eo. ti. Quedā ſunt, in q̄bus exiſt ētia ſui h
ratur commodum, ⁊ vtilitatem filij, vt puta, confirmatio

bularum pupillariū. Item confirmat dationem tutele, vt l. ſi ne
mo. ſ. de teſt. tut. ⁊ C. eodē. l. ij. ⁊ ibi ꝑ Kyn. ⁊ ꝓbatur per ratio-
nem illius legis, q2 contingit filij commodum, non incommodū.
Item vt operetur trāſmiſſionem hereditatis non adite ad quoſ
cunque, l. apud hoſtes. ⁊ ibi per doct. C. de ſuis ⁊ legi. ⁊ dicā hūc
paſſum infra, de teſt. mili. l. ex militari. in fin. cū l. ſequē. ⁊ in om
nibus alijs caſibus ſimilibus, in quibus filij commodum inſpi-
citur. ſic in caſu legis noſtre illud eſt cōmodum filij inſtituti. Itē
commodum filij cui eſt facta ſubſtitutio, quia decedit teſtatus, ⁊
tunc beneficium abſtinendi non impedit effectum exiſtentie ſui
heredis, q2 hoc non fuit propoſitum pretoris, vt hic, ⁊ l. ſi pu-
pillus. de acquiren. here. ⁊ l. filius. ⁊ l. pater. de priui. cred. ⁊ ita
tenēt doc. vt dixi ſ. Quidā ſunt, in quibus exiſtentia ſui heredis
non operatur cōmodum, nec in cōmodum filij. Verbi gratia, qđ
legata debeantur ex teſtamento paterno. Item libertas ex teſta
mento cōpetat. Nam non curat filius ꝙ venientes ab inteſtato
teneantur. Gl. † que eſt, infra ad Syl. l. j. §. idē Sceuola. videtur
tenere ꝙ exiſtentia ſui heredis confirmāt legata. tex. habuiſtis
in contrariū, infra vt in poſſeſ. le. l. j. ⁊ ꝓbatur in dic. l. ⁊ ſi ex mo-
dica. §. ſi filius. de bon. lib. Predicta fallunt ſ primo, fauore li
bertatis, l. ſciendum, infra de ma. teſta. ⁊ l. cū quaſi. §. ſed ⁊ ſi qs.
j. de fideicōmiſ. liber. Itē fallit in l. ita tñ. §. ſi pater. j. ad Treb.
⁊ rationem ibi dixi. ¶ Ex iſtis cōcludo ad vnū per quod lex no-
ſtra remanebit quaſi declarata. Pone filiū exheredatum, alium
filium inſtitutum, extraneum inſtituto ſubſtitutum, inſtitut⁹ ab
ſtinuit, poterit ne ſubſtitutus ex ſecundis tabulis ſuccedere: Di
co qđ non, q2 exiſtentia ſui heredis operatur confirmationē ta-
bularum pupillarium in commodum ipſius filij abſtinentis, ſi-
ue ipſe filius, qui ſe abſtinuit, fuit ſubſtitutus, ſiue ei facta fue-
rit ſubſtitutio. Sed quia iſta ceſſant in queſt. propoſita, exiſten-
tia ſui heredis non poteſt habere effectum, q2 tunc operat̄ bñfi-
cium abſtinendi. Et eſt etiā tertius caſus, quando filius ſe exp̄ſ
ſe abſtinuit ab hereditate paterna, an tūc operetur beneficium
abſtinēdi: Rñ. ꝙ tunc beneficiū abſtinendi operatur, ⁊ eneruat.
vires exiſtentie ſui heredis. Fallit propter filij delictū. l. ſi ſer-
uum. §. ꝓtor ait. infra de acquirenda heredita. Ratio, q2 ex eo ꝙ
expreſſe ſe abſtinuit, quod exiſtentia ſui heredis operaret̄, eſſet
ſibi dānum: q2 quicquid fit ↄ voluntatem filij, dicitur eſſe ſuum
dānum, vt inſtit. de actio. §. preterea. ⁊ hoc circa iſta, que non re-
ſpiciunt ipſam hereditatem, a qua expreſſe ſe abſtinuit: ſ3 circa
alia extrinſecus, vt circa ſubſtitutionē pupillarem, vel dationez
tutoris, tunc exiſtentia ſui heredis operatur, vt hic, ⁊ l. filius. j.
de acquiren. heredita. ⁊ alijs legib⁹ allega. ſupra Cōtra hoc vi-
detur. j. de legat. j. l. nā nec emancipatus. vbi poſtq̄ quis abſti-
nuit, exiſtentia ſui heredis nō operatur, etiā in his que commo-
dum filij reſpiciunt, vt ibi, coniuncta l. precedenti. Solu. Ibi ad
hoc vt legatū obtineat, teſtator voluit ꝙ hereditatem retineret.
Unde ſenſit ibi teſtator de retentione hereditatis de facto, non
de exiſtentia ſui heredis, que cōſiſtit in iure, l. ⁊ ſi ex modica. §.
ſi fili⁹. de bonis liber. merito exiſtētia ſui heredis nihil operat̄.
h ¶ Quero de tali queſtione. h † dicit ſtatutū huius ciuitatis, ꝙ
8 exbāniti nō poſſunt reuerti ad ciuitatez intra decem annos, niſi
habuerint pacem ab heredibus occiſi, modo filius occiſi ſe ab-
ſtinuit ab hereditate paterna, an poterit facere pacem illi exban
nito ⁊ ſic ꝙ poſſit reuerti. Breuiter ſcđm theoricam preceden-
tem nō eſt dubiū quod fauor filij. eſt, ꝙ occiſor patris ei⁹ poſſit,
vel non poſſit reuerti ſecundū voluntatem filij. Inſtit. de act. §.
preterea, ⁊ facere pacem de illa offenſa. ſeu in illa iniuria non eſt
quid hereditarium, ſed extra hereditatem, l. pro herede. §. fi. in-
fra de acquirenda heredita. ⁊ l. pen. ſ. đ ſepul. viola. Unde cū nō
ſit quid hereditarium, ⁊ ſit fauor filij, concluditur [i] quod exiſten
tia ſui heredis remanet, ⁊ ſic poteſt facere pacem tanquam ſuus
heres inſtitutus in teſtamento. Plura alia eſſent querenda, que
nunc cauſa breuitatis omitto.

ADDTIONES.

POMA. ¶ Si filius qui patri. Pro intellectu huius legis vide
aliqua per Raynutium in repe. l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tantum. ff.
de liberis ⁊ poſthu.

AND. BAR. ¶ Huius timore. Et hanc lect. confirmat Argen
tinus, ſed Bal. reprehendit, q2 non confirmatur tabule in verſi-
cul. dum dicit, nō ſpōte ſuſceptis. Item, q2 non videtur vera in
ſe quia reſtitutio in integrum aduerſus repudiationem validat
tabulas pupillares, ita econtra tabularum pupillarium validi
tas ꝑ aditionē, debet inualidari reſtitutione conceſſa aduerſus
aditionem, ꝑ locū a contrario, erg. l. ⁊ ſi ↄ. infra eod. Ang. hic di
cit opinio. Bartol. poſſe ꝓcedere in caſu huius legis, vbi filius
in poteſtate erit inſtitutus, quo caſu licet reſtitutio fiat aduer-
ſus immiſtionē, ſeu agnitionez hereditatis, tamen remanet ſui-
tas, ſicut ſi a principio repudiaſſet, ſ3 opi. Bald. ꝓcedit, quando
extraneus eſt inſtitutus, q2 cum tunc reſtitutio reponat in inte-
grum ſtatum, perinde habetur ac ſi ab initio fuiſſet repudiauit
Sed certe opinio Bartol. poſſet defenſari, q2 ſi ſemel tabule pu
pillares fuerunt confirmate, remanen valide.

c ¶ Pupillares. Adde ꝙ idem tenet Petr. de ancha. cōſi. xxv.
vbi dicit ꝙ ſola exiſtentia ſuitatis cōfirmat tabulas pupillares
⁊ omnia que ſunt ad commodum filiorum ſuorum.

d POMA. ¶ Expeditis. Vide Pau. conſil. xl. alias. xc. in j. dub.
in ij. vol. Alex. l. apud Iuliannm. §. idem Iulianus. verſic. iuxta
predicta querit. ff. ad Trebel.

e Io. Fr. Ru. ¶ Vulgarem. Adde ꝙ cōmunis opinio eſt cū Bar
tol. ꝙ per dationem ſubſtituti vulgaris, tollitur exiſtentia ſuita
tis, vt late examinando firmat Alexan. in l. ſi filius, ſupra đ lib.
⁊ poſthu. vbi limitat xj. modis. ⁊ in l. apud Iulianum. §. idē Iu-
lianus. j. ad Trebel.

f POMA. ¶ Sed quid. De ratione diuerſitatis inter iſtas duas
conditiones poteſtatiuas, vide Aret. in repe. in l. ſi fratris. C. de
iu. de lib. vide Paul. de Caſt. contra Bart. in d. l. in conditioni-
bus. hic alleg.

g POMA. ¶ Predicta fallunt. Et ratio eſt in dicto §. ſi pater. q2
ibi filius inuitus poteſt cogi ſe immiſcere. Hoc limitat Angel⁹
ſi filius inſtitutus viuit, tunc poſſet compelli vt fideicōmiſſum re
ſtituat. Idem ſi deceſſit poſt morā immiſcendi hereditati. l. non
iuſtam C. ad Trebel. ſecus ſi ante moram deceſſit, quia tunc non
confirmantur, quia illa confirmatio eſt odioſa. Adde hoc verum
rum ſi filius repudiaſſet, ſed ſi tacuiſſet cum tunc tranſmittat ad
quemcunq3 extraneum. Bar. in l. ventre. de acquiren. heredit.
idem videt in herede, quod in filio. Glo. in l. eam quam. de fidei-
cōmiſ. ⁊ ſic ſecundū Ang. in legatis ad pias cauſas ipſorum fa-
uore, quia libertati equiparantur, facit quod not. Barto. in l. p-
xima de his que in teſtat. delen. ⁊ ſic quando filius in poteſtate
eſt inſtitutus, ceſſat diſputatio, an hereditate non adita, debean-
tur de legata pia, vt l. j. C. de ſacroſanct. eccleſie. quia ſaltem iſto
caſu debentur.

h POMA. ¶ De tali queſtione. Vide aliqua per Rayn. in repeti.
l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tantum. ff. de lib. ⁊ poſthum.

i Io. Fr. Ru. ¶ Concluditur. Adde ꝙ deciſi. Bar. doc. ſequun-
tur cōmuniter. vt hic Alexand. ⁊ Iaſo. in fi. licet Are ſolus con-
trariū teneat, ⁊ vltra mod. hic vide Nullū intrac. de bannitis in
iij. parte. ij. tempo. queſti. xxxv. Adde etiā Alexan. ⁊ Iaſon. in l.
pro herede. §. nu. j. de acquirenda heredita. Et ibi Iaſon. pōde
rat vnā cōtrarietatem Bar. Circa iſtam deciſionem, eius cōtra-
rium videtur velle in l. iij. C. Cato. in vlti. col. j. đ verb. oblig. in
vna ratione, quam facit, ponderādo mentem huius ſtatuti.

LEX XIIII.

1 ☞ Pupillaris ſubſtitutio qbus modis finiatur. ⁊ 2. 3. 4. ⁊ 5
6 Subſtitutio pupillaris extinguitur deportatione, nō tamen fi-
deicommiſſaria.
Subſtitutio pupillaris qñ extinguat̄ pupillo effecto religioſo.
7 Si impubes habeat filium intra tempora pubertatis ſubſtitu
8 tio pupillaris finitur.

IN pupillari. Iſta lex eſt ita breuis qđ nō indiget ſūmario. ¶ Di
cit hic, ꝙ finit̄ pupillaris adueniēte pubertate. Que-
ro vtrū finiatur omnino, ita ꝙ nō contineat fideicom-
miſſum: Reſpon. Dyn: ꝙ ſic, l. verbis. ſ. eo. Op. j. de condi. ⁊ de-
mōſt. l. pater ſeuerinam. §. conditionum verba. Gloſſ. non ſoluit,
ideo ſoluit Dyn. ibi exiſtētia ſui heredis cōſideratur, que hic in
teruenire non poteſt. Sed certe ego nō intelligo hāc ſol. Nā ita
poteſt interuenire hic noua conſideratio, vt poſt tēpora puber
tatis valeat iure fideicōmiſſi, ſicut ibi. Quare dic, ꝙ ibi licet vno
tꝑe ſumatur proprie verbum tutela, alio tēpore improprie, ta-
men ſemꝑ tendunt ad eundez effectum, ſcilicet ad prouiſionem
filij vt habeat tutorē, ⁊ curatorem: hic vero ſi poteſt tēpora pu-
bertatis valeret, fideicōmiſſum tenderet ad ↄtrium effectu. Naz
pupillaris ſubſtitutio eſt ꝓuiſio filij, ſed fideicōmiſſum eſt odiū
filio, vt dixi vobis in l. j. circa prin. ſ. tit. j. ⁊ ideo nō variatur ſi-
gnificatio de vno eſſe ad aliud ↄtriū eſſe: ſed de vno eſſe ad aliud
eſſe ſimile tendens ad eundem effectū, bene poteſt variare. Ui-
debitur. j. l. proxim. ⁊ ſ. titu. j. l. iij. §. qui fideicōmiſſaz. ¶ † Hoc
i ꝓmiſſo, quero qualiter finiatur ſubſtitutio pupillaris: Glo. que
eſt hic, dicit ꝙ finitur ſex modis. Vide gl. ⁊ ſigna eā. Addit. Dy.
quoſdā caſus, ſed non curo. nec Rayn. plus dicit quā ibi gl. Tu
vero plenius dicas ſic, ſubſtitutio pupillaris quandoq3 deficit
in ipſo initio, q2 deficit aliquid de ſubſtātialibus. dixi in l. ij. in
prin. ſ. eo. Quādoq3 deficit ex poſt facto, ⁊ iſta eſt mĩa noſtra. ⁊

hoc contingit tribus vel quatuoꝛ mod. Pꝛimo ex perſona teſtā
tis,ſeu teſta. Secūdo ex perſona ſubſtituti. Tertio ex perſona e
ius,cui eſt facta ſubſtitutio. Quarto ex ipſa ſubſtitutione. ¶ Ad
2 uerte per oꝛdinem. Pꝛimo dixi.† ꝙ deficit ratione perſone te
ſtantis,ſeu teſtamenti.vt puta ſi teſtatoꝛ fuit depoꝛtatus, vnde
irritatur eius teſtm̄.l.ſi quis filio.§.irritum.ſ.de iniuſt.teſt.vel
ſi fecerit aliud teſta.vt ī.eo.l.ſi quis cum.in fi. Item ſi teſtamen
tum ſit ruptum agnatione poſthumi.l.ſi pater filiū.ī.eo. Et hoc
tn̄ intellige olim,hodie vero remanent tabule pupillares,p au
then.ex cauſa,vt dixi in l.j.§.fi.ſ.e.tit. Itē ſi hereditas nō adea
tur.l.ij.§.adeo.ſ.eo.quod intellige niſi ſuſtineatur per edictū ſi
quis omiſ.cau.teſt.vt ibidem,vel niſi exiſtentia ſui heredis ope
retur cōfirmationem.l.ſi filius q patri.ſ.eo. Idem rupto teſta
mento per querelā i totū Papi.§.ſed neq; impu.ſ.de inof.teſta.
quod ſimiliter intellige ſm opi.illoꝛum qui dicunt ꝙ hodie re
manent firma legata,ꝛc.per auth.ex cauſa. Hinc tabule pupilla
3 res firme remanent per ea que dixi,in l.j.in fi.ſ.eod. ¶ † Secū
do modo irritatur ex perſona ſubſtituti, vt puta ſi nonreperitur
capax tempoꝛe moꝛtis pupil.l.ſi is qui heres.ſ.eo.ꝙ intellige
ſi non eſt in totum capax. Si vero eſt capax pꝛo parte,ꝙ pparte
4 non dic,vt l.ſi is qui bo.ſ.eo.titu. ¶ † Tertio modo irritatur ex
perſona pupilli cui eſt facta ſubſtitutio,hoc cōtingit multis mo
dis. Pꝛimo adueniente pubertate,vt hic. ¶ Quero vtrū ſuffi
cit vltimum annum tetigiſſe,an ſit neceſſe ꝙ ſit completus. Bre
uiter poſſent allegari iura,pꝛo ꝛ ꝯ,per ea que ponūtur in l.iij.§.
minoꝛem.ſ.de mino. Ueritas eſt ꝙ eo tempoꝛe, quo pupillus
incipit poſſe teſtari,eo tpe,ꝛ momēto deſiīt ſubſtitutio pupilla
ris, Quod pꝛobatur nā ſubſtitutio pupiliaris fit in pꝛouiſionē
file,qui pꝛopter etatē ſibi pꝛouidere non pōt.vt §.e.l.ij.in pꝛin.
ꝛ Inſti.eo circa pꝛin. Cū ergo incipit poſſe teſtari deficit ſubſti
tutio pupillaris. Quo autem tpe hoc fit,habetis in l.qua etate.
ſ.de teſt.per quā legē hoc declaratur. Scōo deficit ſi teſtatoꝛ a
liā impub.etatem taxat,vt ī.e.l.ſi ita quis. Tertio deficit capi
tis diminutione,etiā minima,vt ſ.de ado.l.nec ei.§.eo. Sed ad
id aduerte quoniam licet deſinat ipſo iure ſubſtutio,tn̄ in effectu
remanet valida,q2 debetur hereditas ſtipulatione.illis qui ſuc
cederent ex ſubſtitutione,ſi adoptio facta non eſſet,l.nō enim ali
5 ter,ꝛ l.his verbis.ſ.da ado. ¶ † Iuxta hoc quero extra gl.quid
ſi pupillus fuit paſſus maxima capitis diminutionē,q2 depoꝛ
tatus.vel ſeruus pene effectus. Poſſunt eīn ille pene cadere in
pupillū doli capacem,l.ſi arrogati.ſ.de tut.ꝛ l.impub.ī.de fur.
ꝛ de falſis.l.impub.quid erit tūc? Reſpon.ꝙ vitiantur tabu.pu
pil. Nam remota minoꝛi etate pupillus eſſet in tali etate in qua
poſſet facere teſtamentū. Ideo ſibi facere pater non poterit,ſi
cut quando eſt talis pupillus qui reincideret in alterius poteſt.
vt ſ.eo.l.ij.in pꝛin.ꝛ hoc tenet Gui.de Cug.ꝛ bene. ¶ Sed ꝯ
hoc oppo.q2 quādo datur in arrogationē filij,ſaltē effectus ſub
ſtitutionis pupillaris remanet,quare non ergo hic ita. Reſpon.
ꝙ arrogatio fit in fauoꝛem filij,vt dic.l.nec ei.ſ.de adop. Ideo
non tollit effectum ſubſtit.ꝙ eſt ſimiliter ad fauoꝛem filij ſed de
poꝛtatio fit ad damnū filij,ꝛ pꝛopter eius delictum,merito tollit
ea que ſunt ad eius fauoꝛē,qn̄ ad hoc fit. Et ideo cum ea perdat
que ſunt iuris ciuilis,etiam hoc perdit vt heredem habere non
6 poſſit. ¶ † Sed contra hanc determinationem oppo.ꝙ ſubſtit.
depoꝛtatione nō tollatur,l.ex facto.§.ex facto.ad Treb,ꝛ l.Sta
tius.§.Coꝛn. iure fiſci. Sol.ibi loquitur ī ſubſtitutione fideicō.
que erat ad onus filij,ꝛ ad commodum alioꝛum,ideo depoꝛtatio
ipſius grauati non poteſt extinguere id quod ſpectatur ad com
modum alioꝛum ſed hec ſubſtitutio pupillaris eſt ad ipſius de
7 poꝛtati cōmodum,ideo extinguitur. ¶ † Quero quid ſi pupillus
efficitur religioſus,an finietur pupillaris ſubſtitutio? Dices tu,
Tu videris pꝛeſupponere impoſſibile. Nā pupillus non poteſt
obligari religioni,c.ij.extra de regula, Dicit Gui. intellige ꝙ
parentes obligauerunt eum religioni,l.Lucius.§.pe.ī.ad mu
ni.ꝛ C.de mu.nō cōti.inter patrē,ꝛ filiū.j.ꝛ ij.lib.x.vel fuit factū
ex diſpoſitione,vel diſpenſatione Pape, l.quidā conſulebant.
de re iudi. In caſu.dixit ipſe finietur ſubſtitutio,q2 efficitur in
teſtabilis filius,etiam remoto impedimento etatis,vt auth.in
greſſi.C.de ſacroſanct.eccle.ꝛ dixi ſ.pꝛoxi.queſt. Nec ob.ꝙ dꝛ
de filio dato in arrogationē, vbi effectus non extinguitur.,quia
arrogatio non eſt impedimentum perpetuum,ſed poteſt ſolui d
facili,ſcilicet emancipatione,vel arrogatione ꝛ moꝛte. Inquan
tum Gui.dicit de filio effecto religioſo ex diſpenſatione Pape,
dicit verum de filio tradito a parentibus religioni,non puto ve
rum. Nam Decretales dicunt ꝙ pupillus traditꝰ religioni non
eſſet perpetuo traditus ſed poteſt penitere quouſque ad annos
quatuoꝛ deci peruenerit,vt in c.ij.ꝛ c.cū virū,extra de regula.te
net tn̄ interim ingreſſus vt ibi: ꝛ ideo putarem idem dicendum
ꝙ in filio dato in arrogationem,vt extinguatur, ſcilicet non to
taliter,quod putarem maxime verum,quando a ſola matre poſt
moꝛtem patris traditur monaſterio ꝙ hꝫ fieri dic.c.ij.extra
regul.p Inno.ne ſit in matris poſtea extinguere ſubſtitution
paternā. ¶ Idem finitur ſubſtitutio pupillaris emācipatiōe p
pilli,ſi ante moꝛtem patris fuit pupillus emācipatus,l.cohere
a di.§.cū filie.ī.eod. Circa hoc[a] † quero[b] qd ſi impubes hab
8 rit filiū intra tēpoꝛa pubertatis. Dices tu hoc eſt impoſſibil
b Sꝫ certe reperit ꝙ mater cōcepit in ix.anno, ꝛ peperit ante
c annū cōpletū,licet ſit cōtra cōmunem conſuetudinē,ar.l.ſi.m
ioꝛ,C.de legi.here. Et hoc eſt ꝙ dicit quedam decretalis de
puberibus quoꝛum malitia ſupplet etatem,vt extra.de deſp
impub.cap.de illis. Breuiter cum hoc ſit poſſibile,dico ꝙ p
pillaris ſubſtitutio finietur natiuitate filij,vt l.ex facto.i pꝛi
ī.eo. Idē deficit ſubſtitutio pupillaris ex defectu ipſius ſub
tutionis,vt ſi eſt facta ſubſtitutio ſub conditione extrinſeca,
deficit,vt ſ.cod.l.quid liberis.in pꝛincip.

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Circa hoc. Uide Imo. Paul.ꝛ Alex.in l.huma
tis.in glo.in verbo.ceſſat.C.de impuber.
b ¶ Quero. Adde ꝙ cū hac deciſione Bar.trāſit Nicol.de N
Bal. Raph.ꝛ Imo hic quātum Angel. limitat non proced
ſi abſtinens non fuiſſet maſculus,qui conſueuit ſumere vin
vt no.gl.in capi.j.§.hoc autem notandum.qui feud.da.poſ
Angel.tranſit Imo.addens illud verum extante maſculo
ſi femina extaret abſque maſculo.an autē illa glo.ſit vera
dicit videndum Ange.conſil. xxij. tu dic ꝙ eſt. cclxxvij
tamen ſtatuto de quo hic per Bartol.dicunt Cyn.ꝛ Bal.in
qui.C.ar.tu.ꝙ ſi filius fecerit pacem cum occiſoꝛe,ꝙ ex ho
detur eius hereditatem adiuiſſe,hoc idē tenet Bar.in l.
de.de acquiren.heredit.in lec.antiquis.ſed quid ſi ſit ſta
ſtantibus maſculis femina non ſuccedat,maſculus dica
ſuus,etiā quo ad poꝛtionē filie ſibi accreſcentē ex ſta
ꝙ illā nō aditā,trāſmittat ad quoſcunq;, Paul. de caſt.
de acquir.herede. refert Bald.conſuluiſſe ꝙ ſic q2 ſt
eam haberi pꝛo moꝛtua. Nam maſculus in totum eſt
eſt notandū de qua queſtio.per Ron. l. in l. ventre.
Cyn.Angel.ꝛ Saly.in l.j.C.ad legē Iul.de adul.p B
lxxix.incip. Maria.de baſtardis.ex vltimo ſcriptis
xan.vide dom. Cardin.conſil.lxxx.
P.Pau.P. ¶ Bart.hic decidit pulchꝛum caſum,
de Cō.cōſi.cxxv.vide etiā Pau.de caſt.conſi.cxiij.q
c trariari. ¶ Impoſſibile. Adde ꝙ gl.xx.queſt.j.cap.
puerum nouem annoꝛum ingrauidaſſe nutricē. Hiero.
lxxxv.ad Bytamum,refert ꝙ Salomum ꝛ Achan.in x
no liberos pꝛocrearunt. Hoſti.etiā dt vidiſſe, nō ſolū fe
ſꝫ maſculos in pupillari etate generare.ꝛ cū deciſione B
ſit Ang.hic Idem. Bal.in l.pꝛecibꝰ C.de impub.ꝛ aliis
Idem Gul.de Cug.ibi dicens,ꝙ alias ſequeretur ꝙ ind
fauoꝛem odium operatentur,contra l.ꝙ fauoꝛe. C.de leg
Bal.in l.humanitatis.ꝛ Ibi Fulgo.C.eod.ꝛ Bal.in l.
in pꝛin.ꝛ in l.nec.enim ſ.de adop.vbi limitat iſtud dict
eū qn̄ impubes ſcriberet filios lehitimos,ꝛ naturales,ſec
turales vel ſuperios,q2 tunc nō expirat pupillaris, ſꝫ fide
miſſaria ſic. Allegat.l.generaliter.§. cum autem.C.de in
ſubſtit.ſꝫ meliꝰ allegaſſet l.ex.fato.§.ſi qs rogatꝰ.j.ad T

LEX XV.

1 ☞ Subſtitutio compendioſa directis verbis facta intr
ra pubertatis,trahit ad bona patris ꝛ filij,poſt ad bona
2 Compendioſa in ſubſtitutione, poſt tēpoꝛa pubertatis
3 fructus.
Subſtitutio directa in aliam directam mutatur, non in fi
miſſariam.
4 Subſtitutio pupil.cōpꝛhenſa in cōpēdioſa, eſt tacita ſp
ter expꝛeſſa tamen generaliter,ꝛ excludit matrem.
5 Subſtitutio tacita pupillaris compꝛehenſa in expꝛeſſa
ri,non excludit matrem.
Tacita pupillaris continetur in expꝛeſſa vulgari quan
ter eſt in medio,licet contra matrem non habeat effectu
6 Subſtitutio compendioſa quid ſit.
7 Mater ſi repudiat hereditatem filij ab inteſtato,alij ab in
to veniētes nō ſuccedūt,ſꝫ ſubſtitutꝰ ex tacita pupillari ſu
8 Subſtitutio compendioſa poſt tempoꝛa pubertatis obl
fauoꝛe matris.
9 Effectus qui reſultant cum ſubſtitutio compendioſa poſt
poꝛa pubertatis obligatur.
10 Subſtitutio oompendioſa dicitur,quia ſub compendio v
rum plures ſubſtitutos completitur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Subſtitutio compendioſa facta a milite, eſt proprie ſubſtitutio facta a pagano, eſt adiectio.
Stante ſtatuto ꝙ filie femine teneantur ſtantibus maſculis ob ſeruare diſpoſita a teſtatore, tunc etiam paganus poteſt ſubſti- tuere directo compendioſe femine.
Effectus ſubſtitutionis compendioſe facta a milite.
Effectus compendioſe ſubſtitutionis in pagano.
Subſtitutio compendioſa facta per verba mere directa, vt quā docūq; deceſſerit, vel intra xxv. annos, talis ſit heres obliquet.
Uerba directa ⁊ ciuilia.
Uerba directa non ciuilia.
Subſtitutio facta quandocunque quis deceſſerit, talis ſit heres que ſit.
Subſtitutio cōpendioſa facta alicui directo in certa portione, vel in certa re, an valeat iure directo intra tempora pubertatis.
Subſtitutio facta per hec verba, quandocunque ſine liberis deceſſerit lego Titio bona mea, intra tempora pubertatis non valebit iure directo.
Uerbum lego, licet ſit directum, tamē propria non trahitur ad inſtitutionem.
20 Subſtitutio compendioſa facta per verba mere obliqua, omni tempore eſt fideicommiſſaria, ⁊ non excludit matrem.
Reſtitutio eſt verbum obliquum.
21 Subſtitutio facta hoc modo, quandocunq; filius meus deceſſerit ſine liberis, volo quod bona mea dētur vel dſtribuant inter pauperes Chriſti per meos fideicommiſſarios, nō erit fideicommiſſaria intra tempora pubertatis, ſed valebit iure directo.
Uerbum accipiat, relatum ad vniuerſitatem bonorum trahitur directam pupillarem.
Fideicommiſſarij conſtituti teſtamento, nullis alijs datis heredibus habentur loco heredum.
22 Tacita pupillaris que colligitur ex preſumpta volūtate defuncti, excludit matrem.
23 Subſtitutio facta per hec verba, ſi filius meus deceſſerit ſine liberis, tunc bona mea dentur pauperibus, nec dicatur per quem omni tempore erit commiſſaria.
Epiſcopus quādo pauperes ſunt inſtituti quando habeatur loco heredis.
24 Teſtator ſi dixit, volo ꝙ bona mea vendantur, ⁊ pretium eorū detur pauperibus per fideicommiſſarios meos, intra tempora pubertatis valebit iure directo.
25 Teſtator quando dicit, volo ꝙ bona mea vendantur ⁊ pretium detur paupe. quorum electio fiat per fideicommiſſarios meos, an talis ſubſtitu. ſit pupillaris intra tempus pubertatis.
26 Subſtitutio compendioſa facta per verbū commune ſubſtituo, an omni tempore ſit fideicommiſſaria, vel intra tempora pubertatis valet iure directo, ⁊ poſtea fideicommiſſario.
17 Et ex quibus cognoſcat ꝙ ſit directa.
28 Actiones non veniunt appel. bonorum mobiliū, ⁊ immobilium.
29 Filij teſtatoris quādo ſunt ſubſtituti pupillo per fideicōmiſſum, matrem excludunt ex preſumpta mente teſtatoris.
30 Uerbum quod poteſt ſe habere ad plura, tempora, in dubio cōprehendit futurum.
21 Teſtator ſi dicit, ſubſtituo tali filio meo impuberi ſi deceſſerit ſine liberis, quando videatur etatem limitaſſe.
32 Subſtitutio compendioſa facta per verbum commune an contineat vulgarem, ſcilicet ſi inſtitutus non erit heres, ⁊ fideicommiſſariam.
33 Subſtitutio compendioſa facta per verbū commune in re certa quando valeat.
34 Uerbum commune adiectum certe rei, vel quantitati, nunquam trahitur ad inſtitutionem.
35 Teſtator ſi inſtituit filiam in certa quantitate, ⁊ ſi decedat ſine liberis in pupillari etate, vel poſtea quādocunq;, voluit quod dicta quantitatis veniat in talem, non continet pupillarem.
36 Subſtitutio cōpendioſa facta per verbum cōmune in certa portione ſub nomine quote trahitur ad directam.
27 Teſtator ſi dixit, ſi filius meus deceſſerit ſine liberis, bona mea deueniāt ad talem, an hec ſubſtitutio valeat in filijs filiorum.
38 Subſtitutio compendioſa facta p plura verba, videlicet vnum directum aliud obliquum, vel commune, quomodo iudicabitur.
40 Uerbum directum quando in ſubſtitutione appoſitum poteſt, ſe habere per modum diſpoſitionis, ⁊ demonſtrationis, in dubio intelligitur demonſtratiue.
41 Subſtitutio qualis ſit, quādo in diuerſis pſonis ſubſtitutis apponuntur diuerſa verba, ſcilicet directa, communia, ⁊ obliqua.
Uerbum commune adiectum certe portioni alio vniuerſali herede inſtituto, non trahitur ad inſtitutionem, alias ſecus.
42 Teſtator ſi inſtitutione reliquit certa legata ſingularia demū dixit, reſiduum bonorū meorum volo ad talem peruenire, ſubſtitutio non alteratur.
43 Uerbum directum eſt quod de ſui natura hoc importat, vt ille cui relinquitur ſua manu accipiat, nec in alterius factū trahitur.
Uerbum heres eſto, eſt directum.
44 Uolo quod talem heredem recipias importat fideicom. item illud, Rogo vt talem heredem facias.
45 Uerba obliqua ſunt illa, que ſonant vt quis accipiat d̄ manu alterius, ⁊ ſic factum alterius quaſi teſtantis requiritur.
46 Uerba cōmunia dicuntur, que poſſunt habere vtrāq; ſignificationem, vel quod quis de manu ſua accipiat, vel de manu alteri⁹.
47 Uerbum ſubſtituo, quare non ſit directum ſicut inſtituo.
48 Uerbum perueniat, eſt verbum commune.
49 Uerbum pertineat, eſt verbum commune.
50 Uerbum habeat eſt commune.
51 Remaneat eſt commune. Idem verbum redeat.
52 Uerbum ſuccedat, eſt commune.
53 Reuertatur eſt commune.
54 Deuoluatur eſt verbum commune.
55 Uerbum accreſcat, eſt verbum obliquum.
56 Uerbum, moriatur, eſt commune gentium.

a Centurio. [a] In iſta lege tractabo materiam
a ſubſti. compendioſe pleniſſime.[b] Et eſt lex iſta famoſa, vtilis, pulchra. Et diuiditur in duas partes. Primo loquitur de filiis decedentib. intra pupillarem etatem. Secundo de decedentibus poſt eā. Secunda ibi, poſt eā aūt. ⁊ breuiter hoc dicit. Subſti. compendioſa facta a milite impuberi, intra tempus pubertatis traditur ad oīa bona patris ⁊ filij, poſtea vero ſolum ad bona fratris cū fru
1 ctibus ex priuilegio ſpeciali. hoc dicit. ¶ † Not. ꝙ ſubſtitu. cōpendioſa directis verbis facta intra tempora pubertatis trahit ad omnia bona patris, ⁊ filij poſt tempora pubertatis valet quā
2 tū ad bona patris. ¶ † Not. ꝙ in ſubſtitutione cōpendioſa poſt tempora pubertatis veniunt fructus. Cp. d. l. ſ. proxi. ⁊ l. verbis ciuil. vbi ex poſtfacto nō variatur ſubſtitutio, ſed hic variatur, q2
3 primo valet pupil. demū aliter. So, † directa non mutatur in fideicom. vt in contrarijs, ſed vna directa in aliam directā ſic, vt hic. ⁊ ſic de voluntario herede fit neceſſarius l. iij. §. qui fideicō. ſ. ti. Ratio q2 in habentibus ſymbolum ⁊c. l. iij. in fi. cū l. ſeq. de bo. poſ. ⁊ l. ſi acceptolatum. ff. de accepti. ⁊ l. in rem. §. quecunq;. de rei ven. Ita vna directa in aliā directam, non autē in fideicō. que eſt ibi oppo. Cp. dicitur hic, ꝙ veniunt omnia bona patris, filij. Cōtra. ſ. eo. l. ſed ſi plures. §. in arrogato. ſol. ibi in filio arrogato, hic in naturali. Cp. ꝙ in filio naturali non veniunt oīa bona. l. miles ita. §. exheredato. de mili. teſt. vbi nō poteſt ſubſti. valere iure pupillaris directe. Sol. hic loquitur in filio in pote. Cp. de l. ſi. C. de inſt. ⁊ ſubſt. ⁊ l. precibus. C. eo. vbi ex tacita pupil. non ſucceditur impuberi, nec veniunt bona eius: Solu. ſm gl. hic, q2 ibi qñ mater eſt in medio, quo caſu in expreſſa vulgari non continetur tacita pupil. hic vero non erat mater in medio, merito ibi non veniunt bona impuberis. q2 ibi nulla eſt pupillaris expreſſa vel tacita. ita videtur tenere glo. hic quā no. ¶ Iſta
4 gl. † preſupponit duo. Primū ꝙ ſubſtitutio pupil. comprehenſa in compendioſa ſit tacita. Illud etiam videtur probari per
c tex. ⁊ gl. magnā, in d. l. precibus. Cho dixi,[c] ⁊ dico circa hoc, ꝙ eſt tacita ſpecialiter, tñ expreſſa poteſt dici generaliter, q2 ſub hac generalitate verborum comprehenditur pupillaris, ⁊ excludit matrem iſta pupillaris cōprehenſa in cōpendioſa. d. l. precib. ⁊
5 patet, in c. j. de teſta. lib. vj. Et in hoc † differt a tacita pupillari q̄ continetur in expreſſa vulgari, que non intelligitur nec ſpecialiter, ned generaliter, ſec a iure intelligitur. vt ſ. eo. l. j. dixi ⁊ mater non excludit ſecundum dictā determinationē. ſ. c. in l. §. in materia pupillaris ſubſtitutionis. Secūdū eſt ꝙ vulgaris expreſſa quando mater eſt in medio, nō continet pupillarem tacitā ſed gl. in d. l. precibus. dicit cōtrariū, ꝙ etiam tunc cōtinent tacitā pupil. que tñ non habet effectum cōtra matrem, ⁊ ſic habetis gl. contrarias, Pe. vt refert Cy. in d. l. precibus. in ſecundo contrario, videtur tenere ꝙ nō contineatur tunc tacita pupillaris. quando mater eſt in medio ⁊ ſic tenet iſtam gl. licet de ea nō faciat mentionem. ⁊ probat ſic, quia tātum valet tacitum quātū expſſum. l. cū qd. eer. pet. ſed expreſſū excluderet matrē, ergo ⁊c. Preterea expreſſio eorū q̄ tacite inſunt, ſi exprimat ⁊c. l. iij. ff. de leg. j. ⁊ ideo nō operat. Cōtra Pet. arguo. ſic. Subſtitutio que ab initio nō comprehendit pupillarem, ex poſt facto non comprehendit eam. l. que ab initio. de regu. iur. Item, quia tempus teſt. debet inſpici. l. ſi ita. ff. de aur, ⁊ argen. leg. vt ibi dixi, ⁊ tenēt doc. in materia reciproce, vt dixi. in l. Lu. ff. e. Hoc premiſſo, lex dt ꝙ licet ſit in medio tēpore quo fit teſtamentum, vel tempore mortis teſtantis, ſi decedat mater poſtea antequā pupillus tacitā pupillarem vulgaris cōplectitur, ⁊ ex ea ſucceditur pupil.

ſi. C. de inſti. ⁊ ſubſti. Si igitur nõ poteſt dici ꝙ ex poſt facto non poteſt comprehẽdi, ergo ab initio cõprehendit eã, licet ſine eſſe ctu, ſit ꝓpter matrẽ. Unde puto ↄ̃rias gl. dicere verũ. Et hoc ſe
d quitur [d] magna vtilitas, †ꝙ ſi mater repudiat hereditatẽ filij
6 ab inteſtato, nõ veniret alij venientes ab inteſtato, ſed ſubſtitut⁹ ex ſubſtitutione tacite pupillaris, que in vulgari in veritate cõtinet licet ↄ̃ matrem non habeat effectum. Nec eſt curandũ, vtrũ mater morte, vel repudiatiõe excludaẗ, arg. l. ij. §. ſed ſi ſint ſui. ⁊ §. ſeq. ĩ. ad Tertu. ⁊ iſtã op. puto verã. Nõ. ob. ratio Pet. ſ. ꝙ tantum valet tacitũ, quãtũ expreſſum, qꝛ illud nõ eſt verum ſemper vt patet in filio, qui debet nominatim exheredari, nõ preteriri ſilentio: ⁊ ſic debet mr̃ priuari ab hereditate filij per expreſſã ſubſtitutionẽ. nõ ꝑ tacitã, niſi tacita eſſet probata, vt dixi in materia ſubſtitutionis pupillaris. Nõ ob. illa ratio qꝛ expreſſio eorũ, que tacite inſunt nihil operaẗ. ſ. in his que inſunt de neceſſitate ſed de voluntate ſecus. l. talis. ĩ. de leg. j. ⁊ dixi in l. iij. eo. ti. Itẽ hic
7 tacita pupillaris cõtineẗ de volũtate nõ de neceſſitate. ¶ †Op. ad ſecundã partẽ de l. precibus. vbi ſubſtitutio cõpẽdioſa poſt tẽpora pubertatis ſit fideicõmiſſaria hic ↄ̃. Sol. Pileus fatetur ↄ̃rium ſed falſum eſt ꝑ gl. hic qꝛ miles etiã poſt tẽpora pubertatis poteſt ſubſtituere maiori l. vt l. miles ita, ⁊ l. milites etiã his. de teſt. mili. Probo extra gl. ꝙ ſit falſum qꝛ in ſubſtitutione fi-
e deicõmiſſaria nõ veniũt fruct⁹ ꝑcepti tꝑe mortis [e] teſtatoris. l. iubemus. C. ad tre. ſꝫ hic ſi veniũt fructus, vt in fine legis patet. ergo nõ loquitur in fideicõmiſſaria. ſed in compendioſa. Ad l. p̃cibus reſpondet gl. ꝙ ibi ꝓpter matrẽ que eſt ĩ medio obliquaẗ,
8 ſicut fauore matris tacita nõ hꝫ effectũ, vt dixi. ſ. effect⁹ vero† obliquat⁹ poſt tẽpora pubertatis eſt magn⁹, vt hic: ꝓpter fruct⁹ ⁊ legitimã, que nõ veniũt in reſtitutiõe. l. coheredi. §. cũ filie. ĩ. e ꝓpter beneficium diui Adriani, ⁊ multa alia. Nã in directa hr̃s ſuo iure poteſt adire ſꝫ fideicõmiſſari⁹ oportet ꝙ petat d̃ manu heredis vt hic, ⁊ dicta l. precib⁹. Sꝫ licet hoc teneãt doc. ⁊ in ſe ſit benedictũ, tñ quantũ ad legem noſtrã non placet, qꝛ ſi mater eſt in medio, nõ obliquaret. vt hic. Nõ ob. l. precibus, qꝛ ibi facta fuit ſubſtitutio ꝑ verbũ cõmune ſcilicet, ſubſtituo ⁊ tũc obliquatur poſt tẽpora pubertatis ⁊ intra tẽpora pubertatis valuit iure directo, ſed hic ſubſtituitur directo vt hic diciẗ: ergo miles poſt tẽpora pubertatis directo poteſt ſubſtituere. l. miles ita ⁊ l. milites de teſta. mili. ¶ Op. de l. vbis. ſ. eo. Sol. hic in milite ex ſpeciali priuilegio ibi in pagano. ¶ Op. d̃ l. Sceuola. ĩ. ad Treb. Sol. ibi in codicillis ideo ad fideicõmiſſuꝫ trahitur vt ibi patet ⁊ illi codicilli fuerũt facti a priuato. Nã miles etiã in codicillis poſſet ſubſtituere directo l. militis codicillis. in pn. d̃ teſt. mili. Op. ꝙ fruct⁹ medij tẽporis nõ reſtituanẗ. l. iubemus. C. ad Treb. l. in fideicõmiſſariã. ĩ. ad Treb. Sol. ibi in reſtitutiõe que fit ꝑ fideicõmiſſum, hic in ſubſtitutione compendioſa directa in qua veniũt fructus nõ omnes ſed illi qui ſunt percepti ⁊ reperiuntur in hereditate vt hic dicit tex. not.

§. Ueniamus.

Ad materiam compẽdioſe que alta multũ ẽ ⁊ ſubtilis ⁊ male tractata ⁊ magis cõmunis quã aliqua alia. Et primo quero quid ſit ſubſtitutio cõpẽdioſa. Scḋo quare dicatur cõpẽdioſa. Tertio de eius
9 effectu. ¶ †Ad primũ dico ꝙ ſcḋm ꝙ eſt de mẽte Azo. in ſumma ⁊ aliorũ illa eſt compendioſa que ſub cõditione mortis vel alia multa cõplectitur tꝑa. Quod dico ſub cõditiõe mortis apparet ꝑ exemplũ poſitũ hic ⁊ in l. precib⁹. ait eñ ſi filius meus deceſſerit. Qḋ dico vel alia intellige etiã ſi eſſet appoſita aliqua cõditio, vt puta, ſi aliq̃d fecerit, eadem eſſet ſubſtitutio. Qḋ dico, multa cõplectiẗ tempora. ſ. tẽpora pubertatis. vel pupillaris vel aliud: hoc aũt ſit, vel tẽpore limitato, vt qꝛ dixit, ſi intra xxv. ann. deceſſerit, vt hic: vel tempore non limitato, vt qui dicit, quandocunqꝫ deceſſerit, vt l. prealleg.

10 §. Secundo. Quero quare dicaẗ cõpendioſa: Reſpon. qꝛ ſub cõpendio verborum plures ſubſtitutiões cõplectit, ſeu plura tẽpora ⁊ iſtud nomen fuit introductũ ab imperatore. d. l. precib⁹. facit ad hoc l. Meuius.
11 §. duorũ. ĩ. de leg. ij. ibi, orationis cõpẽdio. † Sꝫ an iſta cõpẽdio
f ſa ſit ꝑ ſe ſubſtitutio. an vero quedaꝫ adiectio. Ueritas [f] eſt ꝙ ſi iſta ſubſtitutio fiat a pagano, tũc eſt magis adiectio quã directa qꝛ in ea plures directe cõtineñ. ſ. vulgaris, ⁊ pupillaris, ⁊ exemplaris, ⁊ alia fideicõmiſſaria: ſꝫ ſi fiat a milite, q poteſt etiã tẽpora pubertatis ſubſtituere iure directo, tũc nouã ſubſtitutionẽ in ſe cõtinet, ideo eſt vera ſubſtitutio. ita voluit Dy. in tractatu ſubſtitutionũ. ita voluit gl. ſ. ea. l. ⁊ hoc ꝓcedit de iure cõmuni. Sed in quibuſdã ciuitatibus, ſunt etiam ſtatuta ſecundum que etiam pagani poſſunt ſubſtituere directo poſt tẽpora pubertatis. Dicit eñ ſtatutũ ciuitatis huius quod filie femine cogantur obſeruare omnia a teſtatore diſpoſita ſtantibus maſculis. Et ideo ex
g forma hui⁹ ſtatuti, q vel ſimilis põt ſubſtitui directo filie femine. ⁊ ſic iſta ſubſtitutio poteſt fieri a pagano directo vt hic in femina non extantibus maſculis. ⁊ hoc credo verum.

b §. Tertio. Quero de effectu [b] ſubſtitutionis cõpe[ndioſe]. Iſtã queſtionẽ examinemus per q[ue]
12 nes. ¶ †Primo, quis ſit effectus compendioſe ſubſtitu[tionis] in milite. Reſp. Aut a milite ſit per verba mere directa, ⁊ [...] quitur lex noſtra. Aut per verba cõmunia, ⁊ tunc ſi mater [...] medio poſt tẽpora pubertatis obliquatur. l. precibus. ali[...] leret ſemꝑ iure directo per hãc legem, ⁊ l. precibus. Aut f[...] verba obliqua, ⁊ tũc ſemꝑ eſt fideicõmiſſaria. l. coheredi. §. [cũ fi]lie. ĩ. eo. ⁊ hoc verum, ↄ̃ opin. Pilei. ⁊ hoc in milite. Idem [...] in pagano qui poſſit ſubſtituere directo poſt tẽpora puber[tatis]
13 vt ſ. dixi ex forma ſtatuti. ¶ †Secũdo quero, qs ſit effectu[s com]pendioſe ſubſtitutionis in pagano. Reſp. ſecundum. gl. no[...] Aut ſit talis compendioſa per verba mere directa, et tunc [...] tempus pubertatis valet iure pupillari, poſt nullo modo [...] bis. ⁊ l. in pupillari. ſ. eo. Aut ſit per verba mere obliqua [...] eſt fideicõmiſſaria. d. §. cũ filie. Aut ſit ꝑ verba communia, [...] verbũ ſubſtituo, ⁊ tunc gl. contrarie, qꝛ glo. penul. in l. prec[ibus] dicit, quod ſemper eſt fideicommiſſaria, ſed gl. Inſti. eo. §. [...] tione. in gl. magna, dicit quod intra tempus pubertatis va[let iu]re directo, nos infra de hoc dicemus. Aſſumo per tres q[ueſtio]
i nes principales ⁊ ſic habet tria membra. Primo quero [...]
4 ſit effectus compendioſe, quãdo ſit ꝑ verba mere directa, [...] docunqꝫ deceſſerit, vel ſi intra xxv. anno. deceſſerit, talis [...] res. Gl. vt dixi, dicunt qḋ poſt tempora pubertatis nullo [...]
k let, [k] ſed ante ſic. l. verbis. ⁊ l. in pupillari. ſ. eo. ⁊ hoc ten[...] hic, ⁊ in l. precibus. ⁊ Inſtit. eo. d. §. qua ratione. in gl. ma[gna] Azo in ſumma. Ja. de Bel. Dy. ⁊ omnes, ⁊ Bar. in cap. [...] tius extra de teſta. ⁊ Inno. and. [l] in cap. j. de teſta. vj. in gl. qua ſuperuenit hodie Jo. an. in c. j. de teſta. ſu ꝑ nouell[a] net quod intra pupillarẽ etatẽ valet iure directo, poſtea [...] deicõmiſſi. De primo eſt caſus, dicit ipſe in d. c. j. de teſta. ⁊ de ſcḋo. dicit ipſe ꝙ eſt caſus in ca. Raynutius. vbi [...] poſt tẽpora pubertatis valet iure fideicõmiſſi. Itẽ dic[it] de iure ciuili eſt caſus in l. precibus. Nam ibi nulla [...] poniẗ in milite licet fuerit ſic de facto, quod nitiẗ ve[...] multas rationes, vt patet ibi. dicit etiã, ꝙ queſtio iſta [...] tata ꝑ vltramontanos, ⁊ vltimo Bononie ꝑ domin. [...] tis, q dicebat ꝙ hec opin. eſt multũ cõgrua voluntat[i] licet ↄ̃riũ teneret. Si igitur eſt voluntas teſtatoris, dic[...] go ⁊c. l. in conditionibus. de condi. ⁊ demonſtra. Nõ o[b. l. in] pupillari. ⁊ l. verbis. ſ. e. dixit ipſe. qꝛ ibi volebat ſubſti[tuere pu]pillariter tãtum, ⁊ ꝑ errorem maius tẽpus expreſſit: vel [...] in d. l. verbis. vbi dicit fruſtra, ſcilicet, quantũ ad inſtitu[...] directã, valebit tñ iure fideicõmiſſi, ⁊ iſte eſt in fine eius [...] Neſcio quid dicã, tamen forte vtraque opi. poſſet ſuſtine[ri]
m mihi [m] videtur, ꝙ verba directa quantũ ad preſens temp[us re]
5 periantur duplicis generis. Quedaꝫ ſunt† directa ⁊ ciuili[a que] eſt a iure ciuili introducta, vt verbum, heres eſto, vt l. leg[...] nire, infra de verb. ſignifi. Scitis eñ ꝙ deportatus non [poteſt] eſſe heres, qꝛ nõ hꝫ ea que ſunt iuris ciuilis. Itẽ pretor n[õ po]teſt facere heredẽ, ſed bonorum poſſeſſorem, ⁊ ſimiles [...] verbo inſtituo, l. prima ⁊ ꝑ totũ. ſ. titu. j. Et iſto modo acci[pien]
n do [n] ſi ſubſtitutio eſt facta per verba directa ciuilia, ſi ſem[per va]luit iure directo, nunꝙ trahitur ad fideicommiſſum, l. ver[bis. ſu]pra codẽ, ⁊ not. ibi ciuilibus, ⁊c. Ita etiam not. in l. pupilla[ri ſu]
6 pra codẽ. Quedam † ſunt, verba directa non ciuilia, hoc [...] diriguntur ab ſubſtitutuꝫ, vt ipſe de manu ſua capiat, nõ [...] eam quã. C. de fideicõmiſ. in glo. ſuper verbo, directis. Ex[em]plum in verbo accipiat, [o] ⁊ in verbo capiat, in verbo mo[riatur]
o cap. j. de teſta. libro vj. ⁊ ideo iſta verba ſunt magis cõgru[a ⁊ cõ]munia omnibus gẽtibus, ⁊ animalibus. Et iſto ſecundo m[odo ac]cipiendo dico ꝙ opinio Joannis Andree eſt vera. Probo [...] Illud dictũ talis accipiet, vel talis moriatur, ⁊ ſimilia ver[ba poſ]ſet intelligi, ꝙ qs accipiet iure directo, vt heres. ⁊ poſſet in[telligi] vt quis, vt legatarius accipiat, ſua tñ authoritate, l. Titia [...] lega. ij. Et ſic iſta verba de iure ciuili non habent propriũ [ſigni]ficatum, quoniã verba iuris ciuilis non ſunt, ⁊ ideo indu[...] telligerentur ſecundũ ꝙ caſus eueniet, ꝙ ſi pupillus mo[riatur] intra pupillarem etatẽ lex interpretatur ſubſtitutionẽ [directam] ſi poſtea moriatur, interpretaẗ fideicommiſſariã, Simile [...]
p P in verbo quod poteſt reperiri in preterito ⁊ futuro. [...] illud interpretatur ſcḋm accidentiam facti, qꝛ ſi in pret[erito] occureret in eo interpretabitur, ⁊ ita econtra, l. iij. de adim[...] ga. ⁊ l. hec conditio. §. fin. de condition. ⁊ demonſtration. [...] hoc patet reſpõſio ad contrariũ quod dicit, ꝙ ſubſtitutio [...] nunꝙ obliquatur, concedo, ſed iſta nunquã fuit directa ſi p[u]pillarẽ etatem deceſſerit, quia hic ſciebat lex, illum primo m[...] turum, l. cum quidam. § . ſuum heredem. de acquirenda here[...] ditate. et ideo lex ſemper fuit certa, et ſi pupillus deceſſi[t]

pupillari etate, eſſet directa, qꝛ certa erat lex. Sed quando ſunt
verba directa ciuilia, illud verbu habet in ſe propꝛium ſignifica
tum, vt iure directo ſit heres, ⁊ ideo ibi nõ eſt neceſſaria interpꝛe
tatio, qꝛ ſic voluiſſe defunctum conſtat, ideo poſt tempoꝛa puber
tatis non obliquatur, ⁊ ita dico, hoc foꝛte voluit ſentire Joann.
And. in fine gl. ſue nouelle, vbi facit differentiam inter directaȝ
directo, ⁊ inter directam non directo. ¶ † Quid ſi teſtatoꝛes ſic
ſubſtituit, quãdocunq; deceſſerit ſine liberis, talis ſit heres. Gl.
in l. pꝛecibus dicit, ꝙ omni tẽpoꝛe eſt fideicommiſſaria, quia di
cit, ſine liberis. Idem Inno. in c. Raynutiꝰ. extra de teſta. Hy.
⁊ alij dicũt iſtam opinionem eſſe falſam, vt hic ⁊ contra caſum
huius legis: qꝛ hic fuerunt appoſita illa verba, ſine liberis, ⁊ ta-
men valet iure cõmuni intra tempoꝛa pubertatis, nec etiam illa
verba habent inducere fideicommiſſariã ſubſtitutionẽ, nam con
gruunt pupillari etati. Conſtat enĩ pupillum decedere ſine libe
ris. Jacob. de Bel. nititur tenere gl. quaſi illa verba, ſine liberis
videantur ad maioꝛẽ referri, qui poteſt decedere ſine liberis. l.
j. de ſuis ⁊ legi. ⁊ dicit ad hãc legẽ, quod hic eſt ſpeciale pꝛiuile-
gio militis, ⁊ nõ obſtat ꝙ hic dicat iure cõmuni, qꝛ pꝛiuilegium
eſt in milite quod intra pubertatis tẽpoꝛa valeret iure cõmuni,
⁊ trahit ad omnia bona patris, ⁊ filij. Et iſta ſunt verba ſua que
nõ habent iuris ſapoꝛem, ⁊ ſunt cõtra, cap. j. extra de teſta. li. vj.
⁊ eſt caſus in hac lege. Nõ obſtat ſi dicatur, non dicitur decede-
re ſine liberis, niſi ille q eos habere nõ poteſt, qꝛ eſt falſuȝ in his
legibus, ⁊ alia eſt ſignificatio illius participij inteſtatꝰ ⁊ ſimiliũ.
de quibus in l. j. de ſuis ⁊ legitim. ⁊ alia iſtoꝛum. Vel aliter. Li-
cet id qd ibi dicitur, ſi ex rigida ſignificatione verboꝛũ, tamen ð
cõmuni vſu aliud eſt, vt ibi, ⁊ l. libꝛoꝛũ. §. quod tamen Caſſius.
infra de leg. iij. l. Labeo. de ſuppel. leg. ⁊ l. cuȝ delamonis. §. aſi-
8 nã. de fun. inſtru. ¶ † Quid ſi teſtatoꝛ ſubſtituit aliquẽ p cõpe-
dioſe directo in certa poꝛtione, vel in certa re, an valeat iure di-
recto intra tẽpoꝛa pubertatis, ſcđm ea que dicta ſunt. Reſpõd.
ſi quidẽ ſubſtituit per verba directa, ⁊ ciuilia. vt heres eſto, vel
inſtituo, ⁊ tũc ſufficit ac ſi ſuper vniuerſo eſſet ſubſtitutus, l. co-
heredi. §. fi. j. eo. ſecundũ vnã lect. ⁊ arg. ſ. tit. j. l. §. ſi ex fundo. Si
vero ſubſtituit per verba directa non ciuilia, vt accipiat talem
rem, vel tale podere ſi talis ⁊ ſimilia ſi filius meus quandocunq;
deceſſerit ſine liberis: ⁊ iſto caſu non trahitur; ad directã ſubſti
tutionem, qꝛ in relictis ſingularibus nulla eſt differentia, vtrum
apponãtur verba ſint directa, ⁊ obliqua, l. omne verbũ. C. coia
de legat. ⁊ inſtit. de ſing. re. per fideicõ. reli. circa pꝛinci. niſi ad
ijciamur expꝛeſſe illa verba, talis ſit heres, qꝛ tũc ſecus d. §. ſi ex
fundo. Sed quid ſi iſta verba adijciatur certe poꝛtioni quote. di
cam in q. pꝛin. qua faciam de hac ſubſtitutione per verba com-
19 munia. ¶ † Sed quid ſi teſtatoꝛ compendioſe ſubſtituit per hec
x verba quãdoque ſine liberis deceſſerit, lego tibi bona mea, vide
tur ꝙ iſta verba ſint directa, ⁊ ſic intra tempoꝛa pubertatis tra
hantur ad directam pupillarem. Nam verbũ lego, trahitur ad in
ſtitutionem hered. vt l. verbis leg. de verb. ſign. ⁊ l. filiũ. §. ſi le
gata coniuncta. l. j. in pꝛinci. de leg. pꝛeſt. In cõtrarium videtur
l. mulie. §. fi. ad treb. ⁊ hoc puto verũ. Et per hoc apparebit re
ſponſio ad cõtraria, licet enim ex largiſſima ſignificatiõe verbũ
lego, trahatur ad inſtitutionem, tamen ſecundum comunẽ vſum
non trahitur, ⁊ ſpecies diſtincta ab actu heredis. d. l: verbi. cui
cõmuni vſui ſtare debemus, vt dictum eſt. Fateoꝛ tamen ꝙ ver-
y bum lego eſt verbum directum in dubio, l. Lu. infra. de leg. ij:
⁊ non dico ꝙ ſit directũ quo ad her. ſed directũ quo ad ipſum le
gatarium. Ideo dicas, quedam ſunt verba directa, que habẽt a
iure tacitam ſignificationem, vt trahantur ad inſtitutionem, vt
verbum inſtituo, ⁊ verbum, heres eſto. Quedam habẽt ſignifica
tionem ſeparatam a iure, vt verbum, lego. Quedã enim habent
ſpecialem ſignificationẽ, vt verbum accipiat, ⁊ verbũ moꝛiatur
20 ⁊ verbũ, ſi talis, vt ex pꝛedictis apparet. ¶ † Secunda queſtio
eſt, quando iſta, compendioſa ſubſtitutio fit per verba mere obli
qua ⁊ iſto caſu ſecundum omnes iſta ſubſtitutio eſt in omni tem
poꝛe fideicommiſſaria, ⁊ matrem non excludit, ⁊ non veniũt bo-
na pupilli, ⁊ falcidia non detrahitur, l. cohered. §. cum filie, infra
eod. Sunt autem verba obliqua, vt reſtitatio, d. §. cum filie. ſunt
⁊ alia. l. fundi Trebatia. de vſufructu legat. ⁊ infra dicã. † Sed
quid ſi teſtatoꝛ dixit, quandocunque filius ſi meus deceſſerit ſine
liberis. volo quod bona dentur, vel diſtribuantur inter paupe
res Chriſti per meos dfieicommiſſarios, an iſta ſubſtitutio ſit
aa fideicom. [aa] intra tempoꝛa pubertatis. Videtur omni tempoꝛe
ſit fideicõmiſſaria, cum verba dentur, ⁊ diſtribuantur, ſint mere
obliqua per dic. l. fundi. Contrarium eſt verum Nam in hi. ver
bis ſupꝛa pꝛiori. narratis ſubintelligitur tale verbum quando-
cunque ſine liberis deceſſerit, ſcilicet quod tunc fideicommiſſa-
rij accipiant de manu ſua, ⁊ dent, l. alio. in fine gloſſ. pꝛime, de a-
li. ⁊ cib. leg. ⁊ l. denique §. interdum. de pec. leg. ⁊ dicitur expꝛeſ
ſe in §. ſi qs autem p redemptione, in authen. de eccl. titu. Sed
bb iſtud [bb] verbũ ſubintellectũ, ſcilicet accipiat, ſi refertur ad vni-
uerſitatem bonoꝛũ, trahitur ad directã pupillarem, vt ſupꝛa pꝛo-
batur ⁊ pꝛobatur in dicto capitu. j. de teſta. ⁊ in l. his verbis. in
pꝛincip. ſ. tit. j. ergo. ⁊c. Pꝛo hoc videtur eſſe tex. in cap. cũ tibi
extra de teſta. vbi dicitur, quod quãdo non eſt alius heres, iſti fi
deicõmiſſarij habent loco heredum. Hoc aũt tenet Rofre. in ti-
tul. de action. ex teſtamento. verſi. itẽ quid erit. quod ſepe cõtin
git. ⁊ Spec. in §. nunc vero aliqua. verſicu. item pone ꝙ quis. de
inſtru. edi. ⁊ Innocen. in d. capit. cum tibi. Sicut ergo quando
teſtatoꝛ nullũ alium facit heredem, dicti fideicõmiſſarij habent
cc loco heredũ. [cc] ita quãdo teſtatoꝛ filio ſuo impuberi nullum a-
lium facit heredẽ, videtur facere heredes dictos fideicomiſſari-
dd os Sed dices tu Si mater [dd] eſt in medio, videtur quod iſta in-
terpꝛetatio nõ debeat admitti, quia ſicut tacita pupillaris non
admittitur cõtra matrẽ, l. pꝛecibus. ita neque admittitur cõtra
matrẽ illa tacita interpꝛetatio que eſt vt teſtatoꝛ videatur appo
ee ſuiſſe illa verba ſiue verbũ accipiat. Reſpondeo, [ee] contra ma-
trem nõ admittitur tacita pupillaris de qua teſtatoꝛ non cogi-
tauit, ſed ius pꝛeſumit ſi de hoc cogitaſſet tun non admittitur vt
22 tacita, que cõtinetur in vulgari, l. pꝛecibus. ſed tacita, † que ex p
ff ſumpta voluntate defuncti colligit [ff] ex aliquibus coniecturis,
vel verbis teſtatoꝛis, iſta bene excludit matrẽ, l. pꝛecibus. in gl.
ſuper verbo omnimodo, ⁊ in l. in teſtamẽto. in fine. C. de teſta. mi
23 li. ſed iſta eſt huiuſmodi, ergo ⁊c. ¶ † Sed quid ſi teſtatoꝛ gg di
gg xerit ſi filius meꝰ deceſſerit ſine liberis tũc bona mea dent pau
peribus nec dixit p quos: Videtur ꝙ idem qꝛ epiſcopus eſt exe
cutoꝛ legitimus qꝛ habet eandem poteſtatem quam haberẽt fi-
deicõmiſſarij nominati, l. nulli. ⁊ l. ſi quis ad declinandã. C. ð epi
ſcop. ⁊ cleri. ⁊ ſic epiſcopus tenebit locũ heredum vt dictis legi
bus. Sed cõtrarium credo quod iſta ſubſtitutio ſit fideicommiſ
ſaria omni tempoꝛe qꝛ facta ſit per verba mere obliqua §. cum
filie. Nec obſtat. quod epiſcopus eſt legitimus executoꝛ ⁊ tenet
locum heredũ qꝛ epiſcopus tenet locum pauperum ⁊ ſi quidem
pauperes ſunt inſtituti tũc epiſcopus tenet locum hereduȝ dic.
l. ſi quis ad declinadã. Si vero pauperibus eſt legatum vel fidei
cõmiſſum relictum tunc locum heredum epiſcopus non tenet,
ſed poteſt intentare actionẽ pꝛo hoc legato nec poſſunt illa ver-
ba intelligi in perſona epiſcopi ꝙ accipiat manu pꝛopꝛia ex p-
ſumpta voluntate defuncti vt dixi ſ. in pꝛoxima queſtio quia illa
executio pertinet ad epiſcopum mere ex iuris diſpoſitione etiã
contra voluntatã defuncti ⁊ etiã ſi dixerit contrarium, dicto §. ſi
quis aũt de eccl. titu. ideo non tenet locum heredũ ſed ſolum a-
ctiones intentabit que cõpetunt ipſis pauperibus. ¶ Quid ſi
24 teſtatoꝛ † dixit volo quod bona mea vendãtur ⁊ pꝛetium eoꝛuȝ
detur pauperibus p fideicõmiſſarios meos an hec erit directa
intra tempoꝛa pubertatis: Videtur quod non nam teſtatoꝛ pꝛe
cipit duo vnum vt bona vendantur ⁊ in hoc non adiecit per queȝ
poſtea pꝛecipit quod pꝛetium inter pauperes per ſuos fideicõ-
miſſarios diſtribuantur. Cũ ergo pꝛimus actus debeat fieri p
heredem vel epiſcopum ex legis diſpoſitione videtur ꝙ ſint fi-
deicõmiſſarij quia de manu alterius pꝛetium fideicommiſſarij,
capiunt. Credo tamen contrariũ qꝛ illa verba vltimo poſita de
terminant verbum dentur ⁊ verbum vendantur l. mulieri ⁊ Ti
25 tio. de condition. ⁊ demonſtration. ¶ † Quid ſi teſtatoꝛ dixit vo
lo quod bona mea vendantur ⁊ pretium diſtribuatur inter pau
peres quoꝛum electio fiat per meos fideicommiſſarios an illa ſit
pupillaris intra tempus pubertatis quaſi illa verba per meos
fideicõmiſſarios ad omnia pꝛecedentia referantur; an vero ſolũ
electio pertineat ad fideicõmiſſarios ⁊ diſtributio ⁊ venditio re
maneat diſpoſitioni iuris cõmunis ſine diſtributione executo-
ris: Iſtud vltimum puto verum quia qualitas que adijcitur
determinato verbo p relatiuũ reſpicit ſolum ſuum antecedens,
l. a filio. in fine de li. legati. Modo cum verba dicant quoꝛũ ele
ctio pertineat ſeu fiat per meos fideicommiſſarios intelligitur
quoꝛũ ſcilicet pauperum. Unde ad id tantum refertur per me-
os fideicõmiſſarios. p hoc lege filium ⁊ quod ibi not. infra quan
do dies leg. ced. ⁊ ſecundũ hoc iſta erit fideicõmiſſaria. Ideȝ pu
to ſi diceret bona mea vendantur ⁊ pꝛetium diſtribuatur inter
pauperes eligendos p meos fideicõmiſſarios quia illa verba p
meos fideicõmiſſarios referuntur ad participium ſolum eligen
dos: ⁊ participium reſoluitur in verb. ⁊ relatiuũ vt eligendos
id eſt q eligentur vt ſupꝛa dixi. Pꝛedicta vera niſi ex alijs ver-
bis infra vel ſupꝛa in teſtamento poſitis appareat teſtatoꝛem
aliud ſenſiſſe. ¶ Quero qd ſi talis diſtributio non percipiat de
26 bonis omnibꝰ ſed de certa poꝛtione infra dicã. ¶ † Tertio que
ro quando ſubſtitutio cõpendioſa eſt facta per verbum commu
ne ⁊ per verbum ſubſtitutio quod eſt commune lege pꝛecibꝰ. an
intra tẽpoꝛa pubertatis valeat iure directo poſtea ad fideicom

miſſum trahatur, vel ſit omni tempore fideicomiſſaria: Reſpon-
deo, ſi quidem iſta ſubſtitutio eſt facta cum tẽporis diſtinctione,
vt q2 dicit, ſi deceſſerit intra pupillarem etatẽ, vel poſtea quan-
docunque, talem ſubſtituo ⁊c. tunc ſecundũ omnes intra tempo
ra pubertatis erit directa pupillaris, poſtea fideicõmiſſaria. hoc
tenet glo. in l. precib⁹. circa fi. ⁊ omnes indubitãter illud tenent.
Quandoque fit ſine temporis diſtinctione, ⁊ in hoc ſunt opin. q2
gloſſ. penul. in l. precibus. ⁊ h c tenet q̃d omni tempore ſit fidei.
bb cõmiſſaria[bb]. Idem Azo in ſumma. §. cõpendioſa. verſi. ſi au-
tẽ teſtatori. Idem Jac. de But. ⁊ glo. in capitu. Raynutius. extra
de teſta. ⁊ Joan. And. in glo. antiqua, in dicto capitu. ſi pater. de
teſt. libro. vj. Idem Ray. ⁊ martin. Sil. ⁊ quaſi maior pars Le-
giſtarum, ⁊ etiã Odof. Alia glo. Inſtit. eodem in fi. magne gloſſ.
tenet cõtrarium, quã tenet Jacob. de Aret. cum diſtinctione ta-
men, ⁊ Cyn. in l. precibus. ⁊ Joan. And. hodie in capit. j. de teſt.
libro vj. ¶ Arguamus circa hoc. Primo videam⁹ pro iſta par
ii te, ꝙ valeat iure directo[ii] intra tempora pubertatis, poſtea iure
fideicõmiſſi. Illud ꝙ regitur, ⁊ determinatur ſecundum curſum
temporis, variatur variato tempore, l. pretia rerum. §. nonnullã.
ad legem falcidam. et l. Titia Seio. §. vſuras. ĩ. de lega. ij. ⁊ C. de
vſufruc. l. penul. Ita in propoſito iſta ſubſtitutio que diuerſa
tempora reſpicit, cum reſpiciat tempora pupillaris etatis, valet
vt pupillaris, demũ vt fidei cõmiſſaria. ¶ Preterea pro hoc, le.
põponius. libro xxvij. in negotijs. de negotijs geſtis pro hoc lex
pater Seuerinã. §. conditionum. de conditionibus, ⁊ demõſtra
tio. ⁊ hic videtur tex. in l. precibus. C. eodem. Pro hoc videt̃ ho
die caſ⁹ expreſſus in ca. j. extra de teſta. libro vj. Pro alia opin.
ꝙ omni tempore ſit fideicommiſſaria probatur ſic. Iſta ſubſti-
tutio eſt vna pro omni tẽpore, ergo verbum ſubſtituo, ad plura
tempora relatum dꝫ illa determinare vniformiter, ſicut dicim⁹
in perſonis. l. quãuis. ⁊ l. hereditatem. C. eodem l. iam hoc iure
ſ. eodem. ⁊ eſt licita argumẽtatio de tempore ad perſonas l. vel
ſingulis. ⁊ l. ſeq. ĩ. eod. ergo, ⁊c. Sꝫ iſta non poteſt eſſe niſi omni
tempore ſit fideicõmiſſaria, ergo, ⁊c. Preterea, non debet eſſe di
uiſio volũtatis, l. eum qui in fine. de qui. vt indig. ſed ſi ab initio
eſſet directa ⁊ poſtea efficeretur fideicõmiſſaria, fieret volunta-
tis diuiſio, ergo, ⁊c ¶ Tertio facit pro hoc lege diem proferre.
§. inde queritur, ſupra de arbit. vbi diſpoſitio debet eſſe cõmuni
ter, ⁊ vniformiter. ¶ preterea vna ⁊ eadem res non debet diuer
ſo iure cenſeri l. eum qui edes. ff. de vſucapi. iſta ſunt argu. Dy.
Guiſie. ⁊ omnium. ⁊ hanc opi. ſequitur Ray. ¶ Tertia fuit opi
nio Jacobi de Aretio. qui videtur diſtinguere inter iſtas opi. vt
dicamus ſic. Quando iſta ſubſtitutio compendioſa fit ſine ali-
qua temporis diſtributione, vt ſi filius meus ſine liberis deceſſe
rit, talem ſubſtituo, ⁊ tunc poſſet eſſe vera opin. gloſſ. in l. precib⁹
⁊ eam ſequentium. Quãdoque apponitur in hac ſubſtitutiõe di
ſtributio in tempore, vt cum dicit, quandocunque deceſſerit talẽ
ſubſtituo. ⁊ iſto caſu dixit veram opin. aliarum gloſſ. Nam ſe-
cundum omnes eſt verum, quod quando fit diſtinctio tẽporum,
intra pupillarem etatẽ erit pupillaris. poſtea erit fideicõmiſſa
ria vt dictum eſt ſ. ſed per diſtributiuum quandocunqꝫ, fit diſtri
butio temporis, l. ſicut in annos. in principi. quibus modis
vſufruct. amit. ergo, ⁊c. Preterea illud operat̃ diſpoſitio vni-
uerſalis in vniuerſo, ꝙ particularis in ſingulari, lege ſi chorus
ĩ. de legatis tertio, ⁊ lege omnes. C. de preſcrip. xxx. vel xl. anno.
Et hoc vult tenere Cy. in l. precibus. ⁊ probat ſic. Sermo q di-
rigitur ad perſonã debet intelligi ſecundum cõditionem perſo-
ne, l. plenum. §. e[...]itij, de vſu ⁊ hab. ⁊ ſic per illa verba relata ad
filiũ, intra tempo[...] pubertatis, erit pupillaris, poſtea erit fidei
comiſſaria, ⁊ dicit l[...] conſuluiſſ. Et ita tolli videntur rationes
Dyn. ⁊ Guiſie. qui dicunt ꝙ vna ſubſtitutio non debet diuerſo
iure cenſeri, quia ſecundum predicta ſunt plures. Iſta opinio
non videtur mihi vera, q2 ſine diſtributione videtur quod intra
pupillarẽ etatem ſit directa, poſtea fidei cõmiſſaria, vt dicto ca-
pitulo ſi pater. extra de teſt. libro ſexto, quoniã ſecundum iura
noſtra diſtributio in tempore non inducit pluralitatem, niſi fiat
enumeratio tẽporum. lege ſi Stichum. §. ſtipulatio. de verbor̃
obligationibus, vbi dicitur, ſingulis annis. coniuncta lege pluri
bus eodem titulo, ⁊ q̃d in qualibet earum per Dynum dicitur.
¶ Item non videtur ꝙ poſſint dici plures diſpoſitiones ex plu
ralitate effectuum, q2 aut morietur intra pupillarem etatẽ, aut
poſtea, ⁊ ſic vnum erit ſicut in diſpoſitione alternatiua, lege cum
illud. qñ dies leg. cedit, quod nata. in lege ſi ex toto. §. j. infra de
legatis. j. ⁊ ita loquitur in tali actu, qui ſemel poſſit accidere.
¶ Non obſtat dicta l. ſicut in annos, q2 ibi ponitur diſtributi-
uum in tempore, in tali actu q poteſt pluries exiſtere. Unde opi
nio Jaco. de Are. mihi non placet. ¶ Quid dicemus: dubito:
tamen dico in queſtiõe noſtra, quod debemus primo aduertere
ſi ex talibus verbis per teſtatorem appoſitis poſſimus cõiectu
rare, quod voluit intra tempora pubertatis iure directo val[...]
26 quod cõtingit ſepe. ¶ †Quid enim ſi dicit teſtator, quod ſub[...]
tutus capiat ſua authoritate: Hoc videtur iure directo dic[...]
Titia. §. j. ſecundum primã lecturã infra de legatis ſecũdo. [...]
quid ſi in precedentibus verbum illud cõmune accepit p[...]
kk cto Certe ⁊ in ſequentibus accipiam pro direco, ⁊ l. ſi [...]
plurium §. fina. infra de legatis j. Item quid ſi teſtator dix[...]
ll re accipiat.[ll] quaſi dicat, accipiat de manu ſua. Non enim [...]
deuenire libere quando ſua authoritate nõ poteſt accipere[...]
poteſt per alium impediri, vt ĩ. de vi ⁊ vi. ar. l. vim faci. in [...]
cit quod dicam ĩ. de leg. ij. l. Meuius §. in fundo. in fi. Uel
27 ſi teſtator dixit, quãdocunque filius meus deceſſerit, [...]
mm tatem meã totã, ⁊ integram[mm] ad talem venire quia tunc [...]
non poteſt eſſe niſi ex vigore pupillaris directe, q2 alias [...]
beret legitimam ⁊ trebellianicam, ⁊ ideo erit directa, ar. l. in [...]
nn mento, in fi. C. de teſt. mili. Uel quid ſi dicit, omnia bona me[...]
volo peruenire ad talem, q2 eo ipſo quod dt omnia nihil. ex[...]
l. Julianus. in prin. ĩ. de leg. iij. Uel ſi dt, perueniat ſine [...]
oo diminutione[oo] tunc excluderet matrem, q2 eſt pupillaris [...]
ex voluntate pbata, l. precibus. ĩ glo. ſuper verbo oĩmodo [...]
Secus ſi dicat, peruenire volo omnia bona mea mobilia ⁊ [...]
pp bilia,[pp] ⁊ non dicat iure, ⁊ actione, q2 tunc videtur inſti[...]
28 in certis bonis. q2 †actiones non ſunt bona mobilia, vel im[...]
bilia, l. quam Tuberonis §. fi. ſ. de pecu. ⁊ Jaco. de Are. in [...]
uentium. de ver. ſigni. ⁊ Specu. in §. verſi ſecundo querit[...]
fruc. ⁊ intereſſe. ⁊ l. a diuo pio. §. ſi ſuper rebus. de re iudi. [...]
doque aliquod illorum verborum non apponitur in teſtam[...]
ſed loquitur ſimpliciter teſtator. Illo caſu, cum voluntas [...]
qq tatoris eſt dubia, nec de eius voluntate apparet, dico ꝙ deb[...]
rr inſpicere ſi quidẽ mater eſt in medio, ⁊ tunc iterpretor p[...]
tanquã in benigniorẽ partem, ⁊ erit omni tpe fideicom[...]
vt diximus in l. qui duos. de rebus dub. ⁊ quod no. in [...]
dic. l. precibus. Et hoc caſu intelligo opinio. omnium [...]
hanc ſubſtitutionem eſſe fidei commiſſariã omni tẽpo[...]
29 quando mater eſt in medio. †Quod intelligo niſi ſint [...]
filij. teſtatoris predicti qui ex preſumpta voluntate [...]
trẽ excludũt, vt no. per gl. in l. precibus. C. eo. in vl. g[...]
in l. Lucius. ĩ. eo. vbi glo. dicit. Facit ꝙ doc. dicunt in [...]
titu. ⁊ ſubſti. Dices tu, hoc eſt contra l. precibus. vbi p[...]
recta poſtea fidecõmiſſaria. ⁊ eſt mater ĩ medio. Sol. ibi [...]
in teſtamẽto militis qui poteſt ſubſtituere directo omni[...]
bet priuilegium, ꝙ lex dicit eam obliquã ⁊ mater eſt in m[...]
ſi eſſet paganus tunc eſſet omni tempore fideicõmiſſari[...]
exiſtente in medio, vt ſ. contra, predicta videtur cap. [...]
lib. vj. vbi mater eſt in medio, ⁊ tñ valet iure directo intra [...]
pubertatis. Sol. verum eſt, ꝙ ibi fit iſta ſubſtitutio per [...]
directum. vt ibi no. in gl. parua ſup verbo filie. Sed iſta [...]
loquit̃ quãdo fit per verbum commune, ⁊ tunc poteſt interp[...]
ri ꝙ de manu qualterius accipiat. Sed quando fit p verb[...]
ctũ, ĩ quo eſt veriſimile q̃d a ſeipſo accipiat iſta iterpretatio [...]
dit. In omnibus tñ caſib⁹, in quibus tacita pupillaris ad[...]
matrem ex preſumpta voluntate defuncti, idem dicerem [...]
tis preſumptionibus predictis. Quod de matre dixi in [...]
tiã ſi eſſet in medio aliquarum illarum pſonarũ, contra [...]
non admitti tacitam pupillarem, vt dixi in materia tacite [...]
laris. Si vero neque mater, neque aliqua iſtarum perſona[...]
in medio, tunc ſaluo meliori cõſilio, vel iudicio, cui i hoc [...]
aſſentior, dico ꝙ ſi deceſſerit in pupillari etate, erit pupilla[...]
recta, poſtea autem fideicommiſſaria. Hoc probo prani[...]
30 feci. ſ. †q2 verbum, quod poteſt ſe habere ad plura temp[...]
dicatur in dubio eſſe prolatum ab initio, vt oſtẽdat futur[...]
tus, l. iij. in princip. ĩ. de adimen. leg. ⁊ l. hec conditio. ĩ. de [...]
⁊ demonſtrationi ⁊ l. ſed Julianus. §. proinde ſupra ad [...]
ni. ⁊ l. qui res. poſt princip. de ſolu. Aut ergo iſte filius [...]
in pupillari etate, ⁊ videtur hoc verbum prolatũ, ac ſi di[...]
ſtator ſi i pupillari etate deceſſerit. Si vero poſtea dece[...]
tur prolatũ in fideicõmiſſaria, ⁊ ſic videtur iſta ſubſtitut[...]
mis q2 lex que ſemper certa eſt de euento, lege cũ quidã [...]
de acquirenda hereditate facit iſtam ſubſtitutionẽ ab [...]
pillarem, ex poſt facto fideicommiſſariam, ⁊ ideo nõ va[...]
tẽpore, ſed eſt vniformis, ⁊ in vnum caſuꝫ poteſt omitti. [...]
patet reſponſio ad cõtraria. Dices tu, per hoc non reſp[...]
ad rationes dicte legis iam hoc iure, q2 verbum, ſubſtitu[...]
tum ad plures perſonas, intelligitur vt vniformiter illa[...]
at, ergo idem in tempore. Sed non eſt verum, q2 ſubſtitu[...]
uiloqua relata ad plures perſonas poteſt in diuerſis c[...]
mitti. Quid enim ſi vnus repudiaret hereditatem: Cer[...]
ſuccederet ex vulgari poſſet tamen ille idem decedere in[...]
pillarem etatẽ, ⁊ ſic eſt opus d pupillari tractare: Et ſic h[...]

uerſos eff. ctus in diuerſis tēpoꝛibus concurrentes, ſed hec eſt
ſemper vniformis, ⁊ habet eundē effectum, ergo. ⁊c. ¶ Item que
ro iuxta predicta, dixi ꝙ ſi hec ſubſtitutio fiat cū tēpoꝛis diſtin-
ctione intra pupillarem etatē, continet pupillarē ſubſtitutionem
abſque dubio. ¶ Sed quid † ſi dixi, ſubſtituo tali filio meo impu
beri, ſi deceſſerit ſine liberis vtrum per hoc verbū videatur im
puberi etatem limitaſſe, s, vt vlterius hec ſubſtitutio non exten-
datur. Joannes Andre. dicit ꝙ non. Nam illud verbum, impu-
beri, videtur adiectum cauſa demonſtrationis, vt d. c. ſi pater. ex
tra de teſtamentis. libꝛo ſexto, vt ipſe etiā no. ⁊ allegat dictū ca-
pitulum Raynutius. vbi dicit tex. Tu vero dicas ſic, tt Aut illō
verbum impuberi, adijcitur verbo diſpoſitiuo. vt filio meo im-
puberi, talem ſubſtituo ſi deceſſerit ſine liberis, ⁊ tunc eſt verum
hoc ꝙ dicit Jo. Andr. lege Mela. in pꝛinci. de alimen. ⁊ cibar.
legat. Si vero ponitur ⁊ reſpicit verbum executiuū, vt ſi filius
me' deceſſerit filio meo impuberi ſuccedat talis. vel bona mea
deueniant in talem, quia illud verbum deueniāt, ⁊ ſuccedāt ſunt
verba executiua, licet demonſtrationis cauſa ſint adiecta, ⁊ tunc
requiritur ꝙ ſit impubes, cum illi ſuccedatur, argumēt. ad hoc
in l. §. de auro ⁊ argento leg. in l. in delictis. §. ſi extraneus de no
xali. ⁊ l. Titius. de mili. teſtam. ⁊ ꝙ dixi in l. ex facto. in pꝛincip.
circa contrarium j. eodem. Fallit ſi ponatur aliquot verbū, pꝛo
pter ꝙ appareat teſtatoꝛē aliud ſenſiſſe, vt puta ſine liberis, qa
tunc videtur voluiſſe extendi ad ſubſtitutionē poſt tempoꝛa pu
bertatis. Et ita poteſt intelligi capit. Raynutius, qꝛ licet dece-
deret ſine liberis, non decederet impubes de neceſſitate, ⁊ tamē
poſtea intelligitur vt illud verbum, impuber ſit appoſitum cau
ſa demōſtrationis. ¶ Quero, † vtrum ſubſtitutio cōpendioſa vv
facta per verbum cōmune contineat vulgarem, ſcilicet ſi inſtitu
tus non erit heres. Reſpondeo, aut illa cōpendioſa continet pu
pillarem: ꝙ quando ſit, apparet ex pꝛedictis. ⁊ continetur vul-
garis, vt ſ. cod. l. iam hoc iure. in pꝛin. aut non continet pupilla
rem, vt puta, qꝛ facta filio maioꝛi, vel emancipato, vel alij, vt pa-
tet ex pꝛedictis, ⁊ tunc ſi illa compendioſa eſſet facta per verbū
mere obliquum, non contineretur vulgaris, imo illa ſubſtitutio
obliqua euaneſcit inſtituto nō adeunte, lege illo a quo. §. ſi de te
ſtamento, infra ad Trebellia. Sz ſi eſſet facta per verbum cōmu
Xx ne tunc continet xx vulgarem ſm Jacobū de Are. vt dicit Cyn.
in l. pꝛecibus. ⁊ Raynutius tenet hoc, ꝙ puto verum. Nam ver
boꝛum ſignificatio hoc impoꝛtat. Dicit enim ſi filius meus de-
ceſſerit ſine liberis, vel quādocūque, qꝛ intelligitur ſiue decedat
Yy in vita teſtantis, ſiue non, yy ſiue ante teſtamentum. ſiue poſt, l.
iij. in fine. de adi. leg. ⁊ l. hec conditio. §. fina. de conditioni. ⁊ de-
monſtra. Sed dictis caſibus ſine dubio dicta ſubſtitutio nō po
teſt verificari, niſi per vulgarem. ¶ Contra hoc videtur, l. here-
des mei. §. cum ita. ad Trebellia. vbi facta per verbum cōmune
perueniat, ſemper videtur fideicōmiſſaria. Sol. illud poſt aditā
hereditatem eſt verum. ¶ Secundo op. ad pꝛedicta, ⁊ videtur
quod hec ſubſtitutio cōpendioſa non contineat niſi vulgarē tan
tum, ⁊ nullo modo trahitur ad fideicommiſſariam, lege iam hoc
iure. in pꝛin. ſupꝛa eodem. Nam ibi dicitur ꝙ bꝛeuiloqua faciat
per verbum ſubſtituo. cōtinet tantūmodo vulgarem, ergo idem
in compendioſa. Sol. intelligas ſic, ſi quidem ſubſtitutio com-
pendioſa eſt facta per adiectionem tempoꝛis impoꝛtati per di-
ſtributiuum, quandocunque, tunc ſine dubio cōtinet fideicōmiſ
ſariam poſt aditam hereditatem, ⁊ pupillarem quandocunque,
vt. ſ. dixi. Idem ſi nō eſt appoſita dictio, quandocunque, ſ alia
dictio, que de natura ſui tēpoꝛis tractū ſignificat, vt ſi deceſſerit
ſine liberis, licet non dicat, quādocunque, quia tunc requirit tra
ctus tēpoꝛis, vt appareat vtrum decedat ſine liberis, tunc cōti
net fideicōmiſſariam, d. l. heredes mei. ⁊ dicto capit. j. de teſt. li-
33 bꝛo ſexto. facit l. pꝛecib9. Sed ſi dixerit teſtatoꝛ filio meo 33 talē
ſubſtituo, nullo adiecto, ꝙ requirat tractum tempoꝛis, tunc illa
Aa ſubſtitutio non eſſet compendioſa, ſed vulgaris tantū aa vel pu-
pillaris, ſi eſſet facta filio impuberi, l. Gallus. §. j. bz vnam caſus
poſitionem. de liberis ⁊ poſthu. appꝛobatur in lege iam hoc iu
re. §. pꝛimo, ſupꝛa eodem. ¶ † Quero vlterius, quid ſi ſubſtitu-
Bb tio compendioſa fuit in re certa per verbū cōmune bb facta, vt
puta, ſi filius meus deceſſerit ſine liberis, ei ſubſtituo Titium
34 in tali fundo, vel talis fundus perueniat ad talē. † Dico ꝙ ver-
bū commune adiectum certe rei vel quantitati, nunquam trahi
tur ad inſtitutionē lege cog. §. ⁊ generaliter. infra Trebellia-
num. hoc tenet dominus Dynus ibi, per aliud quoque capitu-
lum. coniuncto §. ceterū. in authentica, vt cum de appellatio. co
35 gnoſ. † Et hoc nota ad queſtionem, cc ſi teſtatoꝛ inſtituit filiā in
Cc certa quātitate, ⁊ ſi decedat ſine liberis in pupillari etate, vel po
ſtea quandocunque, volo ꝙ dicta quantitas veniat ad talem qꝛ
tunc non continet pupillarem, quia eſt facta in certa quantitate
per verbum commune. Idemque dicerem ſi iſtud verbum eſt
directum, quia non eſt ciuile directum, ⁊ ideo non trahitur ad in
36 ſtitutionē, vt ſupꝛa dixi. ¶ † Quero vlterius, quid ſi hec ſubſti-
tutio per verbum commune fiat in certa poꝛtione, ſub nomine
quote, an trahatur ad directam: Reſpondeo, ſi quidem totam
hereditatem diuiſit per quotas in plures perſonas, tunc eſt per
inde, an ſi vnum tantum in totum ſubſtituiſſet. Nam aſſignatio
poꝛtionum, licet non apponatur heres eſto. vim habet inſtitutio
nis, lege pꝛima. §. diuus autem Pius. ſupꝛa titulo pꝛimo. Sin
autem vnam tantum poꝛtionem alteri aſſignaſſet, ⁊ alijs nullam
ſubſtitutionem feciſſet, tunc ad inſtitutionem non trahitur. Hoc
pꝛobatur per legem, cum autem, infra de legatis ſecundo. Hoc
etiam pꝛobatur per rationem, verbum commune trahitur ad in
ſtitutionē, quando nullus alius eſt vniuerſalis heres in teſtamē
to, lege his verbis i pꝛincipio. ⁊ ibi notatur. ſupꝛa titulo pꝛimo,
ſed hic alius heres eſt, ſcilicet inſtitutus, ⁊ heres eius poſt moꝛ
tem ſuam, ergo, ⁊c. Hunc autem ſubſtitutū non videtur teſtatoꝛ
voluiſſe eſſe heredem per illud verbū commune, ideo qꝛ ſibi to-
tum non aſſignauit, argumento dicte legis cui autem. ⁊ ibi dicā.
37 ¶ † Quero vlterius, quid ſi teſtatoꝛ dd dixit, ſi filius meus deceſ
Dd ſerit ſine liberis, vel eius filij ſine filijs, bona mea deueniāt ad
talē, an hec ſubſtitutio valeat in filijs filioꝛū. Iſta queſtio fuit de
Ee facto ee. Richardus dixit ꝙ non, quia teſtatoꝛ nihil eis relique
rat, ſed ab inteſtato, non ex teſtamento ſucceſſerunt patri, ꝙ nota
tū eſt ſupꝛa titulo pꝛimo. l. Lucius. ergo eos grauare nō potuit
pater, lege ſed ⁊ ſi ſic. §. pꝛimo. ⁊ vbi vobis tetigi infra d legatis
tertio. Jacobus de bel. cōtrarium dicit. Vos autem dicatis ſic,
Aut fideicōmiſſum relinquitur ab ipſo filio pꝛimo inſtituto, lz
ſub duplici cōditione alternatiua, vt puta ſi deceſſerit ſine libe-
ris, vel eoꝛū filij ſine liberis, ⁊ tunc valet, qꝛ ille grauatur, qui ho-
noꝛatur, licet in perſona heredis iſtius pꝛimi filij exiſtat iſta cō-
ditio, lege coheredi. §. cum filie, infra eodem titulo. ⁊ infra de cō-
ditionibus ⁊ demonſtration. lege legatum ſub cōditione. Si ve
ro relinquitur nominatim ab ipſis filijs filioꝛum non honoꝛatis
tunc non valeret relictum per dictā legem, ſed ⁊ ſi ſic. §. pꝛimo, ⁊
Ff hoc tenebant Rychardus ⁊ Raynutius. Cogitaui ff quod poſſu-
mus ſuſtinere, quod etiam hoc caſu valeret fideicōmiſſum. Reſ
pond. ad legem ſed ⁊ ſi ſic, ⁊ nego quod ibi filij filioꝛū non habe-
ant ex diſpoſitione teſtatoꝛis pꝛimi. Nā ex quo iſtos filios filio
rum grauauerit, videtur eis reliquiſſe, legē denique. §. interdū.
de pecu. lega. ꝙ not. in l. a filio. in fine j. gl. infra de a, limē. ⁊ ciba.
leg. Pꝛo hoc induco text. optime facientem. infra de oper. lib.
l. ſi ita ſtipulatio. in pꝛincipio. Non obſtat l. Lucius, pꝛaelleg. ⁊
quod ibi not. quia illud verum, quando ipſis filijs filioꝛum nullū
grauamen impoſitum eſt, alias ſecus vt dixi ſupꝛa. Modo du-
Gg bitatur gg cui illud onus ſit adiectum, vel filio inſtituto pꝛimo
vel. eius filijs: Reſpondeo tenendo pꝛimam opinionem, ꝙ fi-
deicommiſſum ab eis relictum in dubio non valeret, quia in du
bio debemus dicere ab eo relictum a quo valeret. vt res potius
valeat quā pereat, vt l. quoties. de rebus dubijs. pꝛobatur in l. ſi
ſeruus legatus. §. qui Margaritam. infra de lega. pꝛimo. ⁊ l. fi.
C. ad Trebellian. Sed tenendo ſecūdam opinionem quā pꝛimo
tenui ſupꝛa ꝙ vtriſque poſſet relinqui dic vt colligitur ex his q̄
38 dixi in l. qui duos. infra eodē. ex his que ibi not. per glo. ¶ † Vl
Hh terius hh quero, ſupꝛa expediui quando relictum eſt per ver-
bum mere directū, vel cōmune, vel mere obliquum, ſed quid ſi
Ii apponuntur duo ex his verbis ii: Dic, quādoque quis appoſuit
illa in perſona vnius, quia dixit ſi filius meus deceſſerit ſine li-
beris, talem ſibi ſubſtituo, ⁊ eum ſibi heredē facio, vel bona mea
ad talem perueniant ⁊ in his eum heredem inſtituo, ⁊ ſimilia ⁊ i
ſto caſu perinde iudicabo ac ſi tota inſtitutio eſſet facta per ver
ba mere directa, quia iſtud verbum cōmune ⁊ ambiguū declara
tur ratione adiuncti, argumen. l. ſi ſeruus pluriū. in fin. infra d le
gatis j. ⁊ l. nec adiecit cum l. ſequen. ſ. pꝛo ſo. vel melius verbū
directum ſtabit in ſua ſignificatione, verbū cōmune trahitur ad
fideicōmiſſum, vt ſic aliquid operetur adiectio dictoꝛum verbo
rū: ⁊ tunc erit in electione ſubſtituti, vel capere ex directa vel ex
fideicōmiſſaria, l. ſi quis ſeruo. j. de manumi. teſtamē. ⁊ l. recuſa
re. §. Titius. ad Trebellianum. Idem ſi teſtatoꝛ dixit poſt factā
ſubſtitutionem, volens dictam ſubſtitutionem valere vulgariter
⁊ pupillariter, ⁊ per fideicōmiſſum, quia tunc eſſet electio ſubſti
tuti, vt dictum eſt. Idem in queſtione quā vidi, dicit teſtatoꝛ ſi
filius meus deceſſerit ſine liberis. Titium inſtituo, ⁊ ſubſtituo.
Nam cum verbum inſtituo, ſit directum, vt ſupꝛa eodē l. pꝛima
in pꝛincipio, ⁊ l. ſi pater filio. ⁊ l. j. in pꝛincip. ſ. tit. j. valet vtroqꝫ
iure. Ad hoc facit l. penulti. de vētre inſpiciendo. Idem putarē
ſi teſtatoꝛ vtitur duplici verbo vt per verbū commune, ⁊ aliud
obliquū, vt dicendo ſic, ſi filius meus deceſſerit ſine liberis, volo

bona mea deuenire ad titium iure ſubſtitutionis ⁊ fideicōmiſſi,
q2 ſubſtitutio eſt verbū commune, ⁊ fideicommiſſum obliquum,
ꝙ debet intelligi vt ſit vtrunq3, ⁊ ſicut electio ſubſtituti, vt pro-
bat tex. in l. recuſare. §. titi⁹. ad trebelli. ⁊ dic. l. ſi qs ſeruo. p2eal.
39 ¶ † Quero iuxta predicta, kk quid ſi verbū directū in ſubſtitu-
kk tione appoſitū poteſt ſe habere per modum diſpoſitionis, ⁊ de-
monſtrationis, vt cū dixit teſtator, ſi talis filius meus deceſſerit
ſine filijs, tūc ei ſubſtituo Titiū, infra ſcriptum meum heredem,
quem poſtea, infra heredē ſcripſit. Nam illa verba meū heredē,
poſſunt intelligi eodē ⁊ vtroque modo quo dixi, ſupra. Quid in
dubio: Dico ꝙ in dubio debet intelligi demōſtratiue. ff. §. titia
40 de lib. le. ¶ † Quero vlterius. quid ſi in perſonis diuerſorū ap-
ponat predicta verba diuerſa. Iſta eſt terribilis qſtio. Ad hoc
preſupponatis vnā regulam primo ꝙ verbum commune adie-
ctū certe portioni non trahitur ad inſtitutionem, vbi eſſet alius
vniuerſalis heres in teſtamēto, alias ſecus, vt no. in l. his verbis
in prin. ſ. tit. j. ⁊ in autht. de here. ⁊ falcid. §. ſi vero nulla: in gl.
ſuper verbo relictis. Hoc premiſſo, quando que teſtator vnū ſub-
ſtituit directo per verba directa, ⁊ ciuilia ſimpliciter, aliū p ver-
ba cōmunia in certa portione, tunc ſubſtitutus ſimpliciter erit
ſubſtitutus directo, ſubſtitutus per verba cōmunia erit ōnerat⁹
fideicōmiſſo, per rationem predictam, q2 non pōt trahi ad ſubſti-
tutionem, cū alius ſit inſtitutus vniuerſaliter. Quandoque vnū
inſtituit directo in certa portione, alium per verba cōmunia in
reſidua portione, ⁊ tunc fateor ꝙ poteſt trahi ad directam illa fa-
cta per verbum cōmune, q2 in ea portione in qua aditur, nullus
alius reperit heres inſtitutus, ergo, ⁊c. Et per ea que dixi. quan-
doq3 teſtator vnū ſubſtituit in certa portione per verba directa
⁊ ciuilia, quia verba directa, non tamen ciuilia, quantū eſt in pro-
poſito, modicum differunt a communibus. Aliū vero ſubſtituit
per verba mere obliqua in alia portione, tūc ſubſtitutus per di-
rectum capit iure directo tantū, l. cohered. §. fin. j. eo. Alius erit
fideicōmiſſarius in portione ſpartis ei relicte. ¶ Quādoq3 † vnū
41 ſubſtituit in certa portione per verbum commune, alium per
ll verbum mere obliquum, ⁊ tunc puto ꝙ tota iſta ſubſtitutio de-
beat cenſeri fideicōmiſſaria, q2 gl. noſtri, ⁊ omnes qui dicunt ꝙ
verbū commune trahitur ad directum, dicunt verum, quādo ad-
ditur vniuerſitati bonorū, ⁊ aliū nō eſt heres; dic. l. his verbis.
ſupra de here. inſti. nō autem additur omnibus. Sicut ergo illa
portio eſt relicta per fideicōmiſſum expreſſe, ita iſtud verbū du-
bium, ⁊ obſcurū interpretatur fideicōmiſſum, dic. l. ſi ſeruus. in
fine. ⁊ q2 cōſtat teſtatorem voluiſſe eius primi heredis remane-
re, eo ꝙ poſt mortē ſuam reliquit fideicōmiſſum, nec reliquit ab
eo qui erat ſubſtitutus in certa portione per verbum cōmune.
Quādoq3 apponuntur in perſona diuerſorum verba cōmunia,
quos ſubſtituit in certis portionibus diuidendo hereditatē īter
eos. tunc ſine dubio trahitur ad inſtitutionē, q2 diuiſio heredita-
tis per partes, l3 non adijciatur, heres eſto, ad inſtitutionem tra-
42 hitur, l. j. §. diuus. ſ. ti. j. ¶ † Quero quid ſi inſtitutione teſtator
reliquit certa legata ſingularia, demū dixit reſiduum bonorum
meorum volo ad talē peruenire. Reſpō. propter illa legata ſub-
ſtitutio vniuerſaliter facta per verbum reſiduum, ⁊c. non altera-
tur, ſ3 remanet in ſuis virib⁹ ac ſi eſſet heres inſtitutus. l. ij. C. de
here. inſti. ¶ Vltimo eſt videndū. dixi ſ. ꝙ quedā ſunt verba di-
recta quedam obliqua, ⁊ quedam communia. Videre habemus
de his ⁊ quibuſdam alijs, de quorū natura dubitatur. Et primo
mm videamus regulas mm. Dico † ꝙ verbū directū eſt illud, ꝙ de
43 ſui natura hoc importat vt ille, cui relinquitur, de ſua manu acci-
piat. nec in alterius factū trahitur, vt probatur in l. eam quā in
gl. ſuper verbo directis. C. de fideicō. ⁊ in l. omne verbū. C. com-
nn munia de leg. Hoc eſt ꝙ dico, ꝙ verbum heres nn eſto, oo eſt ver-
oo bum directū, vt dicit gl. in l. precibus. ⁊ ſ. tit. f. l. j. ⁊ per totum
hunc ti. b2 ipſe teſtator facit, non diſponit, vt alius faciat in totū
44 ꝙ ſi diſponat vt alius faciat, vt volo ꝙ tale heredem recipias,
tunc erit fideicōmiſſum, l. pater filiū. §. fi. j. de le. iij. ⁊ l. Lucius. §.
fi. e. ti. Item ſi dicat, rogo vt Titiū heredē facias, q2 eſſet fideicō-
miſſaria, l. ex facto. in pn. j. ad Tre. ⁊ l. filiuſfamilias. §. vt qs he-
redē. j. de le. j. verūtamen inter verba directa quedā ſunt verba
directa ⁊ ciuilia, quedam non ciuilia, ſed directa ⁊ cōmunia iuris
45 gētiū vt ſ. dixi ⁊ hoc ð directis. Quedā ſunt † verba obliqua, pp
pp ⁊ iſta ſunt illa, q̄ ſonat vt quis capiat de manu alterius, ⁊ ſic fa-
ctum alterius quā teſtantis ſequitur, vt probatur in verbo, re-
ſtituuntur, l. cohered. §. cū filie. j. e. ⁊ quaſi p totū ti. ad Tre. huc
probat in verbo dari, l. fundi Trebatiam. iūcta ibi gl. j. de vſo-
fruc. leg. Item in verbo, reddatur. l. cum quidā vxori. j. de leg. ij.
46 ⁊ l. verbū reddendi. de verb. ſig. Quedā ſunt verba † cōmunia, qq
qq vt ea que poſſunt habere vtramque ſignificationē, vel ꝙ quis ð
manu ſua accipiat, vel de manu alterius, vt ponit exemplū gloſſ.
47 Sed quare † verbum ſubſtituo, rr non eſt verbum directū ſicut
rr inſtituto: Dic, q2 eſt verbū magis generale, q2 quocunq3 mo-
quis in alterius loco ponatur dicitur ſubſtitut⁹ adeo ꝙ i le...
ſingulari. l. Titius ⁊ Seius, vter. cū duabus legib⁹ ſeq. ſ. ti...
C. de cadu. tollen. §. in primo. ⁊ §. p ſecūdo. ſ3 non eſt ita in ...
ſſ bo īſtituto. ¶ Modo his regulis premiſſis ss dubitat ð q...
tt dam alijs. Et primo ð verbo tt perueniat, vv an ſit † direct...
vv commune, vel obliquum. Et ꝙ ſit obliquum, videtur caſus ...
48 fideicōmiſſa. §. hec verba. īfra ð legatis iij. ⁊ l. cū heredes ...
§. cū ita. ad treb. ⁊ l. heredibus. §. fi. eo. tit ¶ In contrariū ...
directū. habes i l. iij. §. perueniſſe. de here. vel act. vē. ⁊ l. her...
mei, in pn. ad Treb. ⁊ omnes leges q̄ loquunt de ſubſtitu...
facta p verba, quicquid ad eum peruenerit, l. cū virū. C. de ...
cōmiſſ. ⁊ l. baliſta. cū l. ſeq. j. ad treb. ⁊ hoc videt tenere ...
xx i cap. Raynal. ſu p verbo, deueniret. extra ð teſta. Ego dic...
qð ſit cōmune. ¶ Primo ex predictis apparet, q2 in obli...
⁊ in directo reperitur, ergo eſt cōmune. Hoc etiā apparet ...
gula precedēti, q2 a ſiue ð manu alterius, ſiue de manu mea ...
46 cto habeat, dicit peruenire directo. Secūdo † dubitatur de ...
bo ptineat, ⁊ videtur ꝙ ſit obliquū; dic. l. fideicōmiſſa. §. ſi ...
infra de leg. iij. ⁊ l. j. de pac. int emp. ⁊ vēdi. vbi exponitur ...
neret. id eſt inſtitueret. ⁊ i l. Luci⁹. ij. ij. filiam. j. ð le. ij. ⁊ ...
in contrariū ꝙ ſit directa, ⁊ trahatur ad inſtitutionē here...
licet. C. de pact. ¶ Ex predictis dico ꝙ eſt verbū cōmune ...
bū illud, pertinere. ð verbo. ſignifi. ¶ Nec obſt. §. filiā ...
pretat. fideicōmiſſum in dubio, quia illud in relicto ſingu...
vbi verba cōmunia nunquam ad inſtitutionem trahuntur ...
etiā verba ciuilia directa, l. omne verbū. C. cōmunia de le...
50 xis. ¶ † Tertio dubitatur ð verbo habeat, yy qð videtur ...
yy ctum, q2 habere eſt ius dominij, vel. poſſeſſionis, nō aute...
citur habere q habet p actionem, l. ſtipulatio iſta. §. habe...
verbor. obliga. ⁊ l. habere. de verb. ſignig. ſ3 i fideicōmiſſo ...
bet petere ab alio, ergo, ⁊c. ⁊ hoc videtur ſentire Azo i ...
hered. inſtitu. poſt pn ¶ In contrariū quod ſit obliqu...
fideicōmiſſa. §. ſi filio. j. de leg. iij. Ex predictis ſatis p...
cere ꝙ ſit cōmune. Pro hoc facit regula precedens ...
51 ſiue ab alio habeā, habere dicor. ¶ † Quarto dubit...
remaneat, vtrū ſi commune. Et videtur ꝙ ſic, q2 int...
beat, ⁊ ſi nō habeat, reſtituat, l. ſi cū ante. C. ð do. ant...
pretor. in princip. ⁊ qð ibi no. ſup verb. remaneat. j. d...
zz de. ſ. i ver. redeat. vt puto, l3 alibi videatur accipi p...
52 ſi duob⁹. j. de mili. teſta. ¶ † Quinto dubitatur de ver...
zz ⁊ videtur ꝙ ſit verbū directū, vt in ru. ⁊ l. j. ⁊. C. comm...
ſuc. ⁊ pluribus alijs legib⁹. ⁊ l. ſi abducta. C. de furt. ...
AA nam. C. de fideic. ⁊ l. quanquā. ad l. fal. cū ſi. Contrariu...
do ꝙ ſit verbū cōmune, l. non tantum. in principi. j. de ...
lib. ⁊ l. reſtituta. §. fi. cum l. ſequen, j. ad Trebel. vbi dic...
Trebellianica eſt ſucceſſio. Pro hoc videt caſus i cap. ...
BB tius. ex de teſtā. ¶ Sexto dubitatur bb de ver. † rep...
53 quod videt obliquum, l. iij. de pac. inter em. ⁊ ven. Sed ...
ſit idem ꝙ ſ. dixi i ver. pertineat. Et p hoc eſt gloſ. not. ...
l. j. in fi. glo. magne. facit l. Lucius. §. tres heredes. ad T...
54 ¶ † Septimo dubitat cc de ver. deuoluat, dd ⁊ videtur ...
CC directū. l. de emācipatis. C. de leg. here. ⁊ l. Luci⁹. ij. ...
DD fra eodē. ⁊ C. de iur. delibe. l. ſi infāti. ſup ver. deuol...
xi quod eſt cōmune, l. ij. ⁊ quod ibi not. de ali. ⁊ cib. le. ...
55 dixi. ¶ † Octauo q̄ro qd de verb. accreſcat. ⁊ videtur ...
obliquū, l. codicilis. de vſufru. le. In contrarium quod ...
ctū. C. quando non pet. part. in rubro, ⁊ nigro. ⁊ §. his ...
cad. tol. ⁊ eſt verbū aptum ad cōprehendēdum bona ...
ris. l. q patri. in princip. de acquirend. heredit. ⁊ hoc p...
non cū aptat vt quis capiat de manu alterius. Non ob...
dicillis, q2 ibi in condicillis, vbi ſi eſſent verba directa ...
55 ad fideicōmiſſum, l. Sceuol. ad Trebellia. ¶ Nono q...
EE ver. moritur ee tex. ⁊ gl. eſt in capi. ſi pater. de teſtame...
vj. ꝙ verbū directū, quaſi dicat ibi, moriatur talis, id eſt ...
FF ad talē perueniat. Puto ff tamen ꝙ verbū hoc ⁊ precede...
tera verba ſimilia niſi illa duo, ſcilicet heres eſto, ⁊ inſti...
ſunt ciuilia, ſ3 magis cōmunia iure gentium. ¶ Vlti...
GG mus gg videre qualit hec ſubſtitutio finiatur, ¶ E...
bis ꝙ quādoq3 iſta ſubſtitutio continet vulgarem. ...
pupillarē, quandoq3 alias, dic vt ſ. dixi de materia pu...
pillaris, ⁊ aliarū ſubſtitutionum. De ſubſtitutione de...
tur lex Sceuola. ad Trebel. dicemus ibi.

ADDITIONES.

a ¶ Centurio. Adde in quantū Alex. hic ponit an milites ...
ni temporis gaudeant priuilegio militū antiquorū. q ...
cccxxvij. iij. lib tenet ꝙ poſſint donare concubinis ⁊ ...
nō gaudeant priuilegio S3 Ro. cōſi. dvj, tenuit q gaud...

cum imperatoris. Adde Paul. de caſtro cõſi. ccxcvij. vbi de duce Mediolani, quem dicit tenere locũ imperatoris in dominio ſuo. ⁊ Joan. de Ana. conſi. lxxxj.

POMA. ¶ De materia hui⁹ legis vide Are. conſi. xlv. ꝑ totũ.

P.PAV.P. ¶ Circa materiã ſubſtitutionis cõpendioſe, vide multa per Bal. in trac. ſubſtit. in vj. parte, ⁊ que habes ad Barto. in l. precibus. C. de impu. Item ꝙ fideicommiſſum non dicatur ꝓprie ſubſtitutio. Uide Jaſo. in rub. inſtit. de ſubſtit.

¶ Pleniſſime. Pro cõcordia aduerte ꝙ mortis teſtatoris tẽpore fructus percepti, ſunt reſtituẽdi fideicõmiſſario per grauatũ reſtituere, ⁊c. Jta Bar. in l. in fideicõmiſſariam in fin. prin. ff. ad Tre. ⁊ firmatur iſta opi. doc. ſm intellectũ Ang. ⁊ ſequacium in l. ita tamen in prin. eo. titu. contrarius allegatur ſm Ang. ⁊ ambos Jmo. in hac l. centurio. ver opp. ad ſecundã partẽ. Soluũt ipſi vno ore, ꝙ Bar. eſt vitio ſcribentis corruptus, ſed non placet ſol. per l. iubemus. C. ad Trebel. quam alle. ideo aliter ſolue ꝙ ſecunda opi. loquitur, quando grauatus reſtituere erat de filijs in poteſtate, quo caſu fructus non ſunt reſtituẽdi, vt in illo caſu ſing. dic l. iubemus. Et eſt ratio quia filius in poteſtate inſtitutus incontinenti efficitur heres ſine immiſtione. l. in ſuis, cum ibi no. ff. de li. ⁊ poſthum. ideo iſti fructus nunquam fuerunt effecti hereditatis, cũ inter mortem, ⁊ exiſtentiã filij nõ ſit dare medium. §. ſui autem. Jnſtit. de hered. que ab inteſta. qupd ſic non eſt in extraneo herede.

¶ Ego dixi. Jſta eſt cõmunis opinio, vt dixit Alex. conſi. cxlvij. alias, xlvij. in fin. in ij. volu.

¶ Ex hoc ſequit. Si ſubſtitutus pro iure accreſcẽdi capiat vniuerſum. Uide Ludo. Rom. in conſi. lvj. alle. Bar. hic pro iſtis dictis hic per Bar. vide Abb. in conſi. cxxvij. ⁊ vide Bar. in conſi. ccxlj. incip. pater filio, vbi diſputat de gl. in §. qua ratione. Jnſti. de vul. vide ibi de verbo ſuccedat, ⁊ de verbo deueniat.

POMA. ¶ Tempore mortis. Adde ꝙ Angel. dicit, ꝙ putat lecturã Bar. corruptã, q2 illi fructus non veniũt, vt fructus, ſed vt reliquum patrimoniũ, ⁊ filio poſſunt dari in ſupplementũ legitime, de quo vltra Alex. vide Pa. de ca. conſil. cclvj. Et ꝙ filio legitima in fructibus aſſignari non poſſit, conſuluit Pe. de Anchar. conſi. cxxvij. ⁊ Ro. conſi. ccccxxxvij. ſic nec filius patri, vel matri, vt voluit Bal. conſi. clxxj. iiij. lib. inquantũ Ale. hic ponit ꝙ ius patronatus tranſit ad heredẽ extraneũ. vide ſ ed. conſil. cxj. ⁊ melius per domin. Card. conſi. cxxij. Roma. cõſi. ccclxviij. ⁊ inquantũ dicit ꝙ iura ſepulchrorum trãſeũt ad heredes extraneos. dic ꝙ contrarium tenet Jo. de Anan. conſil. lxxvj. Petr. de Ancha. conſi. cxij.

¶ Ueritas. An ſubſtitutio cõpendioſa ſit ſpecies ſubſtitutionis de per ſe vel adiecto, vide Soc. in rub. ſ. eo. ti. in vlt. col. ⁊ quib⁹ verbis facta comprehendatur vide eundem conſi. lxxvij. inci. in preſenti. col. j. ⁊ in cõſi. cxliij. incip. diligenter in prin.

¶ Ex forma ſtatuti. Adde ꝙ cum Bar. concor. Anto. de Butri. in cap. Raynutius. Bal. in repe. c. ſi. pater.

POMA. ¶ De effectu. Uide Pau. de Caſt. poſt Bar. l. precibus. C. eo. titu.

P.PAV.P. ¶ Uide Com. conſi. cxxj. inci. Gerardus. per totum

¶ Primo quero. Uide Lancel. l. precibus vbi multis modis limitat. C. eo. ti. Et iſta opinio. j. gl. eſt cõmunis, ſecundum Alex. hic, ⁊ Jmo. in dict. cap. Raynutius.

¶ Ualet. Adde ꝙ hanc tenet Old. conſi. cxxv. de quo vide Pa. de caſtr. conſi. cxxiij.

¶ Joan. an. Adde ꝙ Pe. de anc. cõſi. xxvj. ſecut⁹ quedã Hug. guarumbert. tenet, ꝙ ſubſtitutio cõpendioſa facta ꝑ verba directa, mere ciuilia obliquet poſt pubertatẽ, maxime ſi ſit clauſula, ſi ſine liberis, vbi autẽ eſt clauſula codicillaris, illa tollit oẽs dubitationes, vt ibi idẽ ipſe concludit. ⁊ vide Cal. conſi. ix. de teſt.

POMA. ¶ Nam mihi. Adde ꝙ iſta diſtinctio reprobatur per Are: conſi. clv. inci. periculoſum eſt. ⁊ vide Abb. ca. Raynutius extra de teſta.

P.PAV.P. ¶ Accipiendo. Jſtud limita niſi in teſtamẽto eſſet appoſita clauſula codicillaris, que cõmuniter ſolet app. Jta Bal. in l. verbis ciuilibus ſ. eo. tit. ſequitur Com. conſi. ij. ad fi.

P.PAV.P. ¶ Accipiat. De iſto verbo vide Com. conſi. cxxx. vbi declarat Bar. in iſto verbo eſſe contrarium, vt ſ. in ij. queſtion. in princip.

POMA. ¶ Simile habes. Uide Are. l. iij. §. ex pluribus in j. co. ff. de acqui. poſſeſſ.

P.PAV.P. ¶ Primo moriturum. Jn hoc Bar. reprehẽdit hic per Ja. ⁊ Alex. conſi. xvij. in fi. ⁊ contrarium tenuit ipſemet in l. quidam. §. ſuum. ff. de acquir. heredi.

¶ Quid ſi teſtator. Adde ꝙ cõmunis videt opi. Dy. Ray. Bar. Bal. ⁊ Ange. ⁊ Moder. ꝙ illa verba nihil operentur, de q̊ per Pau. de ca. cõſi. ccxlvj. per Bar. cõſi. xxij. inci. homo accurſuli. per Bal. conſi. cc. in fi. vol. ⁊ cõſi. xlvj. iij. vo. ⁊ cõſi. clxxxiij. §. vo. ⁊ conſi. cclv. iij. vol. in fin. conſi. ⁊ cõſi. cliij. j. volu. ⁊ cõſilio clxiij. ij. volu. per Eldra. conſi. xcix. Petr. de Ancha. conſil. xxvj. per Angel. conſi. xcvij.

ſ P.PAV.P. ¶ Sic ſubſtit. Jſta conditio ſi ſine liberis deceſſerit. cadit etiã in pupillum, ⁊ ideo ſi teſtator diceret. ſi filius meus decederet in pupillari etate ſine liberis, non dz intelligi de pupillari etate, vide omnino Com. conſi. cxxv. inci. proponitur ꝙ Bar. per totum. ſed videtur contrarium voluiſſe Paul. in ſcript. ad Bar. in l. in pupillari. ſ. eod. vbi Jaſ. hic.

t POMA. ¶ Et alij dicunt. Pro iſta opi. conſuluit Rapha. cuma. conſi. cj. inci. proponitur.

v POMA. ¶ Subſtituit aliquem. Uide Alex. conſi. xlv. j. volum. Roman. conſi. cc.

x POMA. ¶ Compendioſe. Uide Alex. conſi. ix. in j. volu. vbi ponit aliquid de ſuperioribus ⁊ vide mod. l. j. ff. de leg. j.

y ¶ Uerbum lego. Adde vltra Alex. de hoc verbo Bal. cõſ. cxj. Card. conſi. lx.

z POMA. ¶ Quãdocunqz. Uide plures opi. de iſta que. ꝑ Bar. cap. cum tibi. de teſt. Ale. conſi. clxij. in ij. vol. ⁊ conſi. xij. in iij. vo. Pan. conſi. lix. in j. dub. in j. vo. Pau. de Ca. l. ſi quis ad declinandam. de epiſ. ⁊ cle. Bar. conſi. iij. ⁊ conſi. lv.

P.PAV.P. ¶ Uide Pau. de Caſt. con. lix.

aa ¶ Sit fideicommiſſaria. Adde ꝙ ita Bal. conſuluit, ꝙ fit fideicõmiſſaria eius conſi. ccccxxij. inci. in Chriſti nomine, factũ ſic ſe habet iij. lib. ⁊ cõſi. ccccl xvij. j. vol. ⁊ cõſ. ccxxij. eo. vel opi. Bar. ſequitur Ang. hic, ⁊ Pau. de caſt. in l. precibus. Bar. in l. ſi qs ad declinãdã. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ l. fundi trebatiani: ⁊ conſi. inc. Barroſ. li. ⁊ conſi. inci. Uanutius fecit teſtamentũ in lec. Alex. alleg. Pau. de ca. conſi. xcviij. ibi non loquitur de hoc, ſed conſi. cxcix. nec ibi loquit de primo caſu, niſi referendo, ſed de ſecũdo de quo hic in fine quid ſi conſuluit idem Alex. conſi. xij. iij. vol. limitandum eſſe dictũ Bar. niſi teſtator dixiſſet, bona diſtribuantur pro anima mei teſtatoris, quia tunc bona pupilli non poſſunt prodeſſe anime teſtatoris. cap. non putanda. j. queſt. j. non erit directa ſubſtitutio. ita conſuluit Pe. de anc. conſ. viij. inci. in Dei nomine difficultas queſtionis. ⁊c. ⁊ in opi. prima perſiſtit Fal. cõſ. cõſi. cclxxxvj. ij. vol. Abb. cõſ. lix. li. j. ſequitur opi. Bar. etiã ſi diceret, bona mea dẽtur ⁊ diſtribuãtur. d quo vide Cal. con. xxvij. de teſt. Bal. conſi. lxxxvj. lib. v. vbi voluit ꝙ ſubſtitutio facta pupillo, ſi deceſſerit ſine liberis, ꝙ totum diſtribuatur excludat matrem, cum ſit relictum, cum hoc, ꝙ plus petere non poſſit.

bb P.PAV.P. ¶ Sed iſtud verbum. Jn contrarium vide Com. cõſ. cxxx. qui ponderat Bar. ſibi contrarium in hac l.

cc POMA. ¶ Loco heredũ. Uide concor. per Alex. conſi. iiij. in ij. volu. ⁊ conſi. xcviij. in fin. in iij. volu.

dd P.PAV.P. ¶ Si mater. Uide de hac que. Com. conſi. cxxx. inci. Joan. qui refert Bal. contrarium tenuiſſe, ⁊ dubitat quã partẽ eligat, tandem couſuluit contra.

POMA. ¶ Reſpondeo. Contrarium not. tenere Bar. in iij. q. in ca. l. quã contrarietatem detegit Are. hic, ⁊ Ang. cõſi. xcvij. Pa. de Caſt. cõſi. xxv. Are. conſi. clv.

ff POMA. ¶ Colligitur. Uide Alex. con, cxxiij. ver. ⁊ ponderanda. in iij. volumine.

gg AND. BARB. ¶ Quid ſi teſtator. Qñ dicit ſi fili⁹ decedat bona mea vẽdãtur, ⁊ diſtribuant inter pauperes, vide Bart. in cõſ. lvj. inci. Bar. fecit. ⁊ ibi vide qñ relinquitur vxor domina, ⁊ maſſaria, Et an relicta, ad pias cauſas trahantur, Bal. contra Bar. tenet in l. precibus. C. de impuber. ⁊ ibi Salyc. ⁊ Bald. in commento. c. ſi pater. de teſta. in vj. Card. in c. cum tibi. eod. tit, ⁊ ibi Joan. de Jmo. ⁊ hic, ⁊ Bart. in queſt. filium adultum. Uide que dixi in d. c. cum tibi ⁊ ſuperioribus annis conſuluit Ferrarie ꝯ Bart. ſic occurrit Fauentie, ⁊ quidam ſapiens conſuit pro Bar. qui allegauit capitu. ſi pater. de teſta. libro vj. ⁊ non aliud. Pro certo illud capi. loquitur quando inſtituit pauperes, ⁊ ſic nõ obſtat, vide Bar. in l. fundi Treba. de vſufruc. lega. vbi quatuor vicibus dicit ſe conſuluiſſe, vt hic voluit. ego conſului contra, ⁊ vide Baldum in l. precibus. C. de impube. vbi cõſuluit Uerone contra Bar. ⁊ vide Car. in capitu. Raynutius. vbi tenui contra Barto. Padue. Joan. de Jmol. reſpondet ad motiua Bart. in ſuo conſ. Salyce. in dicta l. precibus. ſequitur Bal. ⁊ vide Bar. in l. ſi quis ad declinandam. C. de epiſc. ⁊ cleric. vt ibi tenet cõtra Bar. ⁊ in l. ex tribus. C. de inof. teſtamen. ⁊ vide Barto. conſilio. cix: incip. erat Minoraldus de caſtro vbi teſtator dicit, ſi nullus filiorum deceſſerit ſine liberis, que ſubſtitutio ſi iſta, vide ibi, ⁊ vide Bart. in conſi. cxv. inci. in queſt. propoſita viſo pũcto vbi loquitur de verbo ſuccedat, ⁊ vide Bart. in conſ. xxxvij. inc. quidam. ⁊ idẽ Barto. in conſi. inci. Titius condidit. vbi pucherrime loquitur.

hh ¶ Fideicommiſ. Adde ꝙ hanc tenẽt Oldr. cõſi. xcix. Ang. cõſ. cxxv. vbi dicit fratrem ſuum Bal. ſic cõſuluiſſe nõ facta diſtinct.

an mater ſit in medio vel ne,ſed ſolū niſi ex cōiecturis apparere
pōt,ꝙ directe voluit teſtatoꝛ ſubſtituere de quo j.⁊ cōmunē opi.
antiquoꝛū tenet Bal.cōſ.ccl.in conſulendo.iiij.li.⁊ eo li b.cclv.
etiā ſi ſubſtituti eſſent pauperes,⁊ cōſi.ccccliix.lib.ij.vbi plene
tamē dt non decido hoc caſu,q2 erant ſubſtituti fratres teſtato
ris,⁊ vxoꝛi erant facta pꝛelegata.⁊ cōſ.cclxxxv.lib.j. Ang.cōſ.
xiij.Bar.cōſ.liiij.inci.Ang.Marie.⁊ conſ.xxij.inci.homo Ac
curſuli,eandē opi.tȝ Jo.de ana.cō mater eſt in medio cōſ.lxxix.
ii ❡Juri directo. Adde ꝙ hanc opi videt̃ tenere Car.conſ.xxxix.
⁊ xcj.Old.ſibi ipſi cō trarius conſi.cxxv.Alex.conſ.xij.Pau.de
Caſt.conſi.cclvj.niſi teſtatoꝛ ſe reſtrinxiſſet ad bona ſua tantum
q2 tūc vult ꝙ omni tempoꝛe ſit fideicommiſ.⁊ pꝛimam opi.etiā
tenet conſi.cccxlix.Roma.conſi.cxxx.
POMA.❡Idem tȝ Alex.cōſi.clxxj.i iij.vol.Are.cōſi.clv.inci.
parēdo iuri.Imo.⁊ Ful.l.pꝛecibus.C.eo.ti.vbi Ful.dt ꝙ in iu
dicādo,⁊ conſulendo,tenet iſtā opi.⁊ Sal.l.ex tribus.C.ð inof.
teſt.Bar.l.ſi quis ita per illū tex.ff.de vſufr.Pa.de ca.cōſ.c.in
ci.ſub anno milleſimo.Alex.conſi.ij.incip.attentis verbis teſta
mēti.in iij.vo.Chriſt.de ca.in diſpu.inci.Sceuola pater habēs
⁊c.vbi dt ꝙ alias de facto obtinuit in collegio Mediolani.⁊ vi
de Bar.in l.ſi arrogatoꝛ.i vl.char.ff.de ado.Iſtā partē etiā ſeq
tur Car.conſi.lx.Oldr.conſi.cxxv.Contrariū tenet idē Ol.cōſ.
xcix.alias xciiij.aut xliiij.Bal.conſi.ccccl xix.in ij.vol.⁊ cōſ.ccl.
in iij.vol.Adde etiam quod ſcripſit ad Bar.in d.l.pꝛecibus.
kk ❡Pꝛe directo.Ang.alle.cōſi.cxxv.in hoc,⁊ in eo ꝙ dicit totā
⁊ integrā appꝛobat opi.Bar.lȝ Alex.aliter referat in lect.⁊ i-
dē tenet Bar.cōſi.xv.inci.pater habens.Cum autē teſtatoꝛ dt,
libere bona mea deuenire ꝙ debeat cenſeri ſubſtitutio directa,
voluit Rom.conſi.cxxx.⁊ cū dt,ſine diminutione,voluit Jo.de
Ann.cōſi.lxxxvj.⁊ cum dt ꝙ capiat pꝛopꝛia authoꝛitate voluit
Bal.conſi.ccvij.lib.j.⁊ cū dt,totū reſiduū,⁊ omnia bona ſua,vo
luit quidā doctoꝛ in conſil.Bald.cclxxviij.lib.iiij.ſed in eo quod
Bar.dt omnia bona mea.Ang.alle.conſi.repꝛehendit Bart.⁊
omnes de quibus ibi per eū.lȝ Bal.alle.cōſi.ccxviij.appꝛoba
re videatur doc.Bar.Ubi autē teſtatoꝛ dicere pleno iure,Ang.
ſtat cū Bar.inquantū dt notandū,ꝙ verbis Bar.hic,⁊ conſi.ꝑ
eum alle.colligitur ꝙ illa verba,totā,⁊ integrā teſtatoꝛ videtur
pꝛohibuiſſe Trebellianicam,aperias oculos,q2 inuolute loqui-
tur.Nam per illa verba totam integram pleno iure,non cenſe-
tur pꝛohibita trebellianica niſi addatur,⁊ ſine aliqua diminu-
tione.Ita concludit Roma.per tex.loquentes conſi.lxxv.lxxix.
⁊ cexxxix.vbi dt his obtinuiſſe.Floꝛē.Id voluit Pau.de caſtr.
recte intuenti,lȝ non ita clare,eius cōſi.cl.⁊ cōſi.cxiiij.vbi etiam
dt vidiſſe conſultum per egregios viros,⁊ cōſi.cl.⁊ conſi.cxiiij.
⁊ vbique alle.Oldra.alibi Pau.de caſtr.patrem legum appel
lat.⁊ in dictis conſi.maxime cl.dt,ꝙ hoc hic vult Barto.vt ibi
per eum videre potes.⁊ in auth.ſed cū teſtatoꝛ.
ll P.PAV.P.❡Accipiat.Uide Ant.conſi.liij.⁊ omnino Ang.in l.
Julian⁹.§.idē Julian⁹.de rei ven.⁊ de verbo,pleno iure,⁊ ſimili
bus.⁊ an inducāt ſub ſe directā,vide late Fel.i c.auditis ð reſc.
POMA.❡Que dicitur libere fieri,vid Fle.cōſ.vj.alias.xcvj.
ad fi.Adde ad idē tex.⁊ ꝙ ibi no.Panoꝛ.ſuper verbo,libere.c.ð
multa.in j.col.de pꝛeben.⁊ quod not.Barto.c.que in eccleſiarū
de conſti.⁊ ibi Ant.in iiij.no.de conſti.dicentē ꝙ dictio libere,in
poꝛtat vt quis faciat pactū ſine alteri⁹ cōſenſu,⁊ reqſitione.Idē
impoꝛtat vt quis faciat actū ſine alteri⁹ diminutione,⁊ cōtradi
ctione.⁊c.lȝ Raph.comen.non recoꝛdatur de Bart.hic,teneat
cōtrarium conſi.cv.inci.in benedicto filio.ſi teſtatoꝛ dixerit ꝙ
bona ſua libere reuertantur ad talē,ꝙ tñ ꝓpter hoc ille nō habe
bit licentiā appꝛehendēdi illa bona pꝛopꝛia authoꝛita.de ver-
bo libere,vide Bar.cōſi.iij.in j.vol.⁊ cōſ.xi.in ij.vol.Rom.cōſ.
cxxx.⁊ idē ꝙ dixi ſ.ver.libere,⁊ de verbo,pleno iure,⁊ de verbo
omnino,vide Fel.in c.auditis.de pꝛeſcri.Et quid de verbo ple
narie,vide Bar.conſi.ij.ij.vol.⁊ ad hoc vide etiā Bar.conſi.ij.e.
ij.vo.Et quid de verbo pleniſſimū.vide Bart.conſi.xxviij.vol.
ij.Et de verbo plene,vide Roma.conſi.ccxxxix.
mm POMA.Et integrā.Uide de iſta clauſula,tota ⁊ integra.Ale.
conſi.cxlj.⁊ cōſi.v.in iij.vol.⁊ conſi.xcviij.in fin.in iij.volu.Fel.
c.auditis.de pꝛeſcri.Bar.conſi.xxiiij.j.vol.⁊ cōſi.ſeq.Ro.cōſ.
lxxv.⁊ conſi.lxxix.Et de verbo,totam vide Car.conſi.cxxxiij.
nn POMA.❡Omnia bona mea.Uide Bar.conſi.xliij
oo POMA.❡Diminutione.De iſto verbo,vide Fel.in c.auditis.
de pꝛeſcrip.
pp ❡Mobilia ⁊ immobilia.Adde Bal.cōſi.ccxij.
qq P.PAV.P.❡Inſpicere.Circa iſtam q.vide Ant.de bu.cōſi.liij.
inci.quedā mulier.⁊ que habes ad Bar.in materia iſta in l.pꝛe
cibus.C.de impub.
rr POMA.❡Pꝛo matꝛe.Idem tenet Ant.de bu.conſi.lij.incip.
dubitatio qſtionis huius Jo.de anc.conſi.lxxix.inc.caſus ſic ſe
habet,vbi appellat communem iſtam opinionem,licet fallat.

ſſ ❡Limitaſſe.Uide Bal.cōſi.cvj.lib.iij.⁊ dicta Bart.hic
Alex.de Imo.in conſi.xx.verſi.nec pꝛedictis.in ij.vol.
tt ❡Dicas ſic Uide Alex.cōſ.xx.ij.vol.⁊ l.ij.ſ.e.⁊ iā hoc iure
itē no.ex ea.l.ſ.eo.⁊ l.Gall⁹.§.quidā recte.Uide etiam Al
conſi.j.j.vol.Et ꝓ iſta opi.Bart.faciū q vul.Bal.in l.pꝛe
in vlti.col.C.eod.⁊ ibi Alex.
vv ❡Cōpendioſa.Uide Ang.conſi.ccxx.ad fi.incip.quidā
tho.⁊ conſi.ſequ.
xx ❡Cōtinet vulgarē.Uide per eundem i conſi.incip.Rich
quādiu.de acqui.here.Et an vulgaris,q continetur in cō
dioſa,habet locū ſi heres moꝛiatur viuo teſtatoꝛe,vide Ba
xciij.iij.volu.Et quod ſubſtitutio cōpendioſa facta per ver
commune,contineat vulgarem,tenuit Ang.conſ.ccl.in fi
yy POMA.❡Siue nō.Uide Alex.conſi.clij.in pꝛin.ij vol.
circa pꝛimum.
zz P.PAV.P.❡Filio meo.idē ſi diceret,vos inuicē ſubſtituo
Ang.cō.clxxxiij.inci.teſtatoꝛ ð Uerū.⁊ cōſi.cxliij.inci.qd
idē ſentit Ba.hic,dū opponit de l.idē turris q loquit ð
Aa POMA.❡Uulgaris tātū.Adde ꝙ ita tinet Imol.c.R
in materia pupilli.ſubſ ð teſta.Pau.ð Ca.l.fi.ſ.ð here.in
l.Gall⁹.§.j.ff.de lib.⁊ poſt.Cōtrariū tamen tenet Bal.
nitatis.C.eo.i vlt.char.verſi.ij.requirit̃ ⁊ l.pꝛecib⁹.in vlt
C.eo.De veritate tamen,vide Jaſ.i l.ij.i vlt.q.ſ.eo.vide
Alex cōſi.xxij.iij.vo.⁊ l.recuſare.§.titius.in ij.no.ff.ad
Pau.de caſ.d.l.pꝛeicbus.
Bb POMA.❡Uerbū cōmune.vide Alex.cōſ.xij.iij volum.
xxv.i fi.i j.vol.Rom.cōſ.lviij.Bar.cōſ.xxxv.Rom.cōſ.
§.dub.⁊ conſ.cc.Alex.l.nā qð.§.non omnis.in iij.not.
Cc ❡Ad.q.Adde ꝙ hic ſequit Pau.de Caſt.conſi.
DD P.PAV.P.❡Si teſtatoꝛ.Uide omnino Com.conſi.
Franc.inſtituit.col.i.⁊ cōſ.cxviij.inci.teſtatoꝛ.inſtituit
ꝙ intelligatur grauat⁹ heres.quādo quis poſt moꝛtē
vide Com.conſ.cxlj.col.i.ad fi.vide ad Bar.aliquid
in addi.ad Jo.de anna.in conſi.xlj.ad fi.Itē ꝙ in dubio
ſetur iniunctū heredi,quando relinquitur poſt moꝛtē
in l.ſi arrogatoꝛ.ff.de adop.⁊ in l.ex trib⁹.C.de inof
cōſ.xij.col.vlt.vo.iij.Itē ad dictū Bar.hic,vide Cu
Itē quādo quid iungitur poſt moꝛtem ꝙ cenſeatur
pꝛimo inſtituto,vide Bar.conſ.xiij.Mat.no.cl.xij.
col.vlt.Bar.i l.coheredi.§.cū filie.j.eo.Aret.cōſ.
Ja.vbi ſ.Are.in l.j.§.fi.ſ.eo.⁊ ꝓ opi.Bar.in l.qui duo
ſeatur potius iunctū heredis heredi,vide Alex.conſi.
v.Adde tamē ꝙ pꝛecedens opin.videtur vireoꝛ,⁊ com
dicunt Alex.⁊ Ja.vbi ſ.ſed iſta cōmunis ꝓcedit plane
ſit iniunctū fideicōmiſſario,quid autem ſi vtroqȝ modo
tunc videtur potius iniunctū inſtituto,per tex.in l.co
de vſufru.leg.vbi.videt̃ ita velle Bar.⁊ Alex.i l.cohe
filie.j.eod.vbi Jaſo.ſȝ Bart.in iſta queſtionn ſentit
l.qui duos.⁊ aduerte ꝙ Jaſ.hic repꝛehendit.Barto.
Ee P.PAV.P.❡De facto.Uide Soc.i l.cū filio.ff.de le.
pe.l.cum eius.ff.condi.⁊ demon.⁊ Alex.i multis conſi.
bes ad Bar.in l.Luci⁹.ſ.de here.inſti.⁊ late Cur.conſi.
Ff ❡Cogitaui.Imo.hic,⁊ in c.Raynut.Bald.in l.vnica.
cundo.C.de ea.tol.Pau.de Caſt.conſi.ccxxxvj.
POMA.❡Hanc opi.ſequit Bal.⁊ Are.hic Ange.
de pupil.ſubſti.Ancha.cap.ſi pater.ð teſta.lib.vj.In
idem tenuit Bar.conſ.incip.And.fecit teſtamētū.Bal.
cōtrarius.l.ab eo.C.de fideic.Anch.etiā ſibi cōtrarius
xvj.Ale.hic,⁊ conſi.xcjij.vo.⁊ conſ.cv.eo vo.conſi.lxvj.
⁊ conſi.lxxxv.eo.volu.⁊ xxiiij.i iij.vol.⁊ cōſi.lv.in iij.vo.
opi.Bart.vide Pau.de caſt.conſi.xxiij.Bart.in d.l.
Alex.conſi.v.iiij.volu.Com.conſi.xxv.
Gg POMA.❡Medi dubiatur.Uide Alexand.in conſi.
fin.in ſecundo volumine.
Hh AND.BAR❡Ulterius.Et no.caſum in q ſubſtitutus
venire ex directa,vel fideicōmiſſaria ſubſtitutione.
Bar.in d.§.Titius.vbi alle.l.ſi qs ſeruo.ff.ð manum.
in l.pꝛecibus.C.ð impub.⁊ aliis ſubſti.Ang.in d.§.
lnm tex.eſſe melioꝛē de iure,quādo dicit̃ vulgariter ⁊
⁊ per fideicōmiſſum,⁊ etiā alle.l.fi.C.de cod.⁊ dt Pa
d.§.Titius.ꝙ ille tex.ſem ꝑ alleg.ad hoc,q2 notarij d
re,ſubſtituit vulgarit̃ ⁊ ꝑ fideicōmiſſum,Bar.in d.l.
dictū §.Titius Bal.in rep.l.in ſuis.i ver.vj.querit.
poſt Et facit ꝙ dt Ba.in l.iā hoc iure.§.ſi.de vul.⁊ pu
apponūt iſta verba,⁊ ignoꝛāt qd impoꝛtēt.Facit qð
in l.j.ij.q.ff.de iure cod.ſi dicatur,valeat iure teſtamē
dicilloꝛū,erit in electione heredis an veniat iure teſtam
re fideicōmiſ.d.l.fi.C.de codic.⁊ d.§.Titius.Idē dicit
in d.l.fi.C.de codi.in q.xiiij.Bar.in l.ſi Titio fundū.ff.
leg.Cy.i d.l.pꝛecib⁹.i tractatu cōpēdioſe.§.qd ſi teſta

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

lium impuberem. Joan. de Jmo. hic in pꝛinci. vlt. char. vbi dt ꝙ teſtatoꝛ voluit facere plures ſubſtitutiones in diuerſis caſibꝰ Jdem voluit in cap. Raynutius. ad fin. de teſta. Jdem voluit in dicto §. Titius. ibi etiam Rap. cu.

¶ Duo ex his verbis. Uide Oldrad. conſi. cxxv. inci. in pꝛeſuppoſito caſu. ⁊ Bald. conſi. cxxiiij. ij. volum. ⁊ conſi. ccclxviij. in fi. j. volu. ⁊ conſi. lv. ij. volum.

P.PAV.P. ¶ Juxta pꝛedicta. Uide alexan. conſi. xx. incipi. viſo pꝛoceſſu. circa med. vol. ij.

POMA. ¶ Uideamus regulas. Uide Alex. conſi. x. in j. vol.

POMA. ¶ Heres. Uide de iſto verbo Panoꝛ. conſi. xxxij. in j. volū. ij. vol. Alexan. l. ex facto. in pꝛin. ff. ad treb. vbi etiam ponit verbo inſtituo. Et ad cognoſcendū que verba ſint directa. vel obliqua, vel communia, vide Felynum in cap. in pꝛeſentia, in pꝛima columna. de pꝛobatio.

¶ Heres eſto. Adde Bal. cōſi. cxl. j. vo. ⁊ ibi d verbo, reſtituas

POMA. ¶ Quedā ſunt verba obliqua. Et de verbo ſuccedat, vide Lodouicum Roman. in conſ. clxxxiij. ⁊ vide Bal. in l. fin. C. de ſac. ſan. eccle. ⁊ vide Barto. in conſi. incip. homo accurſuli de verbo deueniat. ⁊ de materia huius l.

POMA. ¶ Uide Alex. conſi. xij. in l. j. colum. iij. volu. Et quid de verbo capiat. vide Roman. conſi. cc.

POMA. ¶ Uerba cōmunia. Uide Ant. de But. de iſto verbo ſubſtituo, conſi. lxxvj. viſo puncto. vide Bald. per illū tex. l. mulier. §. fin. j. tit. j. ⁊ l. j. in pꝛin. ſ. eo. Et ibi no. Jmo. Angel. mod. ⁊ eſt bonus tex. l. ſi quis mihi bona. §. fin. verſi. id ꝙ. ⁊ ibi Bald. infra de acqui. hered. ⁊ in l. Gallus. in gl. in verſ. neceſſe eſt Bar. ⁊ Jmo. in l. qui liberis, ſupꝛa eo, ⁊ vide Oldra. conſ. cxcvij. ⁊ cōſ. lxviij. in pꝛin. in iiij. volu. Pan. con. xxxij. in j. col. ij. volum. vbi etiam ponit de verbo heres eſto. Et de iſto verbo ſubſtituo, vid Ro. conſi. lviij. in j. du. Bar. conſi. ccxxxij alias ccxxxiiij.

¶ Subſtituo vide Bal. conſi. lv. ij. vol.

P.PAV.P. ¶ Regulis pꝛemiſſis. Uide Joan. de Anan. ⁊ Bolo. conſi. xlvj.

¶ De verbo pertineat. Uide Ro. conſi. cxxx. vbi dicit ꝙ Jmo. in cap. Raynaldus voluit ꝙ ſit verbum directum.

POMA. ¶ Perueniat. Uide Alex. cōſ. lvj. in ij. vo. ⁊ cōſ. clxij. eod. volum. ⁊ cōſi. clxxiij. eod. volu. ⁊ cōſ. xxxvj. in iij. vol. limita, vt per Are. ⁊ vide bonum tex. l. hereditas. C. de here. inſti. Are. l. pꝛecibus. ad fi. gl. in ver. ſm cauſam, vbi ipſe pōderat eſſe gl. pꝛo hoc. Et quid de verbo adueniat, vide Alex. conſi. lvij. in j. col. in ij. volum. Et de verbo peruenire vide Alex. conſi. clxj. ij. vol. Et ꝙ verbū deueniat, ſit verbū cōmune, dic ꝙ eſt cōmunis opi. Panoꝛ. conſi. xxxij. in j. col. ij. volum. Alex. cōſi. lvij. in j. col. ⁊ per eundem Alex. conſi. clxxx. in j. col. ij. volum. Et ꝙ verbū perueniat, ſi verbum cōmune, tenet etiā idem Barto. l. lucius. in ij. queſtio. pꝛin. j. eo. Bald. in l. iam hoc iure. ſ. eo. ⁊ c. ſi pater. C. de teſta. Alex. d. cōſi. lvij. inci. perſpectis. in ij. vo. ⁊ cōſ. clxij. vo. iij. incip. circa pꝛimū dubiū. ⁊ conſi. clxxj. inci. viſo pꝛoceſſu. ⁊ cōſi. cxxvj. in iij. volu. incip. viſo themate ſuper quo dubitari contingit. Limita tñ hoc non pꝛocedere, qñ verbum perueniat, adiungeretur verbo eo ipſo, q2 tūc impoꝛtaret directā ſubſtitutionē. Jta Bal. l. fi. in j. col. de ſac. ſan. eccle. alle. Are. in c. eum qui. de pꝛeb. lib. vj. ⁊ in c. j. de ſepul. eo. lib. facit gl. in c. quā ſit, in gl. i ver. eueniet. de ele. li. vj. ⁊ gl. in cle. j. in ver. eo ipſo. d vita ⁊ ho. cle. Jo. an. in c. q2 ſepe. de pꝛe. li. vj. Scdo limita non pꝛocedere quādo apponeretur clauſula, pleno iure. C. de ſac. ſan. ecc. l. fi. Ang. cōſ. cxxv. inci. hoc teſtamēto. Pe. in vlti. co. in l. Julanus. ſ. de rei vē. Et Are. Adde tex. in l. poſt miſſionem. in verſi. plena legata. ff. ad l. fal. ⁊ in l. diuoꝛtio. in pꝛin. iuxta gl. in verſi. plena. ff. de neg. geſ. Tertio limita qñ adiungeretur verbo libere. Jta ſentit Bar. ſ. in ij. queſti. pꝛinci. Jtem ꝙ ſi teſtatoꝛ dixit libere. ⁊ ibi eius dicta multū faciūt pꝛo iſtis tribus limitationibus, q2 etiā poſſent adaptari ad alia vba cōmunia. Uide etiā ad hoc Ro. cōſ. cxij. ⁊ cōſ. xx

P.PAV.P. ¶ Ego dico. De hoc eſt tex. in l. hreditatis. C. de her. inſtit. ſequitur Rom. conſi. cxxiij. inci. loquēs de verbo cōueniat Jdem tenet Bal. in l. fin. C. de ſac. ſan. eccle. Ang. in l. pꝛecibus eod. tit. Jdem eſt in verbo deueniat. ſm tex. in l. penult. ff. de ſol. ⁊ in l. ij. ⁊ ibi Ang. de bo. que libe. Ange. conſi. xiij. incipien. Jacobus habens vnum filiū. Et de iſto verbo perueniat, vide Barto. conſi. xxj. ⁊ conſi. xxxv. alias xxv. ad finem. ⁊ conſilio. cclj. vbi ponit de verbo deueniat.

P.PAV.P. ¶ Habeat. Sic Barto. dixit ꝙ verbū directum iunctum rei certe non trahatur ad inſtitutionē, dicit cōtra l. j. §. ſi ex fundo. ff. de here. inſti. ⁊ cōdicit ſibimet, maxime in pꝛin. q. ⁊ ideo credo ꝙ Bar. ſit coꝛruptus, ⁊ tamē poteſt ſaluari, vt ſi eſt datus coheres vniuerſalis, iuxta l. quoties. C. de hered. inſtitu. ſed iſta ſol. non eſt bona, q2 in §. ſi ex fundo, nō erat datus alius coheres vniuerſalis, ⁊ ideo ſi facta fuiſſet ibi diſpoſitio per verbū inſtituo illi liberati fuiſſent heredes in totum. l. coheredi. §. cum filie. j. eod. ideo credo ꝙ ſit coꝛruptus.

Zz ¶ Succedat. Uide Bal. conſi. cccclxix. ij. vo. ⁊ cōſi. clxxxiij. eo. lib. ⁊ per eundem conſi. cxxxviij, ⁊ cxciij. iiij. volum.

POMA. ¶ Uide Ale. conſi. lviij. vol. Barto. conſi. xiij. Barto. conſi. xiij. Barb. conſi. xxxij. in ij. volu. Ro. conſi. clxxxv.

AA POMA. ¶ Contrarium credo, Jdem tenet Pau. de caſt. cōſi. cxxxiij. contrarium tenet Sig. de Homo. conſi. lxj. vide Ange. cōſilio. xxxj. in j. col.

BB AND. BAR. ¶ Sexto dubitatur. Et facit cap. in pꝛeſentia. de pꝛoba. in verbo. deuoluerentur.

P.PAV.P. ¶ Uide Rom. conſi. cxliij. dub. qui idem tenet.

CC P.PAV.P. ¶ Septimo dubitatur. Uide Fel. in c. in pꝛeſentia. in pꝛinci. de pꝛoba.

DD ¶ Deuoluatur. Adde tu Are. in c. in pꝛeſentia. in pꝛimo notabi. de pꝛobatio. Domi. in c. ſi pater. de teſta. in ſexto in gl. in ver. filij. Angel. ⁊ Jmo. in l. lucius. j. eod. titu.

EE ¶ Moꝛiatur. Adde Bal. conſi. xl. iiij. vol. Et de iſtis verbis cōmunibus ⁊ directis, vide per Jo. And. in d. c. ſi pater. in nouella per Bald. in l. fi. C. de ſacroſan. ecc. per Ang. in l. pꝛecibus. per Oldr. conſi. cxxv. per Bar. conſi. inci. pater filio impuberi. ⁊ cōſil. inci. quidam de aſſyſio, ⁊ conſi. incip. in queſt. pꝛopoſita.

FF POMA. ¶ Puto. Uide Bar. conſ. xxiij. Rom. conſi. xv. in fi.

GG P.PAV.P. ¶ Ultimo habemus. quid de verbo hereditatem. Jdem eſt quod heredem eſſe vt per Rom. conſi. ij. incip. pꝛoponitur. in iij. dubio quid de verbo accipiat. vide Rom. conſilio. xiij. in ij. queſt. in pꝛincip.

LEX XVI.

Si quis eum. Si ſeruus legatꝰ ſubſtituatur pupillo, euaneſcit legatū in cōditionis euentū. h. d. Hic dicitur in his teſtamētis, ⁊ ſic innuit ꝙ patris, ⁊ filij ſunt plura teſtamenta. Sed cōtra de l. patris, ⁊ filij. j. eo. Sol. vt in l. contraria dicā. Ulterius op. Jnſt. de adim. le. per to. vbi dicitur ꝙ nō refert an codicilli ſint confirmati, vel nō. Sol. dicit hic, cōfirmatis, ſubaudi, maxime. Dicitur hic, legato adempto. quero an videat incontinenti, an expectetur euentus conditionis ſubſtitutionis dt gl. incontinenti vide gl. que incip. ſub conditione, ⁊c. gl. pꝛecedens dt cōtrarium, ⁊ bene, ꝙ expectatur euentus cōuentionis. Caſus eſt in l. ſi ſeruus communis. in fin. j. eo. ⁊ l. ſi poſt moꝛtem. §. fin. de lega. j. ſecundum Jacobum de Aretio.

1 ¶ Teſtam̄ quis quādo poſſit facere ſibi, ⁊ filijs diuerſis hoꝛis

2 Uerba iſta, ſi filius viuo ſe ſuccedat, cuius ſint, an teſtatoꝛis, an legiſlatoꝛis.

Teſtatoꝛ ſi inſtituit extraneum ſub conditione, ⁊ filius ſe viuo moꝛietur, videtur pꝛimo inſtituere filium ſuum.

3 Filius iam natus ſi pꝛeteritus decedat viuo teſtatoꝛe, tamen teſtamentum non confirmatur.

4 Filius poſthumus ſi eſt pꝛeteritus in ſecūdo teſtamēto, qui natus viuo teſtatoꝛe decedat, an rumpatur pꝛimum teſtamētum.

5 Poſthumo pꝛeterito nato, ⁊ moꝛtuo viuo teſtatoꝛe, neceſſario deuenitur ad ſecundum tabulas.

6 Teſtamentum pꝛimum non tollatur per ſecundum, ſi ex eo non poteſt hereditas adiri de iure ciuili.

§. Si ſuo. Rupto teſtamento paterno, rumpitur pupillare, ⁊ remanēte paterno, remouet pupillare h. d. Tex. ibi inſtituat. ⁊ dic ⁊ filium iam natū pꝛetereat. Aduer
1 tatis opp. duobus modis, dicit hic, † ꝙ poteſt quis facere teſtm̄ ſibi, ⁊ filijs diuerſis hoꝛis. ¶ Contra, imo debet fieri vno cōtextu, l. heredes palam. §. fi. de teſt. ⁊ l. cū antiquitas. C. de teſta. Reſpond. hic quidam, ꝙ dicitur hic alia hoꝛa, ſcilicet cōtinuata, ⁊ ſic ſit factum ſine interuallo vno contextu. Tu dic, quandoque eſt vnum teſtamētum omni reſpectu, ⁊ tunc debet fieri vno cōtextu, d. l. heredes palam. in fin. ¶ Quandoq; eſt vnū teſtamentū, vno reſpectu, ſed alio reſpectu dicūtur plura teſtamenta vt in caſu pꝛopoſito, vt videbitis j. ea. l. patris ⁊ filij. ⁊ tunc poſſunt fieri vno cōtextu. Jtē poſſunt fieri diuerſis hoꝛis, in qualibet tñ per ſe, tūc adhibitis legitimis teſtibus, vt hic dicit. ¶ Quero vtrū ſit differētia a quo incipiat, vtrū a paterno, vel a teſtamēto pupillari: Gl. dicit ꝙ ſic, quia quādo ſit diuerſis hoꝛis, debet incipi a paterno, alias pupillare nō valeret. Si enim fieret vna hoꝛa, ⁊ vno
2 cōtextu, tu dic vt dixi in l. ij. §. pꝛiꝰ autē. ſ. eo. † Procedo vlteriꝰ dicitur hic, ſi viuo ſe filius decedat, ⁊ q̄ro an iſta verba, ſi viuo ſe, ⁊c. fuerint verba teſtatoꝛis faciētis inſtititutionem ſub illa cōditione, an vero ſint verba legis recitantis factum. Gl. dt vtranq; lecturā poſſe eſſe verā, ſed j. opi. poſita in gl. ꝙ iſta verba ſint teſta
a toꝛis, nō placetᵃ, q2 ſm hoc teſtamentū non eſſet irritum, ⁊ filius nō eſſet pꝛeteritus. Nam, q2 extraneū inſtituit ſub cōditione ſi filius ſe viuo moꝛiet, pꝛimo videtur inſtituere ſuū filium, l. ſi quis

ita heres.ſ.ti.j.⁊ eſt caſus ſm vnam lecturã in l.coheredi.§.fin. j.eo.⁊ ſ.de li.⁊ poſthu.l.Gallus.in prin.niſi ſubaudiendo,licet glo.aliter teneat,⁊ eſt tex.ſ.ti.j.l.cũ in teſtamento.in prin.nõ cauillando text. Pro hanc opi.preſtat argumẽtum optimũ.l.ſi ita ſtipulatio.in prin.de ope.lib.quare tene ſecundã lecturã poſitã hic,qꝛ iſta ſunt verba legis,⁊ exponam⁹ ſi,id eſt quãuis, vt dicit
3 gl.ſm quam lec.habes,ꝙ † filius iam natus preteritus,licet viuo teſtatore decedat,tñ teſtamentũ non confirmatur. De hoc tñ plene habetis in l.poſthumus.in princi.ſ.de iniuſ.teſt. ¶ Iuxta legẽ noſtrã querit† gl.hic in verb.ſi viuo: ſed quid ſi preteri-
4 tus eſt filius poſthumus,qui natus viuo teſtatore decedit,an rũpitur ſuperius teſtamentũ: Glo.ꝙ non,qꝛ ſm teſtamentum confirmatur tantum de iure pretorio,vt poſſit peti bo.po.ſm tabul. d.l.poſthumus.in prin.de iniuſ.teſta. ⁊ ideo primum non rumpitur,qꝛ ad hoc vt primum rumpatur per ſm,requiritur, ꝙ ex ſecundo poterit adiri hereditas de iure ciuili,l.cũ in ſecundo de iniuſt.teſta.probat in l.filius qui in poteſtate.ſ.de li.⁊ poſthu. vide gl.que incipit ſub hac conditione. Gl.iſta male dicit in caſu in quo loquitur. Nam ex ſecundo teſtamento, in quo poſthu. eſt preteritus,poſſibile fuit hereditatem adiri de iure ciuili , vt puta non nato poſthu.ideo primũ rumpitur,l.j.⁊ ij.ſ.de iniuſt. teſta.⁊ eſt contra iſtã gl.caſus in l.poſthum.§.ſed ⁊ ſi ſitante.ſ. de iniuſt.teſt.⁊ ſic gl.male dicit,ꝙ potuerit adiri hẽditas ꝺ iure ciuili. Rationes autẽ poſite in glo.cõcludunt veritatem in filio iam,nato preterito,vt probatur per caſum l.ſi filius qui in poteſtate.ſ.de li.⁊ poſt. ¶ Sed quero,quid ſi ſm teſtamentum eſt tale,ex quo neceſſe ſit peti bonorũ poſſeſ. ſm tab. ex alia tamẽ cauſa quã propter cauſam preteritionis.vt qꝛ fuit aliquis inſtitut⁹ ſub conditione impoſſibili,quã pretor remittit,vel ex alia cauſa De his dicatis vt dixi in l.cum in ſecũdo.ſ.de iniuſt.teſt. tetigi in materia vulgaris ſubſtitutionis. Tene menti iſtam gl.ad duo
5 Primo† ꝑ poſthumo preterito ⁊ mortuo viuo teſtatore, de neceſſitate deuenitur ad ſm tab.l.poſthumus.in princip.de iniuſ.
6 teſt. Secundo not.† ꝙ ad primum tollatur per ſecunduꝫ eſt neceſſe ꝙ hereditas poſſit adiri ꝺ iure ciuili.hoc examinaui in l.cũ in ſecundo.ſ.de iniuſt.teſta.

ADDITIO.

a ¶ Non placet. Adde ſꝫ Bal. ꝙ propter aliud videtur ꝙ iſta le. non ſit bona , qꝛ iſta videtur quedam vulgaris ſubſtitutio facta filio,ſed quãdo filius eſt inſtitutus in primo gradu poteſt preteriri,argu.vt ſ.de libe.⁊ poſth.l.ſi poſthumus.§.ꝙ vulg. Sol. dic contrariũ procedere quando in eo.teſtamento ſubſtitutio eſſet facta,ſed hic fuit facta diuerſo tempore. Unde magis dicit̃ ſecundum teſtamẽtum,quã ſubſtitutio vulgaris,ideo vitiat̃ ex preteritione,ex quo infert vltra Bal. ꝙ qui fecit teſtamentum primum,ĩ quo Titiũ heredem.inſtituit,⁊ poſtea ex interuallo aliud faciat in quo inſtituat, Sempronium ſub conditione , ſi Titius eo viuo moriatur , ꝙ primum teſtamentum ſtatim eſt ruptum per ſm,qꝛ duo teſtamenta non poſſunt ſimul ſtare diuerſis temporibus facta ab eodem,⁊ nihilominus inſtitutus in ſecundo nõ poterit eſſe heres.niſi Titius viuo teſtatore deceſſerit, cum ſit inſtitutus ſub iſta conditione.ſed ſi hoc ſecundum haberet vim ſubſtitutionis vulgaris,per ipſam non tolleretur inſtitutio prima,⁊ ſic Titius poſſet eſſe heres ſi nõ decederet viuente teſtatore quod dicit eſſe perpetuo menti tenendum, quia extraneus caſus.⁊ poſſit facili contingere.

LEX XVII.

SUbſtitui. Uidetis ꝙ poſthumo filio ſubſtitui põt.vide gl. ¶ Ad hoc opponi gl.⁊ non ſol.vide eam que incipit, dic natũ , ibi, ſed argument.contra,⁊c.ſed hic certificatur ex poſtfacto,ib ĩ nõ ꝙ not.j.ead,l.ſi pater filium.

LEX XVIII.

SI ſeruus. Iſtud principiũ ponit tres caſus ſatis faciles,ideo nõ ſummo. Dicitur hic,offerens contra , imo requiritur cõſignatio ⁊ ꝺpoſitio,vt C.ꝺ cõmuni ſeruo manu.l.j. Dicũt quidã ſpeciale ĩ ſeruo ſubſtitutio. Ueritas eſt,vt ꝙ hic ꝺficit, ibi ſuppleatur, vt dicatur offerẽs ⁊ deponẽs,⁊ conſignans. Materiã huius legis habetis.plene expeditam per glo.in l.ſed ⁊ ſi ſub conditione.§.fi.ſ.tit.j.ideo hic non inſiſto. Uideatis ergo per vos.

§. Si titio. Hic habetis caſum contra vnã gl. quam habuiſtis.ſ.eod.l.ſi quis eum.in pn. Dicitur in l.ſequen.idem eſt,⁊ ſi poſt mortẽ,⁊c. quero an debeat expectari tempus mortis legatarij, Reſpon. non. Caſus eſt in lege ſi poſt mortem.§.fin.infra de legatis primo,ſed debet expectari euentus conditionis ſubſtitutionis.ſed tempus mortis nõ quia certum eſt venturum,⁊c.

LEX XX.

1 ☞ Pater ſi teſtatur ſibi in ſcriptis,⁊ filio ꝑ nũcupationẽ, dicãtur plura teſtamenta vel vnum.
Dictio ſꝫ,poſita cum copula ⁊,ponit diuerſitatẽ in facto,⁊ identitatem in iure,ſecus ſi ſine copula.
2 Pater quãdo teſtatur ꝓ ſe,⁊ filio,quo ad quid habentur vt duo teſtamenta,⁊ quo ad quid vt vnum.
3 Teſtamẽta ſi in vna charta repe riuntur plura,adhibitis teſtibus,an valeant iſta teſtamenta.

PAtris ⁊ filij. Teſtamentũ patris ⁊ teſtamentu filij q̃ ad quid habeatur ꝓ vno,quo ad quid pro diuerſis.hoc dicit ⁊ ſi pater , hic ponitur quando habentur ꝓ diuerſis. ¶ Op.⁊ videtur ꝙ de iure pretorio habentur tanquã duo teſtamenta,l.ſi ita.§.fi.de bon.poſſeſ.ſecundũ tabu. Sol. ibi loquitur quãdo pater fecit ſibi teſtamentũ in ſcriptis,filio per nuncupationẽ,hic econuerſo, quo caſu teſtamenta habentur ꝓ diuerſis.⁊ ſic concordat cum ſine non autẽ concordat cum caſu pij , q̃ autem ſit diuerſitas.j.dicã. Itẽ dicitur hic ꝙ ſufficit ſignatas tabulas patris,lꝫ non filij.cõtra.ſ.e.l.ſi qs cum [...] vbi requiritur eadẽ ſolennitas in teſtamento filij , q̃ fuit in teſtamento patris ⁊ debet reiterari in teſtamẽto filij. Sol. [...] bule patris ⁊ filij,fiunt vno contextu,vna ſolennitas ſufficit [...] loquitur hic,⁊ qꝺ dicitur ĩ tex.⁊ ſi tabule filij reſignate [...] nitur ꝑ glo.duobus modis. Primo id eſt apertę ⁊ nõ ſignate [...] intelligatis nõ ſignate,ſcilicet ſeparate ſed ſunt iuncte teſtamento paterno.adeo ꝙ ſigna ĩpreſſa in teſtamẽto,paterno [...] ĩpreſſa in pupillari. Ita debes intelligere hãc legẽ.l.ad [...] §.fi.ſ.de teſtã. Alio modo exponitur ꝑ glo.id eſt aperte [...] neſtis perſonis.l.ij. quemadmodũ teſtã.aper.⁊ tunc [...] ab initio fuerunt ſignate.ita debetis intelligere hanc [...]
1 ¶ Quero† circa hãc legẽ in verſic.ſi.quãdo pater fecit teſtamentum ſibi in ſcriptis,⁊ filio ꝑ nuncupationem,an dicantur [...] teſtamenta,vel vnum tantũ : Quidã dicunt vnũ,etiam [...] mo caſu,⁊ hoc patet ex prin.hui⁹ l. Alij dicũt ꝙ ĕ [...]
a tũc videtur duo teſtamenta[a] hoc apparet ex tex.q [...] ſic eſt dictio aduerſatiua,q̃ dictio ſꝫ, quando ponitur [...] la ⁊,denotat diuerſitatẽ in facto ⁊ identitatem ĩ iure [...] ſine denotat qꝺ hec ſunt diuerſa teſtamenta q̊ ad diuerſas ſolennitates,ſꝫ vnum,q̊ ad vnum iuris effectũ. Uide glo. [...] cipit,per hoc videt̃ ꝙ ſint, ibi aſſimilatur. Simile [...] ſed,habetis ſ.ne qs eũ qui in ius voc.eſt vi exim.l.ij. [...] ge.in prin.ſecundũ vnã lec.ſ.ꝺ pet.hered. Sꝫ ſi poneret [...] ſed,ſine copula,vel alia aduerſatiua ſine copula,tũc [...] uerſitatẽ in facto , ⁊ in iure,vt tangit gl.in l.hoc ampl⁹ [...] autẽ ſuper verbo, autem.de dãno infec.⁊ videtur mihi [...] per gl.in l.q vſumfructum.j.de verbor. obligation. ¶ [...]
3 † quo ad quid habentur vt duo teſtamenta,⁊ quo ad quid vt vnum. Et vide gloſſ.q̃ incipit , per hoc,verſicul.ergo ⁊c. ¶ Pro iſta queſt.declaranda, debetis ſcire ꝙ in teſtamento ſunt plura conſideranda,videlicet perſona teſtantis,ſolennitas teſtamenti.valor,ſeu effectus teſtamenti,vltimo acquiſitio hereditatis ex teſtamento precedens. Ad primũ dico ꝙ ſi conſideramus perſonã teſtantis , qꝺ ſunt vnum , quia vnus [...] vtrunqꝫ teſtamentum,vt ſ.eo.l.j.in prin. ¶ Secũdo ſi conſideramus ſolennitatẽ teſtamenti,dico ꝙ poſſunt haberi vt vnum [...] vno contextu ⁊ vna ſolennitate. Itẽ poſſunt haberi vt duo [...] fiant diuerſis horis,⁊ diuerſis ſolennitatib⁹,vt dixi [...] eum.in fi.ſ.eo. Si conſideramus factum.ſ. valorem,ſeu [...] teſtamenti , ſeu quedã ſunt q̃ teſtamentum in totũ [...] preterito filij querela in totum propoſita ⁊ obtenta,⁊ [...] nullo modo adita,⁊ ſimilia. Et iſtis caſib⁹ quando non [...] ternũ nõ valet pupillare,⁊ cenſetur vt vnum.ſ.eod.l. [...] in fin.⁊ de inoffi.teſta.l. Papinian⁹.§.ſꝫ neqꝫ impuberi [...] §.adeo.ſ.eo.tit. Quedã ſunt q̃ teſtamentum expugnant [...] quedã,non in totũ.vt bono.poſſeſ.contra tabul.que [...] tantum de iure pretorio. Itẽ querela ꝓ parte propoſita. Et iſtis caſibus teſtamentũ pupillare cenſetur,vt [...] a paterno,l.⁊ ſi cõtra.j.eod.⁊ l. Papinian⁹.§.ſꝫ nec im[...] de inofficio.teſtament. Si cõſideramus hereditatis [...] procedẽtẽ ex teſtamento : tũc dico, quod poſito quod [...] tum.primũ ſit confirmatum vera aditione vel propter [...] tiã ſui heredes,tunc vt diuerſa teſtamenta cenſentur [...] poteſt agnoſcere hereditatem pupillarem ⁊ repudiare [...] nam.l.queſitum.de acquirenda.heredita.⁊ lege,ſi filius [...] tri.ſupra eodem ⁊ dixi in lege,ſed ſi plures.§.ſi ex aſſe [...] dem,quod non contingeret,ſi diuerſe partes hereditatis [...] ne eſſent delate. ¶ Nam non poſſet quis vnam ampleƈ [...] repu[...]

repud. are, l. ſi ſolus. ꝺ acquirē. hered. ⁊ l. quidā elogio. ⁊ ibi plene no. C. ꝺ iure delib. ¶ Ultimo[b] quero, † pone ꝙ in eadē charta ſunt ſcripta plura teſtamēta adhibitis eiſdē teſtibus, vtrū valeant iſta teſtamēta videt̄ ꝙ nō, qꝛ ſpeciale eſt in teſtm̄o patris, ⁊ filij, ꝙ ſufficit vna ſolennitas, ergo in alijs plures ſolennitates requiruntur. In contrariū videtur, qꝛ iſta ſolennitas videt̄ quodlibet teſtamentum per ſe reſpicere in illa charta, ⁊ ſic quolibet teſtamentum habet per ſe ſuam ſolennitatem, l. ſi quis ex argentarijs. §. ſi initium. ꝭ. de eden. Quid dicemus: Breuiter dico ꝙ omnia iſta teſtamenta valent per d. §. ſi initium. ⁊ l. ſcire debemus. j. de verbo. oblig. ⁊ l. Titia. §. fi. eo. titu. ⁊ l. pluribus. in pn̄ci. eo. titu. ¶ Non ob. lex iſta, quia ſufficit hic vna ſolennitas adhibita ab eo. homine. In queſtione vero noſtra, quot ſunt homines teſtantes, tot fuerunt homines qui adhibuerūt ſuos teſtes, lꝫ de hoc vna ſcriptura fuerit facta, vel licet hoc dixerit vno cōnocio, vel vna voce, argu. de hoc j. de duob. re. l. iij.

ADDITIONES.

¶ Duo teſtamēta. Adde ꝙ cū Bart. tenent Bal. Ang. ⁊ Imo ⁊ Rayn. in lectu. oꝛdinaria. ⁊ ſcias quod Pau. de Caſt. dicit ꝙ non videt quomodo poſſit pꝛocedere iſte intellect⁹, qꝛ opoꝛtet violare literam, vt patet in verbo reſignare, p gl. Unde ipſe intelligit quod paternum fuit factum pꝛius adhibitis ſuis ſignaculis, ⁊ poſtea pupillare cū alijs ſignaculis de per ſe. denū fuerunt remota ſignacula pupillaris adiecta, ⁊ ſic verbum reſignare, exponit̄, id eſt, remoueret̄, ⁊ ſic erit ſenſus qꝺ paternū valet, nec pupillare vitietur qꝛ patris ſigna ſufficiunt, etiā ſi diuerſa hoꝛa factū ſit pupillare, ⁊ iuxta hoc dicebat quod qn̄ pupillaris ſubſtitutio vno cōtextu facta eſt cum paterno, ⁊ teſtes ſimplicit̄ atteſtentur ſe fuiſſe adhibitos ad paternum, intelligentur adhibiti ad pupillare per iſtum textum. dū dicit, ſigna patris ſufficiunt. ⁊ dicit quod nullus doctoꝛ hic tangit, quod dictum videt̄ ſeq Alexand. ſed intellectū repꝛobat ad hanc legem, qꝛ de pꝛopꝛia ſignificatione vocabuli idem ſit reſignare quod aperire. l. ſi teſtamētū. cū gl. ꝭ. de teſtamen. Itē qꝛ iſte intellectus eſt cōtra textum in l. ſi quis eum. §. fina. ꝭ. eodē, vbi in pupillari diuerſa hoꝛa facta requiritur eadē ſolēnitas, que in paterno. ergo ſicut pꝛimum vitiaretur, ſi amouerentur ſignacula ante aperturā teſtamēti, ita in pupillari, dicit tn̄ poſſet ꝓcedere opinio Pau. qn̄ pupillare, ⁊ paternum vno, ⁊ eo. tempoꝛe abſqꝫ interuallo condita eſſent, ⁊ in quolibet de per ſe eſſent appoſita ſignacula, ⁊ ſigilla ſeptem teſtium, qꝛ tunc licet teſtatoꝛ amoueat appoſita in pupilari, nihilominus vtrunque teſtamētum firmum manet ex his que adhibita ſunt in paterno.

¶ Ultimo. Adde ꝙ deciſionem Bar. hic intelligit Bal. verā indubitanter, qn̄ notarius dixiſſet in inſtrumēto ꝙ omnes iſti dubitanter, quando notarius dixiſſet in inſtrumento ꝙ omnes iſti teſtes erāt adhibiti in omnib⁹ teſtamentis in eadē charta ſcriptis tn̄ idem dicit ſi notarius hoc non expꝛimat, ꝙ dicit eſſe notandū pꝛo ampliatione d. §. ſi initium, loquentis in die, qꝛ pꝛocedit etiam in adhibitione teſtium. ⁊ cum eo tranſeunt alij, ⁊ idem videtur dicendum de loco appoſito in pꝛincipio ſcripture, qꝛ cēſetur repetitus in ſequētibus partib⁹. ita Bal. ⁊ Sal. in l. eo ꝙ a multis. C. ſi cer. pe. ⁊ de iſtis vide Bal. in ru. de fid. inſt. Angel. in l. Lucius. j. de mil. te. Bal. conſ. clxxvij. lib. iij. pꝛemiſſis trib⁹ ſtatutis. ⁊ in quātum Alex. tangit. an ſententia ſuper expēſis ſit diffinitiua, vel interlocutoꝛia, vide Roman. conſi. ccccl viij. Et an lata poſſit mutari, vide per eundem conſi. cclij.

LEX XXI.

☞ Subſtitutio facta in vnum caſum, habet locum in alio caſu a teſtatoꝛe omiſſo, niſi teſtatoꝛis voluntas repugnet.

SI ita quis. Subſtitutio pupillaris facta ad tēpus, poſt tēpus videtur ꝓhibita. h. d. ¶ Opp. ſubſtitutio facta in vno † caſu, habet locū in alio caſu a teſtatoꝛe omiſſo, l. iā hoc iure ꝭ. eo. ⁊ l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tantū. ꝭ. de libe. ⁊ poſt. ſed hic dicit̄ contra. Reſpond. hoc eſt verū[a] niſi teſtatoꝛis volūtas repugnet tacite, vel expꝛeſſe, l. iā hoc iure ꝭ. eo. l. quāuis. C. e. ſed hic videtur repugnare, ⁊ apparet tacita voluntas in contrariū, qꝛ teſtatoꝛ ſe reſtringens ad certum tempus videtur poſt tempus ꝓhibere, l. ſtatuliberū. §. ſtichū. j. de le. ij. ⁊ l. Imperatoꝛ. ꝭ. ꝺ poſtu. ⁊ hoc eſt ꝙ dicit tex. hic. Nō enim in hunc caſum ſubſtitutus videtur. Opp. de l. fi. C. de poſthu. here. inſti. Sol. vt not. in l. commodiſſime. de lib. ⁊ poſthu. ¶ Opp. de l. ſi extraneus. ꝭ. de cōd. ob cauſam. Sol. [b]illa cōcoꝛdat. Nam ibi caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris cōmunis: ita hic caſus omiſſus. ſ. poſt x. an. remanet diſpoſitioni iuris communis. ¶ Item opon. ꝭ. de ſup. leg. l. legata in pꝛin. ⁊ l. queſitum. §. fi. ꝺ fundo inſtr. vbi dicitur quod per ſpecialem pꝛouiſionem non derogat̄ pꝛouiſioni generali. Sol. hic fuit tantum ſpecialis pꝛouiſio, ⁊ nulla generalis pꝛouiſio pꝛeceſſit, ideo ſtamus ſoli pꝛouiſioni ſpeciali.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Hoc eſt verū. Cōtra hanc doctri. vide Barto. in l.
Gallus. §. ⁊ quid ſi tantū dum no. illum tex. ꝭ. de lib. ⁊ poſthu.
b POMA. ¶ Sol. Hanc ſol. ſequitur Paul. de ca. ⁊ Alex. in l. in teſtamento. in fin. C. de impube.

LEX XXII.

HIS cui. Opp. de l. ⁊ ſic cōtra, j. eo. Sol. ibi ſucceſſit ex pupillari alius, quam ille, qui petit cōtrata. Nam pꝛopter contrata. non expugnantur tabule pupillares vt ibi, ſed ille qui contrata. petit eſt indignus ſubſtitutione. ¶ Quero vtrum hoc ſit verum, ſiue iſte obtineat, ſiue ſuccumbat. Hic vt in gl.

LEX XXIII.

1 ☞ Subſtitutio bꝛeuiloqua non tranſit ad heredes.
2 Subſtitutio bꝛeuiloqua an in omnem caſum cōpꝛehendat directam, ⁊ fideicommiſſariam.

QUi plures. Spes ſubſtitutionis bꝛeuiloꝗ ad hr̄des non trāſit, ⁊ in dubio p nomina appellatiua facta interpꝛetatur, ⁊ ideo illi ſolum qui ſunt heredes vocant̄ pꝛo hereditarijs poꝛtionibus. h. d. cum l. ſeq. ¶ No. tex. ibi, quoniā inuicem in omnē cauſam. Et no. tex. ibi qui dicit, qui heredes extiterint, ⁊ ſic p nomina appellatiua. ¶ Opp. de l. ſi ex pluribus. ꝺ ſuis ⁊ legi. Reſpon. ibi loquitur de iure accreſcendi, ꝙ tranſit ad heredem, hic
1 † vero in ſubſtitutione bꝛeuiloqua, que ad heredem non trāſit vt hic. ⁊ l. Lucius. §. fi. j. eo. ⁊ vidiſtis ſimile in l. qui liberis. §. hec l. ſed ſi plures. in pꝛin. ꝭ. eo. ¶ Op. de l. ſi tu ex parte. j. ꝺ acquihere. vbi etiam ille qui nō eſt heres, videtur ꝙ admittat̄ ad ſubſtitutionē. Sol. ibi fuit facta ſubſtitutio per nomina pꝛopꝛia, hic vero fuit facta per appellatiua, ꝙ in dubio pꝛeſumit̄, vt hic text.
2 in ſimi. no. dicit. ¶ Ultimo ex hac l. not. † dicunt quidam, ꝙ hec ſubſtitutio bꝛeuiloqua in omnem caſum compꝛehendit directā ⁊ fideicommiſſariā ſubſtitutionem, vt hic dicit tex. ibi, quoniam inuicem, omnem cauſam, ⁊c. Sed Hy. exponit, id eſt, in omnē euentum pꝛouenientem ex ſubſtitutione directa, non per fideicommiſſum. Hoc examinaui in l. Lucius. j. eodem.

LEX XXIIII.

SI plures. Opp. j. ad Treb. l. nōnunquam, ⁊ l. quoties. Reſpōd. hec per illā determinari debet vt ſuccedat pꝛo hr̄ditarijs poꝛtionib⁹, niſi fuiſſent expꝛeſſa ꝓpꝛia nomina vel fuerint iuſſi dare aliquid ex quo pꝛeſumatur ꝙ teſtatoꝛ voluerit eos habere viriles, vt gl. dicit, ⁊ bene. In dubio autem videtur facta hec ſubſtitutio per nomina appellatiua, vt hic, in fine.

LEX XXV.

1 ☞ Pater ſi inſtituit filios, ⁊ eis ſubſtituit Titiū, videtur ſubſtituiſſe vltimo moꝛienti.

SI pater impuberes. Extraneus poſt moꝛtē omnium filioꝛum in dubio ſubſtitutus videt̄. hoc dic. ¶ Quero qualiter fuerunt foꝛmata verba teſtamenti in hac lege: Quidam dicunt quod pater dixit, filios meos inuicem ſubſtituo, ⁊ hoc pꝛout quidam habent in textu ſubſtituerit. Alij dcunt quod dixit, inuicem inſtituo. ⁊ hoc pꝛout habent inſtituerit, ſed non curo, qꝛ ſi dico, inuicem inſtituo, iſta verba cōtinēt inſtitutionē, ⁊ ſubſtitutionem, vt l. qui liberis. §. hec verba ꝭ.
3 eodem. ¶ Secundo quero, quid ſi pater ſimpliciter inſtituit filios, ⁊ eis ſubſtituit Titium: Reſpondeo, ſemper vltimo moꝛiēti videtur ſubſtituiſſe. l. penultima. C. eodem ti. ꝙ plene examinaui in l. heredes mei. §. cum ita. j. ad Trebellianū. ¶ Dicit hic duos gradus. Contra, imo tres, quia inſtitutio filioꝛum, ⁊ ſubſtitutio inuicem, ⁊ ſubſtitutio tertij. Clo. ſoluit duobus modis. Tene ſecundam vt exponatur, inſtitutionis, id eſt, ſubſtitutionis, ⁊ gradus inſtitutionis non connumeretur.

LEX XXVI.

1 ☞ Teſtamentū poteſt incipere a ſubſtitutiōe vulgari expꝛeſſa
2 Uulgaris tacita vt confirmetur non requiritur aditio ex teſtamento paterno.

SI pater filium. Subſtitutio vulgaris habet locum etiam in inſtituto, viuo teſtatoꝛe defuncto, hoc dicit ſecundum glo. licet Ja. de Ra. dicit aliter. Eſt difficilis ⁊ ſubtilis tex. ¶ Opp. C. de ꝓſth. hered. inſtituen. l. fi. Reſpon. vt no. in l. commodiſſime. ſupꝛa de liberis ⁊ poſthumis. ¶ Secundo opp. ꝙ ſubſtitutus non poteſt admitti, quia incertus, ⁊ innominatus, l. quoties: in pꝛinci. ſupꝛa de here. iſtit. Dicit gloſſ. quod hic fuit demonſtratus certa demōſtratione, que habet vim pꝛopꝛij nominis, quia omnino per natiuitatem eſt certificandus.

Tertio oppo.ꝙ ſubſtitutus non admittatur,nam inſtituto mortuo viuo teſtatore,ſubſtitutio debet expirare:q2 nõ põt adiri hereditas ex inſtitutione paterna l.ij.§.adeo.⁊ l.ſ3 ſi plures.§.ſi ex aſſe.ſ.eo. Sol.illud verum in pupillari ſubſtitutione,hic loquit de vulgari.Dicit enim ſi filius mihi naſcet poſt mortẽ filij mei,
ſ ⁊ ſic eſt vulgaris expreſſa,†a qua teſtamẽtũ põt incipere,vt hic,⁊ ſ.de lib.⁊ poſthu.l.Gallꝰ,⁊ quaſi per totã legem.C.de ca.tol.§.pro ſecũdo ⁊ l.Thais.§.Splendophorus.de fideicõ.lib.Ita dt glo.⁊ Dyn.Ideo prima gl.huius legis exponit ſibi.ſ.patri viuenti,⁊ ſic fuit vulgaris expreſſa,ſed q2 tex.non dt viuenti,ideo Jaco.de Rauen.dt ꝙ iſta lectu.continet diuinationem,⁊ ideo legit alio modo.⁊ ſm eius lecturam.h.d.Tacita vulgaris non expirat pupillo viuo teſtatore defuncto ſi ſupereſt ſubſtitutꝰ.hoc dt ſm Ja.de Rauẽ.In tex.ſubſtituerit.ſ.pupillariter,⁊ ſm hãc lec.oppo.Tacita vulgaris requirit aditionem hereditatis ex teſtamento paterno,l.apud Julianũ.§.idem Julianus.j.ad Tre.ſed hic ex paterno non põt adiri,q2 pupillus inſtitutus deceſſit viuo teſtatore.Dicit Jacob.de Raue.illa regula fallit quando frater eſt ſubſtitutus impuberi,vt hic.Facit l.ſi filius.ſ.eo.⁊ tãgitur per Cyn.C.eo.l.pe.Ego† antẽ dico indiſtincte,ꝙ ad cõfir
2 mationem tacite vulgaris non requiritur aditio ex teſtamento paterno.Sed ſi pupillus moritur viuente teſtatore,an extinguatur tacita vulgaris,Diſtinxi ſ.eo.l.j.in tractatu vulgaris,⁊ tangam j.eo.l.lex Cornelia.In hoc tamen no.opin.Jac.de Rauẽ.

LEX XXVII.

a SI Titius.ᵃBonus caſus eſt.Quod dt hic,†in vtramqꝫ partem,intelligas in
b partem Titij iure ſubſtitutionisᵇin partẽ coheredis iure accreſcẽdi ſi repudiauit coheres.Sed ſi poneremus coheredẽ adiuiſſe,⁊ Titiũ repudiaſſe partẽ,tũc admitteret Sempronius in partẽ Titij tãtum,l.ij.§.ſi duo.j.de ſecun.tab.

ADDITIONES.

a ¶Si Titius.Pro concord.aduerte nũquid vltimo ſubſtitutꝰ in caſu l.coheredi.in prin.hoc eo.titu.admittat ad portionẽ primi inſtituti ex ſubſtitutione vulgari,an vero ꝑ ius accreſcẽdi:⁊ Bar.determinat ſm Dyn.ꝙ non venit ex ſubſtitutione vulgari ſed per ius accreſcendi in d.l.coheredi.in prin.Cõtrarius alle.per Alex.in hac.l.ſi Titius.Tu dic Bar.ſe refert ad dicta per eum in hac l.ſi Titius.vel poſſet concordari,vt per Pa.de Ca.qui limitat.⁊c.de hoc etiam per Alex.conſi.j.

b IO.FR.R.¶Iure ſubſtitutionis.Adde Bart.ſibi contrarium in l.coheredi in prin.j.eo.vbi tenet ꝙ vtranqꝫ habebit iure ſubſtitutionis,⁊ hec eſt communis opi.ſm Alex.hic.qui dicit Barto.ſe correxiſſe in dic.l.coheredi,⁊ vide de hoc Alexan.plene in conſil.j.in j.volum.

LEX XXVIII.

1 SVbſtitutꝰ pupillo qui deceſſit viuo teſtatore,an poſſit venire ex tacita vulgari.
2 Teſtm̃ accipit vires a tacita vulgari,nec requirit aditionem.
3 Tacita vulgaris an poſſit habere locũ mortuo pupillo,viuo teſtatore.

a LEx Cornelia.ᵃFictio legis Cornelie ſicut teſtm̃ cõfirmat paternum,ita ⁊ pupillare,ſi pupillus poſt mortem teſtatoris vere,vel ficte in pupillari etate deceſſerit.h.d.cũ l.ſeque.Et procedit hoc ordine.Primo ponit vnum dictũ.Secũdo illationem.Secũda ibi,qua propter.Item iſta secũda ſubdiuiditur in quatuor partes.Primo loquitur,quãdo impubes poſt mortem teſtatoris deceſſit vere in ciuitate.Secũdo,quãdo ficte.Tertio,quãdo ante mortẽ teſtatoris filius deceſſit vere,vel ficte.Quarto,quãdo ante mortem teſtatoris filius deceſſit ficte,poſt mortẽ vere.Scda ibi,ſed ſi pater.Tertia ibi,ſi vero viuo.Quarta ibi,quare.¶Dicitur hic in verſi.ſed ſi pater,ꝙ ex lege Cornelia veniũt ſubſtituti.Contra.j.de capti.⁊ poſtli.reue.l.pater.in fi.vbi dicitur ꝙ veniũt de iure pretorio.Gl.dicit ꝙ veniũt ex eadẽ lege,⁊ ex ſuppletione pretoris,vide gl.que incipit,nõ ex verbis,⁊ ſic habes caſum ſecundũ Jacob.de Are.⁊ glo.ꝙ venit ſubſtitutus de iure ciuili,⁊ pretorio.¶Opp.gl.ponamusꝙ pater capitur,deinde filius,tertio pr̃ moritur in captiuitate deinde filius moritur in captiuitate,⁊ ſic quilibet preſumit mortuꝰ prẽcbula hora captiuitatis.ergo ꝑmo pater deinde filius ⁊ ſic ſubſtitutus dz admitti vt hic,j.l.proxima imunere videtur ꝯtrium ergo,⁊c.Reſpondet glo.que incipit,nõ ex verbis.ibi ſed reſpon ſpõde.⁊c.Iſta ſolutio eſt vera,⁊ veriſſima ſed ratio ſolutiõis ponitur in l.proxima.Nã ratio eſt,q2 ſi filiꝰ decedit patre mortuo ficte,filiꝰ eſſe heres patri nõ potuit.l.nec nos.C.d capti.nec fuit ſuus heres,nec per immiſtionẽ,⁊ ſic teſtamentum paternum eſt nullius momẽti ⁊ ſubſtitutio non habet locũ vide glo.j.l.proxima que incipit ex vulgari.Et hec ſunt vera.Sed ponimus impuberẽ non habere coheredem cuius aditione confirmentur tabule pupillares,tunc bene põt ſuccedere ipſi pupillo.l.ſ3 ...herentur ad bona pupilli defuncti,de q̃ dt plene j.de ca.l. ...⁊ ibi glo.S3 ſi filius viuo patre eſſet captꝰ,non admitti...
1 ſtitutus ex ſubſtitutione pupillari,vt hic.¶†S3 quero,... bona defuncti poſſet venire ex tacita vulgari:Tres gl.... ſic.videatis eas.Una eſt ſuꝑ verbo,non exiſtimo.⁊ incip... hoc,⁊c.ibi,vel ſaltẽ,ex tacita.Alia incip.⁊ hoc itelligo ... ſaltẽ tacita.Alia eſt j.l.proxim.⁊ incipit ex vulgari,ibi ...
2 ¶Item†habesᵇetiã,ꝙ teſtamentum poteſt ſumere vires...
b cita vulgari,nec requirit aditionẽ ex teſtamento patre... non ponitur hunc filiũ habere coheredem,imo magis co...rium innuitur.Et patet in ratione gl.l.prox.que incipit ...gari.Contrariũ tex.⁊ gl.habetis in l.apud Julianum.§.... Julianus.j.ad Treb.⁊ Dy.tenet illam gl.Ratio q̃ mou... eſt,q2 filio decedente in vita patris extinguitur pupillaris ...pricipalis,ergo ⁊ tacita vulgaris,q̃ eſt acceſſoria,l.iij.§.... bet.ſ.de ſerui.pred.⁊ te.eſt j.ad treb.l.apud Julianũ.§.... Julianus.Fallit secũdum Ja.de Are.quando frater eſt ...tus,l.ſi pater.ſ.eo Guil.de Cu.dicit ꝙ tacita vulgaris ...rit aditionẽ hereditatis,⁊ ſic teſtamẽtũ ſumere poteſt vi... cita vulgari ſicut ab expreſſa:⁊ eſt ratio ſecundũ eum q... incipere diſpoſitio ab eo.caſu a q̃ debet extingui,l.Titio ...rietur.ſ.de vſufructu.S3 ſubſtitutio vulgaris exting... aditionẽ.l.poſt aditã.C.eo ergo ad ea non incipit.Sed re...deo ꝙ extinguitur vulgaris ꝑ aditionẽ eius,cui facta eſt ...tutio.S3 doctores q tenẽt ꝙ requiratur aditio intellig... aditione coheredis,nõ eius cui facta eſt ſubſtitutio.Et ... Ray.⁊ eſt tex.in l.apud Julianũ.§.idẽ Julianus j.ad T... dicit ꝙ teſtamentũ poteſt aſſumere vires a tacita vulgar... ſequeret abſurdũ.Nam pone,ꝙ vnus filius tantũ eſt inſti... cui facta eſt ſubſtitutio pupillaris ſi filius nõ adibit ... ſubſtitutus admitteretur ex tacita vulgari,quod eſt ꝯtra ... hoc iure.ſ.S3 reſpondeo ſi vnus filius tantu eſt inſtitu... exiſtentia ſui heredis cõfirmaret tabulas pupillares ... patri.ſ.eo.⁊ l.paterfamilias.ſ.de priuil.cre.S3 po... tia ſui heredis nihil operet vt ſi filius deceſſit cap... hoſtibꝰ,tũc bene ſequit abſurdũ,qð dicit Ald.Et ... teneo iſtas tres gl.reprobata opi.Sal.Ald.glo.⁊ ... Julianũ.§.idẽ Julianus.j.ad Treb.Et dico eſt caſ... eñ.§.fi.j.de teſta.mili.vbi vulgaris tacita cõprehen... non requirit aditionẽ hereditatis.Unde ab illa tacita ... poteſt teſtamentũ aſſumere vires.Nã licet fideicom... quirat aditionẽ,tamẽ tacita vulgaris comprehenſa ... cõmiſſaria nõ requirit aditionẽ.Dicetis ꝙ,ibi eſt ſpe...ſpondeo,ꝙ ibi ẽ ſpeciale,ꝙ fideicõmiſſaria trahat ad ... ꝙ illa directa poſſit ſe ſumere vires,poſtqꝫ ad illã ... cõmiſſaria nullum eſt ſpeciale.Idẽ eſt caſus in l.pe.... inſpi.nihil ſubaudiẽdo.Nõ ob.l.apud Julianũ.§.idem ...nus.j.ad Treb.q2 ibi requiritur aditio ad cõfirmandas ... las pupillares,nõ ad confirmandã tacitam vulgarem.... cis quomodo hoc fit cũ pupillꝰ nihil habeat:Reſponde... bi reuelauit hoc Nã pupillus potuit multa querere po... teſtatoris,l.ſ3 ſi plures.§.ad ſubſtitutos.ſ.eo.Nõ ob... qu eſt ꝙ rupto principali,rumpitur acceſſoriũ,quia ſub... vulgaris tacita non eſt acceſſoriũ imo eſt quid tacitũ ... pale,l.ſi fideiuſſ.in princi.de leg.Quare credo ſalua ... liberatione ꝙ tacita vulgaris nõ requirat aditionẽ,... mentum ab ipſa tacita vulgari põt aſſumere vires.¶...
3 †mortuo pupillo teſtatore viuo an tacita vulgaris poſſ...re locũ Iſte tres glo.dicunt ꝙ ſic,Dy.contra ⁊ dicit ꝙ ... in l.ꝙ ſi filius.j.d capti.⁊ poſtl.reuerſis,⁊ ſic dicit eſſe ... tum ex eo ꝙ ibi dicit nihil eſt ⁊c.Et ſic nec ex pupillari ... cita vulgari.Alij doct.ſuperueniẽtes dicunt.Aut pupil... coheredẽ ex cuius aditione tabule ſecũde confirmãtur ... locum iſte gl.alias habet locũ opin.Dyn.Ego dico ... truffa.S3 dico,ꝙ iſte glo.⁊ Dy.dicunt verũ,quia q... pupillꝰ dceſſit ficte viuo teſtatore vnde ſpes pupillaris ...tionis nõ dificit omnino viuo teſtatore ⁊ tũc tacita vu...bet locũ.Et ita loquuntur iſte due gl.in.l.lex Corneli... doqꝫ filius vere deceſſit viuo teſtatore ⁊ tunc quando ... habuit tꝑus ꝓuidendi ſibi,⁊ mutandi teſtamnetum ...tim deceſſit poſt filiũ ⁊ tũc habet locum tacita vulgar... ter.j.proxime,⁊ ibi glo.Quãdoqꝫ pater habuit temp... dendi,⁊ mutandi,⁊ nõ fecit,tũc lex ꝑreſumit ꝙ teſtator ... ꝙ ſubſtitutus pupillarit ſuccederet.⁊ ita loquitur ... j.de capti.⁊ poſtli.⁊ hanc diſtinctionẽ habes i l.tract... teſta.mili.⁊ ꝓbatur in ſimili in l.iij.C.de inofic.teſta.

ADDITIONES.

1 POMA.¶Lex Cornelia.Uide Bal.in capitu.in p... de probatio.

POM. ¶ Item habes. Vide Paul. de Caſtr, in l. precibus. in vlti. colum. ver ſi. ſed aduerte ad vnum. C. eod. Pro cuiꝰ opi. dicit Corne. conſuluiſſe cum collegio Peruſino. Vide etiã Alexan. conſil. xvij. in iij. volum.

LEX XXX.

1 ☞ Subſtituto ex preſũpta volũtate defuncti cõiunctus pferꝰ
2 Dictio neque, eſt copulatiua.
3 Teſtator ſi ſubſtituit duobus per fideicõmiſſum ſimpliciter, videtur cuilibet per ſe ſimpliciter ſubſtituere.
4 Teſtator ſi dixi, ſi tales deceſſerint, volo qḋ omnia bona mea deueniant tales, videtur vocare ſubſtitutos, cum ambo inſtituti deceſſerunt.
6 Cõiunctus ex voluntate defuncti ſicut prefertur ſubſtituto, ita etiam veniens ab inteſtato.

Quidam teſtamento. Ex preſumpta † voluntate defuncti, cõiunctus preferetur ſubſtituto, hoc dicit, Oppon, dicitur hic ꝙ coniunctus preferꝰ ſubſtituto, Contra imo coniuncto ſubſtitutus in authen. hoc amplius. C. de fideicõmiſſ. ⁊ j. de bo. poſſ. ſm tabu. l. ij. §. ſi duo. ⁊ not. i l. qui patri. j. de acquiren. here. Sol. Iuriſconſultus reſpõdet ꝙ hoc eſt propter voluntatem preſumptam defuncti, que voluntas apparet hic ex duobꝰ. Primo quia ſubſtitutus voluit admitti in plures quã in duodecim. vncias: ergo apparet ꝙ voluit eos amitti, cũ tota hereditas vaceſſet, quoniã in eos totã hereditatẽ diſtri-
2 buit. Itẽ hoc apparet ex alio, ſcilicet, ex hac dictione, † neqꝫ, que eſt dictio copulatiua. ⁊ ſic requirit vtrunqꝫ non fieri, vt j. de ver. obl. l. ſi quis ita ſtipulatus. ⁊ facit quod dixi in l. ſi is qui ducẽta. j. de reb. dub. ⁊ hoc tene menti ad multa. Et hoc habes, ꝙ ex preſumpta voluntate defuncti cõiunctꝰ ſubſtituto prefert. Et per
3 hoc põt limitari vnum dictum, † ſubſtituit teſtator duobꝰ per fideicõmiſſum ſimpliciter. Certe cuilibet videtur ſubſtituere ſimpliciter per ſe, vt j. de legat. ij. §. filiũ. ⁊ infra ad Trebellainum.
a Iucius. §. Caio. Sed qḋ ſi teſtator[a] † dixiſſet, ſi tales deceſſerint
4 volo ꝙ omnia bona mea deueniant in tales, ⁊ tũc videt velle ſubſtitutos vocare, cũ ambo inſtituti deceſſerit, argumento huiꝰ le-
b gis.[b] Idem putarem ſi eſſet aliqua alia preſumptio quam hic ponitur, vt ſi eſſet preſumptio coniunctionis, vt qꝛ erant filij iſtituti Vnde videtur coniunctum preferri ſubſtituto, ſm ea que plene dixi in l. heredes mei. §. cum ita. ad Trebell. Vltimo nota, † ꝙ ſi
5 cut ex voluntate defuncti cõiunctus ſubſtituto prefertur: ita quãdoque veniẽs ab inteſtato prefertur ſubſtituto ex preſumpta voluntate defuncti, l. ſi quis ita heres inſtituatur, de heredibꝰ inſtituendis.

ADDITIONES.

a POM. ¶ Sed quid ſi teſtator. Vide Ro. ſing. cvij. Pan. cõſili. cv. in ij. vo. Anta. de But. conſi. xxxj.
P. PAV. P. ¶ Vide omnino Com. conſi. xxxiiij. inci. Ieſu chriſte vims conſilijs per totũ. Ioan. de Ana. conſi. xxij. ⁊ Pau. de Caſtr. in l. hrdes mei. §. cũ ita. in prin. ff. ad Treb. Reſpondet. Bar
b hic. ¶ Argu. huius le. Adde ſm Alexand. ꝙ contrarium tenet Ange. ⁊ Imo. Rapha. Pau. de Caſtr. ⁊ ipſe alle. qui dicit ſe contra Bar. ſcqius conſuluiſſe qꝛ opi. Barto. eſt contra tex. in l. heredes mei. §. cum ita. j. ad Treb. in ver. in omnem hereditatẽ Non obſtat iſte tex. quia loquitur in ſubſtitutione vulgari q̃ concipitur ante aditam hereditatem, ⁊ ideo cũ tũc habeat locũ ius accreſendi teſtator cenſetur voluiſſe illud reſeruare. Non ſic in fideicommiſſum qḋ concipitur poſt aditam hereditatem. Tu tñ dic ꝙ Pau. de Ca. cõſi. ccxxvj. dicit ꝙ alias dubitauit de his q̃ bis dicit Bar. maxime qñ eſſet aliqua preſumptio, qꝛ i l. pen. C. de imp. ⁊ ali. ſub. tenet contrariũ verũ, qꝛ quod Bar. hic dicit, idẽ firmat i d. l. heredes mei. §. cũ ita. dicit tñ nõ videri ſibi tutum recedere a Bar. hic, ⁊ ibi, ⁊ id quod dixit in d. l. pe. dixit p in aduertẽtiã, ex quo nõ facit mentionẽ de d. §. cum ita. Et vide que ibi poſui quibus etiam adde Ioã. de Ana. conſi. xxij.

LEX XXXI.

1 ☞ Dictio tunc, denotat extremitatem temporis.
2 Heres, qui ſemel fuit an poſſit deſinere eſſe heres.

a **In ſubſtitutione** [a] Sufficit quem ſemel heredem extitiſſe, niſi teſtator eum heredem eſſe tẽpore mortis requirat, qḋ ex dictione tunc, preſumitur. h. d. In textu ibi, eſſe referenda, ſubaudi, vt oporteat Caiũ tpe mortis impuberis heredẽ eſſe, ad hoc vt ſubſtitutũ excludat, nõ aũt ſufficit aliquo tẽ
1 pore fuiſſe, ſm Dy. Oppo. de prin. ad finem. Sol. † Dictio tunc, tollit contrarium, que extremitatem temporis ſignifiat, l. iiij. in in fine de cond. ⁊ demon. ⁊ teſtamentaria tutella. l. penul. Secũdo opponitur, ⁊ videtur ꝙ nullo modo poſſit eſſe locus ſubſtitutioni, rupto teſtamento per querelam. l. Papi. §. ſed neqꝫ impuberis. de inof. teſ. Solu. hic teſtamentum fuit ruptum pro parte
2 ibi in totum. ¶ † Item op. qui ſemel fuit heres, nunquam poteſt deſinere eſſe heres, l. ⁊ ſi ſine. §. ſed quod Papinianus. de min. ⁊ l. ei qui ſoluendo. ſ. tit. j. Dic vt in gloſſ.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ In ſubſtitutione. Ad iſtum tex. vide Ale. conſ. xliij. in fin. in iij. volu.
b P. PAV. P. ¶ Item opp. Quod quis non poſſit deſinere eſſe heres, hꝫ locum etiam quando ex conuentione partium, ⁊ ex ſententia arbitratoris cui fuit data licentia annullandi teſtamentum quis efficitur heres, vt per Com. conſi. cxlj. col. j.

LEX XXXII.

Qui complures. Ex preſumpta volũtate defuncti plures coniuncti vocantur in virilem reſpectu vnius adiuncti, ſꝫ inter ſe in hereditarias portiones. h. d. ⁊ eſt ſingularis caſus. Opp. ⁊ videtur. ꝙ oẽs coniuncti admittantur in vnam dimidiaꝫ, ⁊ Titius in aliã dimidiã, vt ſ. ti. j. l. Titius ſundi. ⁊ ſ. e. l. ſi pater filio. Quidã dicunt ꝙ hic non coniunxit eos, ſed eos inſtituerat ſeparatim nominãdo diuinare eſt. Tu dicas ꝙ hoc contingit ꝓpter duo. Primo, qꝛ illos coniunctos inſtituerat ex diſparibꝰ portionibus. Vñ ſicut eos in inſtitutione ſeparauerat, ita vr̃ ſeparaſſe in ſubſtitutiõe. Secũdo qꝛ in hac ſubſtitutione expreſſit, dixit eniꝫ, ꝓ portionibus hr̃ditarijs, ſed in p̃rijs iſta duo nõ interuenerũt imo eos vno ſermone inſtituit, vñ eos in ſubſtitutione nõ vr̃ ſeparare. Itẽ op. C. e. l. fi. §. j. vbi vr̃ ꝙ inter ſe vocentur in viriles. Reſ. ibi fuerũt ſubſtituti per diſtributiuuꝫ, ꝗſquis, ⁊ ita de facto cõtingit ꝙ in ſubſtitutione partes viriles habuerũt, vt dixi in d. l. ſi pater. ſ. e. ⁊ l. ſi in teſtamẽto. ſ. e.

LEX XXXIII.

1 ☞ Subſtitutio facta in tempus, an dicatur facta in diem vel conditionem.
3 Mater non poteſt ſubſtituere filio pupillariter.

a **Si mater.** [a] Mater poteſt inſtituere filium [b] in tempus pubertatis. ⁊ ei ſubſtituere vulgariter. h. d. ⁊ iſta eſt difficilis lex, tã in prin. quam in fi. C p. ꝙ tale teſtamentum non valet, qꝛ filius interim reperitur preteritus, ergo teſtm̃ eſt nullum ſecundum iura hodierna, vt in auth. vt cum de ap. cog. §. illud quoqꝫ. ⁊ in auth.
1 nouiſſima. C. de inof. teſ. Dicit † gl. hic in verb. cum erit. ꝙ filius fuit inſtitutus ad tempus, vnde tempore ſubducto de medio remanet inſtitutio pura. ¶ Iſtã gl. Ia. de Are. reprehendit, dicẽs ꝙ hoc non eſt verum, imo dicit ꝙ hec ſubſtitutio eſt conditionalis, cum erit annorũ xiiij. l. ſi cui. §. hoc autẽ legatũ. j. de le. j. ⁊ l. ſi Titio. j. qñ di. le. ce. ſed inſtitutio põt conferri in conditione, vel in diẽ incertũ. vt ſ. ti. j. l. ſi in tps. ⁊ j. ti. i. l. ſi ⁊ per totum. ⁊ no. in l. hr̃ditas. ſ. tit. j. gl. tñ videtur voluiſſe euadere hoc, ⁊ dicit ꝙ hec verba faciunt diem regulariter, niſi aliud teſtatorem ſenſiſſe appareat. alledat l. ſi ita ſcriptuꝫ. de man. teſ. Videte an iſta verba faciãt diẽ vel conditionẽ, dixi in d. l. ſi cui. j. de le. j. Tñ in propoſito dico, ꝙ ex qualitate perſone ſcilicet qꝛ filius preſumitur ꝙ voluit teſtator potius facere diem quã cõditionẽ. l. Seius ſaturninus. j. ad Treb. ⁊ de vſuris. l. fideicommiſſi. §. cũ Pollidius. vel tenendo opin. Ia. de Are. ꝙ faciant conditionem iſta verba, dic ꝙ iſta cõditio fuit adiecta in fauorẽ filij, vt qꝛ habebat patrẽ vite turpis, de cuiꝰ moribus mater ſuſpicabatur, l. filijs matrẽ. C. de inf. teſ. ⁊ iſto caſu iſta ſubſtitutio poteſt valere, vt dicã j. e. l. cum ex filio. in prin. Et ex hoc patet que erat ratio dubitandi in l. noſtra. Nã erat, ꝙ filius interim dubitatur preteritus, ⁊ videbatur poſſe venire per querelam, ſꝫ iſta tẽpora, vel dicere nullũ hodie. Ratio vero dubitandi que ponitur in fi. gl. eſt nulla, quoniã ſubſtitutio vulgaris põt fieri, ⁊ cõferri, in caſum in quẽ inſtitutio nõ valeret. l. Gallus p totã legẽ. ſ. de lib. ⁊ poſ. ⁊ l. ſi pater.
2 filium. ſ. eo. ti. ⁊ l. ij. in fi. de lib. ⁊ poſt. ¶ † Quero vtrũ mr̃ poſſit ſubſtituere filio pupillariter: Videtur ꝙ ſic, qꝛ tex. dicit tabulis pupillaribus. Contrarium eſt veritas, qꝛ mater nõ hꝫ filium in poteſtate, ergo non poteſt ſubſtituere pupillariter, vt ſ. e. l. ij. in prin. Non obſtat hec lex, qꝛ loquitur in vulgari, ⁊ ita dicit quedaꝫ tua gl. hodie autem qualiter procedat iſta ſubſtitutio facta in tẽpus. dicam j. eod. l. cum ex filio.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Si mater. Vide que ponit Ale. in l. ſi pater. ad fin. C. de inſti. ⁊ ſubſti.
b ¶ Filium. Pro concordia. Aduerte ꝙ mater poteſt inſtituere filiũ ſub conditione caſuali, qꝛ illa conditio hodie ſubdiuiditur

de medio,⁊ reperitur pure inſtitutus.Ita Bar.in l.ſi pater.C.de inſti.⁊ ſub.ſub cond.fa.contrarium ſecundū Alex.vbi.ſ.col.fin.tenuit Bar.in hac l.ſi mr̄.⁊ hic alle.doc.Alex.ꝓ vtraqꝫ opi. Tu dic,ideo dicit Bart.i.hac l.ſi mater. ꝙ valet teſtamentum ſm caſum huius legis,eo qꝛ inſtitutus ſub illa conditione caſus ſi a matre videtur in defectum cōditionis pꝛeteritus que pꝛeteritio in mater habetur pꝛo exheredatione,Inſtit.de exher.libe.§.mater,ſecus de iure nouiſſimo,vbi opoꝛtet ꝙ ſit expꝛeſſa inſtitutio,vel exheredatio cum vna ex illis xiiij.cauſis d̄ qb⁹ i §.aliō quoqꝫ.in auth.vt cum de appel.cog.Ita Alex.vbi refert Ange.in l reprehendenda.C.eo.tit poſſet dici,⁊ melius ꝙ Bar.de directo non eſt ſibi contrarius,qꝛ alio caſu loquitur in hac l.ſi mr̄.⁊ patū fuit conſideratus Bar.cuius opin.hic eſt vera,⁊ eſt ratio qꝛ in ꝯtrarium conditionis euentū fuit hic non dico exheredatus,ſed ſi inſtitutus,quo caſu etiā in patre valeret talis inſtitutio.Nā ſi mater dixit,inſtituo filium meum quādo erit xij.annoꝛum.nōne poſt xiiij.annos eſt inſtitutus:Et hoc tolleratur pꝛopter fauoꝛē filij,in cuius fauoꝛem fuit facta talis ſubſtitutio.foꝛte ꝓpter patrem ſuſpectū de dilapidatione,⁊ ſic quādā ſingularitatē denotat hic Bar.⁊ doc.ſequuntur,quaſi non ſit diſpoſitio conditionalis ex ꝓxime dicta ratiōe,vt d̄clarāt.ibi doc.ex mēte matris expꝛeſſa.

1 ☞ Filius qñ ſuperuixit patri,⁊ repudiauit,⁊ nepos etiā repudiauit,an admittetur tertius ſubſtitutus.

2 Exiſtentia ſui heredis non impedit ſubſtitutionem vulgarē niſi quando ſubſtitutio eſſet facta ſm conſilium Galli, vel legis Velleie.

3 Subſtitutio vulgaris facta in vnum caſum,qñ poꝛrigatur ad alium caſum non expꝛeſſum.

§. Si filius. Iſte eſt ſubtilis §.valde.Si inſtitut⁹ eſt hr̄s.euaneſcit ſubſtitutio vulgaris pꝛima,⁊ omnis poſterioꝛ,h.d.¶ Querit gl.in verb.excludi.†pone
1 ꝙ filius ſuperuixit patri,⁊ repudiauit,⁊ etiā nepos repudiauit, an admittet filius ſubſtitut⁹:Gl.ꝙ nō,qꝛ ſubſtitutio Titij fuit facta,ſi filius viuo teſtatoꝛe deceſſerit,⁊ ille non deceſſit viuo teſtatoꝛe.Item dicit gl.ꝙ verba ſuperioꝛa ſi heres non erit debēt intelligi cū poſſit eſſe heres.ita dicit gl.iſta gl.hꝫ duos paſſus.
2 Pꝛimus paſſus gl.†eſt,an exiſtētia ſui heredis impediat ſubſtitutionē vulgarē.Gl.arguendo videtur dicere ꝙ ſic:videte,regulariter veritas eſt in contrariū,vt ſ.e.l.ij.§.interdū.in fi.⁊ l.⁊ ſi ſine.§.ſed quod Papinianus,ſ.de mino.Ratio apparet in ꝓmptu,nā ex eo quod hꝫ quis ſubſtitutum vulgarē,ceſſat exiſtentia ſui heredis l.Papinianus.§.quarta.⁊ ibi not.ſ.de inoffi.teſta.⁊ l.ſi filius hr̄s.ſ.d libe.⁊ poſth.ſed poſito ꝙ exiſtentia ſui hr̄dis non ceſſaret,ſed haberet locum,tunc idē eſſet vt ſ.dixi.Pꝛedicta vera regulariter ⁊ communiter.Sed qñ ſuſtitutio vulgaris eſt eſt facta ſm conſilium Galli,vel legis Velleie,tunc exiſtētia ſui heredis impedit ſubſtitutum vulgarem,⁊ hoc caſu loquitur gl.noſtra.⁊ bene.Ratio,qꝛ magis videtur nepos ſubſtitut⁹ in ſuitate quā in hereditate.ſ.de lib.⁊ poſth.l.Gallus.§.⁊ quid ſi tm̄ pꝛout loquitur in filio emancipato.Pꝛobatur etiā in §.nunc d̄ lega.d.l.Gallus.⁊ ideo ſtatim cum pꝛimus eſt ſuus ceſſat ſubſtitutio,qꝛ eſt facta in ſuitate,⁊ hoc caſu loquit̄ bene iſta gl.¶ Venio ad determinationem queſtiones,ſi filius ſuperuiuit patri,lꝫ repudiet,nepos ex ſubſtitutione non admittitur.qꝛ ſubſtitutum impedit exiſtentia ſui heredis.Et verum dicit gl.ſed iſta ratio videtur concludere in tertio extraneo ſubſtituto,de quo loquit̄ tex.⁊ queſtio gl.Nā ille non pōt dici ſubſtitutus in ſuitate, quia non eſt de liberis,ſed magis in hereditate videt̄ ſubſtitut⁹.Huius timoꝛe gl.d̄t,ideo nepos non admittitur,qꝛ verba iſta,ſi heres non erit,debēt intelligi,cum eſſe poſſit.Sed hoc caſu nepos nō poteſt eſſe heres,ergo ⁊c.Videte,pꝛo iſta gl.facit l.pr̄ Seuerniam.in pꝛin.de condi.⁊ demon.¶ Contra iſtam gl.videmini habere tex.in l.cum pꝛoponas.C.de here.inſti.vbi verba,ſi hr̄s non erit,debent intelligi,vel qꝛ nō poſſit:ꝓpter quod quidam re
a qꝛobant iſtā gl.Mihi videtur[a] ꝙ iſta gl.dicat veritatē[b] hoc ca
b ſu.Pꝛimo,qꝛ ſi aliud diceremus,ſequeretur ꝙ ille ſubſtitutus tertius,pꝛeferet̄ nepoti in hereditate,cōtra defuncti voluntatē pꝛeſumptā.vt C.de fideicō.l.cum acceptiſſimi.⁊ l.cum auus.ī.de condi.⁊ demon.Quod aūt nepoti pꝛeferretur ſubſtitutus in hereditate oſtenditur ſic.Iſte nepos ex ſubſtitutione nō pōt ſuccedere,vt dictū eſt in queſtione noſtra.Itē neqꝫ ab inteſtato poſſet ſuccedere donec eſt locus ſucceſſioni ex teſtamento,l.quandiu.d̄ regu.iu.⁊ l.quamdiu.ī.de acq.heredi.⁊ l.antequā.C.cōmunia d̄ ſuc.Si ergo iſte ſubſtitut⁹ tertius poſſet ſuccedere ex pꝛimo teſtamento,ille nepos repelleretur,ideo debēt intelligi iſta verba, ſi heres erit,ſcilicet,cū poſſit ex teſtamento ſuccedere,ne illud abſurdū ſequatur.¶ Cōtra hoc opp.foꝛtiſſime,†ſubſtitutio vul.facta in vnum caſum poꝛrigitur ad aliud caſum non expꝛeſſū.l.Gallus.§.⁊ qd ſi tātū,ſ.de lib.⁊ poſthu.dixi ſ.e.d.l.j.Si igitur iſta ſubſtitutio eſt facta in vnum caſū tm̄,ſ.ſi heres eſſe non poſſit,refertur ad alium caſum,ſ.ſi heres eſſe nolit,⁊ econuerſo.Reſpondeo ⁊ dico,ꝙ poꝛrigitur ad alium caſum,niſi voluntas teſtatoꝛis repugnaret tacite vel expꝛeſſe,vt ſ.eo.l.iam hoc iure.⁊ ī.e.l.cū ex filio.§.j.ſed hic repugnat pꝛopter inconueniens qd ſ.dixi.⁊ ideo ſi poneremus aliū caſum,ſ.ꝙ nepos non poſſit eſſe heres,incōueniens illud ceſſaret,vt qꝛ ille nepos eſſet moꝛtuus antequam filius repudiaret,tunc crederem ſubſtitutū admittendum,qꝛ eoꝛum verboꝛum ſignificatio hoc patitur,d.l.cum pꝛoponas.C.de her.inſti.Item nullum eſt aliud inconueniens,pꝛopter qd̄ de voluntate defuncti aliud pꝛeſumatur.¶ Cōtra illud qd̄ dixi vltimo,opp.lꝫ ſubſtitutio facta in vnum caſum poꝛrigatur in aliū,vbi non repugnat voluntas defuncti,tamen vno tempoꝛe facta ſubſtitutio ad aliud tps non poꝛrigitur,l.ſi ita quis.ſ.eo.ſed in caſu legis ⁊ pꝛopoſite qōnis,fuit facta ſubſtitutio ſi me viuo filius moꝛiatur,⁊ ſic fuit collata in tempus vite:ergo ſi decederet poſt dꝫ ceſſare ſubſtitutio. Rñdeo,illud tempus fuit appoſitum in ſubſtitutione facta filio de nepote,⁊ non fuit adiectum in ſubſtitutione facta nepoti de extraneo,nec etiam dꝫ intelligi repetitum vt ſ.tit.j.l.ſub conditione.merito ergo extraneus admittitur in caſu quo ſ.dixi.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Mihi videtur.Vide.Alexan.conſi.j.in j.vol.

b IOAN.FARV. ¶ Veritatē.Adde circa iſtā q.gl.⁊ ſaluationē Bar.plene no.per Alex.Are.⁊ Iaſ.hic.

LEX XXXIIII.

Ex duobus. Supꝛemus vel vltim⁹ eſt,poſt quem nemo ſequitur.h.d.¶ Pꝛo de l.cum qui.ī.ad Treb.Sol.vt ibi.⁊ dixi i l.q duo in pꝛin.ī.de reb.dub. Item hic dicitur,ꝙ ſunt duo vltimi.Contra iſtud relatiuum,quis vel qui,quādo ponitur diſtributiue.vt ponitur hic,requiritur ꝙ in vno tantum verificetur exiſtētia conditionis,nō in pluribus,l.ſi fuerit.ī.de reb.dub.ſed hic dicit̄,ꝙ in pluribus verificatur.Sol.hoc eſt ex pꝛeſumptione defuncti,qui voluiti hereditate vltimi reperiri hereditatē ꝑ l.qui duos.ī.de reb.dub.Dixi in l.hoc articulo.C.de her.

1 ☞ De his verbis,quiſquis mihi heres erit,⁊ qualiter impoꝛtant tantum,quantum repetitio ab inteſtato.

§. Filium. Heres ex ſubſtitutione vulgari admittitur ad ſubſtitutionem impuberi factam ꝑ hec verba,quiſquis mihi heres erit,⁊c.h.d.¶ Ad hāc legē oppo.illegitimꝰ nō eſt heres directe,⁊ immediate defuncto,nō admittit̄ ad ſubſtitutionem,per hec verba vt ſ.eod.l.qui liberis.§.hec verba.Dicit gl.no.hoc eſt iō,qꝛ dictio,qſqs,plures reqrit,⁊ ideo ſi nō cōpꝛehenderet ſubſtitutum ,non verificaretur dictio quiſqs.lꝫ in lege contraria erant plures inſtituti ad quos refert̄.Dyn.repꝛehēdit iſtam gl.quia verbum quiſquis pōt referri ad vnum.l.ſi in teſtamento.§.j.ī.ſi quis omiſ.cau.teſt.Dicit ergo Dy.ꝙ quotquot eſſent inſtituti tamē admmittet̄ ſubſtitut⁹ vulgariter.Ratio,qꝛ ex iudicio defūcti ſuccedit.Pꝛobat̄ i d.l.qui liberis.§.hec verba.Et ita videt̄ velle Dyn.⁊ eius ratio mihi plus placet quam ratio gl.tamē gl.dicit veritatem,inquantū dicit,ꝙ diſtri
1 butiuū,quiſquis,requirit ad minus duos.Pꝛo†cuius euidētia debes ſcire ꝙ dictio quiſquis,impoꝛtat in ſe conditionē,l.qui liberis.in pꝛin.ſ.e.Vnde exiſtentia cōditionis bene pōt verificari in vno caſu tantū,d.l.ſi in teſtamēto.§.j.ſi qs omiſ.cau.teſta.ſꝫ pꝛincipalis locutio,⁊ oꝛatio de neceſſitate debent eſſe de pluribus,vt hic ꝓbatur in d.l.qui liberis.in pꝛinc.§.hec verba.Si enim poneremus vnum ſcholarem tantum eſſe in ſcolis,⁊ dicerem⁹ quiſqs pꝛius exhibit ſcholas,⁊c.eſſet impꝛopꝛia locutio,qꝛ diſtributiuū ſeu partitiuū requirit plura,vt hic pꝫ ad ſenſū.Sꝫ ponamus ꝙ in teſtō dixerit teſtōꝛ,quiſquis mihi heres erit,det illi decē,an ꝑ hec verba compꝛehendantur veniētes ab inteſtato.Gl.hic vr̄ velle ꝙ ſic.Quidam repꝛehendunt hanc gl.dicentes ꝙ l.ſi quis cum teſtm̄ nullum,ī.de iur.codi.loquitur vbi nullum eſt factum teſtm̄, ⁊ ſic nulli heredes ſunt nominati,⁊ ſic de neceſſitate intelligitur de venientibus ab inteſtato. Sed ſi factum eſſet teſtm̄,⁊ heredes nominati,tunc glo.non bene diceret.Sed ego puto gl.bene dicere in vtroqꝫ caſu,qꝛ qñ fit ſubſtitutio pupillaris,eſt pꝛouiſio,ideo in eum qui non eſt nominatus in teſtamento,non cadit affectio,d.§.hec verba.⁊ argument.quod not.in l.qui filiabus.§.j.ī.de lega.j.Sed quando relinquuntur legata per hec verba,quiſquis mihi heres erit,⁊c.reſpectu heredum continet onus.Si ergo teſtatoꝛ voluit grauare heredes quos nominauerit,⁊ dilexerit multomagis videtur grauare venientes ab inteſtato,⁊ ſubſtitutos quos minus dilexerit l.Publius.§.Titia.de condi.⁊ de.⁊ ſic glo.bene dicit.Ex hoc habes notare,ꝙ idem impoꝛtant verba,quiſquis mihi heres erit,quod impo

importaret repetitio ab inteſtato. Contra hoc dictum fecit, l. ſi plures. j. de lega. iij vbi dicitur. ꝙ idē eſt dicere: heres meus dato, vel quiſquis mihi hr̄s erit. Reſpond. illa ſimilitudo q̃ ibi ponitur, vera ſimilitudo quantum ad ſcriptos in teſtamento, non q̊ ad omnia.

§. **Etiam ſi contra.** Rupto teſtamento p contratabulas, non rumpitur ſubſtitutio pupillaris, nec legata ſubſtitutio, h. d. ❡ Eppon. rupto teſtamento rumpuntur tabule pupillares, l. Papininus. §. ſed neque impuberis. de inoff. teſta. Solut. ibi qn̄ rumpitur per querelam, ⁊ tunc nō tollitur teſtamentum ipſo iure, q2 eſt de iure ciuili, ſed cōtratabu. eſt de iure pretorio. Unde ſicut pretor nō poteſt facere quē hr̄dē ipſo iure, ita nō pōt facere deſinere ipſo iure. Poſſes tu dicere, Cum per contratab. tollitur teſtamentū paternum in effectum, quare etiā tabule pupillares nō rumpuntur in effectu: Reſpond. tabule pupillares continent prouiſionem filij, q2 decedit teſtatus, ⁊ ea que continēt prouiſionem liberorum reſeruantur per titul. de legat. preſtā. ideo ſubſtitutio pupillaris remanet. Iſta eſt ratio docto. ⁊ bona. Contra iſtā rationē op. q2 quod dicitur, ꝙ ea que ſunt improuiſiōe filij, reſeruantur per tit. de lega. preſtan. eſt verum de filijs non intentantibus ꝯ tab. l. filium. §. omnibus, de lega. preſtan. Sed dic ſm caſū gl. ponitur ꝙ filius contratab. intentat, ergo c. Quid dicemus: Reſpon. illa l. filium. §. omnibus loquitur in commodis pecuniarijs in quibus ipſe filius pōt diſponere per ſe, vel cū authoritate tutoris, vel curatoris, vnde petendo contratabu. perdit illud in q̊ pōt diſponere. Sed eſt iſtud teſtamētū pupillare, circa qd̄ pupillus exiſtēs in pupillari etate nihil pōt diſponere, nec tutoris authoritas ad hoc ſe extendit. Unde .contrat. petendo non poterit teſtamentum pupillare irritari. Ultimo querit gl. que eſt differentia inter querelam, ⁊ bonorum poſſeſſionem contratabul. ⁊ dic vt in gloſſ.

LEX XXXV.

1 ☞ Uxore relicta domina ⁊ vſufructuaria, mortuo filio in pupillari etate, ſubſtitutus pupillo vxori p̄ſtat in integru vſumfructū
2 Propoſitū in ꝓpoſito, ita operaꝛ quod operatur oppoſitum in oppoſito.
3 Contrariorum quando eadem eſt diſciplina.
4 Teſtamentum quando rumpitur ipſo iure per ꝯ tabulas ſubſtitutio pupillaris rumpitur.

ET **ſi contra.** Iſta lex reputatur difficilis, ⁊ hʒ tres partes. Prima durat vſque ad ver. ſic ⁊ creſcere, Secūda vſque ad ver. his conſequens. Tertia vſque ad finē, ⁊ ſm ꝙ text. hʒ tres partes, ita glo. magna que eſt hic, que ponit caſum habet tres partes, prout ponit caſum. Quarto ⁊ vltimo gloſſ. format quaſdam queſtiones circa legem. Uideamus glo. magnam ibi, ſic augetur, ⁊c. ⁊ ibi ponit ſecunda pars. Opp. ad prin. † ſecundum caſum gl. habes ꝙ ſubſtitutus tenetur omnib⁹ preſtare legata, cū pupillus non teneatur niſi coniunctis perſonis. ⁊ non vltra, l. q fundum. §. qui filium. j. ad legē fal. ⁊ l. filium. in prin. de lega. preſtan. Iſta eni legata, de quibus loquitur, hic, debentur ex perſona impuberi, ergo non in plus ſubſtitutus teneꝛ. Et ideo Jacob. de Are. ⁊ Oldr. dicunt, ꝙ gl. non poſuit bene cauſām: debuit ergo poni ſic. Si legata preſtantur omnibus forte minuerent falcidiā, ꝑ quā legata minuuntur. Sed q2 fili⁹ nō preſtat extraneis ſed ſolum parentibus. ideo legata debentur in plus, quia falcidia non detrahiꝛ, cum non preſtantur tot legata, arg. j. de legat. preſtan. l. filium. §. fi. Et ideo habetis hic in text. propterea, nō preterea: vel ſi habetis preterea exponaꝛ, id eſt, ꝓptera, ſm Ja. de Ar. ⁊ ſecundū hoc in tantum tenetur ſubſtitutus, in quantum tenebatur pupillus in his que a pupillo ſint relicta. Credo. Ja. de Are. dicere veritatē. Nā legata ſiue ab initio, ſiue ex poſt facto fiant inutilia, mininum faclcidiā, l. nō eſt dubiū. cū l. ſeq. j. ad legē fal. Tamē tenendo opi. gl. no. iſtud prin. q2 videꝛ caſus illi⁹
2 queſtionis, † ſi teſtator relinquit vxorem ſuam dominā ⁊ vſufructuariā ſm cōſuetudinē dʒ habere aliementa tantum liberis inſtitutis, vt not. C. ſi ſecnn. nup. mu. ⁊ in authen. ibi poſita. Dico ꝙ ſi filius fuit inſtitutus ⁊ extraneus ſibi pupillariter ſubſtitutus ⁊ pupillus heres factus deceſſerit, quod ſubſtitutus dʒ da-
a re vſumfructum itegrū, [a] licet filius alimenta tātū. Creſcit enim legatum in perſona ſubſtituti, vt hic ſm caſum gl. Quod intelligo vt plene examinaui in l. Titia cum teſtamento. §. Titia cum nuberet. infra .de lega. ij. ❡ Uenio ad ſecūdam partē legis, ibi, ſic accreſcere. ⁊ vide ſecundā partē gl. ibi, ſic augetur, ⁊c. gl. hic ponit caſum ſatis bene. Sed oppo. ꝙ ipſe pupillus tenetur ad p̄ſtanda legata omnibus. l. fi. §. j. j. de lega. iij. Sol. debētur legata pupillo pro vncia, quā hʒ ex volūtate defuncti omnib⁹ ꝑ vn cūs vero accreſcentibus debentur legata tantum coniunctis perſonis, Et ita hic ⁊ ibi loquitur, ⁊ eodem modo debebit ſubſtitutus legata relicta a pupillo, legata vero relicta a ſubſtituto omnib⁹ debentur, l. filium. §. omnibus. de leg. preſtan. Ratio, q2 ſubſtitutus totum habet ex iudicio d̄functi, ideo in totum debentur om-
3 nibus. ❡ Uenio ad tertiam particulam, que incipit, his † conſequens. Allegatur ad hoc ꝙ ita operatur propoſitum in propoſito, qd̄ oppoſitum in oppoſito. h. d. No. tex. ibi, vt quemadmod. vide, d. gl. magnaʒ. ibi ecōtra decreſcit, ⁊c. que eſt tertia pars d. gl. Quarta pars incipit ibi, in exheredato, ⁊c. Op. cōtra ſecūdā lec. gl. hic dicitur ꝙ non debentur legata, niſi coniunctis perſonis. Contra, imo omnibus ⁊ pro ſemiſſe, q2 totū ſemiſſeʒ hʒ ex iudicio defūcti: ergo, ⁊c. ſicuti ſupra dixi de ſubſtit. ſ. de inſti. Ideo quidā reprehendunt hanc glo. Sed veritas eſt ꝙ bene dicit, niſi filius adiuiſſet ⁊ omiſiſſet contra tab. l. is qui. §. ſed ſi vnus. j. de
4 leg. preſtan. ⁊ de bonorum poſſ. contra tabu. l. ſi ex duobus. §. j.
5 Dicitur hic † ꝙ. contrariorum eadem eſt diſciplina. cōtra de l. ſi quis negotia. ſ. de neg. geſt. ⁊ l. qui proprio. §. procurator. ⁊ ver. vſqʒ adeo. ⁊ §. item queritur. de ꝑcu. Sol. vt no. per gl. in regula iuris, ſm naturam. ⁊ per Dy. in c. qui ſentit cōmodum. de re. iu. lib. vj. ❡ Quero vtrum hoc, qd̄ hic dicitur, poſſit habere locū in filio exheredato. Gl. dicit, ⁊ bene, ꝙ non, vt in ea habes, tūc quia exheredatus non hʒ contra tab. l. non putaui. in prin. j. de ꝯtab. tn̄ q2 ab eius ſubſtituto legari non poſſet, l. plane. j. de leg. j. ⁊ l. qui fundū. §. qui filios. j. ad l. fal. Sed an † exheredatus poſſit habere contra tab. beneficio preteriti: Quidā ꝙ ſic, ⁊ ideo dicūt ꝙ hic bene pōt poni caſus in filio exheredato. Sed certe hoc eſt falſum, q2 eſt contra caſum l. ſi poſt mortē. §. exheredari. de con-
6 tratab. ❡ Quero † vtru poſſit poni caſus in filio preterito. Gl. ꝙ non. q2 ab eius ſubſtituto non pōt relinqui, l. cum quidā. C. de leg. lʒ ſibi pōt dari cōtra tab. Puto ꝙ gl. dicit veritateʒ, ꝙ ſuus etiam petendo contra tab. non preſtat legata, vt l. is qui. in prin.
7 de leg. preſtan. ❡ Ultimo † ex l. ex duob⁹. §. fin. ſ. e. forma q. qn̄ per contratab. rumpitur teſtamentum ipſo iure ſecundum glo. vt dixi in l. illud. in princ. j. de contratab. ⁊ no. in l. vt liberis. in prin. C. de colla. vtrum tunc tabule pupillares tollentur. Certe ſic q2 magis propter hereditatem non aditam, quam propter contra tab. rumpitur teſtamentum ideo ſubſtitutio pupillaris rumpitur, l. ij. §. adeo. ſ. eo. Item in prin. huius l. ⁊ ſi contra reprobaui opi. Jac. de Are. ⁊ hoc videtur tenere gl. paruula.

ADDITIO.

a ❡ Integrum. Adde Bal. conſ. cccc v. lib. iij. Bal. conſi. cccxx. ⁊ ccccix. lib. i. Pau. de Caſt. conſi. ccclxxix. vnum notabiliter voluit Pet. de Ancha. conſi. ccxix. ꝙ vxor relicta vſufructuaria inſtituta matre teſtatoris, non plus habeat quam ſi eſſet inſtitutus filius. ⁊ an ſubſti. extraneo ⁊ pupillo moriēte, mater debeat habere integrum vſumfructum. vide Roma. conſi. ccccvj.

LEX XXXVI.

POteſt. Hec lex continuatur cum lege infra proxima, quam vide.

LEX XXXVII.

a **V**El ſingulis. [a] No. ꝙ ſi teſtator vltimo morienti ſubſtituit, non videtur filios inuiceʒ ſubſtituere. Contra hoc videtur tex. in l. Titia Seio. §. Seia. j. de le. ij. Dicit gl. Sol. vt ibi, ⁊ dic ꝙ ibi non eſt, q2 vltimo ſubſtituit, ſed q2 prohibuit alienari fundū. ideo videtur fideicōmiſſuʒ inuicem datum. Dy. hic videtur dicere, ꝙ hoc ideo eſt, q2 directo ipſi filio ſubſtituit, non autē rogauit alteri ſubſtituere per fideicommiſſuʒ, q2 ſi hoc fuiſſet, videretur inuiceʒ ſubſtituere. Uidete, puto ꝙ Dy. voluit hoc dicere, hic nouiſſimo ſubſtituit ſimpliciter: ibi vero ſubſtituit nouiſſime in toto fundo, ideo voluit totum fundū ad nouiſſimum pertinere: ita in propoſito, ſi rogaſſet nouiſſimum reſtituere hereditatem totam, videtur ꝙ tota hereditas ad nouiſſimū perueniat, l. deniqʒ. §. interdum. de pec. leg. ⁊ idem ſi directo eſſet facta ſubſtitutio in tota hereditate. ❡ Item op. de l. ſi pater impuberes. ſ. eo. Solu. ibi fuit facta ſubſtitutio reciproca inuicem, hic non.

ADDITIO.

a ❡ Uel ſingulis. Uide Alex. conſil. xj. in iij. volu. ⁊ conſi. ciij. in iij. volu. ⁊ vide quid dicat Fed. conſi. xlij.

LEX XXXVIII.

1 ☞ Ualet argumentum de perſonis ad tempus, ſicut de tempore ad res. Et de tempore ad locum.

Qui plures. Pōt quis omnib⁹ liberis ſub ſtituere,vel patri eoꝝ,aut nul li aut ad tempus totum pupillaris etatis,vel ad partē eius h.d.vide glo.in verb.ergo ⁊ ad breue.⁊c.Et hoc ex.ſnot.iuriſconſultū argumentari de perſonis ad tempus ſi cut ſupra de in lit.iur.l.videamus.§.pe.ſic etiam de tēpore ad res ꝗ.de milita.teſtamen.l.miles ita.§.⁊ q꞉ diximus.ſic etiā de tempore ad locum,l.quoties in diē.ꝺ verbo.obliga.⁊ l.vinū.ꝺ.ſi cert.peta.⁊ l.ſi res.de trictica.

Et ſi a patre. Additiōe facta a conacto ex Trebelliano ſenat.confirmantur tabule pu
a pillares.ᵃh.d.Ad hanc legē opp.ꝺt hic ꝙ fuit inſtitutus filius. Cōtra q꞉ tabule pupillares remanent valide ꝑ exiſtentia ſui hrē dis,licet repudiet.l.ſi fili⁹ qui patri.ꝺ.eo.⁊ l.ſi pupillus.ꝗ.de ac qui.here.ergo non eſt querendum,vtrum confirmentur per adi tionē cocatam.Glo.fatetur,ꝙ filius fuit inſtitut⁹ ex eo ꝙ hic ꝺꝛ a patre:nam eo ipſo ꝙ poſuit patrem,ergo ſequitur ꝙ fili⁹ fuit inſtitutus.Itē fatentur gl.ꝙ per exiſtentiā ſui heredis teſtamen tum erat validum,ſed per aditionem cōfirmatur plus,quaſi ex quodā contractu qui contrahitur per aditionē,vt hic dicit text⁹ confirmatur,q.di.prius fuerunt valide.ſed fortius confirmātur Secundam hanc lecturam debes intelligere,ꝙ filio fuit datus ſubſtitutus ſvn⁹ vulgariter,⁊ alius pupillariter fuit ſubſtitutus, ⁊ in fideicōmiſſo veniunt bona patris tantē deducta legitima,⁊ Trebellianica.l.coheredi.§.cū filie.ꝗ.eo.ſed in pupillari veniūt omnia bona patris,⁊ filij.l.ſed ſi plures.§.ad ſubſtitutos.ꝺ.eo. Hec lec.nō applaudit litere,q꞉ tex.loquit de inſtituto inteſtamē to,⁊ ſic de iure ciuili non erat validum teſtm̄,nec exiſtentia ſui hrē dis validauit ipſum.Quare Jac.de Are.intelligit,ꝙ filius fuit exheredatus,⁊ extraneus inſtitut⁹:⁊ ꝙ ꝺꝛ inſtitut⁹,dicit,ſcilicet extraneus,⁊ filius exheredat⁹.Sed hec lec.non placet,q꞉ text. dicit,a patre,vt gl.dicit,⁊ bene.Quare dic ſecundū Dy.ꝙ filius habuit coheredē extraneū ⁊ ſic exiſtentia ſui heredis nihil ope ratur,l.ſed ſi plures.§.filio.ꝺ eo.⁊ l.apud Julianum.§.idē Ju
b lianus.ꝗ.ad Treb.⁊ ita debes intelligere.ᵇ❡Quero ſecundum hanc lec.a quo fuit relictum fideicōmiſſum,vtrū a pupillo vt ab eius ſubſtitutio:Dic ꝙ vtrunque pōt procedere,dū tn̄ dicas eo caſu quo fuit relictum ab ſubſtituto non poſſe cogi,niſi mortuo pupillo,l.ij.§.interdum.ꝺ.eo.

ADDITIONES.

a ❡Tabule pupillares.Dicit hic Bal.vt refert Pau.de caſt.ꝙ non eſt tex.in mundo,qui melius ꝓbet ꝙ ſicut per auth.ex cau ſa cōſeruantur legata,⁊ fideicommiſſa,ita conſeruantur ſubſtitu tiones pupillares,que ſunt pars teſtamenti ſicut legata.

b ❡Ita debes intelligere.Adde ꝙ Pau.ꝺ Caſt.reprobat propt verbū deſtituo,q꞉ tūc multominus eſſet deſtitutum teſtamentum per repudiationem filij,cum ſubſit coheres,per cuius aditionē pōt confirmari.Unde tenendo ꝙ loquatur in filio plus placet ꝙ non haberet coheredē.Ad contraria reſpōdet ꝙ iſta coactio nō erat neceſſaria,tamē fuit vtilis,quia releuat ſubſtitut⁹ ab onere reprobandi ſuitatem.poſtquā expreſſe adiuit,alias haberet ne ceſſe probare patriam poteſtatem quod erit difficile.Subiūgit poſt ea ꝙ ſibi plus placet lect.Jaco.de Are.

LEX XXXIX.

1 ❡Legata facta filio emancipato in diem tranſmittunt ꝑ eū ad ſuos heredes:hodie non.
3 Filio emancipato,vt minus legitima portiōe relinqui poſſit,⁊ te ſtamentum non ſit nullū conſilium.
4 Filio nō ſufficit relinqui iure fideicommiſſi vniuerſalis,vt iure i ſtitutionis videatur habere.

Cum ex filio. Filio impuberi emancipato, nō poteſt pupillariter ſubſti tui,ſed poteſt ei⁹ inſtitutio omitti,⁊ ꝑ fideicōmiſſuꝫ ſibi in tempus pubertatis relinqui,quod importabit tantundē quantum ſubſtitutio pupillaris.h.d.❡Oppo.ꝙ iſtud ſit malum conſiliū,nā ille qui nō erat in poteſtate,poterat venire ꝑ cōtratab.⁊ teſtamentū rumpere ⁊ dimidiā auocare,l.ita tn̄.§. qui rogatus.ꝗ.ad Trebel.Solu.ibi loquitur ī filio maiori:hic lo quitur in impubere,qui non pōt hoc caſu venire per cōtratab.ꝗ nia ī ſui prouiſione videtur hoc feciſſe teſtator:q꞉ ſicut in pupil lari eſt prouiſio filij,ita legatum hoc modo relictum,⁊ preteritio hoc modo facta,ſuccedit in locū pupillaris ſubſtitutiōis,qui nō pōt fieri ei qui vere eſt in poteſtate,ideo filius per cōtratab.non pōt conqueri,quia magis eſt ſibi prouiſum ꝙ̄ꝫ contratrium alias Juriſcōſulti vanum dediſſent conſilium.Ad hanc ſol.opp.† ſi
1 hec fuit prouiſio filij ergo iſta adiectio,cum in ſuam tutelam ve niſſet,facit diem non conditionem,ideo filius emancipat⁹ tranſ mitteret legatum ad ſuos heredes,nō autem ſuccederet filius im pubes que eſt in poteſtate,l.ſi ita.§.Pegaſ⁹.ꝗ.de leg.ij.⁊ l.ſi fi deicommiſſi.§.cum Polidius.ꝺ.de vſuris.⁊ l.Seius Saturni nus ꝗ.ad Trebel.⁊ l.ex his.C.quando di.leg.Reſpō.licet ſit in fauorem filij,non tn̄ facit conditionem ex voluntate defuncti qui inſtituit,⁊ legatum hoc modo fecit in locū pupillaris ſubſtitutio nis,vt dixi.❡Item oppo.ꝙ hec lex hodie non procedat,⁊ eſt ꝯ l.quoniā in prioribus.C.de inoffi.teſtamen.vbi omne tēpus,⁊ de grauamen.ſubducitur de medio:ergo ſaltem legitima vide tur eſſe relicta.Gl.videtur concedere,ꝙ hec l.in hoc hodie cor rigatur.Jaco.de Are.C.de inoffi.teſta.l.filijs matrem.videtur velle ſuſtinere iſtud conſilium.ꝙ non ſit correctum.Dicit enim ꝙ illa l.quoniā in prioribus,vult ꝙ omne grauamen ſubducatur ſed iſta dilatio non eſt grauamen.ergo.⁊c.gl.in d.l.quoniā ſe,nō
a firmat,ſed in l.ſi pater puelle e.tit.tenet idem ꝙ hic.Ego autem
1 dicoᵃ ſic ſi quidem eſt certū ꝙ dilatio talis ſit grauamen filij tūc ſine dubio ſubducitur,dicta l.qm̄ in prioribus.Si vero eſt certū ꝙ eſt commodum,vt q꞉ mater dubitans de moribus patris,appo ſuit dilationem.tunc non ſubducitur,d.l.filijs matrem.Sed ſi eſt dubium,tunc puto ꝙ de medio ſubducatur hec dilatio,l.ſi pater puelle,cum ſua gl.C.de inoffic.teſtamen.⁊ Inſt.de authori.tu.§.neqꝫ.⁊ qꝺ ibi no.Modo ad propoſitum,iſta inſtitutio,⁊ lega tum ſuccedit in locū pupillaris ſubſtitutionis,que eſt prouiſio
b filij.⁊ eius vtilitatemᵇ continet.Unde dico hanc legem per iura C.non corect.ā Et hoc eſt ꝙ conſilium illorum quatuor Juriſcō ſultorum voluit.❡Oppo.in auth.de trien.⁊ ſemiſſe.§.prohibe mus.⁊ in auth.vt cum de appellat.cogno.§.aliud.quoqꝫ.vbi fili us debet habere iure inſtitutionis,nec ſufficit habere quoquo li citi titulo ſublata differentia emācipationis ⁊ patrie poteſtatis Sol.Fateor ꝙ hodie iſtud conſilium eſt correctum,⁊ teſtamen tum hoc modo factum eſt ipſo iure nullū,Nā preteritio de ſeruꝫ cauſis certis que ſunt nominate in auth.vt cū de appellatione §.cauſas.⁊ inter illas cauſas nō eſt,niſi forſā diceremꝰ ꝙ ibi nominate cauſe ingratitudinis,de cauſis vero que cōtinent tionem,⁊ ꝓuiſionem,nullā fit ibi mētio,⁊ hoc ſatis placet:⁊ ſecū dum hoc iſta lex non eſſet hodie correcta.Nā iſte filius eſt pre ritus ex iuſta cauſa ſue prouiſionis,vnde ſicut olim non poterat habere bono.poſſeſ.cōtratab.ita hodie nō poteſt habere nullum autem non poteſt dicere teſtamentum,quando eſt pre ritus ex iuſta cauſa,vt no.in auth.de hered.⁊ ꝩ alcid.§.exhereda tos ⁊ ſecundum hoc non erit correcta.l.multi.ꝺ.de libe.⁊ poſt. tn̄ vt iſta euitemus quando ille caſus eueniret darem tale conſilium
3 ꝙ illum† filium emācipatum inſtitueret in quinqꝫ ſolidis ⁊ man duū ſibi allegaret in tempus pubertatis ſm̄ conſilium illorum quatuor ſapientum.tunc enim nullum teſtamentum nō poterit di cere q꞉ inſtitutus.Item non poſſet agere a ſupplemētum q꞉ actio agendi ad ſupplementum ſuccedit loco querele,l.ſi quis filium in fin.⁊ l.omnimodo.C.de inofficio.teſta.Unde ſicut querela non pōt.intentari,vt hic no.ita non poteſt agi ad ſupplementum.
4 ❡†Quero vtrum ſufficiat ꝙ filio relinquatur aliquid iure fidei cōmiſſi vniuerſalis,vt iure inſtitutionis videatur habere.Gl. in§.l.ſcimus.§.cum autem.C.de inoffic.teſta videtur dicere ꝙ ſic. Ego autē dico ꝯrium per l.ita tn̄.§.qui rogatus.ꝗ.ad Trebell. Fallit in caſu huius.l.vbi talis modus relinquendi ſuccedit in lo
5 cū pupillaris ſubſtitutionis.❡Querit gl.magna in fi.an ille cui legatur dimidia hereditatis teneatur ad onera debitorum cre ditorum legatorū:Et gl.dicit ꝙ ſic,⁊ eſt caſus in l.ſi quis ſeruo §.fi.cum l.ſeq.ꝗ.de leg.ij.licet faciat argum.contra.l.mulier.§.
6 fi.ꝗ.ad Trebel.dic vt ibi.❡†Quero,hic dicitur cum in ſuā tu telam veniſſet qualiter intelligatur.Quidā vſqꝫ ad xv.annū alij vſqꝫ ad xiiij.⁊ hec vera:q꞉ hec prouiſio ſuccedit in locum pupilla ris ſubſtitutionis que pupillaris ſubſtitutio non poteſt fieri niſi vſqꝫ ad xiiij.annum ergo dic,ꝙ de xiiij.annis intelligitur ar.ad hoc.ꝗ.de legat.iij.l.cum filio.

ADDITIONES.

a POMA.❡Ego autem dico.Uide Are.conſi.xix.
b ❡Utilitatem.Pau de ca.dicit ꝙ iure iſto ſibi videtur qꝺ conſilium iſtorum non fuerit bonum,q꞉ ſi bene conſideres,non eſt verum qꝺ fiat ad commodum iſtius emācipati.ſed ad commodum fra tris ſui,vt dimidua emancipati integraliter maneret penes fra trem ſi emancipatus moriatur in pupillari etate.Unde grauat e mācipatū de fauore fratris ſui poſtquā ipſe iniuriā recipit in dilatione,q꞉ interim nihil.hꝫ,quā in tranſmiſſione,quia nihil tran ſmittit.Preterea dicit ipſe de quo alimentabitur interim,ſi non hꝫ alia bona.⁊ reſtitutio non veniet ſibi fienda,niſi poſt pupilla rem etatem vnde videtur dicendū qꝺ ipſe habeat contratab. per l.ita tamen.§.qui rogatus alle.per Bar.⁊ ſubdit ipſe qualiter iure iſto cōſiliū dari potuit huic teſtatori nō video nec ꝙ hodie q꞉ lꝫ Trebellianica prohiberi poſſit nō tn̄ legitima.

a **§.Filio.** Expreſſum facit ceſſare tantūᵃ hoc ꝺt.Uide caſum expreſſum in quo expreſſa vulgaris ...

tinet tacitam pupillarem, ⁊ conuerſo, ⁊ hoc propter expreſſam diſtionem.

ADDITIO.

a POM. ¶ Filio. Vide Pau. de Caſt in l. teſtamento. C. de impuberum.

§. **Quidem.** Jus accreſendi tranſit ad illum, ad quē trāſi portio iure ſubſtitutionis, hoc dicit ¶ Eppon. ille ſubſtitutus non erat ille inſtituto coniunct⁹, ergo portio non debet ei accreſcere. Dicit gl. fateor ꝙ non erat coniūctus ei, ſed erat ei coniunctus ille cui fuit ſubſtitutus. Gl. iſta ꝺt verum ſi illi qui remanſerunt heredes, erant coniuncti illi. Sed ſi poneremus omnes diſiunctos, iſta inueſtigatio gl. non eſſet neceſſaria cum iter heredes ⁊ diſiunctos eſſet locus iuri accreſcēdi, l. heredes ſine partibus. ſ. tit. i. ⁊ l. j. §. his ita. C. ꝺ cadu. tollē.

LEX XL.

Causa cognita. Subſtitutus impuberi, q ſe poſtea dedit ad arrogandum, habet vtiles actiones, ſi poſtea impubes decedit, h. d. De materia huius l. dic vt in l. ſi arrogator. ſ. de adop.

LEX XLI.

Coheredi. Jſta eſt bona lex Subſtitutus ei, q eſt ſubſtitutus coheredi ſuo, vtroque defuncto vocatur in vtriuſq; portionem. h. d. ¶ Quero quo iure iſte habebit vtraque portionem Quidam dicunt ꝙ vnam partem habebit iure ſubſtitutiōis, aliā iure accreſendi. vt hic. Quidam dicut ⁊ habent hic apoſtillatū

a per. Dy. ⁊ ego hoc ſecutus dixi idem. ſ. eo. l. ſi Titius coheredi, tex. tamen in d. l. ſi Titi⁹. videtur dicere quod iure ſubſtitutiōis h; partē vtrāq;. dicit enim, in vtranq; partē ſubſtitutū eſſe.

ADDITIO.

a Jo. Fr. Ru. ¶ Si Titius. Adde Alexan. hic, qui dicit Bart. tenere contrariū in d. l. ſi Titius. vbi vide.

§. **Ex his.** Hic text. dicit vel aliꝗ, ⁊ ſic innuit, ꝙ pater q per alium, ⁊ dominus qui per ſeruum acquiſiuit, admittatur. Contra, in l. q liberis. §. hec verba. ſ. eo. Solue vt in gl. ꝙ filius vel ſeruus remanſit in poteſtate alteri⁹. Vel aliter pater qui per filium, vel domin⁹ qui per ſeruū acquiſiuit, nō admittitur: q2 nec hoc videtur, ſed ille filius vel ſeruus admittitur ſemper, licet alteri acquiſiuerit. Sufficit enim ꝙ ſemel fuerit heres, licet alteri acquiſiuerit, l. in ſubſtitutione. ſ. eo. ⁊ quod dixi in l. qui liberis. §. hec verba, ⁊ l. cum ex filio. ſ. eo.

§. **Cum filie.** Jſte §. ponit ſex notabiles caſ⁹, vt pat ad literam. Nota ex primo caſu hui⁹ §. ꝙ pupillaris ſubſtitutio euaneſcit, eo cui eſt facta, ſui iuris effecto, ante mortē teſtatoris. Quod intellige ſi aliter, quā ꝑ dignitatem fiat ſui iuris, vt plene examinaui ſ. e. l. ij.

1 ☞ Subſtitutio facta intra tempora pubertatis ꝑ verba mere obliqua non trahitur ad directam.
Verbum reſtituere, eſt mere obliquum.
2 Fideicommiſſū in dubio videtur relictum ab ipſo filio impubere inſtituto, licet relinquatur poſt mortem.
3 Legitima impuberis de illo fideicommiſſo qđ detrahitur ſicut Trebellianica

§. **Quod ſi heredem.** Hic eſt ſecundus caſ⁹ hui⁹ §. Not. text, ibi vt

1 ab impubere, ⁊c. Qui eſt valde not. text. ✝ Et eſt notandū ex hoc verſi. j. ꝙ ſubſtitutio facta intra tēpora pubertatis, ꝑ verba mere obliqua non trahatur ad directam. Mere enim obliquū fuit verbum reſtituere. ſecus vero ſi fuit verbum cōmmune, vt not. i

2 l. precibus. C. eo. ¶ ✝ Secundo nota ⁊ perpetuo tene menti, ꝙ ī dubio. fideicōmiſſū videtur relictum ab ipſo filio inſtituto impubere, licet relinquatur poſt mortem ſuam, vt hic dicit text. ibi, vt ab impubere, ⁊c. Hoc ideo q2 ſi fideicommiſſum eſſet datū nominatim ab herede impuberis, veniret in fideicōmiſſum legitima filij, l. ſi Titio. §. fin, cum l. ſequen. l. de lega. j. Sed ſi ſit grauatus ipſe pupillus, non venit legitima in grauamine, vt no. per Dyn. ſ. eo. l. j. ⁊ ꝑ Cy. in l. ex tribus. C. de inoffi. teſta. ⁊ hoc tene menti

3 ¶ Tertio. F ꝙ legitimus impuberis de illo fideicommiſſo ꝺtrahit Falcidiā ſeu Trebellinaicā. Certe hodie etiā legitimā ꝺ iure nature ſm opi. Canoni. in c. Raynutius. ⁊c. Raynaldus extra de teſta. de qua tangitur in gl. in l. Papinianus. §. meminiſſe. ſ. de inoffi. teſta. ⁊ l. quāquā. C. ad legem Fal. ⁊ in auth. de here. ⁊ Fal. §. ſi quis aūt. ⁊ l. j. j. ſi cui pluſquā ꝑ leg. Fal. ⁊ in l. in ratione. §. quod vulgo. j. ad l. Falc.

§. **Nec aliud.** No. ꝙ ſubſtitutio, que fit ꝑ verba mere obliqua non extenditur vltra tēpora pubertatis: veruntamen quidam ex iſto verſi. notant, ꝙ ſi fieret vltra tempus pubertatis per verba directa, ꝙ valeret, quod glo. reprehendit, vt dixi in l. Centurio. ſ. eo.

1 ☞ Legatarius ſingularis non detrahit falcidiam.
2 Legatarius certe rei licet rogetur reſtituere vniuerſaliter occaſione talis legati, non detrahit Falcidiam nec Trebellianicam.
3 Filia inſtituta in certa quātitate, rogata, ⁊ reſtituere ſi deceſſerit ſine liberis, detrahit Falcidiam ⁊ Trebellianicam.

§. **Que ita.** Hūc §. no. ⁊ declarata vt j. de codici. l. ij. in princ. in ver. per fideicommiſſum. Op. de l. ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutos. ſ. eo. Sol. ibi in directa, hic in fideicōmiſſaria, in qua bona filij non veniūt, quod no. ſed remanet apud ſucceſſorē filij. ¶ Jn ver. ⁊ ideo eſt not ver. Oppo. ꝙ etiā ſi ſint legata a filio exheredato, non valeat fideicōmiſſuz, l. cum quidā. C. de lega. ſol. intelligo ibi in fideicōmiſſo relicto a ſubſtituto exheredati ꝙ non valeat, etiā ſi ſit legatū exheredato: hic ab ipſo exheredato Opp. de l. qui fundū. §. ſi. ⁊ in l. in ratione. in fi. j. ad le. fal. Sol. valet ſi ſubſtitutus fuit ab eo īſtitut⁹, vt plene dixi. in l. qui fundū. §. qui filios. No. ꝙ legatarius ſingularis nō detrahit Falcidiā. ꝙ dic vt in l. lex Falcidia. §. nūquā. j. ad l. fal. ¶ No. ✝ quod legatrius certe rei, licet rogetur īſtituere, vniuerſaliter, occaſione ipſius legati non detrahit Falcidiam, ſeu Trebellianicam, quod no. q2 hic fuit filie relictum legatum, ⁊ fuit rogata de reſtituenda hereditate, vt ibi intra modum hereditatis

3 datū. ⁊c. quod ✝ facit, ſi pater inſtituit filiā in certa quantitate, ⁊ eā grauauit de reſtituēdo ſimpliciter bono ſuo, ſi decederet ſine liberis. Aduocati communiter dicunt, ꝙ debet detrahi falcidia ⁊ Trebellianica, quod verū eſſet ſi eſſet grauata vniuerſalī occaſione illius portionis ⁊ quia eſt inſtituta in certa quantitate, ei⁹ contemplatione poteſt grauari, vt hic.

a §. **Qui diſcretas.** a Subſtitutio breuiloqua vocat prius in iſtitutione cōiūctos poſtea diſiunctos, h. d. Et eſt valde no. caſus. ⁊ ipſum inducam ad aliqua, dum tractabo materiā breuiloque ſubſtitutiōis, j l. Lucius. j. eo.

ADDITIO.

a ¶ Qui diſcretas. Vide Pau. de Caſt. conſi. ccclviij.

a §. **Qui patrem.** a Subſtitutio breuiloqua nō refertur ad eos, quib⁹ ſpecialiter eſt ſubſtitutum. h. d. Not. tex. ibi propter ſpecialem, ⁊c. Op. de l. fi. j. ad Tre. vbi porrigitur ad eos quibus eſt ſpāliter ſubſtitutū. So. ibi ꝑpter illa verba, illi vel illis, que cum ſint pluralis numeri, nō poſſunt verificari, niſi referantur ad eos, quibus eſt ſpecialiter prouiſum, vt dixi. Jtem opp. eodem modo, ꝙ per ſpecialem prouiſionem a generali non eſt receſſum, l. j. §. j. de ope. no. nun. Sol. vt dixi in l. queſitum. §. fi. de fun. inſtru.

ADDITIO.

a AND. BAR. ¶ Qui patrem. Et vide Bart. in conſi. v. inci. Andreas Marti. ad quod allegat iſtum text.

§. **Coheres.** Legata in ſecundis tabulis relicta cōtribuūtur cū relictis a ſubſtituto. h. d. ⁊ tractat materiaz contributionis. Opp. ꝙ iſta contributio non fiat, l. in rōne. §. qđ vulgo. ⁊ §. queſitū. j. ad l. Fal. Sol. hic loquitur qñ relicta a ſe legata in inſtitutione, cū relictis a ſe in ſubſtitutione cōtribuunt. Sz an relicta a pupillo ꝯtribuunt cū relictis a ſe: Dic vt ibi plene dixi, ⁊ l. qui fundū. §. coheres. j. ad le. Fal.

a §. **Non videri.** a Hic eſt not. §. ⁊ legitur, duobus modis, ⁊ vterq; eſt pulcher caſus. ⁊ ſm primam lec. h. d. Subſtitutus in partem admittitur in totum, ſi non reperiatur alius. h. d. Sed ſm aliam lec. h. d. Subſtitutio facta filio ſi impubes deceſſerit, valet. lz vere inſtitutio non precedat, q2 precedere fingitur. hoc dicit. Et eſt not. caſus. Contra hanc ſecundam lecturam quaz puto veram, op. q2 filius debet eſſe inſtitutus, vel exheredatus, vt ſ. e. l. ij. circa prin. Sol. debet eſſe inſtitutus, vel exheredatus, vt pro inſtituto, vel exheredato habitus. Si enim poneremus extraneum inſtitutum in ſolidum, tunc filius eſſet preteritus, ⁊ teſtamentum non valeret ſed quando nullum alium inſtitutum in teſtamento habet, videtur filium inſtituere, vel videtur velle eum habere ab inteſtato l. ſi quis ita heres. ſ. tit. j. ⁊ ſi non eſſet heres habitus. tunc veniat ſubſtitutus. Et ita pōt hic intelligi, licet gloſſ. videtur velle contrarium. ſ. eo. l. ſi quis eum. §. fin. ⁊ l. ſi in teſtamento. ſ. eodez l. Gallus. in princ. ſ. de liber. ⁊ poſthu. ⁊ ita ibi dixi.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Non videri. Vide Alex. conſi. ccciij. incip. circa primum dubium. Et intellige iſtum tex. qñ ſubſtitutioni facta per verba directa, ſecus ſi per verba cõmunia Ita Roma. cõſ. lviij in prin. ⁊ cõſi. cc. incip. q² Valerianꝰ teſtator. Alex. i l. ij. in prin. ſ. eo. ti. ⁊ in v. q. Bar. in l. Centurio. ſ. eo.

LEX XLII.

1 ☞ Legata ad hoc vt dicãtur relicta a ſubſtituto impuberi quomodo debeant concipi verba.
2 Legata an dicantur relicta ab herede vel a fideicõmiſſario, in fideicommiſſaria ſubſtitutione.

Qui duos. [a]Si duo impuberes ſimul deceſſerunt ſubſtitutus ſuccedit vtrique eorũ ex pupillari directa alias vltimo tm̃, in cuiꝰ hereditate reperiet hereditatẽ primi tãquã bona aliũde queſita h. d. ¶ No. ergo ꝙ dixi in ſummario l. ꝙ ſi ſimul decedunt, vterque ſuccedit ex pupillari directa. Habuiſtis. ſ. e. l. ex duobus. ⁊ l. qui duos. in prin. j. de rebus. dub. ſed ſi diuerſis temporibus decedunt, ſuccedit tantum vltimo ex pupillari directa, ſed in hereditate vltimi inuenietur hereditas primi. Habuiſtis in l. vel. ſingulis. ſ. e. ⁊ l. pater filiã. §. fi. j. ad legẽ Fal. dicã in l. qui duos. j. de re. dub. Oppo. q² ſm̃ hoc videtur quod decedat pro parte teſtatus, ⁊ pro parte inteſtatus, cõtra l. ius noſtrum. j. de reg. iur. Sol. in totum decedit teſtatus vltimus filius ſed primus decedit in totum inteſtatus, ⁊ ſic nõ ob. cõtrarium. Itẽ op. qđ in hereditate ſecundi nõ reperiatur hereditas primi, ſi non fuit adita. l. quoniã ſororem. C. de in. deli. ⁊ in §. in nouiſſimo. C. de cadu. tollen. Solu. dico quod ſecundus adiuit hereditatem primi, ⁊ competit ſibi ius deliberandi, vel ius petendi reſtitutionem integrum, quod tranſmittit ad ſubſtitutũ, vt dixi in l. q duos. ſ. alleg. ¶ Oppo. qđ in rõe Falcidie computetur oia, bona defuncti, que tempore teſtamenti habebat. l. in rõe. in prin. ad legem Falci. ⁊ §. ꝙ vulgo. Reſpon. hic dicit gloſſ. quod bona alterius impuberis in his non computãtur quia in his nõ fuit ſubſtitutus. hoc eſt ſatis bene dictum. Vel dic, fateor contrariũ quod debent inſpici bona, que quis habebat tempore mortis teſtatoris: ſed ille pupillus cui eſt facta ſubſtitutio non habuit tpe mortis teſtatoris, niſi ſuã partem: ſed aliã habuit ex poſt facto, ideo in Falcidia nõ computatur. l. in ratione. §. qđ vulgo. ſ. alle. ¶ Item dicit hic. quod legata data a ſubſtitutio ad irritũ recidãt. Quero an ille verſic. referatur ad primum caſũ, vel ad ſm̃ Gl. dicit quod poteſt referri ad vtrunque, ſed inquantum dicit referri ad primum caſũ male dicit: q² in primo caſu ſuccedit ex pupillari directa vtrique, ⁊ ſic legata ex perſona vtriuſque debetur cum vterque decedat teſtatus. l. pater filiã. §. fi. j. ad l. Fal

1 ci. ⁊ in hoc Dy. reprehendit gl. ⁊ bene. ¶ Vltimo quero, [b] qualiter fuerunt cõcepta verba quãdo legata fuerunt a ſubſtitutio, relicta dicit gl. quod dt, talis intra pupillarem etatem deceſſerit lego tibi centum quod tene menti: ⁊ ſic non dicit, lego a ſubſtituto, ſed ſimpliciter dt, lego tibi centum, ⁊ tñ gl. dicit quod ex iſtis, verbis videtur relictum a ſubſtituto. Contra hoc videtur, [c]text. ſ. l. prori. §. cum filie. verſ. quod ſi heredem. Solu. Poſſumus dicere quod ibi verba fuerunt prolata ad ipſum impuberẽ quoniã ipſum impuberem grauauit: ſed hic ſimpliciter fuerunt ꝓlata. Vnde cum referuntur poſt mortem, videntur relinquitur ſubſtituto, arg. l. codicillis. in prin. de vſufructu. leg. Et hoc puto

2 verum in ſubſtitutione directa. In ſubſtitutione vero fideicommiſſaria an videantur legata relicta ab herede, vel fideicommiſſario dic plene vt dixi in l. Marcel. j. ad Tre. ⁊ hoc tene mẽti q² eſt vtile q² quando legata relinquũt a ſubſtituto venit legitima, ſecꝰ quando ab impubere.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Qui duos. Vide quid dicat Roma. conſi xix. in j. not. vide Are. conſi ciiij. Alex. conſi clxxv. verſi. bene fateor.
b POMA ¶ Vltimo quero. Vide cõcor. per Alex. coſi. xij. in vl. col. i iij. vol. Are. cõſi. clxvj. alias. clvj Matthe. no. clxiiij. Alex. in l. Centurio. ſ. e. ti. Alex. conſi. xij. in ij. vol. Commen. iiij. in ij. col. Barba. conſi. xiiij. v. col.
a P. PAV. P. ¶ Videtur tex. an idem ſit in grauato reſtituere perfideicommiſſum vt ipſe videatur grauatus vel heres ſuus, ⁊ quis eſſet facta ſubſtitutio fideicommiſſaria ſi ambo decederunt ſine filijs. vide que ſcripſi Bar. in l. centurio in iij. queſt. prin. in vl. q. ſ. e. ⁊ in l. heredes mei. §. cum ita. j. ad Trebel. ⁊ effectꝰ eſt magnus ꝓ legitimã, vt dt Bar. hic. ⁊ ad dicta hic vide Bolo. in in addit. ad cõſilia Ioa. de Ana. conſi. xlij. ad finem.

LEX XLIII.

1 ☞ Subſtitutio exẽplaris ad hoc vt fieri poſſit an ſufficiat mutum ſemel extitiſſe, lz poſtea deſinat, ⁊ ſic de ſimilibꝰ qualitatib.
2 Beneficium quomodo dicatur intelligi, ne cõtineat ini vitatẽ
3 Filios naturales tantum habens, fecit ipſos legitimari, vt ei ſuccederẽt, ſi poſtea cepit vxorem, ⁊ habuit filios legitimos, ꝑ hoc nõ prohibentur ſuccedere legitimati.
4 Subſtitutio exemplaris quare ſic dicatur.
5 Subſtitutio exemplaris in quibus cõueniat cum ſubſtitutione pupillari in cauſa producente.
6 Eemplari i ſubſtitutione an requirãtur, que requiruntur in ſubſtitutione pupillari.
7 Filio naturali poteſt ſubſtitui exemplariter, non tamen ſpurio
8 Patri furioſo non poteſt ſubſtitui exemplariter per filium.
9 Subſtitutio exemplaris fit maiori.
10 Filio impuberi mẽte capto, vel furioſo, an poſſit exemplarit ſubſtitui, ⁊ qñ erit pupillaris.
11 Exemplaria in ſubſtitutione non requiritur quod filius ſit i poteſtate, ſicut in pupillari.
12 Mater que tranſit ad ſecunda vota non poteſt filio mente capto, vel furioſo exemplariter ſubſtituere, alias ſecus.
13 Subſtitutio exemplaris facta per matrem ante tranſitũ ad ſecunda vota, ipſa tranſeunte, euaneſcit.
14 Exemplaria in ſubſtitutione etiam ſicut in pupillari requirit ꝙ ille cui fit ſubſtitutio non ſit recaſurus in poteſtatem.
15 Furioſo, qui ante furorem eſſet cõdemnatus de crimine, ex quo efficeretur inteſtabilis, non poteſt ſubſtitui exemplariter.
16 Dementia tempore mortis requiritur ad hoc vt ſubſtitutio exemplaris fieri non poſſit.
17 Exemplaria in ſubſtitutiõe requiritur quod pater faciat teſta ſicut in pupillari.
18 Filio etiam exheredato non poteſt exemplariter ſuſtitui licet in pupillari.
20 Subſtitutio exemplaria fieri poteſt etiam quando furioſus ſimiles ſubſtituti ſunt in minori quantitate.
21 Exemplaria in ſubſtitutione an requiratur quod taſtam adeatur ſicut in pupillari.
22 Bonorum poſſeſſio ſm̃ tabu. que dat furioſo, lz nõ ſit iuris firmat ſubſtitutionem exemplariam.
23 Exemplaria tacita continet in expreſſa vulgari facta furio
24 Subſtitutio pupillaris expreſſa, an cõtineat tacitã exemplari Eexmplaria tacita probata an reperiri poſſit,
25 Subſtitutio exemplaria generaliter an dari poſſit, ⁊ tacita ſpecialiter.
28 Subſtitutio exemplaria partim expreſſa, ⁊ partim tacita an
29 Liberi, vel fratres furioſi, vel dementis, ſubſtituuntur in ſubſtitutione exemplaria neceſſario ſi ſuperſunt
30 Mater an poſſit preteriri in ſubſtitutione exemplaria.
31 Pater an poſſit vnum ex filijs, vel fratrem mente capti ſubſtituere: ⁊ alios preterire, vel exheredare
23 Pater ſubſtituendo exemplariter, qñ fratrem vtrinque cõiunctum, ⁊ quando vtrumque ſubſtituat.
33 Pater vel mater, an poſſit ſeipſos ſubſtituere.
34 Subſtitutio exemplaria qualit effectu cõueniat vel diſcõueniat cũ pupillari.
35 Exemplaria tacita quando excludat matrem.
36 Si a patre, ⁊ matre eſt facta ſubſtitutio exẽpliari furoſo, quis ſubſtitutꝰ admittatur.
37 Pater vilis non poteſt filio furtoſo exemplariter ſubſtituere.
38 Anꝰ ſi dedit vnum, ſubſtitutum, ⁊ mater alium, quis preferatur.
38 Subſtitutio exemplaria qualiter finiatur, an concordet in hoc cũ pupilari.
40 Subſtitutione exemplaria facta furioſus ſi ſit factus ſane mentis ⁊ poſtea re incidit in furorem, ſubſtitutio recõualeſcit.
41 Furioſus effectus ſane mentis ſi fecit teſtamentum, an ſubſtitutio exemplaria ceſſet.
42 Filius ſi ante furorem fecit teſtametum pr̃ non põt in furore ſubſtituere exemplariter.
43 Filij naſcituri quando extinguant ſubſtitutionem exemplar
44 Furioſo ſi naſcatur filius, quẽ in poteſtate non habebat an extinguatur ſubſtitutio exemplaria.
6 Subſtitutio exemplaria finitur ex defectu eius, cui facta eſt.

a Ex facto. [a]Hic tractatur materia ſubſtitutionis exemplaris, quam dicam hic. Subſtitutio exemplaris expirat impedimẽto ceſſante, vel liberis poſtea ſuſceptis. hoc dicit. Et diuiditur in quatuor partes principales. Primo ponitur thema ⁊ queſtio. Secundo ponuntur quedam preambula ad determinationẽ queſtionis. Tertio ponitur dterminatio queſtionis. Quarto determinatur nouam

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

nouam queſtionem de pendentem expremiſſis,ſecunda ibi,reſ
pōdi beneficia.Tertia ibi,igitꝛ etiā agnatione.Quarta ibi,nec ī
ter eſt.vſ.que ad.§.item quero.In text ibi rūpatur teſtamentū,id
eſt predicta ſubſtitutio pupillaris,que eſt teſtamentum filij mu
ti.Secunda pars principalis diuidit in quatuor partes vel qn-
que.Primo premittit vnū ad ſui excuſationē.Secundo,dt talē
ſubſtitutionem euaneſcere impedimēto ceſſante,quod ꝓbat ex-
verbis reſcripti.Tertio,illud ꝓbat,ꝑ ſimilitudinē impuberis.
Quarto,illud ꝓbat,per ſimilitudinē furioſi.Quinto ꝓbat hoc,ꝑ
reductionem ad abſurdum.Secunda ibi,verū Tertia ibi,vt q-
madmodum.Quarta ibi,nā,⁊ ſi furioſo.Quinta ibi,etenim,ini-
quum.¶In verſi.verū.pono caſum ſic.Supra dixit,ꝙ Prin-
ceps dꝫ adiri,ſed quid ſi non poſſumus:Reſpondet,quod ſi ille
mutus deſineret eſſe mutꝰ,ſubſtitutio extingueretur,qꝛ ceſſaret
impedimentum,qꝛ verba reſcripti loquuntur de muto,ergo do
nec durat mutus,nō ceſſat ſubſtitutio,ſed poſtea ſic:⁊ ſic pone ca
ſum,⁊ ita reſpondet.Et antequam veniat ad reſpōſionē in verſi.
vt quemadmodum.Juriſconſultꝰ probat per ſimilitudinē,⁊ eſt
clarius caſus in ver.nā ⁊ ſi furioſo.⁊ ver.ſeq.¶Not.text.ibi,au
ferret enim.In verſi.igitur etiam agnatione.inſtat querens,qd
ergo dicetis in queſtione propoſita:Reſpondet Juriſconſultꝰ
natiuitate filij rumpi ſubſtitutionē,⁊ probat ſic.Jſta ſunt paria,
quē ſibi heredem facere per teſtm̄,vel ſibi a iure fieri:ſed ſi ipſe
ſibi feciſſet per teſtm̄,talis ſubſtitutio extingeretur,vt ſupra.ꝓ
batū eſt.ergo nunc cum naſcitur ſibi filius,quia lege efficitur
ſuus heres.In verſi.nec enim hic ꝓbat per aliā rationē,dicens
quod verba reſcripti,vel teſtamenti,non debent referri ad caſū,
non cogitatum:ſed pater vel princeps non videtur cogitare ex-
heredare eū qui poſtea naſcetur,h.d.¶Opp.ad primam partē
Fruſtra a principe impetratur quod a iure communi conceditꝛ.
l.j.C.de theſau.libro x.⁊ l.prima.ī.ad munici.⁊ ī.titu.ī.l.q̄ ſub
conditione.in fin.ſed de iure cōmuni quis pōt ſubſtituere filijs
ſic impeditis.l.humanitatis.C.eo.ergo ⁊c.Reſpon.de iure anti
quo non poterat quis ſubſtituere filio puberi directo quātūcūq
impedito teſtari,niſi hoc impetraret a pn̄cipe,vt hic.hodie vero
factū eſt ius commune,ꝑ d.l.humanitatis.⁊ Inſtit.eo.§.qua ra
tiōe.Igitur iſta ſubſtitutio,qꝛ introducta eſt ad ſimilitudinē pu
pillaris vocatur exemplaria.Quidā tn̄ dicunt qꝺ muto non pōt
ſubſtitui ſine reſcripto Principis.⁊ l.humanitatis.loquitur in
mēte capto,⁊ non aliter impedito,quod non placet,vt ī.dicam.
b ¶Ad ſecundā partem [b] oppo.quod Princeps non debeat in-
terpretari ſed ſemꝑ de iure debent interpretari ꝯ eū,ꝑ q̄ profe-
runtur.l.veteribus.ff.de pac.Sol.aliud in pactis vt ibi:aliud ī
i beneficio,vt hic.¶Secundo oppo.†dicitur hic,vt muto ſubſti-
c tuere ei liceret,videtur intelligi debere donec durat [c] mutitas.
Cōtra,imo qꝺ talis qualitas,⁊ ſimiles q̄litates appōanꝛ cauſa ꝺ
monſtratiōis,⁊ ſufficit tales qualitates ſemel extitiſſe,lꝫ poſtea
deſinant.ff.eod.l.in ſubſtitutione,⁊ ī.de alimē.⁊ ciba.leg.l.me-
la.in princip.Solu.iſte qualitates appoſite in oratiōe ſignificāt
regulariter ſm̄ tp̄s verbi,ad cuius determinationē veniūt.Aut.
ergo iſte qualitates determinant verbum,per quod ſignificatur
ipſe actus diſponendi,aut determinant verbum per quod ſigni
ficatur tempus a quo diſpoſitio ſumit effectum,aut determināt
d quoddā aliud verbum ſeparatum ab his.Primo caſu,[d] ſufficit
regulariter illas qualitates adeſſe tempore quo fit diſpoſitio lꝫ
poſtea deſināt.l.Mela.in princip.ī.ꝺ alimē.⁊ ciba.lega.⁊ ibi ꝺt
teſtator,relinquo alimenta puero,vel puelle,nā illa adiectio,pue
ro,vel puelle,determinat verbum,relinquo.Sufficit ergo quod
tempore quo relinquitur,id eſt tēpore teſtamēti,ſit puer,vel pu-
ella,hoc etiam probatꝛ de auro ⁊ arg.leg.l.l.iij.ibi enim legauit,
que vxoris cauſa parata ſunt.quod eſt verbū preſentis tēporis,
quod ſignificat tēpus teſtamenti.ideo ſufficit tēpore teſtamenti
eſſe.Fallit in l.noſtra.Ratio.qꝛ ſequerentur abſurditates q̄ po
nūtur in text.ideo requiritur quod qualitas duret vſque ad tp̄s
quo ſubſtitutio ſumat effectū.Secūdo caſu requiritur,quod ille
qualitates adſint illo tēpore quo diſpoſitio ſubſtitutiōis ſumat
effectum.l.ij.ī.de auro ⁊ argento legat.ibi enim legauit ea q̄ vxo
ris cauſa erant parata,quod eſt verbū futuri tēporis,vnde cum
alia qualitas vxoris veniat ad determinationē illius verbi,erāt
quod eſt verbum futuri tēporis,⁊ ſignificat tempus mortis,in q̄
diſpoſitio ſumit effectum,⁊ ideo requiritur quod tempore mor-
tis ſit vxor.Ad idem.ī.ad Trebel.lege.ex facto.§.ſi quis aute.
vbi verba illa,ſi deceſſerit ſine liberis,debent intelligi ſine libe-
ris ſuperuenientibus tempore quo decedit,quia illa verba,ſine
liberis,determināt verbum deceſſerit.Ad idem.ff.de noxa.l.i.ꝺ
lictis.§.ſi extraneus.Facit ī.de teſt.mi.l.Titius.que multū ꝓ-
e bat de preſenti diſtinctione.Tertio caſu,[e] qn̄ determinat quod
dam aliud verbum ſeparatum ab his,tunc ſufficit illam quali-
tatem ſemel exiſtere,licet deſinat.Hoc probatur in l.ſubſtitutio
ne.ff.eo ibi enim dixit,quiſqꝫ mihi hr̄s erit,impuberi filio meo
heres eſto.Nam verbum erit,non reſpicit tempus quo teſtator
facit teſtamentum,nec tempꝰ quo moritur pupillus,ſed reſpicit
quo tempore moritur teſtator.vnde ſufficit quod ſemel fuerit he
res,ꝙ trahitur ad tempus mortis,l.heres qn̄q̄.de acquirē.he-
red.⁊ l.heredibus.ī.ad Treb.facit l.Titius.ī.de teſtamen.mi-
li.Et ꝙ dixi in verbo,idē dico in participio.Nā qualitates q̄ ve-
niunt ad determinationē participij,debent adeſſe tempore im-
portato per participium.d.l.Titius.de teſta.mili.⁊ hoc eſt vtile
2 ſcire ad infinitas queſtio.Dicitur hic † quod beneficium nō dꝫ ī
f telligi vt iniquitatem contineat.Contra de l.proſperit.ff.qui ⁊ a
quibus.vbi beneficium principis contiñet iniquitatem.Reſpō.
dꝫ intelligi ita ꝙ non contineat iniquitatē,per quā aliqs dānifi-
cetur,vt hic Sed ſi amitteretur ꝑ hec lucrum aliquo,reſcriptū
principis per hoc non reſtringeretur,vt ibi.¶Ultimo hec lex ī
g ducitur,ᵍ per Dy.ad queſt.†aliqs habens filios naturales tā
3 tū,fecit eos legitimari,vt poſſint ei ſuccedere,dinde accipit vxo
rē,⁊ hꝫ filios legitimos ex ea:queritꝛ,an tales filij legitimati poſ-
ſint ſucedere vna cum filijs legitimis:Dyn.tenet pro ⁊ contra.
Multa poſſent dici,tn̄ per hanc legem ſolet dici,ꝙ non:qꝛ cau
ſa ceſſat,que erat ꝙ non habebat filios legitimos,ideo debet ceſ
ſare effectus legitimationis ipſius per hanc leg.Jta dicit Dyn.
Rayn.dicebat contrariū,quia res cepta.perfecta.⁊ cōſummata,
licet perueniat ad eum caſum,a quo non pōt incipere:tamen nō
vitiatur,vt no.per Dyn.in cap.factum legitime.de regu.iu.lib.
vj.⁊ de verbo.oblig.l.ſi ſub vna.§.ſi quis viam.Ad hoc reſpon-
det ꝙ ſubſtitutio ante mortem filij nō erat perfecta ſed legitima-
tio ſic.Sed ad dictum Dyn.poſſet reſponderi,qꝛ lꝫ legitimatio
eſſet perfecta,tn̄ actus ſuccedendi,de quo queritur,erat in pēdē
ti ⁊ non confirmatus,ſicut ſubſtitutio:tn̄ in hac ſecunda opinio-
ne magis ſtarem quā prime,qꝛ in prima legitimatio eſt perfecta
ſed actus ſuccedendi,de quo queritur,eſt acceſſorius ad legiti-
h mationem.Preterea,probo [h] aliter:Aut ponis filios eſſe legiti
mos per ſubſequens matrimoniū,⁊ ſuccedūt cū legitimo.l.ante
pen.⁊ per.C.de natu.lib.Aut dicimus eos eſſe legitimatos ꝑ re
ſcriptum Principis,⁊ tunc idem,qꝛ text.in corpore.quib.mo.
mo.na.effi.leg.§.illud.in fin.dicit,ꝙ legitimati per reſcriptum
habentur per omnia ſicut legitimati matrimoniū:ſed ſi ponimꝰ
i legitimatos per dationē,curie forte ꝓcederet [i] dictum Dyn.

¶Ueniamus.Ad materiā ſubſtitutionis exem-
plaria.†Primo quero quare ſic
4 vocetur iſta ſubſtitutio:Docto.dicunt ꝙ eſt introducta ad exem
plum pupillaris,vt hic,⁊ C.eo.l.humanitatis.⁊ Inſti.eo.§.qua
ratione.Sed contra hoc opppo.Nam exemplar dicitꝛ illud,vn-
de ſumitur:ſumptum dꝛ exemplatum,l.j.§.ſi qs in duobꝰ.de bo
no.poſſeſ.ſm̄ Tab.⁊ l.ij.de fid.inſt.⁊ ideo magis debet dici ex-
emplata quā exemplaria.Guliel.dicit,quod iſta eſt,magiſtralis
locutio,de qua non eſt curandum.Uel aliter dicit,lex contraria
loquitur quando vna ſcriptura eſt ab alia exēplata,ſicut iſta:hic
loquitur quando res vna ad exemplum alterius fit,non quod ſit
eadem,⁊ tunc qꝛ vtraque eſt principalis vocare eam poteſt exē-
plariā,⁊ exemplatam,ſicut placet.

¶Secundo.Quero,qꝛ iſta ſubſtitutio eſt introdu
cta ad exemplum pupillaris,videa-
mus in quibus conueniat,⁊ diſconueniant adinuicem,ex quo ha
bebimus materiam.Propter quod quinque principaliter exa-
minemus.Primo qualiter conueniant in cauſa producēte.Se
cundo qualiter in materia producibili,hoc eſt vtarum omnia
que requiruntur ad pupillarem,requirantur ad exēplariā.Ter
tio,qualiter in modo producendi conueniant,hoc eſt vtrum ſub
ſtitutio exemplaris poſſit fieri tacite vel expreſſe,ſicut pupilla
ris.Quarto,qualiter in effectu ꝓducitur hoc eſt vtrum omnes ef
fectꝰ habeat quos hꝫ pupillaris.Quinto,vtrum in productiōis
materia hoc eſt vtrum eiſdem modis finatur exēplaris ſicut pu
5 pillaris.¶Ad primum vtrum conueniant iſte ſubſtitutiones ī
cauſa producente,docto.dicunt,quod ſic,qꝛ ſicut pupillaris fuit
inducta,qꝛ pupillus non potuit ſibi prouidere per teſtamentū,⁊
ita exemplaris:qꝛ mente captus,⁊ ſimiles non poſſunt ſibi ꝓui-
dere per teſtamētū,l.humanitatis.C.eo.⁊ Inſti.eo.§.qua ratio
ne.Tu dic latius.Aut queris nunquid conueniant in cauſa effi-
ciente,⁊ dico quod non,qꝛ pupillaris fuit introducta moribus.l.
ij.ff.eo.exēplaris lege,vel cōſuetudine Principis,l.humanita-
tis.Aut queritur,vtrum conueniant in cauſa finali,⁊ tunc conue
niunt in cauſa finali in genere,qꝛ vtraque ſubſtitutio fuit intro-
ducta ad prouidendum ei,qui ſibi ꝓuidere nō pōt.Sed ſi conſi-
deras cauſam finalem in ſpecie,tunc non conueniunt:qꝛ pupil-
laris ſubſtitutio fuit introducta ad prouidendum ei,qui propter
etatem non potuit teſtari,iſta non.l.humanitatis.⁊ d.§.qua ra-
tione ⁊ hic.

6 ¶Secundo.Quero,caſu.ſ,an conueniant in
materiā producibili,hoc eſt,vtrū ī

ipſa ſubſtitutione requirãtur illa octo,de quibus dixi.in l.ij.in
pꝛin.ſ.eo.¶Dic pꝛimo quod in pupillari requiritur quo ſit de
liberis,an hic requiratur:Dic ꝙ ſic,patet hic,⁊ in d.l.humanita
k tis.¶Sed q̄ro de quibus liberis[k]loquitur hic.Aut queris de
l liberis legitimis,⁊ naturalibus,[l]⁊ tunc conueniunt,vt hic,d.l.
humanitatis.aut de legitimis tãtũ,⁊ idẽ,l.ſi arrogatoꝛ.ſ.de adop.
⁊ l.ſed ſi plures.§.i arrogato.ſ.eo.Cũ ergo non reperiamꝰ diſ
7 coꝛdiã,ſtabimus ſimilitudini.Aut querimus de naturalibꝰ tã
tum,⁊ in hoc diſconueniunt,qꝛ iſtis ⁊ ſimilibus nõ põt ſubſtitui
pupillariter.cũ non ſint in poteſtate.l.ij.eo titu.ſed iſta bene põt
fieri eis,quia in ea nõ requiritur patria poteſtas,vt dicã.Aut
loqueris de liberis ſpurijs,⁊ in hoc conueniunt,quia non ſũt no
minandi filij,vt in authen.ex complexu.C.de ince.nupt.⁊ in aut
hen.qb.mod.natu.effi.ſui.§.fin.ido nec pupillaris,nec exẽpla
8 ris põt ei fieri.¶Sed quero,†an patri furioſo poſſit ſubſtitui
per filiũ exemplariter.Videtur quod ſic,l.his q.ſ.de tuto.⁊ cur.
da.ab his.Docto.cõtraria,qꝛ hic cũ ſimilibus,tantũ dicitur de
liberis.l.ſi vero.§.de viro.ſ.ſolu.matri.Preterea,in pupillari
nõ eſt inuentũ ꝙ filius ſubſtituat patri,ergo nec in iſta que indu
cit ad eius exemplũ.Non ob.d.l.his qui.qꝛ aliud in adminiſtra
tione bonoꝛũ que fit in vita,aliud in ſubſtitutiõe,que fit in teſtõ.
l.Aurelio.§.Caius.de.lib.lega.⁊ ꝙ not.in l.j.§.fuit queſitũ.j.
ad Trebel.Preterea,plus iuris hʒ pater in adminiſtratiõe bo
noꝛũ filij quam econuerſo,vt no.in d.l.his qui.ergo ⁊c.¶Secũ
9 do†quero,requiritur in pupillari quod filiꝰ ſit impubes,an hoc
requiratur iſta ſubſtitutione:Dic quod non,vt hic patet,⁊ in le.
humanitatis.C.eo.que loquitur in his filijs,qui poſſent ſuſcipe
10 re filios,⁊ nec expꝛeſſe dicitur pubere,ergo ⁊c.Sed†quero iux
ta hoc quidã habuit filium impuberem,⁊ mente captum,vel fu
rioſum verum exemplariter poſſit ſubſtitu.Doct.quod non,qꝛ
cum in eo ſit duplex defectus,pꝛeualet naturalis,ideo fiet ſubſti
tutio pupillaris,argu.l.qui habent.ſ.de tute.per legẽ hoc te
net Dy.⁊ Ja.de Ra.Sed Guli.dicit aliter,⁊ melius.Aut filiꝰ
furioſus impubes non eſt in poteſtate,tũc põt ei exẽplariter ſub
ſtitui,cũ pupillariter non poſſit pp defectũ poteſtatis.Aut eſt in
poteſtate,⁊ tunc ſi fiat exẽplaris,intra tempoꝛa pubertatis va
m let iure pupillaris,[m]argumento dicte l.qui habent,poſtea vale
bit iure exemplaris,argumẽto dicte l.Centurio.ſ.eo.Quod in
tellige ſi fuerit facta exemplaris ſine limitatione tempoꝛis,vt j.
dicam Sed oppo.quod ſubſtitutio,que aſſumit vnum effectũ,nõ
trãſit in alium.l.verbis.⁊ l.in pupillari.ſ.eo.Solu.ibi ſubſtitu
tio,que incipit valeret iure directo,nõ tranſit in fideicommiſſuꝫ,
ſed vna directa in aliam directã bene trãſit.l.iij.§.qui fideicom
11 miſſam.ſ.tit.j.⁊ l.Centurio.ſ.eo.¶Tertio†queritur,in pupil
lari ſubſtitutione requirit̃ quod pupillus ſit in poteſtate,an ita
hic:Reſpõ ꝙ nõ,qꝛ in l.humanitatis.C.eo.permittit̃ parẽtibus
vtriuſqꝫ ſexus.Sed que eſt ratio diuerſitatis iter pupillarem,⁊
exemplariã:Gulie.⁊ Dy.cũ eo videtur dicere quod ſit ratio:qꝛ
ſubſtitutio pupillaris eſt introducta ſecundũ rigoꝛẽ iuris ciui
lis:qꝛ pupillus ex tali rigoꝛe impedit̃ teſtari,ergo ei nõ põt ſub
ſtitui,niſi ab eo qui hʒ in poteſtate,⁊ patria poteſtas eſt de iure
ciuili.l.nam ⁊ ciuium.de his qui ſunt ſui,vel alie.iu.Et qꝛ pater
vna perſona pꝛeſumitur cũ filio de iure ciuili.§.ei qui.Inſti.de
inu.ſtipu.ſed filius furioſus non impeditur teſtari ꝓpter impe
dimentum iuris ciuilis,ſed magis pꝛopter quoddã infoꝛtuniũ,
⁊ ex quadam humanitate pꝛouidetur ei.Et hoc dicit tex.in d.l.
humanitatis.ſed iſta humanitas cadit ꝓpꝛie ĩ matre,⁊ patre.l.
furioſe matris.de cura.fur.Sed iſta ratio eſt vrgens multũ,qꝛ
etiam pupillus impeditur ꝓpter defectũ intellectus,ſicut furio
ſus.Ray.dicit,quod vbi maius periculum vertitur,ibi cautius
eſt agẽdũ.Sed maius periculũ eſt in furioſo,qꝛ põt eſſe furioſus
perpetuando largius ei pꝛouidetur,vt tam mater quam pater
poſſit facere teſtamentum.Iſta ratio non vrget,qꝛ perpetuo in
telligitur,id eſt dũ viuit.l.j.ſ.pꝛo ſoc.Sed ſi pupillꝰ decederet
in pupillari etate,in perpetuum fuit impeditus:ita furioſus de
cedens in furoꝛe.Vel dic quod in pupillari ſubſtitutione dant̃
magis large poteſtates,qꝛ q̄ſq̄s põt ſubſtitui,non ſic ĩ exẽplaria
d.l.humanitatis.ſed qꝛ iſta nõ eſt tãte poteſtatis,ergo ⁊c.Sed
truffa eſt,ideo tutius eſſet reſpondere per l.non omnium.ſ.de le
12 gi.lʒ iſte perſuaſiones ſint bone.¶Quero†vtrũ mater[n]que trã
n ſiuit ad ſecunda vota,poſſit filio exẽplariter ſubſtituere:Dico ꝙ
non,qꝛ ſubſtitutio eſt introducta cauſa humanitatis,que huma
nitas ceſſat ĩ matre.l.lex que tutoꝛes.C.de admini.tuto.Hoc pa
tet etiã,qꝛ pupillus non dʒ educari apud eã,que ad ſecunda vo
ta tranſit.l.j.C.vbi pupil.edu.deb.Preterea iſti matri non con
ceditur tutela,vt in authent.ſacramẽtum.C.quãdo mu.tu.offic.
fung.po.Si ergo in vita non conceditur,multo minus in moꝛte
13 ¶Quid†ſi mater fecit teſtamentũ,in quo pꝛimo exemplaritere
ſubſtituit,poſtea ad ſecunda vota trãſiuit:Puto quod euaneſcit
ſubſtitutio,qꝛ requiritur quod tempoꝛe quo moꝛitur,adſint illa
que in ſubſtitutione requiruntur.l.cohere di.§.cum filie.ſ.eo.
¶Quarto requiritur in ſubſtitutione pupillari quod p moꝛte
teſtantis pupillus fiat ſui iuris,vtrũ idem in furioſo:Reſpon.
qualitercunqꝫ fiat ſiue per moꝛtem teſtãtis,ſiue alio modo,non
curo:qꝛ in hac ſubſtitutione non requiritur vt quis habeat eum
14 in poteſtate,vt ſupꝛa dixi.¶Quinto†reqritur in pupillari ſub
ſtitutione quod non ſit recaſurus in poteſtatem,vtrum hic idem
ſit Puto qđ ſic qꝛ ſolum hoc caſu eſt introductum,vt quis poſſit
alteri teſtari,cum impeditur pꝛopter demẽtiã,vel ſimilem caſu
Si vero pꝛopter alium defectũ,vt puta patrie poteſtatis,⁊ ſimi
les,non poſſet:quia non poſſet per ſe,impedimento ceſſante,nec
15 per alium.l.neque per ſe,C.de here.inſtitu,Et†per iſtã ratione
dicit Guliel.quod ſi furioſus ante furoꝛem eſſet cõdemnatus de
crimine,ex quo efficeretur inteſtabilis tunc non poſſet ſibi ſubſti
tui exemplariter,vt qꝛ hereticꝰ.l.Manicheos.C.de here.vel q
depoꝛtatꝰ.l.ſi quis §.irritũ.ſ.de iniuſto rupto,⁊ irrito teſtame.
16 ¶Quero,†quãdo requiratur quod quis patiatur dementiã vel
ſimilem caſum,vt ei poſſit fieri talis ſubſtitutio:Reſpon.non t
poꝛe teſtamenti,ſed moꝛtis,l.ij.§.ſed ſi extraneũ.ſupꝛa eod.
enĩ non reperiatur diſcoꝛdantia,remanet ſimilitudo in hoc in
17 pupillarem,⁊ exemplarem.¶Sexto,†reqritur in pupillari q
pater ſibi faciat teſtamentum,an hoc ſit in exẽplaria:Reſpõ.
Nam cum teſtamentũ,patris ſit pꝛincipale,iſta ſubſtitutio q
eſt teſtamentum filij,vt hac lege,eſt acceſſoꝛium,ideo opoꝛtet q
confirmetur a ſuo pꝛincipali,vt j.l.pꝛoxi.Preterea hoc pꝛo
tur in l.humanitatis.C.eo.que requirit quod quis illi filio
relinquat legitimã,ergo ſibi dʒ teſtari.licet hoc fallat in mili
18 miles,ita.in fi.de teſta.mili.¶Septimo,†in pupillari reqr
filius ſit inſtitutus,vel exheredatus,an idem in exemplaria:Re
ſpon.in eo quod dixi,inſtitutus,concoꝛdat:in eo quod dixi,exhe
redatus,qꝛ poteſt ſubſtitui pupillo,certe diſcoꝛdat.Nam
humanitatis.dicitur quod de neceſſitate debetur ſibi legi
19 Quero†que eſt ratio diuerſitatis.Reſpon.dicunt doc.qu
pillaris ſubſtitutio introducta eſt ſecundum iuris rigoꝛe
ſione patrie poteſtatis que durat ſiue filius ſit inſtitutus
heredatus ſed exemplaria eſt introducta ex quadã hum
que ceſſat cum filius exheredetur.ita dicit Guliel.Alij,vt
dicunt quod poteſt eſſe,qꝛ pupillaris ſit impuberi qꝛ pot
doli capax ⁊ committere cauſas ingratitudinis,vt dixi ſup
l.ij.ſed furioſꝰ nõ põt cõmittere cauſas ingratitudinis.
not.Inſtitu.eod.§.non ſolum hoc eſt truffa,qua pot
o quod furioſus commiſerit cauſam ingratitudinis ante furo
Tene ergo rationem pꝛecedentem.Vel.ſolue,qꝛ non omn
⁊c.l.nõ omnium ſ.de legi.qꝛ rationes vrgẽtes nõ poſſũt
20 ri¶Quero†qđ ſi furioſus ⁊ ſimiles ſunt inſtituti in mino
p quam in legitima.Reſpond.poteſt fieri ſubſtitutio iſta.
q poſſent agere ad ſupplemẽtũ.l.omnimodo.C.de inoffic.teſtam
21 perinde eſt,ac ſi eſſent in legitima inſtituti.¶†Octauo quer
in pupillari requiritur aditio hereditatis,an idem in exẽplari
Videtur quod non,nam furioſus non põt adire,nec curatoꝛ
l.ſi.§.ſin autem ex alia.C.de cur.fur.ergo,⁊c.Tu dicas,aut in
ſtitutus ſolus furioſus a patre,in cuius poteſtate erat:⁊ tunc
iſtentia ſui heredis confirmat tabulas exemplares argum.l.
ij.fi.C.de cur.fur.non cauillando tex.⁊ argu.eoꝛum que dix
pupillari ſubſtitutione.ſ.eo.l.filius qui patri Si autem non
rat in poteſtate qꝛ tractatur de teſtamento materno:vel quia
be bat coheredem extraneum,ita quod exiſtentia ſui heredis
poteſt cõfirmari,tũc requiritur adoptio coheredis l.apud Iuli
r anum §.idem Iulianus.j.ad Treb.vel.debet[r]ſibi dari curat
qui petit bonoꝛum poſſeſ.ſm tabul.pꝛo furioſa,que bonoꝛum
22 poſſeſſio licet non ſit iuris†ſm opini.poſitam in l.fina.l.§.fi.
cur.fur.⁊ dixi in l.i.de bono.poſſeſ.que fur.infa.⁊c tamen cõfir
mat iſtas tabulas exemplares qꝛ ſicut cõfirmat fideicommiſſa
vniuerſalia ita iſtas tabulas exemplares.l.cum heres inſtitu
j.ad Trebel.que lex eſt ſingularis ad hoc,ad qđ facit.l.nam
§.ſi quis cõpulſus.j.ad Treb.⁊ l.qui plures.§.fi.ſ.e.Et hãc que
ſtionem non tetigerunt doc.

¶**Tertio.** Pꝛincipaliter.quero vtrum ſubſti
exẽplaria conueniat in modo pꝛocedẽdi
pupillari,⁊ in hoc examinabitur tria.Pꝛimo vtrum ſicut
pillaris pꝛoducitur in eſſe,⁊ expꝛeſſa,⁊ tacita:ita ⁊ exẽplaria.Se
cundo quibus perſonis poſſit ſubſtitui exẽplariter:Tertio q
perſone poſſunt ſubſtitui:¶Venio ad pꝛimum certum eſt q
expꝛeſſa exẽplaria poteſt fieri,ſicut hic,⁊ d.l.humanitatis.in
qua ratione.Inſtitut.eo.Sed de tacita dubitat̃.¶Quero q
23 vtrum†in vulgari expꝛeſſa facta furioſo contineantur tacita
ẽplaria Guliel.quod non,⁊ idem Ray.quia caſum aduerſa
foꝛtunã,⁊c.l.it er ſtipulãtem.§.ſacram.j.de ver.obliga.¶Pꝛe
teri

terea duo ſpecialia non debent concurrere circa idem, l. cū poſt.
§. gener. ⁊ ꝙ ibi no. ſ. de iur. dot. ⁊ l. ij. C. de do. promiſ. Sꝫ cum
vulgaris expreſſa cōtineat tacitā pupillarē, ⁊ hoc eſt ſpeciale, nō
debemus dicere quod contineat aliud ſpeciale, ſcꝫ tacitam exē-
plariā. Credo ꝙ debemus dicere ſic. ſi tempore quo fit ſubſtitu
tio vulgaris ille non erat furioſus, non continet tacitā exempla-
riam: q2 caſum aduerſamqꝫ fortunam, ⁊c. Ita intelligunt docto.
Sed ſi illo tempore erat furioſus, credo quod contineatur taci-
ta exemplaria, argu. l. qui neque. ⁊ l. ſi predia. ſ. de reb. eo. Nec
obſt. tunc iſta ratio, quia caſum aduerſamqꝫ fortunam. ⁊c. Quia
24 ibi de caſu futuro, hic de caſu iam eminenti. Item non obſt. † ꝙ
dicunt, quod ſpecialia, ⁊c. Quia illud verum, quando duo ſpecia
lia habent originem ex eodem fonte: ſed hic quando ex duobus
quia vno modo propter etatem, alio modo propter furorem: vn
de bene poſſunt concurrere, l. ſingularia. ſ. ſi cer. pe. Preterea,
nunquam iſta duo ſpecialia poſſunt concurrere, quia donec ha-
bet locum pupillaris, ceſſat exemplaria, per l. qui habent. ſ. de
tute. Concludo ergo, quod contineat tacitā exemplariam ſicut
25 tacitam pupillarem. ¶ † Quero vtrum in expreſſa pupillari cō
tineatur tacita exemplaria: Gul. ⁊ Rayn. quod ſic, quia in ha-
bentibus ſymbolū facilior eſt tranſitus, vt l. in rem. §. item que-
cunqꝫ. ſ. de rei ven. ⁊ l. ſi acceptolatū. j. de accep. l. iij. §. fi. j. de
bon. poſ. Ego vero dico ſic. Aut pupillaris ſubſtitutio eſt facta
cum limitatione tēporis, ⁊ tunc ſi poteſt valere iure pupillaris,
⁊ poſt tempora pubertatis expirat omnis effectus huius ſubſti-
tutionis, arg. l. ſi ita qs. ſ. e. Et hoc tetigi in materia vulgaris.
Aut eſt facta talis ſubſtitutio ſine tpis limitatione, vt q2 dixi, ta
lis heres eſto, tunc ſi eſſet facta filio impuberi cōſtituto in ptāte,
valet intra tēpora pubertatis iure pupillaris, poſtea valet iure
exemplaris ſubſtitutionis, arg. l. Centurio. ſ. eo. ſed ſi intra tem-
pora pubertatis non poſſet valere vt pupillaris, valet eo modo
quo poteſt, ⁊ ſic iure exemplaris, arg. l. Gallus. ſ. de liber. ⁊ poſt
26 hu. ¶ Sed circa hoc † quero nunquid ſit reperire tacitam exē-
plariam probatam. Certe ſic, vt hic, ⁊ l. in teſtamento. in fi. C. de
27 teſt. mil. ¶ Quero vtrum ſit reperire expreſſam exemplariam
generaliter, ⁊ tacitā ſpecialiter. Dicā j. eo. l. Lucius. ī materia
28 breuiloque ſubſtitutionis. ¶ † Quero vtrum ſit reperire exē-
plariā, partim tacitā, partim expreſſam, vt dicitur in pupillari ⁊
tetigi in vulgari. Reſpon. antequā veniā ad hanc q. oportet me
determinare aliam. Et quero, pone ꝙ aliqs nō eſt mente captus,
f ſed ſurdus ⁊ mutus, ſ quī impeditur teſtari, l. diſcretis. C. q teſt.
fa. poſ. vel prodigus, an iſtis poſſit ſubſtitui exēplariter. Cy. re-
fert. ꝙ Iac. de Are. dt ꝙ nō: q2 l. humanitatis. C. eo loquit ſoluꝫ
in mente capto, ergo nō habet locum in alijs, l. ſi vero. §. de viro.
ſ. ſoluto matrimon. Et ſic in caſu huius legis deberet īpetrari
hodie a principe, ſicut olim. Gul. de cun. diſtinguit inter mutuꝫ
⁊ ſurdū ex vna parte, ⁊ ꝓdigū ex alia. Primo caſu pōt ſubſtitui
exemplariter, q2 eadem eſt ratio in furioſo. ⁊ de mente, ſcꝫ pro-
pter caſum: ergo legis ꝓuiſio extendit ſe ad caſum ſimilē. l. Gal
lus. §. ⁊ quid ſi tantū. ſ. de lib. ⁊ poſth. ⁊ no. in l. que ꝓpter neceſ
ſitatem. de regu. iur. In prodigo vero dic, ꝙ nō poteſt ſubſtitui.
q2 in illū caſum ipſe incidit ſui culpa ⁊ delicto, ex quo debet ſeq
pena ⁊ nō debet habere premiū, l. ſiue hereditaria, de neg. geſt.
Ite iputet ſibi qre ſe poſuit in neceſſitate, l. fideiuſſor. §. ſi ne ceſ-
ſaria. ſ. q ſatiſ. cog. ⁊ l. ij. ſi quis cautio. Ray. in hoc vltimo tenet
contra Gul. ⁊ bene. Dicit enim ꝙ prodigo poteſt ſubſtitui exem
plariter. Pro hoc facit. l. j. C. de cura. furi. Non obſt. ꝙ dt Gul.
per l. ſiue hereditaria, q2 ꝓdigalitas eſt tale vitiū, ꝓpter ꝙ teſta
mentū iā factum non dꝫ vitiari, ⁊ ſic non eſt tale delictū ꝓpter qd
debeat imponi pena circa fractionē teſtamenti, l. j. §. exigit. j. de
bo. poſ. ſm tab. ⁊ quod ibi no. Preterea, ꝓpter tale vitiū a lege
ſibi ꝓuidetur in vita, dādo ſibi curatorē: eadē ratione dꝫ ſibi pro
uideri in morte. vt alius poſſit ei teſtari. A quo enim ꝓcedit pro
digalitas, niſi ex quadā dementia. ⁊ ſic vidiſtis quibus ſubſtitui
poſſit exemplariter. ¶ Quero ergo vtrum reperiat exemplaria
partim expreſſa partim tacita. Dicit teſtator, ſi filius meꝰ deceſ
ſit in furore, talis ſit heres, ceſſauit furor, ſed remanſit prodigus
vel ſurdus, vel mutus. vtrum ad iſtos caſus non expreſſos, por-
rigatur ſubſtitutio. Reſpon. ſic, quia ſicuti vulgaris expreſſa cō
tinet tacitā pupillarem ⁊ tacitam exemplarem: ⁊ ſicut vulgaris
facta in vnū caſum porrigitur ad alium, ita hic eadem ratione, l.
Gallus, §. ⁊ quid ſi tantum. ſ. de lib. ⁊ poſth. ⁊ l. iam hoc iure, ſ.
eod. ⁊ l. ſi. C. de inſtitutio. ⁊ ſubſtitutio. facit quod dixi ſ. eo. l. j.
in materia vulgaris. ¶ Quero, quis poſſit ſubſtitui exemplari-
ter in ſubſtitutione pupillari. Quemcunqꝫ enim poſſum facere
heredem mihi, poſſum etiam facere heredeꝫ pupillo, l. ſed ſi plu
res §. quos poſſum. ſ. eo. nunquid idem poſſum in exemplaria.
Reſpondeo non, quia debeo ſubſtituere de liberis ſi ſint vel de
fratribus, l. humanitatis. C. eod. tit. Quero que ſit ratio huius
differentie. Reſpond. ſubſtitutio pupillaris eſt introducta ſecū
dum iuris ciuilis rigorem, ratione patrie poteſtatis, que durat
29 etiam ſi extraneus ſubſtituatur, vt ſupra dixi. † Sed exempla-
ris fit ex quadam humanitate, ⁊ pietate, que pietas videtur ceſ-
ſare in ſubſtituendo extraneos, cum furioſus haberet filios, vel
fratres. Hec eſt ratio Gul. que eſt ſatis bona. Poſſent aſſignari
30 alie rationes, de quibus non curo. ¶ Iuxta hoc † quero vtrum
mater poſſet preteriri in tabulis exemplaribus. Iaco. de Aret.
⁊ Mar. Sil. dixererunt quod non: ſed mater debet ſubſtitui. Et
ꝓ hoc dicebāt l. ꝓcibus. eſſe correctā, que dicit quod mater pōt
t preteriri, expreſſe in tabulis pupillarib. quod reprobaui ſupra
in tractatu pupillaris ſubſtitutionis. Dico etiā ꝙ in caſu legis
noſtre non dicant verum, vt tenet gl. Inſtit. eod. §. qua ratione.
vbi dicit, quod duas perſonas tantum habet neceſſe teſtator ſub
ſtituere exemplariter filijs mente captis. Primo filios, item ſi
v non habet filios, tunc fratres [u] mente capti, alias poteſt ſubſti-
tuere quoſcunqꝫ vult: ⁊ hoc tenuit Nicol. Ma. in quadā diſputa
31 tione. ⁊ idem Gul. de Cuneo. † Item dicit ꝙ pater debet ſubſti
tuere vnum ex filijs, vel fratrem. ¶ Quero vtruꝫ poſſit vnuꝫ ex
filijs, vel fratrem mente capti ſubſtituere, ⁊ alios preterire, vel ex
heredare, ſine cauſa legitima. Gl. in l. humanitatis. C. eod. dt qd
non, ⁊ quod dicitur in l. humanitatis. quod debet vnum ex filijs
ſubſtituere, ſubaudit gl. ⁊ alios exheredare, vel preterire ex cau
ſa legitima. Richard Malumb. reprehendit illam gl. Nam i-
ſtud eſt teſtamentum aui. hoc eſt patris furioſi, a quo talis nepos
non debebit inſtitui, vel exheredari. vnde tanquam contra teſta
mentum furioſi non debet conqueri, vt in ſimili dicetur in §. ſed
neqꝫ impuberis. l. Papinianus. ſ. de inofficio teſtam. ⁊ hoc vi-
detur probari per princi. l. humanitatis. C. eo. dū dicit, querela
nulla, ⁊c. Puto ꝙ gl. bene dicit, cum determinatione quam di-
co. Nam quod dicit d. l. humanitatis. quod vnum ex filijs debet
ſubſtituere, concedo: tn̄ alios inſtituere ex re certa vel exhereda
re ex iuſta cauſa debet. Nā ſi furioſus eſt, debet facere id ꝙ face
ret ſi eſſet ſane mentis. Item qd dicit nulla querela, ⁊c. intelligo
quando exheredatio eſt ex iuſta cauſa. Item ꝙ dicit Ray. per §.
ſed neque impuberis. non habet locum hic, quia loquitur in e-
xemplaria. que inducitur ex quadam humanitate, que ceſſat qn̄
quis exheredatur ex non iuſta cauſa, quia non eſt teſtatus ex of-
ficio pietatis qui exheredat, l. prima ⁊ ſecunda ſupra de inoffic.
32 teſtamen. ¶ Item quod dixi quod pater debet ſubſtituere vnū
ex fratribus, quero de quo facere debet intelligi. Dicit Guliel. d
Cuneo de vtrinque coniunctis: quod patet q2 dicta l. humanita
tis. loquitur de his qui admittitur ad querelam ſed fratres con
iuncti ex vno parente tantum, non admitterentur ad querelā, l.
fratres, C. de inofficio. teſtamen. ergo. ⁊c. Alij vt Ray. dicūt qd
aut ſubſtitutio fit a patre, ⁊ debent ſubſtitui fratres cōſanguinei
vel vtrinque coniuncti aut fit a matre, ⁊ debent ſubſtitui vterini,
vel vtrinqꝫ coniuncti. Et ad l. humanitatis. C. eo. ⁊ ad fratres. C.
d inof. teſta. reſpondet, ꝙ nō poteſt rumpi ꝑ querelā a fratribꝰ
vterinis reſpectu fratris furioſi, qbꝰ fit ſubſtitutio, ſed reſpectu
matris, que facit ſubſtitutionē, ſic, vt l. Papinianus. §. ſed neqꝫ
impuberis. ſ. de inof. teſt. vnde parens qui facit ſubſtitutionē in
33 ſe nō habet humanitatē, talem fratrem nō ſubſtituens. ¶ † Que
ro vtrū pr̄ vel mater poſſint ſubſtitutuere ſeipſos. Dic ꝙ nō ar.
l. fi. ſ. de of. pret. ⁊ l. Preſes. de of. pre. Preterea vt tabule exē
plares valeāt reqritur aditio ex teſtamēto principali, vt ſ. dixi.
ſed in vita ſua nō pōt adiri hereditas ex teſtamēto ipſius teſtato
ris, l. q ſuperſtitis. de acq. her. Pro hoc, q2 legis ꝓuiſio que ꝑ-
mittit, parentem ſubſtituere filio, non ītelligitur de ſeipſo arg. ſ.
manda. l. ſi mandauero. §. ſi tibi.

34 ¶ **Quarto.** Pricipaliter quero, qualiter † hec ſub
ſtitutio exēplaris conueniat, ⁊ diſcōue-
niat effectū cū pupillari: Et primus effectꝰ ſubſtitutionis pupil
laris expreſſe eſt ꝙ continet in ſe tacitā vulgarē, quero an idem
in exēplaria: Puto ꝙ ſic per l. iam hoc iure ſ. e. l. ij. C. e. Cū enī
in hoc reperiatur diſcōueniētia, erit in hoc ſimilis pupillari. ma
xime q2 eſt eadē rō, Secūdus effectꝰ pupillaris ſubſtitutionis eſt
x ꝙ trahat ad oīa bona prīs ⁊ filij vndecunqꝫ queſita quero an [x] ſit
ī exēplaria: Dic ꝙ aut eſt facta filio legitimo ⁊ naturali ⁊ tūc tra
hitur ad omnia bona ſicut pupillaris, l. ſed ſi plures. §. ad ſubſti
tutos. ſ. e. ⁊ in hac l. ꝑut dicitur teſtamentū filij eſſe, C. e. l. huma-
nitatis. Si vero eſt facta filio arrogato, tūc idē q2 trahit ad bona
arrogatoris tātū, ad exēplū pupillaris, l. ſi arrogator. ſ. d adop.
⁊ ſ. e. l. ſꝫ ſi plures. §. i arrogato. Poſſet ēt hic queri. qd ī exēpla
ri, qꝫ cōtinet tacitā vulgarē ⁊ quid in vulgari que ꝯtinet tacitā
exemplariā. Certe in omnibꝰ. dicerē idē ꝙ dixi ſ. circa ſubſtitu
35 tionē pupillarē. ¶ Ulterius quero † vtrū ſubſtitutio exēplaria
excludat matrē ſicut pupillaris: Breuiter dico ꝙ tacita exēpla-
ria nō excludit mrē, ſicut nō excluderet eā tacita pupillaris. l. ꝓci
bus. C. e. ⁊ ex hoc dico rōne paritatis oēs. illas ꝑſonas q̄ ꝑ tacitā
pupillarē nō excludunt vt dixi in tractatu pupillaris ſubſtitutio

nis per illas rationes puto non excludi per tacitã exemplariã
per eandem rationem. Et ex omnibus cauſis ex quibus põt p̃-
ſumpta voluntas probari qđ voluerit excludi matrẽ, ⁊ ſimiles
perſonas per tacitam pupillarem, ex eiſdem cauſis puto pro-
bari in tacita exemplaria, per eaſdem rationes, ⁊ leges. De exẽ
plari vero expreſſa ad matrẽ excludat dixi in precedẽtib. ¶ Ul
y timo y quero, pone † quod filio furioſo eſt facta exẽplaria ſubſti-
36 tutio a patre, ⁊ matre quis prefert. Jac. de Are. Marſili. Dy.
⁊ L y. dicunt ſubſtitutũ a patre preferri, arg. l. in. C. de cur. furio.
⁊ l. nec in ea. ĩ. ad leg. Jul. de adult. ⁊ l. j. C. ſi contra matr. volun.
tut. dat. ſit. Gul. de cug. diſtinguit, aut pater erat vilis perſona,
⁊ tũc p̃fertur ſubſtitutus a matre. ff. de dub. exh. l. iij. ⁊ l. ſed ſi v-
nius. §. filio. ĩ. de iniur. facit ſ̃. ſol. matr. l. ſi cũ dotem. §. eo antẽ
tempore. Aut nõ erat vilis p̃ſona, ſed honeſta, ⁊ tunc prefertur
ſubſtitutus a patre, ſubſtituto a matre, ⁊ capit oĩa bona, arg. l. ij.
§. obijcitur. ĩ. ad Tertul. ſed bona matris debebit reſtituere per
fideicõmiſſum ſubſtituto a matre, arg. eius quod no. ſ̃. eod. l. ver
bis ciuilibus. ⁊ l. filiusfamilias. §. vt quis heredẽ. ĩ. de lega. j. l.
Sceuola. ĩ. ad Trebel. Sed certe iſte leges parum faciunt, quia
loquuntur in caſu prorſus diuerſo. ¶ Sed pro hac opi. facit gl.
in l. ſi arrogator. ſ̃. đ adop. Domi. Ray. dicebat aliter. Aut pa
ter erat vilis perſona, ⁊ tunc đt idẽ quod Guli. qr. prefertur ſub
ſtitutus a matre, alias vero ſubſtitut⁹ a patre habebit bona pa
terna, ſubſtitutus a matre bona materna, ſimiliter de iure dire-
cto, ⁊ ſic decidit ille mente captus cũ duobus teſtamentis. argu.
eius quod dicimus de filio arrogato, in l. ſi arrogator. ſ̃. de ado.
Nam ibi, diuerſitas parentum qui poſſunt pupillariter ſubſti-
tuere, facit quem cum duobus teſtamentis decedere. Jta in pro
poſito pluralitas parentum, qui poſſunt facere hanc ſubſtitu-
tionẽ faciet eum decedere cum pluribus teſtamẽtis. Jſte diſtin
37 ctiones Ray. ⁊ Guliel. non placent. Primo in eo † quod preſup
ponunt, quod ſi pater erat vilis perſona poteſt ſubſtituere filio,
credo hoc nõ eſſe verum. Sicut enim tali patri denegatur ad-
miniſtratio in vita. l. fin. C. de ſenten paſ. ⁊ l. ſi cum dotẽ. §. eo au
tez tẽpore ſupra ſolu. matri. cũ ſimi. ita dz denegari facultas di-
ſponendi poſt mortem de bonis ſuis eadem ratione. Jlli enim
eſt interdictum bonis propter prodigalitatem eſt interdictum
cui in vita, ⁊ in morte, vt l. his cui bonis. ſupra de teſtament.
Preterea, illa diſtinctio eſt ſufficiens. Dicit enĩ ſubſtitut⁹ a p̃re
habebit bõa paterna, ſubſtitut⁹ a matre habebit bona paterna
Sz qr poſſibile eſt ꝙ filius nõ habebit bona paterna, nec mater
na, ergo, ⁊c. Reperio ꝙ Nicolaus. Mata. diſputauit hãc que-
ſtionem, ⁊ determinauit, ⁊ dixit ſic, Aut ſubſtitutio eſt facta a pa
tre filio, quẽ hz in poteſtate, ⁊ tũc ſubſtitutus a patre prefert, cũ
ibi cõcurrat ius proprium patrie poteſtatis, ⁊ etiã illud ius hu-
manitatis, ⁊ pietatis, vt probatur hac l. ex facto. ⁊ arg. l. huma-
nitatis. C. eo. ⁊ argu. eorũ que dixi ſ̃. đ pupi. ſubſtit. ⁊ hoc eſt ve
rũ, ꝙ talis ſubſtitutus prefertur in bonis paternis, ⁊ i bonis vn
decunqꝫ queſitis, p̃terquã a matre: bona vero materna habebit
a matre ſubſtitutus, qui ſubſtitutus eſt quadã humanitate. ar-
gu. eius ꝙ dicim⁹ in filio arrogato. l. ſi arrogator. ſ̃. de adoptio.
argument. eius ꝙ dicimus de tutore in l. mater. C. de teſta. tute.
⁊ l. mulier. ⁊ l. ſi patron⁹. ſ̃. de cõfirmãd. tuto. Si vero iſta ſubſti
tutio fuit facta filio, quẽ quis nõ habebat in ptãte, hoc caſu ſunt
paris conditionis ſubſtitutus a patre, ⁊ ſubſtitutus a matre: qr
quilibet eſt ſubſtitutus ex quadã humanitate, ⁊ ideo ſubſtitutus
a patre habebit bona paterna, ⁊ ſubſtitutus a matre habebit bo
materna, tanquã heredes vniuerſales huius filij furioſi. Bona
ergo aduentitia habita aliũde diuiduntur inter ſe, ſicut dicimus
in ſimili ſ̃. ti. j. l. ex facto, ⁊ ſecundũ hoc diuerſitas parentũ ope
ratur. vt quis cũ duobus teſtamentis decedat, ⁊ l. hec opi. ⁊ di-
38 ſtinctio plus placet. ¶ † Queroſi auus dedit vnum ſubſtitutũ,
⁊ mater aliũ, quid iuris. Dicunt quidã. aut habebat eũ in pote-
ſtate, ⁊ prefertur ſubſtitutus ab auo, vt l. j. ſ̃. eo. Aut nõ habebat
eum in poteſtate, ⁊ prefertur ſubſtitutus a matre. quia mai⁹ eſt
ius matris, ⁊ maioris potentie, ⁊ maior eſt pietas circa eũ. arg.
auth. defuncto. C. ad Tertu. ⁊ ita đt Ray. Sed ego dico idẽ qđ
in precedenti queſtione dixi, per eaſdem rationes. Nec obſtat.
qđ mater habet potentius ius circa eum, quia ex eo actu ſucceſ-
ſionis, facultas ſubſtitutionis non attenditur. Nam filio fu-
rioſo, qui habet liberos qui omnes alios ſucceſſores excludunt
poteſt fieri iſta ſubſtitutio.

39 §. Quinto. † Principaliter q̃ro qualiter iſta ſubſtitu
tio finiatur, vtrũ in hoc cõcordet cum pu-
pillari. Rñ. ſi teſtamentũ deficiat ex perſona teſtãtis, vel aliter
ex defectu teſtamenti, vel qr rumpitur per querelã, vel propter
hereditatem non aditam, in omnibus iſtis iſta exemplaria fini-
tur, ſicut pupillaris, vt patet in precedentibus per eaſdẽ rõnes.
¶ Jtẽ ſicut pupillaris deficit quandoque ex defectu ſubſtituti,
vel ex defectu ipſius ſubſtitutionis, vel cõditiõis ipſi ſubſtitutio…
ni adiecte, ita ⁊ exẽplaria per eaſdem rationes, ⁊ leges quas di-
xi. ſ̃. eo. l. in pupillari. ¶ Sunt tñ duo caſus examinandi qui in
hac lege ponuntur. Primo ꝙ exemplaria deficit impedimẽto
ceſſante. Secundo deſinit procreatis filijs, vt hic. Tertio eſt v…
dendũ an deſinit hec ſubſtitutio ex defectu eius cui facta eſt ſub
ſtitutio. ¶ Ad primũ dicitur hic, quod hec ſubſtitutio finiatur
impedimẽto ceſſante, bona vero materna habebit ſubſtitutus a
40 matre. † Quero, q̃d ſi furioſus factus ſit ſane mẽtis, ⁊ poſtea re…
incidit in furorem, an remaneat firma ſubſtitutio. Videt ꝙ ſic. l…
pe. C. đ cura. furio. Sed Gul. circa hoc diſtinguit. Aut furor ceſ…
ſauit in vita patris teſtantis, ⁊ in vita reuerſus eſt, ⁊ tunc recon…
ualeſcit ſubſtitutio. Aut furor fuit reuerſus poſt mortẽ teſtãtis,
⁊ nõ recõualeſcit, arg. l. poſthumus. in prin. de iniuſt. rup. ⁊ irri…
teſta. cõiuncta. l. ij. C. de poſth. here. inſti. Et idem tenebat Ray.
Sed hoc non videtur verũ, primo per tex. in l. humanitatis. C.
3 eod. vbi videtur, ꝙ ceſſante furore ⁊ ceſſat ſubſtitutio. Not. quod
dicit, ceſſat, non dicit extinguitur. Et differentia eſt inter ceſſare
⁊ extinguere, l. inter ſtipulantem. §. ſacrã. ⁊ quod Dy. ibi no. j. d…
verb. obl. Jtem diſtinctio quã ipſi faciunt, aut furor eſt reuerſ…
in vita teſtãtis, ⁊c. non videtur vera, nã l. poſthumus. de iniuſ…
teſta. ⁊ l. ij. C. de poſth. here. inſti. que faciũt diſtinctionẽ an poſ…
humus moriatur in vita teſtatoris, an poſt mortẽ, loquuntur i…
teſtamento quod quis ſibi ipſi facit: ſed in teſtamento quod quis
fecit alteri vt filio pupillo, vel furioſo, nõ attenditur vtrũ impe…
dimentũ ceſſauerit in vita teſtatoris, vel non, ſed an ceſſauerit i…
vita eius cui facta eſt ſubſtitutio, vt in vita pupilli, vel furioſi, …
no. in l. ſi arrogator. in prin. ſ̃. de adop. in prin. prime gl. mag…
Dico ergo, ꝙ ceſſante furore ceſſat ſubſtitutio exemplaria, …
extinguitur, ⁊ furore reuertente incipit habere vires, cũ nun…
41 fuerit extincta. † Fateor tñ quod ſi illo medio tẽpore quo …
in dilucido interuallo, furioſus ſibi teſtamentũ feciſſet, tabu…
pillares eſſent omnino extincte, per tex. huius legis. ¶ …
debet auferri teſtamenti factio homini ſane mentis. Et …
42 † dicerem aliud, quod ſi filius furioſus feciſſet teſtamen…
furorem, eo effecto furioſo, nõ põt ſubſtitui a patre vel a…
⁊ ſimilibus. Sufficit enim quod ſibi fecit teſtamentũ, ⁊ te…
ti factio non debet ſibi auferri per hanc legem. Sed iſta …
detur ei aliquantulum cõtradicere quod ſ̃. dixi, ſcz quod …
te furore ceſſat ſubſtitutio, quia hic videtur dicere quod …
guatur omnino. Rñ. hec lex hoc innuit, ſed l. humanitatis. C. …
que eſt conſtitutio noua, nõ vtitur his verbis que ſunt hic p…
ta. Unde ex ſubſtitutione que fieret per l. humanitatis, ſtarẽ …
legi, ſed ex ſubſtitutione que fieret ex reſcripto ſtarem huic le…
Uel aliter dic, poſito quod non eſſet vera illa ratio quã ego fac…
ex dictione: ceſſat, tamen remanet vera illa ratio quam facio p…
gl. ſ̃. de adop. l. ſi arrogator. per quã idem tenerem. ¶ Secũ…
43 eſt ridendum, † hic dicitur quod liberis procreatis extinguitur
hec ſubſtitutio. hoc videtur contra l. humanitatis. C. eo. vbi di-
citur quod etiam ſi habet liberos, poteſt ſubſtituere filios furio-
ſi. Si ergo iam nati non impediunt hanc ſubſtitutionem: ergo
eadem ratione, vel maiori naſcituri non extinguũt ſubſtitutionẽ
iam factã, l. pater furioſo. ſ̃. de his qui ſunt ſui vel alieni iuris.
Solutio, fateor quod ſi de filijs naſcituris in exemplaria ſubſti-
tutione eſſet facta mentio ſecundum quod ſ̃. dixi deberet fieri
filijs iam natis, quod ſubſtitutio exemplaria per natiuitatem fi-
liorum non extinguitur, ⁊ ſic hec lex determinatur per l. huma
44 nitatis. ¶ † Jtem quid ſi furioſo naſcitur filius quem in pote-
ſtate non habebat, an per hoc extinguatur exemplaria ſubſtitu-
tio. Si conſideras hunc tex. videtur quod non: qr iſte tex. requi-
rit quod ille qui naſcitur ſit ſuus heres. Jn contrarium dico, qr
quando lex vel homo facit mentionem de filijs furioſi, vel mente
capti debet intelligi de his quos habere põt, licet tales perſone
matrimonium contrahere non poſſunt, cum conſenſum non ha-
beant: ideo debet intelligi naturalibus, l. heredibus. §. fin. ĩ. ad
Trebellianum. Sed ſi eſſet facta hec ſubſtitutio muto qui po…
poſtea accipere vxorẽm, vt hac l. dicitur, ⁊ l. mutus, ſ̃. de iure …
tium. vel prodigo, qui forte habet conſenſum quo ad matri…
nium, hoc caſu de quibus liberis debet intelligi debemus r…
rere forte ad diſtinctionem glo. in l. generaliter. §. cum aute…
de inſtitutionibus ⁊ ſubſtitutionibus. ⁊ pleniſſime dixi in leg…
facto. §. ſi quis rogatus. infra ad Trebellianum. Ad hunc t…
tum, qui videtur requirere quod ſit ſuus, dic quod hic due …
tiones ponuntur, vna habet locum tantum quando naſcitur fi…
lius. ſed alia ratione, que eſt quod non eſt veriſimile Jmpera…
torem de hoc cogitaſſe, habet etiam locum in filijs naturali…
bus: ⁊ de duabus rationibus ſufficit vnam adeſſe, lege ſi ve…
tri. §. in bonis. de priuilegijs creditorum. ⁊ in §. affinitatis. …
ſti. de nupt. ⁊ lege liberorum. §. notatur. ſupra de his q̃ no. infa…
Ultimo

¶ Ultimo eſt videndū,an ex defectu eius cui eſt facta ſubſtitutio exemplaris finiatur.Reſpon.ꝙ ſic. Si cū prodigus cui facta eſſet ſubſtitutio cōmiſiſſet delictum propter ꝙ eſſet deportatus.vel ſeruus pene effectus, cum dicamus prodigum obligari ex delicto,vt not.per doc.in l.ſi quis in tātū.C.vnde vi.⁊ ſcripſi in l.ſi is cui bonis.ī.de verb.ob.Uel ſi ponim⁹ furioſum habuiſſe dilucida interualla.⁊ delictum cōmiſiſſe,vel religioſum eſſe factum per quod efficitur inteſtabilis,tunc dicerem extingui,arg. eorum que dixi in materia pupillaris ſubſtitutionis,ſ̄.eod.l.in pupillari.

ADDITIONES.

¶ Ex facto.Pro concordia aduerte ꝙ abſolute pōt ſubſtituere exemplariter hodie pater filio mente capto.Sꝫ ponam⁹ ꝙ fili⁹ mente captus habeat plures filios pōt vnū ſubſtituere,⁊ alios exheredare,Ita Bar.hic in hac l.ex facto,ver.item dt ꝙ pater, ꝯtrarium allegat̃ p Alex.i l.humanitatis ī fi.gl.fi.C.d̄ ipub.aliꝭ ſubſtit.⁊ ibi ceteri doc.contra gl.ibi qñ indiſtincte poteſt vnum ex filijs mente captis ſubſtituere,⁊ non poterunt alij conqueri de teſtamento aui,quia non tenebatur eos ſubſtituere:quoniam p̃cedebat eos pater eorum in ſuitate.l.Gallus.§.in omnibus.ff.de lib.⁊ poſth.ideo non redditur teſtamentum nullum.Tu dic,nō dixit Bar.quod illa ſua ſit opinio.ſed bene dt ꝙ ita tenent doct. vel aliter dic qđ Bar.in d.l.humanitatis.debet intelligi, prout declarat in hac l.ex facto,vel verius dic quod Bar.in d.l.humanitatis.ponit queſtionem an tacendo alios, vno ſubſtituto teſtamentum ſit nullum que queſtio eſt valde aliena ab illa, de qua in hac l.cum loquitur ſolum hic,an poſſit exheredare alios cū cauſa vel ſine cauſa,⁊ dicit quod non.

b POMA.¶ Ad ſecundam partem op.Uide Fel.in c.iij.de exce.

c POMA.¶ Donec durat.Uide Bal.in l.ſi quis heredem.ff.de inſtitu.⁊ ſubſtitu.

d POM.¶ Primo caſu.Uide Panor.conſi.xxvj.ij.vol.ij.dub.⁊ conſi.xcij.in fi.⁊ conſi.ſeq.vide etiam Panor.conſi.j.j.vo.⁊ cōſi. cxvij.in vlt.dub.in ij.vol.Lep.conſi.lviij.j.co.Bar.conſi.xxx.⁊ conſi.lxxiiij.⁊ conſi.cxvij.

e P.PAV.P.¶ Tertio caſu.Uide Com.conſi.cliiij.in iij.dub.

f ¶ L.proſpexit.Adde qđ eandē ſol.ponit.Bart.in l.adigere.§. q̄uis.de iure patr.cum quo alij doc.cōmuniter tranſire videnẗ

g P.P.P.¶ Inducitur per Dy.Uide Jaſ.in l.tale pactum.§.fi.in iiij.no.ff.de pac.

h P.PAV.P.¶ Probo.Reſponde vt per Jaſ.hic.verſi.ſed quero de quibus liberis in fi.queſtio.Alex.⁊ Jaſ.hic.

POMA.¶ Uide Alex.conſi.clxxvij.⁊ ſeq.v.vol.

i ¶ Forte procederet.Bald.hic tꝫ ꝙ nullo mō infringatur legitimatio.idem tenet in l.eam quam.C.de fideicō.Cy.in l.ſi vnquā.de reuo.dona.pro quo alle.tex.in l.ij.ī.de iti.actuꝗ p̄ua.⁊ l.pe. de na.lib.⁊ Rayn.in d.l.ſi vnquam.Idem tenet per c.decet.de reg.iu.in vi.idem facit Sal.in d.l.ſi vnquam.Et cū opin.iſtorū tranſit Alex.opi.autem Cy.ſequitur Guli.de Cug.in l.j.C.de na.lib.quam ſequitur Jo.and.in tit.de ſuc.ab inte.§.j.ver.ſꝫ ex facto.in addi.Spe.idem conſuluit Alex.conſi.cclvij.inci.quidā tex.Bal.ſequitur primam opi.conſi.clxxij.j.vol.⁊ Ro.late cōſi. cxciiij.vbi ad vtramque partem arguit,⁊ ſoluit.

k POMA.¶ De quibus liberis.Uide Alex.conſi.iiij.in iiij.dubi.in iiij.vol.

l ¶ Naturalibus.Ang.⁊ Jmo.hic tenent ꝙ nullo modo naturalibus exemplariter poſſit ſubſtitui.Jdem Bal.in l.ij.in fi.C.de her.inſti.⁊ cum opi.horum tranſit Alex.licet Bal.in l.humanitatis.teneat,ꝙ ſubſtitui poſſit.

m ¶ Ualet iure pupillaris.Jdem tenet Jmo.hic.⁊ in c.Raynuti. Bal.in d.l.humanitatis.d.Alex.hic,de quo vide Sal.in d.l.humanitatis.

n ¶ Quero vtrum mater.Jdem quod Bar.tenet Ange.hic,ſubdens etiam ſecus eſſe in patre tranſeunte ad ſecunda vota,quia non priuatur adminiſtratione bonorum filij.l.fi.C.de bo.ma.l. generaliter.C.de ſec.nup.Raph.cu.tranſit cum Bar.⁊ Bal.in d.l.humanitatis.Contrariū tꝫ Jmo.hic,⁊ in c.Raynutius.Sal. in d.l.humanitatis.tamen Alex.ſtat cum opi.Ang.q2 ſicut pr̃,q diſſipat bona,⁊ eſt ſuſpecta perſona nō poteſt pupillariter ſubſtituere,vt voluit Bar.in l.ij.ſ̄.co.eodem modo dicendum ſit in matre ſuſpecta,⁊ ſimiliter tranſit cum Bart.eo caſu quo feciſſet teſtamentum,deinde tranſiſſet ad ſecunda vota.

o ¶ Ante furorē.Ex hoc īfert Jmo.ad q.ꝙ ſi qs cōmiſit delictum ante furorē,⁊ poſtea ſuperuenit furor,ꝙ pōt puniri.Pro quo alle.l.fi.§.ſed cū antiquitas.C.de cur.fur.tñ aliter ipſe cōcludit,⁊ quia ſua concluſio eſt dubia,non refero,ſed qđ finaliter dicit,ꝙ ſi proceſſus eſt expeditus ante furorē,ꝙ puniri poſſit,ſi vero proceſſus non eſt expeditus ante furorem,nō poſſit expediri.Et ita cōcludit Bal.in d.l.humanitatis.q2 cum eo non poteſt lis conteſtari,⁊ ſic non poterit ferri ſententia.⁊ in hoc reſidet Alex.

p POMA.¶ Quid ſi furioſus.Uide Alex.in l.humanitatis.verſ. quid autem.C.de impub.

q ¶ Minori.Ang.Saly.Pau.de ca.in d.l.humanitatis.tranſeunt cum Bar.cum quibus tranſit Alex.

r ¶ Uel debet.Hanc tenet Pet.de Anc.conſi.vij.etiā ſi pauperes eſſent ſubſtituti,q2 non veniunt ex mente teſtantis,ſed ex fomento iuris poſitiui.latius ibi vide.

s ¶ Surdus,⁊ mutus.Alex dicit ꝙ magis communis opi.eſt illa Bar.hic,cum quo cōcordat Bal.in l.humanitatis.Et hoc dicit Ale.ꝓbari in d.l.humanitatis,vbi Jmperator larga mente captum comprehendit ꝓ quocunque incipiēte,adeo ꝙ in terminis conſuluit Bal.conſi.cclvij.j.vo.vbi vide plura ad hanc materiā ⁊ ibi qualiter expreſſa pup.

t ¶ Preteriti.Adde Jo.Fab.Jnſt.eo.§.qua ratione.⁊ Pau.de ca.in l.humanitatis.Et Jmo.in c.Raynutius.⁊ ꝙ cum Bart. eſt magis communis opi.vt dicit Alex.

v ¶ Tunc fratres.⁊ ꝑ hoc dicit Pau.de ca.in l.humanitatis.qđ fuit magna contentio,q2 cuidā mente capto habenti ſororē fuit facta ſubſtitutio de extraneo,⁊ dicebatur ꝙ illa erat exemplaris que debeat excludere matrem etiā a legitima filij,ſicut pupillaris,contrarium dicit ſe conſuluiſſe,q2 non erat ſubſtituta ſoror.

x ¶ Quero an ſit.Adde Pe.de anc.idem volentem cōſi.vij.ſ̄.alleg.vbi conſuluit cū in teſtamēto quodā eſſent hec verba,ſcꝫ poſt mortem vero filie ſue mēte capte,voluit,⁊ iuſſit omnia bona ſua mobilia,⁊ immobilia diſtribui ꝑ dictos ſuos fideicōmiſſarios, vbi melius vt videbitur pro anima ipſius teſtatoris,ꝙ non diciẗ exēplaris directa,cōprehenſa in cōpendioſa per illa verba poſt mortē vero,⁊c.q2 teſtatrix voluit diſtribui bona pro anima ſua. Unde bona mente capte non ꝑdeſſent anime ipſius teſtatricis. c.non putanda.j.q.j.latius ibi vide,q2 reſpondet Bar.in l.Centurio.de ſubſtitutione pauperum.

y ¶ Ultimo.Jdē tenet Pau.de ca.in l.humanitatis.Jo.fab.i §. qua rōne,Jnſt.eo.Ang.in d.l.humanitatis.Jmo.in c.Raynu. ⁊ eſt cōis opi.⁊ idē ꝙ Bar.hic tenuit Bal.in ſ̄.all.cōſ.ccvj.j.vo.

z IO.FR.RV.¶ Adde Do.Jaſ.hic vbi late examinat doctri. Bar.ex qua elicit tres cōcluſiones ⁊ in omnibus ſequitur Bar.

¶ Teſtante furore.Adde ꝙ cū Bar.hic tranſeunt Ant.de bu. ⁊ Jmo in c.Raynaldus.⁊ Bal.⁊ Ang.in l.humanitatis.Raph. hic.De materia huius l.vide per Alex.conſi.xxv.ij.vol.

a **§.Jtem quero.** [a]Species tēporis derogat generi temporis.h.d.

ADDITIO.

a ¶ Jtē quero.Jnduciẗ p Bal.ad q.ꝙ ſi aliqui conceditur redditus vnius rei vſꝗ ad quātitatem x.aureorum, alij vſꝗ ad c.ī eadem re,⁊ cōtingat ꝙ redditus ſint vſꝗ ad x.an.⁊ vltra,prim⁹ admittetur vſꝗ ad x.ſecundus in reſiduo,nec cōcurrent.Jtē facit ſm Pau.de ca.ꝙ ſi Baro cōcedit monaſterio ſyluam.retento ſibi vſu venandi,ꝙ nihilominus monaſteriū poterit venari attento ꝙ ſylua poteſt conuenire vſui vtriuſꝗ inſolidum.alle.in arg. l.Lucio.ī.de aqua quoti.⁊ eſti.⁊ vide Bar.ad ſimiles.q.in l.i cōcedendo.de aqua plu.arc.alias queſtiones.vide hic per Bald.

POMA.¶ Ad iſtum tex.Uide Ro.conſi.lvj.incipio in caſu ꝓpoſite conſultationis.

§.Lucius Rupta inſtitutione,tunc teſtamentum incipit a ſubſtitutione.h.d.

a **§.Julius.** [a]Qui ſemel eſt heres,lꝫ ei vt indigno auferatur hereditas,vel ipſo iure deſinat eſſe heres

b vocatur ex ſubſtitutiōe[b] per hec verba,quiſquis mihi heres erit h.d.vſꝗ ad finem.¶ Not.text.ibi nec deſinet,⁊c.Opp.de l.in ſubſtitutione.ſ̄.e.Sol.Primus caſus illius legis cōcordat:ī ſecundo caſu diſcordet.ſed illud eſt ꝓpter dictionēꝫ,tunc,ibi poſitam,vt ibi dixi.Ulterius op.de l.intercidit.ī.de con.⁊ demon. vt ille qui eſt effectus ſeruus,lꝫ poſtea efficiatur liber,nō admittitur,quaſi videatur alius homo.Sol.vt dixi in l.ſi.cognatis.ī. de reb.dub,⁊ plenius dixi in l.j.§.fi.cum l.ſeq.ī.de contratabu. ¶ Ultimo vide gl.que incipit,ſic.ſ̄.de ac.emp.ibi.ſed cōtra.ī. de acq.her.l.ſi totam.Solue,ibi in iure accreſcendi qđ accreſcit portioni,hic in iure ſubſtitutiōis ꝙ reſpicit ꝑſonā.Jtem vid ibi ſ̄.de ſena.l.qui indignis.Sed ibi indignitas reddebat quē inhabilēꝫ ad oēs honores,hic vero ad vnā hereditatē tantū in qua deliquit.¶ Ulteri⁹ op.extra gl.de l.is qui contra.ſ̄.e.vbi ille q deliquit circa teſtamentū paternū excluditur a pupillari.So.ibi delictū cōmiſſum fuit circa ipſum teſtamentū,qđ vtramꝗ hereditatem reſpicit:hic vero fuit commiſſum delictum circa ipſā hereditatem paternam,non circa ipſum teſtamentum.

ADDITIONES.

a POM.Julius.Uide vnum verbum Panor.in c.Raynaldus d̄ teſta.⁊ quid ex iſto textu refert Oldradus.conſi.xvj.in ſecunda queſtione.

¶ Vocatur ex ſubſtitutione. Et hoc. §. inferūt. Bal. ⁊ Ang. cuꝫ quibus videtur tranſire Alex. ꝙ ſi quis eſſet ingreſſus religionē mendicantium, poſtea eſſet effectus Abbas alicuius monaſterij capacis, bonorum, quod poterit admitti, ⁊ ſubſtitui i pupillari, de qua hic.

LEX XLIIII.

1 ☞ Principale per acceſſorium non confirmatur.
2 Pactum principale, an veſtiatur a pacto penali.

a EX pupillari. [a] Principale † p acceſſoriū nō confirmatur. h. d. ¶ Quero dicitur hic neqꝫ ex parte quero qn̄ eſt ruptuꝫ pro parte: Reſpon. per querelā que poteſt pro parte rumpere l. circa. ſ. de inoffi. teſta tamen remanet validuꝫ pupillare. ¶ Iteꝫ quero exemplum in totū: Reſpondeo, ſi principale eſt ruptum in totum per cōtratab. remanet validū teſtamentū pupillari. l. ex duobus in fi. ſ. eod. tamen per aditionē factam ex pupillari non cōfirmatur teſtamentū paternū, ⁊ legata debentur ex pupillari nō ex paterno, vt dixi ſ. eo. l. ⁊ ſi ꝫ. ¶ Ho dic vetus ꝙ principale teſtm̄ nō cōfirmatur per pupillare, quero an teſtamentum poſſit cōfirmari, per aditionem factā ex facta vulgari comprehēſa in expreſſa pupillari: Dixi in materia vul‑
2 garis ſubſtitutionis. ¶ Vltimo no. ꝙ dixi in cauſa Per hoc dicunt doc. ꝙ pactū principale nō poteſt veſtiri a pacto penali ꝙ eſt acceſſorium: de quo dic per doc. in l. petens. C. de pactis.

ADDITIO.

a POM. ¶ Ex pupillari. Vide ad regulam huius legis, ꝙ executiua nunꝙ ampliat gratiā. cle. j. ad fi. ⁊ ibi Panor. de preben. ⁊ ibi per alios. vide Rom. cōſi. ccccxcvij. inci. in caſu, in quo queritur. col. vlti. Bal. in c. cauſam. que in vlt, char. de of. dele. Ant. cōſi. xxix. inci. viſis pūcto, ⁊ queſitis. Imo. i l. qui Rom. §. duo fratres. ff. de verb. obl. Lad. cōſi. xvij. in tit. de cōceſ. prebē. alias eſt Lald. Pau. de caſt. cōſi. cccxxv. no. Ab. i c. cū noſtris. de conceſ. pb. Vide Lar. cōſ. xxviij tit. de preb. Adde ꝙ dicit Alex. in l. more. ff. de iur. om. iud. dū og t d Papa dicente, autho. noſtra.

LEX XLV.

1 ☞ Titia pupillaris non excludit matrem niſi quādo alius filiꝰ teſtatoris eſſet ſubſtitutus, vel ex aliquibus preſumptionibus appareret.
2 Subſtitutio breuiloqua nō eſt ſubſtitutio per ſe, ſed quedaꝫ adiectio.
3 Subſtitutio hic quare dicatur reciproca vel breuiloqua.
4 Subſtitutio breuiloqua ſeu reciproca quibus verbis fiat.
5 Subſtitutio breuiloqua quos effectus faciat, ⁊ quot ſubſtitutiones contineat.
6 Subſtitutio breuiloqua an contineat ſubſtitutiones impares.
7 Subſtitutio breuiloqua continet ſubſtitutiones expreſſas generaliter. ſed ſpecialiter tacitas.
8 Teſtator habent tres filios vnum puberem, ⁊ duos impuberes eos inuiceꝫ ſubſtituit, an inter filios impuberes contineatur pupillaris.
9 Filios impuberes habens plures vnum vnius anni, alium xij. annorum, ⁊ eos inuicem ſubſtituit, an maiore excedente pubertatem pupillaris euaneſcat in perſona minoris.
10 Impuberibus duobus inſtitutis, ⁊ inuicem ſubſtitutis ſi vnuꝫ emancipauit, an ſubſtitutio euaneſcat etiam in perſona alterius in poteſtati retenti.
11 Impuberibus duobus, vno emancipato, ⁊ alio in poteſtate inſtituto, ⁊ inuicem ſubſtitutis, emancipatum adoptauit, an pupillaris ſubſtitutio contineatur.
12 Impuberes duos habens vum inſtituit, alium exheredat, ⁊ eos inuicem ſubſtituit, an contineatur vulgaris in pſona ſubſtituti.
13 Filios duos habens, vnum impuberem, alium puberem ⁊ furioſum, eos inſtituo, ⁊ inuicem ſubſtituo, an contineatur in perſona vnius vulgaris alterius exemplaris.
14 Teſtator ſi duos filios furioſos inſtituit, ⁊ eos ad inuicē ſubſtituit. vtrum contineatur vulgaris ⁊ exemplaris.
15 Inequalitas portionis, an impediat ſubſtitutiones pupillares contentas in breuiloqua.
16 Teſtator ſi plures filias inſtituit ex certis rebus, vel quātitatibus, ⁊ demū filij maſculi ſunt vniuerſaliter inſtituti, poſtea dixit omnes filios meos inuicem ſubſtituo, an filie predicte videantur cum maſculis inuicem ſubſtitute.
17 Filios impuberes ſi duos inſtituo, dico, ſi quis eorum non erit, heres, eos inuicem ſubſtituo, an in iſta breuiloqua contineatur pupillaris.
18 Subſtitutio breuiloqua facta per hec verba, vos inuiceꝫ ſubſtituo an contineat fideicommiſſariam.
19 Filios quatuor inſtitutis, ⁊ inuicē ſubſtitutis ex duabꝰ vxoribꝰ, altero ipſorum repudiante admittitur frater vtrinqꝫ cōiūctus
20 Inſtituti, duo ⁊ inuicem ſubſtituti an poſſint omittere iure inſtitutionis, ⁊ accipere iure accreſcendi.

a LUcius. [a] Subſtitutio breuiloqꝫ facta pſonis imparibus, cōtinet tantū vulgarem, ſi perſonis paribus continet etiam pupillarem, quia matrē excludit, hoc dicit vſque ad d. Pau. Iſta eſt ... cius in tex. Hic tractabimus materiam ſubſtitutionis breuiloque. ¶ In tex. ibi ad matrem, lꝫ ab inteſtato. Notabilia colligatis per vos vt patet ex ſummario. ¶ Opp. dicitur hic, q na‑turalem filiū heredē inſtituit. Contra, talis filius naturalis ... poteſt habere niſi vnicam. l. ij. C. de naturali liber. Solu. hic loquitur ſecundum iura antiqua, ſed aliud hodie, ita dicit gl. ... ſolutio videtur ꝫ leg. ſi is qui ex bonis. ſupra eo. ⁊ eſt ꝫ gl. ... ſitam. Solu. poſſumus reſpondere, ꝙ lꝫ glo. exēplificet iſtam le‑gem per iura noua: tamen de iure antiquo non erat in filio ... ſum. Vel. dic ſic, filius naturalis non fuit inſtitutus ... ⁊ de iure antiquo poterat eum inſtituere in totum quando ... erant alij filij legitimi: hodie vero eſt limitatū, qn̄ hoc, ſuper ... mater, vel coniux. defunct. authentic. licet C. de naturalib. lib. ¶ Secundo oppon. † ad ſecunduꝫ reſponſum huius legis ... pupillaris non excludit matreꝫ. C. codeꝫ. leg. precibus. ⁊ l. ... li. C. de inſtitutio. ⁊ ſubſtitutio. Gloſſ. das duas ſolutiones ... na eſt fateor quod iſta ſubſtitutio cōtenta in reciproca eſt tacita ⁊ quod dicitur tacita pupillaris non excludit matrem, eſt ve‑ niſi quādo eſt ſubſtitutus alius filius teſtatoris. Ita not. ... in dicta l. precibus. in vltima glo. C. eodem. ⁊ quidam cā ... in dicta. l. finali. C. de inſtitution. ⁊ ſubſtitutio. ſub cōditiōe ... que ſolutio mihi non placet quantum ad legem noſtrā. ... cita pupillaris excludit matrem probata volūtate defuncti ... legitimis preſumptionibus, vt dixi ſupra eodem, leg. ſecūdo. C. eodem. l. precibus in verſi. omnimodo. ſꝫ preſump... quod pater voluerit alium filium preferri ſue vxori. l. cum ... de cōditio. ⁊ demonſtrat. ⁊ l. cum acutiſſimi. C. de fideicom. Alij. dicūt, quod ſubſtitutio continet pupillares expreſſas ... tacitas: de quo dicā in tractatu breuiloque, ad quā tracta‑
2 accedamus. ff. † Ad euidentiam huius ſubſtitutionis ...
b ſcire, ꝙ hec ſubſtitutio nō eſt proprie ſubſtitutio p ſe, ſed adiectio ſubſtitutionis: ſicut dicimus in ſimili in actione ... culio, inſtitoria, ⁊ tributoria, l. iij. §. cui congruit. ſupra ... Nā iſta ſubſtitutio cōtinet vulgares pupillares ⁊ exemplares vt infra dicam, ⁊ hic eſt nomen accidentale, nō ſubſtantiale ... ſubſtitutio in text. vocatur reciproca, l. iaꝫ hoc iure. ſupra ... ſed p docto. vocatur breuiloqua, vt hic videtur, ⁊ in l. precibus. C. eo. ⁊ Inſti. eo. qua ratione. in glo. magna.

§. Circa. Hanc ſubſtitutionem quero tria principaliter, Primo quare dicat reciproca, ſeu breuiloqua. Secundo principaliter quibus verbis fiat. Tertio principaliter quis ſit eius effectus. ¶ † Venio ad primū ⁊ dico q di‑
3 catur reciproca ſ. eo, l. iam hoc iure quaſi repetita, q̄ de vno ad alium repetitur, ſecundum Hug. Dicitur autem breuiloqua ... breuibus verbis fit, vt hic notatur in gloſſa.

4 §. Secūdo. † Pricipaliter quero, quero, quibus verbis fiat hec ſubſtitutio. Reſpōd. per hec verba vos inuicem ſubſtituo. vt hac lege, l. iam hoc iure a l. plures, ⁊ l. coheredi. §. qui diſcretas. ⁊ §. qui patrē. ſupra eod. C. eodem. l. hereditatem. ⁊ l. in teſtamento. C. de teſtamē. mil. Item fit his verbis. vter eorum viuet, l. Titius ⁊ Seius. cum lege ſeque. ſupra titulo primo. ⁊ infra de lega. j. l. ſi fundū ſub conditione. §. his. verbis. ¶ Item fit per hec verba, vos inuicē ſubſtituto: vel inuicem inſtituti, ⁊ ſubſtituti ſunto. vt probatur ... cum in teſtamento. §. hec verba. ſ. titulo pmo. ⁊ ſupra eo. l. ... ter impuberes. ſꝫ vnū lecturā gl. ¶ Iteꝫ. fit per verbum deueniat, ſeu perueniat, vt vos heredes meos inſtituo, ⁊ ſi quis eoruꝫ deceſſerit, volo bona mea ad alium deuenire, ſeu peruenire. Ita dicit Gui. Rayn. dt hāc eſſe fideicōmiſſariā, p regē...
c cōmiſſa. §. hec verba. infra delegat. tertio. ego dico [c] idē q ... vt per omnia ſit idem in verbo peruenire, q in verbo, ſubſti... Vtrūque enim eſt verbu cōmune, vt dixi in l. Cēturio. ... eſt regula. Illa dicitur breuiloqua ſeu reciproca, quādo in ... cōceptione verbum plures hincinde inſtituuntur, ⁊ ſubſtituun‑
5 tur. vt ex predictis patet.

d §. Tertio. † Principaliter quero de effectu huius ſubſtitutionis breuiloque. ¶ Circa [d] ꝙ p... dicit Guliel. ꝙ iſta ſubſtitutio continet duas vulgares tantum quādoqꝫ, vt quādo fit duabus perſonis imparibꝰ, quarū vna ... poteſt ſubſtitui pupillariter, vt hic, ⁊ ſupra eodem l. iam hoc iure. §. primo. ⁊ C. codem. l. hereditatem. ⁊ C. de teſta. mil. l. in teſtamento Sed l. in teſtamento, facit forte dubiū de hac materia Nā hec ſubſtitutio breuiloqua fit ibi a milite, q ēt poſt aditionem hereditatē pōt ſubſtituere extraneo directo. l. Cēturio. ſ. eo. ⁊ ...

nō videt ſubſtituiſſe, prout poteſt, niſi probetur. Gl. ibi ſoluit i-
ſtud contrariū duobus modis. Primo, quia ibi ideo requiritur
probatio ab eo qui hoc dt, quia contra eum erat aliqua preſum
ptio, ſed illud eſt diuinare. Alij dicunt quod probatur eo ipſo qđ
nō probatur contrariū. Iſta eſt contra illum tex. Tu dic, ⁊ meli⁹
q2 iſta ſubſtitutio que fit a milite poſt aditam hereditatē cuili-
bet extraneo, fit ex ſpeciali priuilegio militum: ideo iſta breuiloq̄
in dubio nō cōtinet ſubſtitutiones que ex priuilegio ſpeciali poſ
ſunt fieri, niſi voluntas probetur, ſecus de his que de iure cōmu
ni poſſunt fieri. Ita loqtur materia noſtra. Quandoqȝ iſta ſubſti
tutio cōtinet duas pupillares tantū, vt qñ fit duobus impuberi
bus exheredatis, arg. Inſti. de pupilla. ſubſtit. §. non ſolū. Quā
doque continet duas fideicommiſſarias tantum. vt quando fie-
ret in codicillis, l. Sceuola. ĵ. ad Trebellianum. Quandoqȝ con
tinet quatuor duas vulgares, ⁊ duas pupillares, vt quando fie-
ret duobus ipuberibus inſtitutis, ⁊ in poteſtate cōſtitutis, vt hic
ſecundo reſpōſo, ⁊ d. l. iam hoc iure. š. eod. Quandoqȝ continet
ſex, vt ſi dico filios meos impuberes inſtituo, ⁊ eos inuicē ſub-
ſtituo ſi deceſſerint in pupillari etate, vel quandocunque. Nam
hec cōtinet duas vulgares, ſi non adeatur hereditas: ⁊ duas pu
pillares, ſi deceſſerit in pupillari etate: ⁊ duas fideicōmiſſarias,
ſi deceſſerit poſtea. ¶ Itē poteſt eſſe ꝙ cōtinet octo, vt ſi qs ha-
beret duos filios impuberes mēte captos, ⁊ eos inſtitueret, vel
ſubſtitueret p hec verba, ſi deceſſerit in pupillari etate, vel poſt
in demētia, vel alias quādocūqȝ inuicē ſubſtituo. Nā tunc conti
net duas vulgares, ⁊ duas pupillares, ⁊ duas exemplarias, ⁊
duas fideicōmiſſarias, ⁊ ſic octo. Ꝫ ateor tñ ſi dictis duob⁹ filijs
dementibus ſubſtitueret ſimpliciter per hec verba, vos inuicē
ſubſtituo, cōtinerentur ſex directe, due vulgares, ⁊ due pupilla-
res, ⁊ due exēplarie. Iſta ſunt vera, qñ hec ſubſtitutio breuilo-
qua fieret duobus tantum. ſed ſi fieret pluribus, puta trib⁹, vel
quatuor, vel octo pupillis, tunc numerus ſubſtitutionū aſcēde-
ret multū. Poſſet enim cōtinere octo vulgares, octo pupillares
ſic de ſimilib⁹, ⁊ ſi plures filij eſſent, numerus multiplicaret pl⁹
6 ⁊ hoc pȝ ad ſenſum. ¶ Sed quero quando hec ſubſtitutio fit
duobus dixi quod cōtinet duas, vel quatuor, vel ſex, ⁊c. Sȝ an
poſſit ſubſtitutiōes imparis numeri cōtinere, vt tres, quinqȝ, vel
ſeptem. Non video, qđ poſſit eſſe niſi ex probata volūtate, vt pu
ta ſi inuicem ſubſtituit duos filios, quorū vnus erat impubes, ⁊
probetur voluntas ꝙ voluit impuberi pupillariter ſubſtituere,
7 arg. l. in teſtō. in fi. C. de teſta. milita. ¶ Secundo quero vtrū
hec ſubſtitutio contineat ſubſtitutiones expreſſas, vel tacitas.
Glo. hic, ⁊ inſti. eo. tenet quod continet expreſſas. ⁊ idem Azo in
ſumma. quod apparet, quia matrem excludit, que per tacitā non
excluditur. Alibi gl. in l. precibus tenet ꝙ ſint tacite, hoc vide-
tur probari per tex. in l. iam hoc iure. verſi. quod ius. š. eo. ⁊ ibi
gl. que incipit, ſ. tacite. ¶ Quid dices. Guli. circa hoc verba ſua,
⁊ Rayn. alia verba. ⁊ dicit eſt tacita quo ad verba: ſed expreſſa
quo ad effectum, q2 excludit matrem. Breuiter dico ꝙ iſta ſubſti
tutio continet ſubſtitutiones expreſſas generaliter, ⁊ ita debent
intelligi gl. que dicunt quod ſint expreſſe: ⁊ iſto reſpectu pōt di-
ci tacita ſpecialiter, vt dixi š. eo. l. j. in tractatu vulgaris ſubſtitu
tionis. Et ſi dicatur, tacita ſubſtitutio non excludit matrē. Re-
ſpondeo, tacita ſubſtitutio nullo modo expreſſa nō excludit ma
trem ſed iſta ſubſtitutio eſt tacita ſpecialiter, ſed expreſſa ge-
neraliter, ⁊ ideo matrē excludit: ⁊ ita debetis itelligere. ¶ Que
e ro. pone quod teſtator habebat tres filios, vnum puberem ⁊
8 duos impuberes, ⁊ eos inuicem ſubſtituit, certum eſt qđ vulga-
f ris continetur in perſonis omnium. Sed dubitatur, an inter fi-
g lios impuberes contineatur pupillaris. ¶ Ur qđ nō propter
immiſtionem maioris. l. j. §. item queritur. de aqua quotidia. ⁊
eſtiua. Guliel. de Cuneo, tenet contrarium. argu. š. e. l. cohere-
di. §. qui diſcretas. ⁊ §. qui patrem. argu. pro hoc l. j. §. fina. ĵ. de
collatio. bono. ⁊ l. pretor. §. Iulianus. eo. tit. per quas leges di-
cit ipſe, quod videt quod iſta queſtio debeat determinari. Iſtud
idem tenet Rayn. quia diſpoſitio relata ad perſonas, debet in-
telligi ſecundum conditionem perſone ad quam refertur, l. ſi
quis filio. §. irritum. de iniuſto teſtamento. ⁊ l. ex militari. de mi-
li. teſtamen. Non obſtat dict. §. item queritur, quia ibi erat ius
inſeparabile: hic ſecus. argument. dict. leg. pri. §. Trebatius.
de aqua quotidia. ⁊ eſtiua. quod not. per Dynum in capitulo vti
le. extra de regulis iuris. libro ſexto. Iſtud dictum non placet mi
bi. Primo per rationem. Ratio enim que mouet legiſlatorem
in lege iam hoc iure. ſupra eodem. eſt ne verbum iſtud ſubſtituo,
quod reſpicit impuberes reſpiciat eos difformiter: ſed eadem
ratio eſt, ſi vnus de decem eſſet maior, ſicut ſi vnus de duobus,
ergo. ⁊c. Preterea non eſt veriſimile, quod teſtator voluerit vnū
ſi imm impuberē preferri in ſucceſſione alterius ipuberis: ſȝ po-
tius eſt veriſimile qđ voluerit alios filios concurrere in ſucceſſio
ne precedentis, vt ſeruaret inter eos ius legitimarū hereditatū
l. vel ſingulis. š. eo. maxime ne inequalitas immineat inter fra-
tres, arg. l. illud. in fi. C. de colla. Non obſt. l. coheredi. §. qui di-
ſcretas. š. eo. quia ibi propter vnionem quā fecit in inſtitutione
pſumitur defuncti voluntas in ſubſtitutione: ſed in queſtiōe no-
ſtra non ponitur hoc. Si enim impuberes ponerentur in inſtitu
tione coniuncti, ⁊ ille maior diſiunctus, fateret cōtrariū, alias ſe
cus. Nō ob. §. qui patrem. quia ibi nulla interuenit ſpecialis p
uiſio. Non ob. l. j. §. fi. de colla. bonorum. ⁊ l. pretor. §. Iulianus
eod. ti. quia ibi ratio que mouit legiſlatorem, habet locum, ſiue
ſint duo, ſiue plures pmixtim, prout ibi dicitur: vt emācipat⁹ cō
ferat ſuo. non autem emancipato, cui emancipato nullā fecit in-
iuriam: ſed in queſtione noſtra propter immiſtionem alteri⁹ ceſ-
ſat ratio que mouit legiſlatorem, vt š. dixi. Non obſt. quod dixi
quod verba debent intelligi ſm conditionem perſone ad quam
referuntur, vt š. dixi, quia verum eſt, dum tamen vniformiter re
g ferantur, ſ nō autem difformiter. ¶ Sed pone h habeo plures
h filios impuberes, vnus habet vnum annum. alius habet xij. an
nos, eos inuicē ſubſtituo, ⁊ ille qui xij. annos habet, efficitur ci-
to pubes, ita ꝙ in eius perſona expirat pupillaris ſubſtitutio, v-
trum expirabit in perſona alterius qui remanſit impubes. Ui-
detur ꝙ ſic, q2 res deuenit ad eum caſum a quo incipere nō po-
teſt, ergo. ⁊c. l. Uranius. §. ſed cum duo. ĵ. de fideiuſſo. ¶ Prete
rea pupillaris ſubſtitutio poteſt fieri in tempus breuius puber
tate l. ſi ita quis. ⁊ l. ex facto. §. item quero. š. eo. ⁊ hec facta vidē
tur in tempus breuius pubertate, ita quod omnino ſit equali-
tas. arg. l. illud. in fi. C. de colla. Gui. de cuneo, ⁊ Dyn. ſuper hac
lege tenent contrarium: q2 inequalitas que incipit ab initio ex
poſt facto ſuperueniens non infringit diſpoſitiones, l. eandem.
ĵ. de duob. reis. Pro hoc inducit Guil. fortiter ĵ. ad carbo. l. iij.
§. ibidem. ⁊ hoc videtur velle gloſ. noſtra. Sed domi. Ray. dicit
aliter. Aut illa inequalitas ſuperuenit teſtatore viuo. ⁊ ſic ante
diſpoſitionem conſummatam, ⁊ ſic vitiat, ita quod finitur ſubſti
tutio: ſecus ſi poſt mortem, arg. ĵ. de verb. oblig. l. ſi ſub vna. §. ſi
quis viam. ⁊ l. pluribus. §. ⁊ ſi placeat, eod. tit. ⁊ quod ibi not. ⁊
per Dynum, in cap. factum legitime. extra de regulis iuris. li.
vj. Hoc dictum non placet mihi. Nam licet in perſona vnius ſu
peruenerit pubertas non eſt hic caſus in quo impediret pupilla
rem ſubſtitutionem in perſona alterius: ſed eſt caſus in quo fa-
cit preſumi teſtatorem nō voluiſſe in dubio, ſi ab initio interfuiſ
ſet. Modo in propoſito. caſus qui facit ab initio preſumi volū
tatem ceſſare, ſi ſuperuenerit ex poſt facto non inducit preſum-
ptionem quod ceſſauit voluntas, ſi preter voluntatem defuncti
ſuperuenerit, l. fideicommiſſa. §. ſi rem. ĵ. de leg. tertio, ⁊ l. rem le
gatam. de adimen. lega. Modo iſta pubertas ſuperuenit a na-
tura, non diſpoſitione defuncti. ergo, ⁊c. Preterea iſta ſubſtitu-
tio intelligitur ab initio in perſona vtriuſqȝ ſub hac forma, ſi qs
eorum impubes deceſſerit, vt hic in ſecundo reſponſo. Non au
tem intelligitur limitate, ſi quis intra tot annos deceſſerit, ⁊ hoc
10 eſt de mente huius legis ſi quis bene inſpiciat. ¶ Quero vlte
i rius, i duos filios impuberes inſtituo, ⁊ eos inuicem ſubſtituo,
demum vnum ex eis emancipo, ita quod pupillaris ſubſtitutio
finiatur in eius perſona, an finiatur in perſona alterius retenti
in poteſtate. Uidetur quod non argum. l. ſi poſt mortem. §. j. de
contratabul. ⁊ l. eandem. §. j. ĵ. de duobus reis. vbi inequalitas
que ſupernenit ex poſt facto, non impedit. Gui. de Cu. tenet cō-
trariū. Nam cum mutatio fit in vno, videtur fieri in alio, eadē
ratione, argumentum. C. de diuer. reſcr. l. j. ⁊ in authentica, vt li
cet ma. ⁊ auie. §. ad hoc. ¶ Pro hoc facit tex. optimus in l. alte
ri. de adi. lega. Hoc idem tenet domi. Ray. allegat legē cū eiuſ-
dem. ⁊ l. plerunqȝ. de edil. edi. Ego, vt dixi vobis, pub. hoc eſſe ve
rum, quando iſta emancipatio fuit facta de voluntate teſtatoris
proprie: ſed ſi ex aliqua cauſa fuiſſet coactus emancipare, tunc
eſſet aliud, arg. l. rem legatā. de adi. lega. ⁊ l. fideicōmiſſa. §. ſi rē
ĵ. de leg. iij. Nō ob. l. eandē. §. j. de duob. re. q2 illa inequalitas ſu
peruenit ex poſt facto de volūtate contrahentiū. cū diſpoſitio iam
eſſet perfecta ⁊ cōſummata: ſed hoc teſtamētū ſeu ſubſtitutio ñ
erat cōfirmata, q2 cōfirmatur morte. Sȝ ꝯ pdicta op. certū eſt ꝙ
illa ſubſtitutio pupillaris cōtinetur ab initio in breuiloqua, qūo
ergo poteſt teſtator reuocare eā ſine noua ſolennitate. Rñ. illud
ꝙ cōtinet in breuiloqua, eſt q̄dā declaratio hui⁹ generalitatis.
11 ſed declaratio pōt fieri ſine noua ſolēnitate, l. heredes palā. §.
12 ſed ⁊ ſi notā. š. d teſ. ergo ⁊c. ¶ Quero qd ecōtra, ſi ab initio
k fuit facta inequalitas, ſed ſuperuenit poſtea equalitas: pone in-
ſtituit qs duos impuberes, vnū in ptāte aliū emancipatū, ⁊ eos
inuicē ſubſtituit. poſtea emancipatū adoptauit, nūquid pupilla
ris ſubſtitutio cōtinebitur. Uidetur ꝙ ſic, q2 ceſſat rō inequali
tatis impediēs ergo, ⁊c. l. adigere. §. quāuis. de iure patr. Pro
hoc facit l. qui ſoluēdo nō erat. š. ti. j. Ad idē. l. ſi res aliena. i fi. ĵ.

ad Trebellianum. Pꝛo hoc videtur caſus in l.ij. poſt pꝛin.ſ.e.
Contrariũ determinant doc.qꝛ diſpoſitio inutilis ab initio, non
cõfirmatur ex poſt facto, l.pe.de reg.iur.ꝛ l.j.§.ſed ſi filius.j.de
leg.iij.ad idẽ l.ſi ita.de aur.ꝛ arg.l.ꝛ idem tenebat do. Ray.qđ
puto verum. Nã certũ eſt, ꝙ hic ab initio non cõtinebat pupilla
ris, ex poſt facto ergo, licet defunctus voluerit cõpꝛehendi, ñ po
teſt fieri ſine noua voluntate, l.heredes palã.§.ſed ꝛ ſi not.ď teſt.
Nõ ob.l.ſi poſt pꝛi.ſ.e.qꝛ ibi teſtatoꝛ ſubſtituit pupillariter ex
pꝛeſſe, vnde cõſtat ꝙ volũtas teſtatoꝛis fuit ab initio ꝙ eſſet pu
pillaris, lꝫ non poſſet: cõfirmatur ergo ceſſante impedimẽto, qꝛ
fuit voluntas, ꝛ durat: ſed ab initio ceſſauit volũtas pꝛopter in-
13 equalitatem. ¶ Sed pone, habeo † duos filios impuberes, vnuꝫ
inſtituo, aliũ exheredo, ꝛ eos inuicẽ ſubſtituo: certũ eſt ꝙ cõtinet
pupillaris, que põt fieri in perſona vtriuſqꝫ: ſed an contineatur
vulgaris in perſona ſubſtituti. Videt ꝙ nõ pꝛopter inequalita
tem, cum vulgaris nõ poſſit fieri exheredato. Guil. de cug. tenet
contrariũ. Nã vulgaris poteſt fieri cuilibet. Et ideo non poteſt
fieri exheredato, qꝛ non fuit inſtitutus. vnde eſt hic defectꝰ ma-
terie, nõ autem eſt defectus potentie teſtantis: ſed defectus ma-
terie minus impedit, l.ſi vnꝰ.§.ſi acceptilatio.ſ.de pac.ꝛ l.an in
utilis.de accep. Idem tenebat Ray.ꝛ dicebat ꝙ vulgaris cõci
pit ꝑ verba ſi heres non erit ſed iſta verba nõ ſunt exheredatiõi
l cõtraria, ergo, ꝛc. Mihi videt l ꝙ ſola pupillaris contineat, ſiue
eſſet defectus in potẽtia, ſiue in materia, ſemper verbũ ꝙ reſpi-
cit plura, debet illa vniformiter determinare, l. ſi legatarius. in
fi.j.de leg.iij. Pꝛo hoc facit l.in teſtamento.C.de teſt.mi.vbi ñ
ſufficit adeſſe potentiã, niſi adſit de iure cõmuni. Pꝛeterea vt ſ.
fuit determinatum per Gui. tenendo opi.ſuam, quãdo quis pꝛi
uatur potentia ſua facto ſuo, qꝛ emãcipat aliquem, ceſſet pſum-
ptio pupillaris ſubſtitutiõis: ita hic, ſi exheredãdo pꝛiuo me po
tentia faciẽdi vulgarem ſubſtitutionẽ, ceſſat iſta pſumptio. Rñ.
ad rõnem Ray. ꝙ ipſe, ſubſtitutio cõcipit in caſu, ſi heres ñ erit
q̃ verba nõ ſunt cõtraria exheredationi. Videte, imo ſunt cõtra
ria ꝛ diuerſa. Nã in perſona inſtituti iſta verba, ſi heres nõ erit,
faciunt conditionẽ, ſed in pſona exheredati faciunt cauſam ſi ꝑ
14 qꝛ. † Nã dictio ſi, qñ apponit rei, q̃ eſt de pſenti, ꝛ certa reſoluit
m in qꝛ, l.iij. ꝛ ibi no.j.de leg.j.l.j.de con.ꝛ demon. ¶ Pone, m ha
15 beo duos filios, vnũ † impuberem, aliũ puberem, ſed furioſum, ꝛ
eos inſtituo, ad inuicem ſubſtituo. Certũ eſt ꝙ in pſona vtriuſqꝫ
continetur vulgaris; ſed an contineatur in pſona vnius pupilla
ris, ꝛ in pſona alteriꝰ exemplaria. Gui.de cug. tꝫ ꝙ non, ꝙ puto
verũ. Nã multe ſunt differentie, ꝛ imparitates inter pupillareꝫ,
ꝛ exemplariam, Iſtud ergo verbũ ſubſtituo, non reſpiceret vni-
16 foꝛmiter illas pſonas. contra l.iã hoc iure.ſ.eo. ¶ † Sed iuxta
n hoc quero, quid ſi duo erãt filij furioſi, n ꝛ teſtatoꝛ inſtituit eos, ꝛ
ad inuicem ſubſtituit, vtrum contineatur vulgaris, ꝛ exẽplaris.
Videtur ꝙ ſic, ad ſimilitudinem pupillaris. In contrariũ vide
tur ſubſtitutio que fit iure ſpeciali nõ continetur in bꝛeuiloqua
niſi expꝛimat, l.in teſt.C.de teſt.mi.ſed exemplaria fit ex quadã
humanitate, ꝛ ſic de iure ſpeciali, l.humanitatis.C.eo.ergo, ꝛc.
Contrariũ puto, ꝙ cõtineatur, in exemplũ pupillaris hodie: qꝛ
illa ſubſtitutio põt fieri de iure communi, a quolibet teſtatoꝛe ha
bente filios furioſos per l.humanitatis.codeꝫ. ſed hic loquitur
ſecundum tempoꝛa antiqua, ſecundum que iſta exẽplaria ſub-
ſtitutio non poterat fieri, niſi de iure ſpeciali, vt l.ex facto.ſ.eo.
17 tunc putarem ſecus. ¶ † Quero vtrum inequalitas poꝛtionis
impediat ſubſtitutiones pupillares contentas in bꝛeuiloqua.
Certe nõ ꝑ l.q plures.ſ.eo.cum l.ſeq.ꝛ hoc etiã pꝛobatur. Naꝫ
inequalitas tempoꝛis nõ impedit iſtam ſubſtitutionẽ contineri,
ergo nec inequalitas rerũ. arg.l.miles.§.qꝛ diximus.j.de teſta.
o milit. ¶ Sed quero o circa hoc de pulchꝛa queſtione † pꝛedicta
18 ſunt vera, qñ eſt inequalitas rerũ, hoc eſt, poꝛtionum: qꝛ plures
vncias habet vnus, quam alius. Sed pone, plures filie ſunt inſti
tute ex certis rebus vel quantitatibus, ꝛ demũ filij maſculi ſunt
vniuerſaliter inſtituti poſtea ď omnes filios meos inuicẽ ſubſti
tuo, vtrũ filie pꝛedicte videantur cũ maſculis ſubſtitute inuiceꝫ.
p Rñ. non p Nã heres ex re certa non eſt pꝛopꝛie heres ſimplici-
ter loquendo, ſed habetur loco legatarij, vel eſt tertiũ genus per
ſe, qꝛ vocatur heres ſingularis. vt no.ſ.tit.j.l.ex facto. in pꝛin.ꝛ
iſta ſubſtitutio videtur facta in poꝛtionibus hereditarijs, l.qui
q plures.ſ.eo.ſed ille non habent poꝛtionẽ, ergo, ꝛc. Pꝛeterea q
hoc pꝛobatur in l.coheredi.§.qui diſcretas.ſ.e.vbi quos teſta-
toꝛ coniunxit in inſtitutione, videtur ꝛ coniungere in ſubſtitutio-
ne: ſed inſtituti ex re certa non habẽt ius accreſcendi cũ inſtitutis,
19 l.j.§.ſi ex fundo.ſ.ti.j.ergo, ꝛc. ¶ † Pone ꝙ inſtituo r duos im
puberes, ꝛ dico, ſi quis eoꝛũ non erit heres, eos inuicẽ ſubſtituo,
vtrũ in iſta bꝛeuiloqua contineatur pupillaris. Et videt ꝙ non
ratione bꝛeuiloque: quia talis ſubſtitutio fuit collata in caſuꝫ ex
pꝛeſſum, ſi heres nõ erit. vnde continet tacita pupillaris ſub ex

s pꝛeſſa vulgari, l.iam hoc iure.ſ.e.ꝛ dicetur mere tacita ...
20 cludit matrẽ: ſed ſi eſſet bꝛeuiloqua excluderet matrẽ. ¶ † Que
ro vtrũ ſubſtitutio bꝛeuiloqua facta per hec verba, vos inuicem
ſubſtituo, contineat fideicommiſſariã. Videtur ꝙ ſic, l.plures.ſ.
eo.ibi in omnem cauſam, ꝛc.l.Sceuola.ad Trebellianũ Dy.con
t tra t, qꝛ cuicunqꝫ fit iſta ſubſtitutio, ſi ab initio valet in re vulga
ris directe, ergo ex poſt facto non obligatur, vt l.verbis.ſ.e. Nõ
obſt.l.Sceuola, qꝛ ſubſtitutio illa fuit facta in codicillis, merito
trahitur ad fideicommiſſariã, licet aliter intellexerit Iaco. de
Aretio, vt dixi in l.verbis.ꝛ l.Sceuola. Sed non placet hec ra
tio, qꝛ licet contineatur vulgaris ab initio ante aditã heredita
tẽ poſt aditaꝫ poteſt trahi ad fideicommiſſariã, vt diximus in l.
Centurio.ſ.eo.tamen determinatio eſt vera, per l.iam hoc iure.
ſ.eod.ibi in vulgarem tãtummodo, ꝛc. ibi no. Non ob.l.qui plu
res.qꝛ illa verba dicunt, in omnem caſum, ꝛ in omnem euentum
pꝛoueniens ex directa ſubſtitutione. Non ob.quod dicemus in
v materia compendioſe u quia ibi aliud, ſcilicet qꝛ teſtatoꝛ mul.
tempoꝛa in ſubſtitutione adiecit dicendo, quandoque deceſſe
rit. hoc hic non fecit. Et de hoc dixi in materia compendioſe.
21 ¶ † Quero, quidam habens duos filios x de pꝛima vxoꝛe, duos
x ex ſecunda inſtituit, ꝛ inuicem ſubſtituit, vnus repudiauit, vtrum
admittatur ille ſolus, qui eſt vtrinque coniunctus. Quod vide
quia legis coniunctio equiparatur coniunctioni hominis, arg.
l.teſtamento.ſ.de heredib.inſtitu.ſed coniunctus ab homine
fertur in bꝛeuiloqua deſiuntio vt l.coheredi.§.qui diſcretas.ſ.
eod. ergo, ꝛc. Non obſtat.d.l.coheredi.§.qui patrem, per quẽ
videtur quod iſta ſubſtitutio ſpecialiter facta, debeat aliquid o
perari vltra ius commune, argumen.l.ſi quando.j.de lega.j.
illud ideo, qꝛ teſtatoꝛ ſic expꝛeſſit ſpecialiter. ¶ Pꝛeterea
ſubſtitutio aliquid operatur, ꝛ aliud eſt venire iure ſubſtitutio
nis, ꝛ aliud iure accreſcendi, ꝛ ita habẽt quidã in d.§.qui diſcre
tas.per Dy. Alij in d.l.iam hoc iure, ꝛ dicunt ꝙ iure inſtitutio
nis debet intelligi, quia ſm voluntatem teſtatoꝛis veniunt
qui liberis.§.hec verba.ſ.eo. ſed pater parem affectionem ha
bet in omnibus, ergo, ꝛc. Ray. fuit pꝛimo cum Dy. poſtea
ꝛ dicit quod contra Dy. facit l.fi.j.ad Trebellianum. P...
dicit ipſe, ratio Dyn. non eſt vera per legem re coniun.
lega.iij.iuncta l.ꝛ Pꝛoculo.j.de le.ij.quia foꝛtioꝛ eſt con...
y hominis quã legis. Ego dico contra Dy. y quia iſti fratres
lo modo ſunt coniuncti coniunctione legati. Nã in hac ma...
coniunctos accipimus tali coniunctiõe que inducat ius accreſcen
di.l.cohe.§.qui diſcretas.ſ.e. ſed iſti fratres ſunt coniuncti con
iunctione ſanguinis, ideo non iure accreſcendi vt dixi in ...
queſt. de coniunctione legali.l.coniuncti.j.de leg.iij. ¶ ...
ponas duas ſunt inſtituti. ꝛ inuicem ſubſtituti, an poſſint ...
tere iure inſtit.ꝛ accipere iure accreſcendi. Glo. tangit.in l. ...
is.§.heres de acquirend. hereditate.ꝛ ibi dixi.ꝛ l.is qui here...
eod. titulo,

ADDITIONES.

a P.P.P. ¶ Luc. Licet regulariter ſubſtitutio recipꝛoca cõtineat
fideicommiſſariam, iſtud pꝛocedit quando apparet de volunta
te teſtatoꝛis. Vide Frã.cõſi.xxxvij. ¶ Item de materia bꝛeuiloqua
que vide multa per Baldũ in tract. ſuaſtit in pꝛima parte Limi
ta regulam iſtius legis per Angel. conſilio ex iiij. incipiente qui
dam Nicol. que limitatio non videtur pꝛocedere quando ſubſti
tutio fieret ſeparatis. puta puberem ſubſtituo impuberi, ꝛ im
puberem puberi. ſed vbi fit vos conceptione, vna inuicẽ ſubſti
tuo, tunc male pupil. continetur. Ita foꝛmat Paul. hic licet An
gel. non faciat mentionem, quia militat regu.l.nam hoc iure.
vna determinatio reſpiciẽs plures determinationes, ꝛc. ꝛ equa
litas debet ſeruari in effectu.ꝛ in verbis. Et vide Bartol. in con
ſi.cxv. in queſtione pꝛopoſita.
b ¶ Sed eſt quedam, Imo. dicit ꝙ eſt ſpecies de per ſe, qꝛ nõ po
teſt fieri niſi pluribus, alie autem vni. Idem tenet Bal. in l. ...
cibus.ꝛ Roma. in l.in teſtamento.C.de teſt, milita. Raph...
Alexand. ſequitur dicit quo ad foꝛmam dicitur ſpecies ſ...
tutionis de per ſe, non antem quo ad effectum.
c ¶ Ego dico. Adde quod opin. ſua ſecundnm Alexand. pꝛoba
tur in textu, l.heredes mei.§.cum ita ad Trebel.ꝛ l.heredi...
§.fin.eod.titu.ꝛ in l.ſi ita fuerit. de legatis tertio, ꝛ ita tenet Bal
dus in l.fin.C.de ſacroſanctis eccle.ꝛ Bart. in conſi.incip. ...
filio impuberi.
d P.PAV.P. ¶ Circa. quomodo debet hic intelligi. vide Com.con
ſi.xvj. per totum, maxime circa medium vſque ad fin.
e Quero. Vide Bald.conſi.cciij.ꝛ in fin.l.ſeq.ij.vol.ꝛ Pau. de
Ca.conſi.ccliij. vbi ſubſtitutio facta fuerat perſonis impuberibus
ꝛ pubes erat extraneus, tñ Pau. videtur ſimpliciter tenere ...
vulgarem

vulgaris in perſonis omniũ, cuiꝰ cõtrariũ voluit Bal. i l. in teſta mẽto ⁊ ð teſt. mi. ⁊ ibi ⁊ hic Ale. all. p opi. Bal. cõſi. Ray. ⁊ Sa. incipiens teſtator. tñ opi. Bar. ſecutꝰ eſt Ang. cõſi. cccvj. inci. teſtator de Verona. vbi ita dicit tenuiſſe legendo. Sed qd ſi teſtator inſtituit heredẽ propriã matrẽ, ⁊ filium pro equali portione ⁊ dicit, ⁊ ſi aliquis predictorũ Jo. ⁊ Fran. heredũ deceſſerit quãdocunqꝫ ſine filijs legitimis, volo ꝙ vnus ſuccedat alteri, ⁊ alter alteri, ⁊ ſic ipſos inſtitutos, ⁊ poſthumos, adinuicẽ deſcendentibꝰ ſine filijs ſubſtituto contingatqꝫ filiuz in pupillari etate decedere, relicta matre, ⁊ auia predicta inſtituta, an vigore dicte ſubſtitutionis excluſa ſit mater, eo pupillaris que cõtinet i reciproca ſit expreſſa: dicit Ant. ꝙ mater nõ excludit, qꝛ reciproca facta pſonis disparibꝰ continet tacitã pupillarẽ que matrẽ nõ excludit. Ita ꝯſuluit ciꝰ conſi. clj. inci. d. punctꝰ iudicio meo ẽ arduꝰ.

POM. ¶ Pone. Vide Ang conſi. clxxxiij.

P. PAV. P. ¶ Inter filios. Vide Ang. conſi. clxxxiij.

¶ Sed pone. Opi. Bar. hic tenet Bal. poſt Alb. de Cre. ⁊ in l. in teſtamento. C. de teſt. mil. ⁊ ibi Sal. ⁊ Pau. de caſt. hic.

¶ Quero vlterius. Cum Barto. trãſit Pau. de caſt. hic. Sal. Ludo. Ro. in l. in teſtamẽto. aliqui tñ contra, tñ verior eſt opin. quam etiam ſequitur Alex.

¶ Quero quid ecõtra. Idem voluit Ang. Imo. hic, Bal. Ang. Sal. ⁊ Lud. in l. in teſtamento. ⁊ Imo. in l. Raynutius.

¶ Mihi videtur. Cum Bart. tranſit Imo. in d. c. Raynutius, ⁊ Alex. hic.

¶ Pone. Contrarium eius quod hic tenet Bar. tenet Imo. hic ⁊ in d. c. Raynutius. cui reſpõdetur p Alex. qui tranſit cũ Bar.

¶ Duo furioſi. Idẽ ꝙ hic Bar. tenet Imo. in d. c. Raynutius. alij non tangunt.

POMA. ¶ Sed quero. Vide Alex. conſi. lxvj. j. col. ij. vol.

¶ Reſpon. non. Idem tenet Imo. hic ⁊ Ang. cum limita. que p Imo. ⁊ Alex. reprobatur. Hanc tñ deciſionem Bart. ſm Alex. limita vt per ipſum Bar. in l. fi. j. ad Treb. ⁊ in conſi. inci. Ang. Marie. ⁊ Pet. de Anch. in conſi. lxiij. ⁊ Pau. de ca. in l. coheredi. §. qui diſcretas. ſ. eo. ſcz ſi duo tantũ maſculi eſſent ſubſtituti, ⁊ vna femina in re certa, ⁊ dixerit ſubſtituo ſuperuiuẽtes, ſi vnus eorũ deceſſerit ſine liberis. Tunc eñ intelligitur ſubſtitꝰ, nõ ſolũ maſculus, ſed femina, qꝛ illa pluralitas nõ poterat verificari i ſolo maſculo, vt d. l. fi. Sed quid ſi inſtitutis heredibꝰ duobus maſculis vniuerſaliter, ⁊ duabus feminis, in certa quantitate teſtator ſubdat, ⁊ ſi omnes filij mei deceſſerit ſine liberis ſubſtituo fraternitatem. An etiam de feminis intellexiſſe videatur: vide Pau. de ca. e conſi. cccxlviij. tenentem quod non.

POM. ¶ Pretcrea. Vide Barb. cõſi. xxxv. j. vol.

POMA. ¶ Quod inſtituo. Vide Alex. in l. precibus. C. eo. titu.

¶ Et dicetur tacita. Adde ſecundum Alex. quod communiter reprobatur ab alijs.

¶ Dy. contra. Limita vt hic per Alex. ⁊ vide Pau. de ca. conſilio. cccl v.

P. PAV. P. ¶ Compendioſe. Vide ad hoc Ang. cõſi. cxliij. inci. quidã Nicolaus. ⁊ conſil. clxxxiij. inci. teſtator de Verona. vide Alex. ſ. in l. Gallꝰ. §. quidã recte. ſ. de lib. ⁊ poſth. ⁊ vide aliqd per Com. conſi. xvi. incip. Joannes quadam Vitalis poſt prin.

POMA. ¶ Duos filios. Vide Comen. conſi. xvj.

¶ Ego dico contra Dy. Adde ꝙ idẽ vult Bal. ⁊ Nic. de Neap. in l. iam hoc iure. ſ. eo. ⁊ in §. qui diſcretas. ⁊ in §. qui patrẽ. ⁊ i l. coheredi. ſ. e. Idem Bal. in l. j. ⁊ ibi Pau. de ca. ſ. e. p quo facit ſm Alex. qꝛ iſta ſubſtitutio eſt ſubrogata loco iuris accreſcẽdi. d. §. qui diſcretas. ſed in iure accreſcendi omnes pariter admittuntur, vt l. ſi Titio vſuſfructus. ſ. de vſufru.

Jo. Fran. Ru. ¶ Adde ꝙ opi. Bar. eſt communiter approbata, vt hic per Jaſ. in vl. col. quem omnino vide.

§. Paulus. Spes ſubſtitutionis reciproce ad heredẽ nõ trãſit. h. d. C õcordat l. qui liberis. §. hec verba. ⁊ l. qui plures heredes. in prin. ſ. e. tit. ¶ Cp. de l. ſi ex pluribꝰ. j. de leg. her. Sol. ibi in iure accreſcendi. hic, in ſpe ſubſtitutionis. ¶ Cp. de l. qui patri. j. de acq. here. Sol. vt ibi. ¶ Opp. de l. coheredi. ſ. e. Sol. vt dicã in l. qui habebat. j. eod.

LEX XLVI.

☞ Cõditio hec ſi mihi heres erit, videtur exiſtere, ſi aliqs eſt heres heredis ex diſpoſitione defuncti.

Libellus, in quo quis petit rem, vt heres Titij, pcedit licet ſit heres heredis.

Pater familias. Notab. ⁊ pulchra lex eſt. Pupillaris expſſa ẽt que nõ cõtinet vulgarẽ tacitã trahit ad bona patris, ⁊ filij. h. d. Vel ſic, hec † cõditio ſi mihi heres erit videtur exiſtere ſi aliquis eſt heres ex diſpoſitiõe defuncti. h. d. ⁊ iſtud eſt no. ſummariũ. Vel dic, ibi, ſcilicet vulgariter. Prima pars ſummarij probatur ibi, hibi, ⁊ ſic, eſt vulgaris. ⁊ ex eo ꝙ dicit filio, fuit pupillaris. l. cum ex filio. §. fi. ſ. eo. ſed nõ eſt multũ curandũ, l. ſed ſi plures. §. filio. ſ. eo. vbi ceperunt bona patris, ⁊ filij eſſe vnita. ¶ Cpp. ad pm ſummariũ, qꝛ p pupillarem ſubſtitutionem ſuccedıtur pupillo tantum, vt Inſti. eo. in prin. Sol, illð verbum, mihi nihil operatur l. ſi ita. §. qui filio. j. de ſecun. tabu. Vel dic ꝙ nõ eſt heres defũcti directo, ſꝫ p mediam perſonã filij ⁊ ſic heres heredis eſt heres teſtatoris. l. fi. C. de here. inſti. Sꝫ ꝯ de l. qui liberis. §. hec verba. ſ. eo nõ ſufficit, ꝙ ſit heres p mediam perſonam filij, ⁊ ſic heres heredis. Sol. hoc nõ dꝫ attendi ſcilicet an ſit here ex iudicio defuncti, vel legis diſpoſitione, ſed hic ex iudicio defuncti eſt heres, ⁊ ſic eſt verificata cõditio. Ex vigore enim illorum verborum, quiſquis mihi, ⁊c. ſubſtitutio vulgaris comprehenditur vt ſ. eo. l. ex duobus. in prin. ⁊ continet

2 pupillarem vt hic, Facit ad q. aliquis † eſt heres heredis Titij, ⁊ petit hereditatem, nec dicit in libello vt heredis heres, ſꝫ vt heres Titij: ſed poſtea probatur heres per mediam perſonam, Dico ꝙ valet libellꝰ: qꝛ cõditio dꝫ intelligi ad literã. l. Meuiꝰ. ð ꝯd. ⁊ demõ. multo magis dꝫ intelligi ſm mẽtũ proferentis. l. ſi quis intentione. ſ. de iudi. tangitur per Cyn. in l. fin. C. de hered. iſti.

LEX XLVII.

1 ☞ Spes ſubſtitutionis vulgaris tranſit ad heredes.

Spes ſubſtitutionis pupillaris ex preſumpta volũtate defuncti tranſit ad heredes.

Verba iſta, ſi filia mea decedat antequam nuberet, qualit nūc trieigantur.

4 Vulgaris tacita comprehẽſa in expreſſa pupillari, expirat pubertate adueniente.

a Qui habebat. a Spes ſubſtitutionis pupillaris nõ trãſit ad heredẽ pupillariter ſubſtitutũ. h. d. Difficilis, ⁊ ſubtilis

3 eſt hec lex, iudicio meo. † ¶ Cpp. ꝙ ſpes ſubſtitutionis pupillaris tranſeat ad alium ſubſtitutũ, coheredi. in prin. ſ. eo. Sol. gl. verã eſt. ꝙ tranſit ad ſubſtitutũ vulgariter, vt ibi: non pupillariter, vt hic. Et ideo intellige ꝙ hic impubes deceſſit iaꝫ factus hrs. Ita dicit gl, ſuper verbo, impubes Dy. dubitat de hac ſolutione. Videtur enim dicere. in hoc nõ video rationẽ iter vnam ſubſtitutionẽ, ⁊ aliã, ⁊ ideo dicit ꝙ in cõtrario parteꝫ habebit iure accreſcendi, partem vero habebit iure coheredis: ſꝫ non plꝫ, qꝛ ambas partes habet iure ſubſtitutionis, l. ſi Titiꝰ. ſ. eo. ⁊ dixi in d. l. coheredi. in prin. ideo tene ſolu. gl. noſtre: qꝛ ibi loqtur in vulgari: hic in pupillari cuiꝰ cõditio nõ exiſtit, qꝛ iſta filia deceſſit peubs, vt ex textu apparet. ⁊ ex gl. ij. vnde iſta mater. ⁊ ſoror nõ poſſunt venire ex vulgari neqꝫ ex pupillari, merito ad eos nõ trãſit ſpes ſubſtitutiõis. ¶ Op. certũ ẽ ꝙ ſubſtitutio pupillaris, qua iſta filia eſt ſubſtituta filio, eſt cõditionalis inſtitutio l. in ratione. §. ſi filio. ad l. falcid. inſtitutio cõditionalis vel legatũ cõditionale, trãſit ad ſubſtitutũ primo legatario decedente, l. vnica. §. ſin autẽ aliqd ſub cõditione. C. de cad. tol. ⁊ expreſſuꝫ in l. quãdiu inſtitutꝰ. ð acq. her. So. gl. fi. ⁊ bñ, ⁊ no. bñ, ꝙ iſti, q erãt vltimo ſubſtituti erãt pupillariter ſubſtituti. ſclꝫ filie ſi ipubes deceſſerit ſed iſta filia deceſſit impubes. merito cõditio ſcõe ſubſtitutionis deficit. ideo iſti ſubſtituti, nõ poſſunt admitti ad bo-

2 na pupilli arg. l. coheredi. §. q patrẽ. ſ. eo. ⁊ ſic innuit iſta gl. † ꝙ ſi deceſſerit iſta filia i pupillari etate. ita ꝙ mater, ⁊ ſoror ex ſubſtitutione ſucceſſiſſent, quod ſpes ſubſtitutiõs pupillaris ad ad hrdẽ trãſiſſet ꝙ plꝫ pſumpta volũtate defũcti, qꝛ voluit iſtos ſubſtitutos ſuccedere filie, i cuiꝰ hrditate volũt inuenire hrditatẽ pmi, l. ex duobꝰ. in pn. ſ. eo. ⁊ not. in l. q duos ð reb. dub. ⁊ ſꝫ hoc illi ꝗponũt hic caſuꝫ, ꝙ ſi ſpes ſubſtitutiõis pupillariter ſubſtituti nõ trãſit ad heredes, nõ bñ dicũt, qꝛ imo tranſit, vt hic in-

3 nuit gl. ¶ Quero de vna queſtio. † Iſta verba, ſi filia mea decedat antequã nuberet. qualiter intelligãtur. Gl. j. dicit, id eſt nubilis eſſet, Sꝫ cõtra hanc expoſitiõeꝫ videtur, l. ſancimus ſi qs nuptiarũ. C. de nupt. vbi intelligitur, id eſt, antequam nuptiarũ ſolennitatis, ſiue feſtiuitatis celebretur. Sol. illa loquitur in dubio, ſꝫ hic dꝫ intelligi, vt gl. dicit. Nam hic filie exheredate ñ poteſt ſubſtitui, niſi pupillariter, ⁊ directo l. j, i fine. ⁊ l. coheredi. §. cum filie. ſ. eodem. Si ergo aliter intelligatur eſſet intellectus abſonus, l. quoties, ⁊ l. in ambiguo. de rebus dub. ſi anteꝫ poſſet vtroque modo valere, ſtaremus dict. l. ſancimus. ¶ Quero vltimo, tu dicis quod ſpes ſubſtitutionis tranſit ad ſubſtitutum vulgariter, lege coheredi. et lege ſi Titius. ſupra eodem modo hic mater, ⁊ ſoror fuerunt pupillariter ſubſtitute, que continet